ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ «ΝΕΩΝ ΔΗΜΩΝ» ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ»

Υπεύθυνος Καθηγητής:
Αλεξόπουλος Ανδρέας

Σπουδάστρια :
Αγλαΐα Κολοβάτσιου

ΠΡΕΒΕΖΑ 2004

ΔΟΜΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ «ΝΕΩΝ ΔΗΜΩΝ» ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....**Σελ. 1**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....**Σελ.4**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....**Σελ.5**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1
Ιστορία της Ελληνικής ΤΑ και αναγκαιότητα των συνενώσεων.....**Σελ.7**
1.1.....Πρώτα νομοθετήματα της ΤΑ.....Σελ.9
1.1.2....Θεσμικές αλλαγές περιόδου 1900-1980.....Σελ.9
1.1.3.....Θεσμικές πρωτοβουλίες δεκαετίας του '80.....Σελ.10
1.2.....Θεωρητικό πλαίσιο των συνενώσεων.....Σελ.12
1.2.1....Η αναγκαιότητα των συνενώσεων.....Σελ.12
1.2.2....Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του μεγάλου (μικρού) μεγέθους των ΟΤΑ.....Σελ.12
1.2.3....Συλλογική παροχή και άριστο μέγεθος των ΟΤΑ.....Σελ.13
1.2.4....Το άριστο μέγεθος των ΟΤΑ από την πλευρά των εσόδων.....Σελ.14
1.3.....Οι λειτουργίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σήμερα.....Σελ.16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2
Βασικά σημεία του Ν. 2539/97.....**Σελ.18**
2.1.....Οι βασικές Αρχές του Ν.2539/97.....Σελ.18
2.2.....Βασικοί Στόχοι του Ν.2539/97.....Σελ.21
2.3.....Βασικές Διατάξεις του Ν.25393.3.....Σελ.23
2.3.1.....Σύσταση των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ.....Σελ.24
2.3.2.....Η θέση των καταργούμενων ΟΤΑ στο νέο Αυτοδιοικούμενο νομικό πρόσωπο, Δημοτικά ή Κοινοτικά Διαμερίσματα.....Σελ.25
2.3.3.....Η εφαρμογή της εγγυημένης αντιπροσώπευσης στην εκλογή του Δημοτικού Συμβουλίου.....Σελ.26
2.3.4.....Εκλογή του Τοπικού Συμβουλίου.....Σελ.27
2.3.5.....Αρμοδιότητες των Τοπικών Συμβουλίων του προέδρου τους και των παρέδρων.....Σελ.28
2.3.6.....Διοικητική εξυπηρέτηση των κατοίκων.....Σελ.29
2.3.7.....Διατήρηση των διευκολύνσεων για τους κατοίκους των μικρών χωριών.Σελ.29
2.3.8.....Ο καθορισμός ιστορικής έδρας σε εξαιρετικές περιπτώσεις και η σημασία της.....Σελ.30
2.3.9.....Χρηματοδοτικά μέσα υποστήριξης της μεταρρύθμισης –ΕΠΤΑ.....Σελ.30
2.3.10....Διαφάνεια και νομιμότητα στη διαχείριση των οικονομικών πόρων.....Σελ.31
2.3.11.....Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ).....Σελ.32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3
Χαρακτηριστικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πριν από το Νόμο 2539/97....Σελ.38
3.1..... Χαρακτηριστικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....Σελ.38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4
Ο ρόλος του προγράμματος «Ι.Καποδίστριας» στην μεταρρύθμιση.....Σελ.41
4.1.....Στόχοι του Προγράμματος «Ι.Καποδίστριας».....Σελ.41
4.2.....Αρχές σχεδιασμού και εφαρμογής του προγράμματος.....Σελ.43
4.3.....Περιεχόμενο του προγράμματος «Ι.Καποδίστριας».....Σελ.44
4.4.....Όργανα και Επιχειρησιακό Σχέδιο του Προγράμματος.....Σελ.49
4.4.1.....Όργανα του Προγράμματος.....Σελ.49
4.4.2.....Αρμοδιότητες των Οργάνων Διοίκησης του Προγράμματος.....Σελ.49
4.5.....Πόροι του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. για τη χρηματοδότηση του προγράμματος.....Σελ.50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5
Οι συνενώσεις των ΟΤΑ στην Ευρώπη.....Σελ.53
5.1.....Μορφές συνενώσεων.....Σελ.54
5.1.2 ....Υποχρεωτική συνένωση.....Σελ.54
5.1.3 ....Εθελοντική συνένωση.....Σελ.55
5.2.....Υποχρεωτική ή Εθελοντική συνένωση;.....Σελ.55
5.3.....Χώρες όπου η μεταρρύθμιση έχει ολοκληρωθεί με συγχώνευση των ΟΤΑ..Σελ.56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6
Η εφαρμογή του Ν. 2539/97 στο Νομό Πρέβεζας.....Σελ.57

***6.1.....Προφίλ Νομού Πρέβεζας*.....Σελ.59**

6.2.....Προφίλ Δήμου Πρέβεζας.....Σελ.63
6.2.1.....Πληθυσμιακή Κατάσταση.....Σελ.64
6.2.2.....Απασχολούμενοι του Δήμου Πρέβεζας.....Σελ.65
6.2.3.α....Βασικά προβλήματα, τάσεις και προοπτικές Πρωτογενούς τομέα.....Σελ.66
6.2.3.β....Βασικά προβλήματα, τάσεις και προοπτικές Δευτερογενούς τομέα.....Σελ.66
6.2.3.γ....Βασικά προβλήματα, τάσεις και προοπτικές Τριτογενούς τομέα.....Σελ.67
6.2.4.....Ιστορικά Στοιχεία.....Σελ.67
6.2.5.....Πολιτισμός και Φορείς.....Σελ.70

***6.3.....Προφίλ Δήμου Ζαλόγγου*.....Σελ.72**
6.3.1.....Υφιστάμενη Κατάσταση.....Σελ.73
6.3.2.....Αναπτυξιακή Στρατηγική – Στόχοι – Βασικές Κατευθύνσεις.....Σελ.77
6.3.3.....Τομείς Παρέμβασης – Πορεία Έργων.....Σελ.79

***6.4.....Προφίλ Δήμου Θεσπρωτικού*.....Σελ.80**
6.4.1.....Υφιστάμενη Κατάσταση.....Σελ.80
6.4.2.....Αναπτυξιακή Στρατηγική – Στόχοι.....Σελ.83

6.5.....Προφίλ Δήμου Λούρου**.....Σελ.85**
6.5.1.....Υφιστάμενη κατάσταση.....Σελ.86
6.5.2.....Βασικοί Στόχοι Δημοτικής Αναπτυξιακής Πολιτικής.....Σελ.89

6.6.....Προφίλ Δήμου Φιλιππιάδας**.....Σελ.93**
6.6.1.....Υφιστάμενη Κατάσταση.....Σελ.94
6.6.2.....Αναπτυξιακή Πολιτική.....Σελ.97
6.6.3.....Δράσεις Έργα.....Σελ.99

6.7.....Προφίλ Δήμου Ανωγείου**.....Σελ.101**

6.8..... Προφίλ Δήμου Πάργας**.....Σελ.103**
6.8.1.....Υφιστάμενη κατάσταση.....Σελ.104
6.8.2....Αναπτυξιακή Στρατηγική – Στόχοι – Βασικές Κατευθύνσεις
Αναπτυξιακής Πολιτικής.....Σελ.107
6.8.3....Τομείς Παρεμβάσεων – Προτάσεις.....Σελ.109

6.9..... Προφίλ Δήμου Φαναρίου**.....Σελ.112**
6.9.1.....Γεωγραφικά Στοιχεία-Ασχολίες Κατοίκων.....Σελ.112
6.9.2.....Ιστορία και μνημεία.....Σελ.113
6.9.3....Τουρισμός- Πολιτιστικά.....Σελ.113

6.10.... Προφίλ Κοινότητας Κρανιάς**.....Σελ.115**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7
Συμπεράσματα.....Σελ.117

7.1.....Η δομή της ΤΑ πριν από τον Ν.2539/97.....Σελ.117
7.2.....Η δομή της ΤΑ μετά την εφαρμογή του Ν.2539/97.....Σελ.123
7.3.....Ερωτηματολόγιο.....Σελ124
7.3.1.....Αποτελέσματα έρευνας για τους αιρετούς.....Σελ.125
7.3.2.....Αποτελέσματα έρευνας για τους υπαλλήλους.....Σελ.129
7.3.3.....Αποτελέσματα έρευνας για τους δημότες.....Σελ.134
7.4.....Συμπέρασμα.....Σελ.139

ΠΗΓΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΕΚΔΟΣΕΙΣ.....Σελ.141

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Πρώτο Κεφάλαιο αναφέρεται στην ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τη μορφή που τελικά έλαβε τον αιώνα που μόλις πέρασε και η οποία έχει τις ρίζες της από τη σύσταση του Ελληνικού Κράτους. Στην πρώτη ενότητα γίνεται εκτενής αναφορά στην ιστορία της ΤΑ. Η δεύτερη ενότητα αναφέρεται στο θεωρητικό πλαίσιο των συνενώσεων και ειδικότερα επιχειρείται η παρουσίαση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων που αυτή δημιουργεί. Τέλος, στη Τρίτη ενότητα παρουσιάζονται οι λειτουργίες της ΤΑ ιστορικά.

Το Δεύτερο Κεφάλαιο αναφέρεται στο Ν. 2539/97. Με την εφαρμογή του τίθεται σε ισχύ η «αναγκαστική συνένωση» στη χώρα μας. Στις βασικές διατάξεις του Ν. 2539/97 αναλύονται τα θεσμικά, εκλογικά, διοικητικά και οικονομικά ζητήματα. Η εκτενής ανάλυση αποσκοπεί στην κατανόηση του περιεχομένου του Νόμου. Η κατανόηση των βασικών διατάξεων οδηγεί στην επισήμανση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων που προκύπτουν για τους Νέους ΟΤΑ. Οι παρατηρήσεις αυτές αξιολογούνται στο τέλος της εργασίας σε σχέση με τους ΟΤΑ του Ν. Πρέβεζας. Η ειδική αναφορά στο Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ) είναι σκόπιμη και αναγκαία. Είναι γενικά αποδεκτό ότι το πρόβλημα της ΤΑ και ειδικότερα του α' βαθμού είναι η οικονομική αυτοτέλεια. Ένα από τα βασικά επιχειρήματα της μεταρρύθμισης ήταν ότι θα ενισχυθεί η οικονομική αυτοτέλεια των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ.

Στο Τρίτο Κεφάλαιο γίνεται μια μικρή αναφορά στα χαρακτηριστικά της ΤΑ πριν από τον Νόμο 2539/97 για να κατανοήσουμε καλύτερα τις διαφορές που προέκυψαν στους Δήμους και τις Κοινότητες.

Στο Τέταρτο Κεφάλαιο επιχειρείται η συνοπτική παρουσίαση του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας» αποσκοπώντας στην κατανόηση της προσπάθειας που έγινε από την πλευρά της Πολιτείας με σκοπό την όσο το δυνατό «ανώδυνη» εφαρμογή της «αναγκαστικής συνένωσης» στη χώρα μας. Το πρόγραμμα αποτέλεσε ουσιαστικά την προεργασία για το Νόμο 2539/97 που ακολούθησε. Όμως πέραν των όποιων θεσμικών ζητημάτων το πρόγραμμα αποτελεί την «ραχοκοκαλιά» της μεταρρύθμισης. Στο τεχνικό-οικονομικό σκέλος του προγράμματος περιγράφεται ο τρόπος στήριξης της μεταρρύθμισης και ειδικότερα ορίζονται τα υποπρογράμματα και μέτρα με τα οποία θα ενισχυθούν οι Νέοι ΟΤΑ που θα προκύψουν από τη συνένωση.

Στο Πέμπτο Κεφάλαιο επιχειρείται μια συνοπτική παρουσίαση της διεθνούς εμπειρίας αναφορικά με τις λειτουργίες και τη διάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε ειδικά επιλεγμένες ευρωπαϊκές χώρες με τις διαδικασίες των συνενώσεων. Στο κεφάλαιο αυτό πέραν της επιγραμματικής αναφοράς στη δομή της ΤΑ των περισσοτέρων ευρωπαϊκών χωρών και στις διαδικασίες συνενώσεων που επιλέχθηκαν κατά κράτος, παρουσιάζονται αναλυτικότερα οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ σε έξι αντιπροσωπευτικές χώρες με σκοπό την συγκριτική μελέτη μεταξύ τους και με την Ελλάδα.

Στο Έκτο Κεφάλαιο αναπτύσσεται το πρακτικό μέρος της παρούσας πτυχιακής εργασίας που αναφέρεται στο νομό Πρέβεζας. Ο νομός επιλέχθηκε για καθαρά προσωπικούς λόγους χωρίς να υπάρχει κάποια άλλη σκοπιμότητα. Τελικά όμως από την ανάλυση που διεξήχθη, διαπιστώθηκε ότι είναι ένας από τους αντιπροσωπευτικούς νομούς της χώρας και τα συμπεράσματα που συνάγονται μπορούν να επεκταθούν για το μεγαλύτερο τμήμα των Νέων ΟΤΑ α' βαθμού. Με την καταγραφή της κοινωνικό-οικονομικής κατάστασης που επικρατεί

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Για να αντιμετωπισθούν πολλά από τα σύγχρονα οικονομικά και κοινωνικά φαινόμενα οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες προχώρησαν σε συνενώσεις των ΟΤΑ και σε δημιουργία μεγαλύτερων μονάδων Αυτοδιοίκησης. Απώτερος στόχος των συνενώσεων αυτών ήταν η δημιουργία μονάδων διοίκησης ικανών να διαχειρίζονται τις υποθέσεις τους και να προωθούν το στόχο της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Στην προτεινόμενη έρευνα θα αναφερθώ στο πρόγραμμα «Ι.Καποδίστριας», στην αναδιάρθρωση των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ με την εφαρμογή του, που συνοδεύεται από νέους τρόπους οργάνωσης και διοίκησης των λειτουργιών του.
Αφού αναλύσω λοιπόν το θεωρητικό κομμάτι της μελέτης θα κάνω μια αξιολόγηση του προγράμματος «Ι.Καποδίστριας» στο Νομό Πρέβεζας και πιο συγκεκριμένα για τις αλλαγές που επέφερε στους παλιούς και νέους ΟΤΑ.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να διαπιστώσουμε το ρόλο του προγράμματος, τα προβλήματα αλλά και τις προοπτικές στο Νομό Πρέβεζας.

στους Νέους Δήμους του νομού επιχειρείται ο προσδιορισμός της ταυτότητας κατά την στιγμή της συνένωσης.

Στο Έβδομο και τελευταίο Κεφάλαιο Στο παρόν κεφάλαιο επιχειρείται η «σύζευξη» του θεωρητικού πλαισίου των συνενώσεων με τα συμπεράσματα της εμπειρικής διερεύνησης του νομού Πρέβεζας. Διερευνάται κατά πόσο οι αρχές και οι στόχοι τόσο του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας» όσο και του Ν.2539/97 ανταποκρίνονται στην κοινωνικό οικονομική πραγματικότητα της Ελληνικής υπαίθρου και θα οδηγήσουν στην «άνθηση» της Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού της χώρας.

Η εκπόνηση έρευνας που θα διεξαχθεί θα βοηθήσει να καταλάβουμε καλύτερα ποια η κατάσταση και πως την αντιλαμβάνονται οι αιρετοί, υπάλληλοι και δημότες του Νομού Πρέβεζας. Τέλος έχουμε τα συμπεράσματα βάση όλων των παραπάνω αναλύσεων.

Θα ήθελα τέλος, να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου σε όλους όσους βοήθησαν στην ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας. Αν και είναι πάρα πολλοί και φυσικά είναι αδύνατο να αναφερθώ σε όλους, θα περιοριστώ κατ' ανάγκη σε όσους συνδράμανε περισσότερο. Ιδιαίτερα υπόχρεη είμαι στον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Αντρέα Αλεξόπουλο ο οποίος με τη συνεχή παρακολούθηση και των κατευθύνσεων που μου παρείχε καταλήξαμε στο θεμιτό αποτέλεσμα.

Επιπλέον, θέλω να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στα στελέχη της ΤΕΔΚ κ. Ι. Μερκούρη και Α. Τζόκα για τη συνεχή «τροφοδοσία» με πλούσιο υλικό σχετικά με τα τεκταινόμενα στο νομό Πρεβέζης. Ένα μεγάλο ευχαριστώ στους υπαλλήλους των Δήμων που με βοήθησαν με διάφορα στοιχεία για τους Δήμους τους. Ευχαριστώ επίσης τους στενούς μου φίλους για τη συνεχή άμεση και έμμεση υποστήριξή τους.

Τέλος δεν θα μπορούσα να παραλείψω την οικογένειά μου στην οποία οφείλω το μεγαλύτερο μέρος των σπουδών μου και στους οποίους αφιερώνω την παρούσα πτυχιακή εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΝΩΣΕΩΝ.

Εισαγωγή

Η ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τη μορφή που τελικά έλαβε τον αιώνα που μόλις πέρασε έχει τις ρίζες της από τη σύσταση του Ελληνικού Κράτους. Ο θεσμός της ικανότητας βέβαια προϋπήρχε και συναντιέται τη διάρκεια της τουρκοκρατίας όπου διαδραμάτισε ένα ιδιαίτερα αξιόλογο ρόλο στη διατήρηση της εθνικής συνείδησης.

Στην πρώτη ενότητα του κεφαλαίου γίνεται εκτενής αναφορά στην ιστορία της ΤΑ μέσω των αναφορών σε νόμους και στα συντάγματα.

Η δεύτερη ενότητα αναφέρεται στο θεωρητικό πλαίσιο των συνενώσεων και ειδικότερα επιχειρείται η παρουσίαση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων που αυτή δημιουργεί. Η τεκμηρίωση για το άριστο μέγεθος των ΟΤΑ εξυπηρετεί την περαιτέρω ανάπτυξη της εργασίας προκειμένου να κατανοηθούν βασικές θεωρητικές έννοιες και να δοθούν απαντήσεις ως προς τη σκοπιμότητα της συνένωσης.

Τέλος, στη τρίτη ενότητα παρουσιάζονται οι λειτουργίες της ΤΑ ιστορικά. Η αναφορά στο συγκεκριμένο ζήτημα εξυπηρετεί ως προς τη κατανόηση του μεγέθους των λειτουργιών και αρμοδιοτήτων που έχει η ΤΑ και τις οποίες τελικά αδυνατεί να υλοποιήσει το μεγαλύτερο ποσοστό των ΟΤΑ.

Τρεις είναι οι σημαντικότερες από τις προσεγγίσεις για την ερμηνεία του προβλήματος της προέλευσης των κοινοτήτων.

Σύμφωνα με την πρώτη προσέγγιση, οι Ελληνικές κοινότητες κατά την Τουρκοκρατία έχουν τις ρίζες τους στην αυτονομία των αρχαίων ελληνικών πόλεων χωρίς όμως να ταυτίζεται η δομή και η οργάνωση τους που ήταν προσαρμοσμένες στις νέες περιστάσεις.

Η δεύτερη προσέγγιση θεωρεί ότι οι ελληνικές κοινότητες έχουν τις ρίζες τους στο Βυζάντιο.

Η τρίτη προσέγγιση τέλος, έχει ως βάση της τη διαμόρφωση των ελληνικών κοινοτήτων επί τουρκοκρατίας ως αποτέλεσμα της ίδιας της τουρκικής κατοχής. Έτσι, οι κοινότητες δεν έχουν καμία σχέση με το παρελθόν, αλλά η δημιουργία τους αποδίδετε στους επαχθείς φόρους του κατακτητή και στα διάφορα προνόμια που χορηγούσε ως αντιστάθμισμα της καταβολής των φόρων.[Πανάς Ε., 1990: (17 – 24)].

Η συγκρότηση του τοπικού πολιτικού και διοικητικού συστήματος στη νεαρή Ελληνική Πολιτεία υπήρξε από τα πρώτα μελήματα του Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια και οι βάσεις για ένα σύγχρονο (για την εποχή εκείνη) σύστημα ΤΑ τέθηκαν το 1828 που μετέφερε στην Ελλάδα τις σύγχρονες τότε Ευρωπαϊκές απόψεις (κυρίως τη Γαλλική).

Το σύστημα που εισήγαγε και εφάρμοσε ο Καποδίστριας, ήταν μάλλον ένα σύστημα τοπικής διοίκησης που ταυτιζόταν με την κεντρική διοίκηση και ελεγχόταν άμεσα απ' αυτή, παρά ένα σύστημα παράλληλης, με την κεντρική διοίκηση, τοπικής αυτοδιοίκησης. Η διάρθρωση του Ελληνικού Κράτους σύμφωνα με το Ι' ψήφισμα στις 13 Απριλίου 1828 και διάφορα άλλα νομοθετήματα και διοικητικές πράξεις του Κυβερνήτη ήταν η ακόλουθη:

Διοικητική Διαίρεση Χώρας	**Διοίκηση Χώρας**
13 τμήματα (νομούς)	Επίτροποι
62 Επαρχίες	Επαρχιακές Δημογέροντες
Πόλεις, Κωμοπόλεις, Χωριά	Κοινοτικές Δημογεροντίες

Από πλευράς διοικητικής διαίρεσης, η χώρα διαιρέθηκε σε δεκατρία τμήματα (νομούς), σε εξήντα δύο επαρχίες και σε πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά. Από πλευράς διοίκησης, ο επίτροπος του τμήματος ήταν ο αντιπρόσωπος της κυβέρνησης και οι δημογεροντίες αποτελούσαν τη τοπική διοίκηση των επαρχιών, των πόλεων, των κωμοπόλεων και των χωριών. Το σύστημα που εγκατέστησε ο Καποδίστριας απέβλεπε περισσότερο στην αντιπροσώπευση της κυβέρνησης στην περιφέρεια παρά στην αυτοδιοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Ουσιαστικά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση έγιναν στις 27 Δεκεμβρίου 1833 με τον Νόμο «Περί συστάσεως των δήμων». Τσενές Η., 1986: (29-31).

1.1 Πρώτα Νομοθετήματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

α) Το Β.Δ. της 27ης Δεκεμβρίου 1833

Ο πρώτος νόμος του ελληνικού κράτους για τη σύσταση Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου Βαθμού είναι :«ο νόμος περί συστάσεως δήμων της 27ης Δεκεμβρίου 1833/ 8ης Ιανουαρίου 1834: ο ελέω Θεού δήμος» και εκδόθηκε από τη βαυαρική αντιβασιλεία. Σύμφωνα με το νόμο αυτό:

α) η επικράτεια διαιρείται σε δήμους. Έτσι, καθιερώνεται στη χώρα ανώτατη διοικητική υποδιαίρεση ο δήμος και όχι η κοινότητα.

β)Οι δήμοι διακρίνονται: (1) σε δήμους α' τάξης, με 10.000 τουλάχιστον κατοίκους, (2) σε δήμους β' τάξης, με 2.000 τουλάχιστον κατοίκους και (3) σε δήμους γ' τάξης με λιγότερο από 2.000 κατοίκους.

γ) Κάθε δήμος διοικείται από το δήμαρχο, που είναι υπεύθυνος για την άσκηση της ΤΑ, από τον πάρεδρο, ο οποίος είναι βοηθός του δημάρχου και από το δημοτικό συμβούλιο, που παίζει το ρόλο «συμβουλευτικής και συνεπιτηρούσης αρχής».

δ) Δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο οι περισσότεροι φορολογούμενοι με άμεσους δημοτικούς φόρους.

Το πρώτο θεσμικό πλαίσιο της τοπικής αυτοδιοίκησης εξελίχθηκε στο περιβάλλον της απόλυτης μοναρχίας. Ενώ οι πολίτες δεν είχαν δικαίωμα να εκλέξουν κοινοβούλιο και κυβέρνηση.

β) Σύνταγμα 1844

Παρά τα προβλήματα και την κριτική ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν αποτέλεσε αντικείμενο συνταγματικής ρύθμισης στο Σύνταγμα του 1844 που κατέστρωσε το πολίτευμα της Συνταγματικής Μοναρχίας. Ο θεσμός εξακολούθησε να λειτουργεί στο πλαίσιο της νομοθεσίας που είχαν θεσπίσει το 1833 οι Βαυαροί.

γ) Το Σύνταγμα του 1864

Με το άρθρο 105 του συντάγματος θεσπίστηκε η αυτοδιοίκηση και ο τρόπος ορισμού των οργάνων της. Οι κύριες αλλαγές συνοψίζονται:

-Διευρύνθηκε ο αριθμός των ψηφοφόρων

- Καθιερώθηκε η άμεση εκλογή των δημάρχων με καθολική ψηφοφορία

- Με το άρθρο 103 του Ν. ΧΜΗ' του 1877 το δικαίωμα του ψηφοφορεί άνηκε σε κάθε δημότη.

Το Σύνταγμα του 1864, το οποίο μάλιστα καθιέρωσε τη δημοκρατική αρχή, δηλαδή ανακήρυξε το έθνος ως πηγή εξουσίας καταλύοντας οριστικά τη μοναρχική αρχή, αναφέρεται στη τοπική αυτοδιοίκηση ανάγοντάς την, για πρώτη φορά σε συνταγματικό θεσμό.

1.1.2 Θεσμικές αλλαγές περιόδου 1900 – 1980.

α) Ο νόμος ΔΝΖ' του 1912 «Περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων».

Επιδίωξη του νέου νόμου ήταν ο περιορισμός της εξάρτησης των μονάδων ΤΑ από την κεντρική εξουσία. Έτσι οι οργανισμοί αυτοί θα αποτελούσαν τους βασικούς μοχλούς για τη διαχείριση των τοπικών ζητημάτων. Με το νόμο αυτό:

1. Προβλέπονταν για πρώτη φορά η σύσταση δύο διακεκριμένων μονάδων ΤΑ πρώτου βαθμού, του δήμου και της κοινότητας.
2. Αναγνωρίζονταν η αυτοτέλεια του χωριού με τη μορφή της αγροτικής κοινότητας ως απλής διοικητικής διαίρεσης.

3. Με το νέο θεσμό της δημαρχιακής επιτροπής καθιερωνόταν ένας νέος τύπος συλλογικής διοικήσεως του δήμου.
4. Ο έλεγχος της πολιτείας περιοριζόταν στη μονιμότητα των κοινοτήτων

Ως προς τους δήμους, τα κριτήρια ήταν ακόμη πιο συγκεκριμένα. Δήμος μπορούσε να αναγνωρισθεί πόλη με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων ή πρωτεύουσα νομού ανεξαρτήτως πληθυσμού.

Το κεφάλαιο Γ''/1912 όριζε τους πόρους των δήμων και των κοινοτήτων που ήταν:

- οι πρόσοδοι της κοινοτικής ή δημοτικής περιουσίας
- τα πρόστιμα
- τα τέλη και τα δικαιώματα που είχαν ανταποδοτικό χαρακτήρα

Τα έσοδα των δήμων και κοινοτήτων προέρχονταν και από αυτοτελείς φόρους που κατανέμονταν στις εξής κατηγορίες:

- Φόρος επί της αξίας των παραγόμενων προϊόντων της γης.
- Φόρος επί των βοσκοτόπων.
- Φόρος επί των αλιευμάτων.
- Φόρος επί των μεταλλείων, των ορυχείων, των λατομείων και των δασικών προϊόντων.

β) Το Σύνταγμα του 1927.

Στο άρθρο 107 του Συντάγματος του 1927 αναφέρεται ότι:

«Το κράτος διαιρείται σε περιφέρειες, εντός των οποίων οι πολίτες διαχειρίζονται απ' ευθείας τις τοπικές υποθέσεις, όπως ο νόμος ορίζει.

Από τις διατάξεις του άρθρου 107 διαπιστώνεται ότι:

- Τα αιρετά όργανα έχουν το δικαίωμα να αποφασίζουν για τα θέματα της ΤΑ.
- Η κεντρική διοίκηση ασκεί μόνο την ανώτατη εποπτεία χωρίς να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση των ΟΤΑ.
- Η κεντρική διοίκηση ενισχύει οικονομικά τους ΟΤΑ.

γ) Το Σύνταγμα του 1952.

Με το Σύνταγμα του 1952 καθιερώθηκε η αποκέντρωση ως σύστημα διοικητικής οργάνωσης του κράτους. Η αναγνώριση του ρόλου της ΤΑ συνοδεύτηκε από την απουσία διατάξεων που θα καθόριζαν τον τρόπο και την έκταση της λειτουργίας του θεσμού της ΤΑ. Επιπλέον, το Σύνταγμα του 1952 δεν όριζε την οικονομική αυτοδυναμία της ΤΑ.

δ) Το Σύνταγμα του 1975.

Το Σύνταγμα του 1975 (άρθρο 102) περιέλαβε την πιο πλησιέστερη και σύγχρονη διάταξη σχετικά με την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Με το άρθρο 102 η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους ΟΤΑ των οποίων την πρώτη βαθμίδα αποτελούν οι δήμοι και οι κοινότητες και οι άλλες βαθμίδες ορίζονται από τον νόμο. Η συνταγματική αυτή διάταξη, περισσότερο σαφής και πλήρης από την αντίστοιχη διάταξη του Συντάγματος του 1927, άνοιγε πλέον το δρόμο στον κοινό νομοθέτη να διαρθρώσει ένα σύστημα ΤΑ προσαρμοσμένο στις σύγχρονες ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας. Η εφαρμογή της συνταγματικής διάταξης δημιουργήθηκε με το νέο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα. Ν. 1065/80

1.1.3 Θεσμικές πρωτοβουλίες δεκαετίας του '80.

α) Ο νόμος 1065/80.

Ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας όπως περιγράφεται στο Ν. 1065/80 καθορίζει αναλυτικά το πλαίσιο κάτω από το οποίο θα λειτουργούν οι ΟΤΑ. Σε αυτόν περιλαμβάνονται διατάξεις που αφορούν τη σύσταση και τις αρμοδιότητες, την εκλογή και τον αριθμό του συμβουλίου, την διοικητική οργάνωση, την οικονομική διαχείριση κλπ. Επίσης, γίνεται

αναφορά για τη δυνατότητα σύστασης συνδέσμων από δύο ή περισσότερους δήμους ή κοινότητες με σκοπό την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων και την παροχή υπηρεσιών, ο νομοθέτης δίνει το δικαίωμα της συνένωσης δήμων και κοινοτήτων χωρίς όμως να εξειδικεύεται και να ενθαρρύνει τη διαδικασία αυτή.

β) Ο νόμος 1416/84.

Πρώτο σημαντικό βήμα ήταν η διαμόρφωση ευνοϊκού διαδικαστικού πλαισίου έτσι ώστε οι πρωτοβουλίες για τη συνένωση των ΟΤΑ να προέρχονται διαζευκτικά είτε από τους αιρετούς είτε από τους ίδιους τους εκλογείς κατοίκους, δηλαδή από τα πραγματικά μέλη των τοπικών κοινοτήτων. Το νεότερο στοιχείο αυτής της πολιτικής που εισαγάγετε με το Ν. 1416/84 είναι η παροχή οικονομικών κινήτρων με αποτέλεσμα να συντελεστούν ***17 Συνενώσεις***. Παράλληλα, ως προς τους νέους ΟΤΑ το πληθυσμιακό όριο για την αναγνώριση σε δήμους ορίσθηκε στους 2.500 κατοίκους συντελέστηκαν .

γ) Ο νόμος 1622/86.

Ο νομοθέτης επιχειρεί με το άρθρο 1 του Ν. 1622/86 μια ακόμα δραστικότερη παρέμβαση για την επίλυση του προβλήματος της πολυδιάσπασης των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ. Εισάγεται η διαδικασία της ***«σχεδιασμένης συνένωσης»***. Οι νομοί διαιρούνται σε γεωγραφικές ενότητες εντός των οποίων οι ΟΤΑ καλούνται να συνενωθούν. Οι σχετικές ενότητες καθορίζονται με Προεδρικά Διατάγματα αφού έχει προηγηθεί διάλογος με τους ΟΤΑ και έχει γνωμοδοτήσει σχετικά το οικείο Νομαρχιακό Συμβούλιο. Η εφαρμογή του νόμου ως προς τον καθορισμό των γεωγραφικών ενοτήτων απέδωσε **1.116 ενότητες.** (Για περισσότερη ανάλυση βλέπε κεφάλαιο 4 ΥΠ. ΕΣ. Δ.Δ.Α. 1997 και ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. 1998).

Συμπέρασμα

Το αποτέλεσμα που είχε η εφαρμογή των παραπάνω νόμων στις δεκαετίες '80 και '90 δεν ήταν βεβαίως τα αναμενόμενα στο βαθμό όπου με το Ν. 1416/84 προέκυψαν έως το 1987 17 νέοι δήμοι και με το Ν. 1622/86 έως το 1997 59 νέοι ΟΤΑ. Η κατάσταση αυτή είχε ως αποτέλεσμα την καταφανή **αποτυχία της εθελοντικής συνένωσης στην Ελλάδα** και στο βαθμό όπου για διάστημα μεγαλύτερο των δεκαπέντε ετών δεν υπήρξαν ουσιαστικές αλλαγές, ενώ αντιθέτως τα προβλήματα λόγω του μικρού μεγέθους οξύνονταν, η επιλογή της **αναγκαστικής συνένωσης** ήταν η επόμενη λύση στο βαθμό που η πολιτική απόφαση για τη μείωση του αριθμού των ΟΤΑ ήταν η οριστική και «κοινωνικά αποδεκτή».

1.2 Θεωρητικό Πλαίσιο των Συνενώσεων.

1.2.1 Η αναγκαιότητα των Συνενώσεων.

Μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, η επιτακτική ανάγκη για ανασυγκρότηση των διαφόρων κρατών και για ανόρθωση των οικονομικών τους οδήγησαν στην επιλογή ενός προτύπου ανάπτυξης. Η επιλογή αυτή αντανακλούσε μορφές διοικητικής συγκρότησης, θεσμών και δομών εξαιρετικά συγκεντρωτικών.

Τα αποτελέσματα που είχε είναι ότι πέτυχε υψηλούς ρυθμούς αύξησης του Εθνικού Εισοδήματος, συνέλαβε στην ανασυγκρότηση των κρατών, στην εδραίωση του κράτους πρόνοιας κλπ. Από την άλλη όμως πλευρά, όξυνε τις περιφερειακές ανισότητες, συνέβαλε στο γιγαντισμό των πόλεων, στην υποβάθμιση της ποιότητας ζωής, στην υποβάθμιση της υπαίθρου και στη δημιουργία ενός γραφειοκρατικού κράτους, το οποίο λειτουργεί αναποτελεσματικά. Για να λυθούν τα υπάρχοντα προβλήματα στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης η Τοπική Αυτοδιοίκηση πέρασε τις τελευταίες δεκαετίες μια περίοδο γενικότερης αναδιάρθρωσης. Ωστόσο, αν και τα μέτρα που εφαρμόστηκαν διαφέρουν από χώρα σε χώρα ως προς τη φιλοσοφία και τον τρόπο εφαρμογής είχαν τελικά ένα κοινό σκοπό: τη δημιουργία μεγαλύτερων και ισχυρότερων μονάδων Αυτοδιοίκησης.

1.2.2 Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του μεγάλου (μικρού) μεγέθους των ΟΤΑ.

Είναι γενικώς αποδεκτό ότι ο ρόλος της Αυτοδιοίκησης είναι σημαντικός στη λειτουργία της κατανομής των μέσων παραγωγής κα ιδιαίτερα στην παροχή τοπικών δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών. Ένα ερώτημα που ανακύπτει είναι ποιο πρέπει να είναι το άριστο μέγεθος των ΟΤΑ για να μπορούν να αναλάβουν αποτελεσματικά τις αρμοδιότητες που τους έχουν εκχωρηθεί ή πρόκειται να τους εκχωρηθούν.

Το ερώτημα αυτό, έχει αποτελέσει αντικείμενο έντονου προβληματισμού σε επιστημονικό επίπεδο. Πριν όμως εξετασθούν τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που έχουν οι μονάδες μικρού μεγέθους είναι σκόπιμο να διευκρινισθεί τι εννοούμε με τη λέξη «μέγεθος».

Αν και το μέγεθος ενός ΟΤΑ μπορεί να αφορά είτε την έκτασή του είτε τον πληθυσμό, έχει επικρατήσει στη διεθνή βιβλιογραφία, όταν γίνεται αναφορά στο μέγεθος ενός ΟΤΑ να εννοείται το μέγεθος του πληθυσμού. (Τάτσος Ν. 1997).

Τα σημαντικότερα επιχειρήματα αυτών που είναι υπέρ της διατήρησης των ΟΤΑ μικρού μεγέθους είναι τα εξής:

1. Όσο μικρότερο είναι το μέγεθος των ΟΤΑ τόσο περισσότερο σύμφωνες είναι οι δραστηριότητές τους με τις επιθυμίες των κατοίκων τους.
2. Με δεδομένο το μέγεθος του πληθυσμού μιας χώρας όσο μικρότεροι είναι οι ΟΤΑ τόσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός τους που σημαίνει ότι τόσο μεγαλύτερος θα είναι και ο συναγωνισμός που αναπτύσσεται μεταξύ τους στην ανάληψη πρωτοβουλιών δραστηριοτήτων και στη παροχή αγαθών και υπηρεσιών. Επομένως, τόσο μεγαλύτερες θα είναι και οι επιλογές των δημοτών.
3. Είναι πολύ πιο εύκολο στους κατοίκους των μικρών ΟΤΑ να αντιληφθούν τα προβλήματα της περιοχής τους και τις δυνατότητες αντιμετώπισής τους από ότι στους μεγαλύτερους ΟΤΑ.

4. Όσο μικρότερος είναι ένας ΟΤΑ τόσο πιο στενή είναι η σύνδεση ανάμεσα στις αποφάσεις για δαπάνες και στα έσοδα που απαιτούνται για την ικανοποίηση των αναγκών του , οδηγεί σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.
5. Όσοι περισσότεροι είναι οι ΟΤΑ τόσο περισσότεροι είναι και οι εκλεγμένοι από τους κατοίκους αντιπρόσωποι. Οι αντιπρόσωποι αυτοί θα αποκτήσουν εμπειρία στη δημόσια διοίκηση και κατ' αυτό τον τρόπο Αυτοδιοίκηση θα αποτελέσει φυτώριο στελεχών για την Κεντρική Διοίκηση.

Από την άλλη πλευρά, τα επιχειρήματα αυτών που είναι υπέρ των μεγάλων ΟΤΑ είναι τα εξής:

1. Οι σημαντικές οικονομίες κλίμακας που υπάρχουν στην παροχή πολλών αγαθών και υπηρεσιών κάνουν τις μεγάλες μονάδες πολύ πιο αποτελεσματικές.
2. Αν οι ΟΤΑ έχουν μεγάλο μέγεθος θα μπορούν να προσελκύσουν υψηλής ποιοτικής στάθμης εκλεγμένους αντιπροσώπους και εξειδικευμένο προσωπικό.
3. Το διαχειριστικό κόστος είναι χαμηλότερο αν υπάρχει μικρός σχετικά αριθμός ΟΤΑ.
4. Όσοι περισσότεροι είναι οι ΟΤΑ τόσο περισσότερες είναι οι εξωτερικές επιδράσεις που προκαλούν σε άλλους ΟΤΑ οι δραστηριότητές τους με συνέπεια τόσο περισσότερες να είναι και οι τριβές που δημιουργούνται μεταξύ τους.
5. Όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος των ΟΤΑ τόσο μεγαλύτερη είναι η δυνατότητα άσκησης εντός των ορίων τους αναπτυξιακής και αναδιανεμητικής πολιτικής.

Από τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι τα επιχειρήματα που αναφέρονται υπέρ ή κατά του μικρού (ή μεγάλου) μεγέθους των ΟΤΑ έχουν στις περισσότερες περιπτώσεις κάποια κοινή βάση. Η εκτίμηση όμως των δύο πλευρών για τον τρόπο με τον οποίο το μέγεθος των ΟΤΑ επηρεάζει τα ζητήματα αυτά είναι εντελώς διαφορετική.(Ν. Τάτσος, 1997).

1.2.3 Συλλογική παροχή και άριστο μέγεθος των ΟΤΑ.

Το ζήτημα του μεγέθους της βαθμίδας διοίκησης στην οποία έχει ανατεθεί ή πρόκειται να ανατεθεί η αρμοδιότητα της παροχής συγκεκριμένων αγαθών και υπηρεσιών ανατρέχει στους λόγους για τους οποίους ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες πρέπει να παρέχονται συλλογικά.

Όσο αυξάνει το μέγεθος της παραγωγής μειώνεται το κόστος ανά μονάδα προϊόντος, γεγονός που επιτρέπει στους πολίτες να απολαμβάνουν με μικρότερο κόστος την ίδια ποσότητα των αγαθών και υπηρεσιών που θα απολάμβαναν αν τα αγαθά και τις υπηρεσίες τα παρήγαγαν οι ίδιοι. Επίσης, όσο μεγαλύτερη είναι μια μονάδα αυτοδιοίκησης τόσο πιθανότερο είναι να προσελκύσει ως αιρετούς άτομα που έχουν αυξημένα προσόντα, όσο μεγαλύτερη είναι μια μονάδα αυτοδιοίκησης τόσο αυξάνουν οι δυνατότητές της να απασχολήσει εξειδικευμένο προσωπικό. Τέλος, όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος των μονάδων αυτοδιοίκησης τόσο μικρότερος είναι ο αριθμός τους και κατ' επέκταση τόσο ευκολότερος και οικονομικότερος είναι ο συντονισμός τους και η εποπτεία τους από την Κεντρική Διοίκηση.

Από την άλλη πλευρά όμως, οι προτιμήσεις των ατόμων διαφέρουν μεταξύ τους όσον αφορά την ποσότητα, τον τύπο και την ποιότητα, των υπηρεσιών που επιθυμούν, όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος ενός ΟΤΑ τόσο μεγαλύτερες θα είναι στους κατοίκους του οι διαφορές ανάμεσα στο πραγματικό και στο επιθυμητό επίπεδο της κατανάλωσης.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι αν οι γειτονικοί ΟΤΑ οι οποίοι είναι μικρού μεγέθους και έχουν την ίδια περίπου κοινωνική και οικονομική διάρθρωση θα έχουν σημαντικά

πλεονεκτήματα αν συνενωθούν. Αντίθετα, αν υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις ανάγκες των γειτονικών ΟΤΑ η απώλεια της κοινωνικής ευημερίας από μια πιθανή συνένωση θα είναι υψηλή. Θα πρέπει λοιπόν πριν αποφανθεί κανείς αν είναι υπέρ ή κατά των συνενώσεων και της δημιουργίας μεγαλύτερων μονάδων Αυτοδιοίκησης να έχει προηγουμένως αποφασίσει τι μορφή Αυτοδιοίκησης επιθυμεί. Γιατί, «το άριστο μέγεθος των ΟΤΑ είναι προφανώς διαφορετικό αν, για παράδειγμα, η δραστηριότητα των ΟΤΑ περιορίζεται στην έκδοση πιστοποιητικών από ότι αν οι ΟΤΑ έχουν πρόσθετες αρμοδιότητες».[Ν. Τάτσος, 1997: σελ. (108 – 110)].

1.2.4 Το άριστο μέγεθος των ΟΤΑ από την πλευρά των εσόδων.

Μέχρι τώρα έγινε αναφορά στο άριστο μέγεθος των ΟΤΑ σε σχέση με τις αρμοδιότητές τους. Εξαρτάται όμως και από τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτούνται αυτές οι αρμοδιότητες.

Κατ΄ αρχήν τα έσοδα των ΟΤΑ διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: στα ίδια έσοδα και στις κρατικές επιχορηγήσεις. Τα ίδια έσοδα των ΟΤΑ είναι έσοδα που προέρχονται από δικές τους πηγές εσόδων όπως είναι οι φόροι, τα τέλη, οι εισφορές, τα πρόστιμα κλπ. Οι πηγές αυτές διευκολύνουν τον προγραμματισμό των ΟΤΑ. Αντίθετα, οι κρατικές επιχορηγήσεις προκαλούν εξάρτηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από την Κεντρική Διοίκηση και η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι η εξάρτηση αυτή δεν περιορίζεται μόνο στον οικονομικό τομέα αλλά παίρνει και άλλες διαστάσεις. Όμως, όσο μικρότεροι είναι σε μια χώρα οι ΟΤΑ, τόσο μικρότερες είναι οι δυνατότητές τους να βασισθούν σε δικά τους έσοδα, τόσο μεγαλύτερη είναι η συμμετοχή των επιχορηγήσεων και τόσο πιο έντονη είναι η επίδραση των επιχορηγήσεων στον προγραμματισμό, στην υπευθυνότητα και στην ανεξαρτησία των ΟΤΑ. (Τάτσος Ν. 1997).

Το πρόβλημα του μεγέθους συνδέεται επίσης και με το κόστος βεβαίωσης και είσπραξης των εσόδων. Υπάρχουν δύο κύριοι τρόποι άντλησης των εσόδων. Ο πρώτος τρόπος είναι η βεβαίωση και η είσπραξη των εσόδων να γίνεται από την Κεντρική Διοίκηση, που το κόστος διαχείρισης δεν εξαρτάται από το μέγεθος των ΟΤΑ, με συνέπεια το άριστο μέγεθός τους να μην επηρεάζεται καθόλου. Ο δεύτερος τρόπος είναι η βεβαίωση και η είσπραξη των εσόδων να γίνεται από τους ΟΤΑ. Στην περίπτωση αυτή, επειδή υπάρχουν σημαντικές οικονομίες κλίμακας το κόστος διαχείρισης μειώνεται καθώς αυξάνει το μέγεθος των ΟΤΑ.

Άλλος παράγοντας που σχετίζεται με τα έσοδα και επηρεάζει το άριστο μέγεθος των ΟΤΑ είναι η εκχώρηση φορολογικής εξουσίας στους ΟΤΑ. Που σημαίνει ότι μπορεί να υπάρχουν διαφορές από περιοχή σε περιοχή στους τοπικούς φόρους ή στους φορολογικούς συντελεστές. Οι διαφορές αυτές ενδέχεται να προκαλέσουν μεταφορά φορολογικού βάρους σε κατοίκους άλλων περιοχών, κάτι που θεωρείται ανεπιθύμητο, γιατί οδηγεί τις κατώτερες βαθμίδες διοίκησης σε υπερβολική αύξηση των δαπανών. Κατά συνέπεια υπάρχει πρόσθετος λόγος για αύξηση του άριστου μεγέθους.

Ένας τρίτος λόγος που προκαλεί αύξηση του άριστου μεγέθους των ΟΤΑ είναι ότι οι διαφορετικοί φορολογικοί συντελεστές των ΟΤΑ είναι πιθανό να προκαλέσουν ανεπιθύμητες μετακινήσεις του εργατικού δυναμικού, για παράδειγμα, η υψηλότερη φορολόγηση του εισοδήματος. Όσο μικρότερη όμως είναι μια περιοχή τόσο ευκολότερη είναι η μετεγκατάσταση ή μετακίνηση. Έτσι, υπάρχει ένας επιπλέον λόγος για αύξηση του άριστου μεγέθους των ΟΤΑ, ο οποίος όμως στην πραγματικότητα έχει ουσιαστική υπόσταση μόνο στις αστικές περιοχές.

Τέλος, ένας άλλος λόγος από την πλευρά των εσόδων που συνηγορεί υπέρ του μεγάλου μεγέθους των ΟΤΑ έχει σχέση με τις επιχορηγήσεις.

Με δεδομένο το συνολικό μέγεθος του πληθυσμού μιας χώρας, όσο μικρότεροι είναι οι ΟΤΑ τόσο μεγαλύτερος θα είναι ο αριθμός τους και κατ' επέκταση τόσο δυσκολότερη θα είναι από διοικητική και τεχνική πλευρά η κατανομή των κρατικών επιχορηγήσεων.

Για να αντιμετωπισθούν πολλά από τα σύγχρονα οικονομικά και κοινωνικά φαινόμενα οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες προχώρησαν μεταπολεμικά σε συνενώσεις των ΟΤΑ και σε δημιουργία μεγαλύτερων μονάδων Αυτοδιοίκησης με απώτερο στόχο την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.(Βλέπε ανάλυση Κεφαλαίου 5).

1.3 Οι Λειτουργίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Σήμερα (ΠΔ 410/95).

Το σύστημα τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα αναπτύχθηκε με βάση τον ένα βαθμό (πρώτη βαθμίδα) τοπικής αυτοδιοίκησης, γεγονός που σημαίνει ότι οι μονάδες που τη συγκροτούν έχουν αρμοδιότητα για όλες τις λειτουργίες. Από πού όμως αντλεί η τοπική αυτοδιοίκηση τη δύναμη για να έχει αρμοδιότητα για το διοικητικό (ή εκτελεστικό) ρόλο; Η τοπική αυτοδιοίκηση, όπως και η κεντρική διοίκηση, υπόκειται σε νόμους, δηλαδή οι λειτουργίες της καθορίζονται με νόμους που έχουν ψηφισθεί από το Ελληνικό Κοινοβούλιο. Αυτό σημαίνει ότι κάθε μονάδα της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν είναι ελεύθερη να εκτελεί όποιες λειτουργίες αυτή επιθυμεί.

Η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων ανήκει στην αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων, κύρια μέριμνα των οποίων αποτελεί η προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων, καθώς και των πολιτιστικών και πνευματικών ενδιαφερόντων των κατοίκων της.(ΠΔ 410/95 ΦΕΚ Α231/14-11-1995).

Στην αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων ανήκουν ιδίως:

1. Η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία:

- συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης, αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτιωτικών έργων δημοτικής και κοινοτικής οδοποιίας, πλατειών, γεφυρών και έργων ηλεκτροφωτισμού και κοινόχρηστων χώρων.
- χώρων πρασίνου, βοσκοτόπων, υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων, κοιμητηρίων και δημοτικών και κοινοτικών χώρων άθλησης και αναψυχής, και
- δημοτικών, κοινοτικών και λαϊκών αγορών.

2. Η λειτουργία εμποροπανηγύρεων.

3. Η καθαριότητα και διαχείριση απορριμμάτων, η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία λουτρών και αποχωρητηρίων.

4. Η ίδρυση και η λειτουργία παιδικών, βρεφικών, βρεφονηπιακών σταθμών και νηπιαγωγείων, κέντρων ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, ΚΑΠΗ, και κέντρων υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με ειδικές ανάγκες και η μελέτη και εφαρμογή κοινωνικών προγραμμάτων.

5. Η ίδρυση, κατασκευή και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, σχολών διδασκαλίας μουσικής, χορού, ζωγραφικής και κέντρων επαγγελματικού προσανατολισμού, καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων.

6. Η εξασφάλιση στέγης και η δημιουργία θέρετρων.

7. Η μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης.

8. Η προστασία του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, η προστασία της ζωής και της υγείας των κατοίκων και η κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων πρόληψης, άμεσης βοήθειας και θεραπείας.

9. Η ίδρυση και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, όπως βιβλιοθήκες, μουσεία, πινακοθήκες, φιλαρμονικές, θέατρα, επισκευή και συντήρηση παραδοσιακών ή ιστορικών κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς ή κοινωνικές και πολιτιστικές λειτουργίες και σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς, η συντήρηση και λειτουργία αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής.

10. Η κατασκευή, επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων

11. Η κατασκευή, επισκευή συντήρηση και διαχείριση των δημοτικών και κοινοτικών σταδίων, των γυμναστηρίων και των αθλητικών κέντρων.

12. Η προστασία, η αξιοποίηση και εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και περιοχών, των ιαματικών πηγών και των ήπιων μορφών ενέργειας.

13. Η υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), καθώς και κάθε άλλο σχέδιο χωροταξικού επιπέδου και η τήρηση των δεδομένων του κτηματολογίου της περιοχής τους, όπως αυτά που προκύπτουν από το συνολικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση του Εθνικού Κτηματολογίου.
14. Η ρύθμιση της κυκλοφορίας, ο καθορισμός πεζοδρόμων, μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, ο προσδιορισμός και η λειτουργία των χώρων στάθμευσης οχημάτων, η ονομασία των οδών και των πλατειών και η τοποθέτηση πινακίδων, η αρίθμηση των κτισμάτων καθώς και η διοίκηση της αστικής συγκοινωνίας.
15. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση, την ύδρευση, την άρδευση, την αποχέτευση, την ηχορύπανση, τη ρύπανση των θαλασσών από πηγές ξηράς, την προστασία των επίγειων και υπόγειων υδάτινων αποθεμάτων και την προστασία του περιβάλλοντος.
16. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την λειτουργία των πάσης φύσεως επιτηδευμάτων και επαγγελματιών.
17. Η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών ή κοινοτικών εργαστηρίων και ο έλεγχος των υγρών, στερεών και αέριων αποβλήτων, τη ρύπανσης των υδάτων και της θάλασσας.
18. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας όλων των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας των οποίων καθορίζονται από υγειονομικές διατάξεις.
19. Η χορήγηση αδειών μικροπωλητών και λειτουργίας κυλικείων σε κοινόχρηστους χώρους (άλση, κήπους κλπ).
20. Η χορήγηση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας θεάτρων, κινηματογράφων και παρεμφερών επιχειρήσεων.
21. Η χορήγηση των αδειών λειτουργίας μουσικής σε δημόσια κέντρα.
22. Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας ψυχαγωγικών παιδιών
23. Η διαχείριση της δημοτικής ή κοινοτικής περιουσίας και η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία δημοτικών και κοινοτικών καταστημάτων.
24. Η μελέτη, εκτέλεση και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτηρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιοτεχνικές ζώνες που καθορίζονται στα πλαίσια του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού.
25. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής τους.
26. Η αποθήκευση και εμπορία υγρών και αερίων καυσίμων.
27. Η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων.
28. Η έκδοση κανονιστικών αποφάσεων.
Οι παραπάνω αρμοδιότητες της ΤΑ αναφέρονται στο σύνολο σχεδόν των τοπικών υποθέσεων τις οποίες οι ΟΤΑ έχουν υποχρέωση να καλύψουν μέσω της λειτουργίας τους προκειμένου να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της σύγχρονης τοπικής κοινωνίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 2539/97.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με το Ν. 2593/97 τίθεται σε ισχύ η «αναγκαστική συνένωση» στη χώρα μας. Στο άρθρο 1 περιγράφονται οι Νέοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού που προέκυψαν μετά από ευρύ διάλογο των εμπλεκομένων φορέων και της Πολιτείας καθώς και των αιρετών της Τ.Α. Το αρχικό σχέδιο ήταν οι νέες εδαφικές ενότητες να προέρθουν από τις υφιστάμενες που ορίστηκαν με τα Συμβούλια Περιοχής. Τελικά, μετά από τις τελικές προτάσεις των επιτροπών των Νομών και αφού κρίθηκαν από άποψη χωροταξικών και πολεοδομικών δεδομένων προέκυψαν οι νέοι ΟΤΑ α΄ βαθμού της χώρας (900 Δήμοι και 133 Κοινότητες) που προέρχονται από την συνένωση των παλαιών ΟΤΑ.

Στις βασικές διατάξεις του Ν.2539/97 αναλύονται τα θεσμικά, εκλογικά, διοικητικά και οικονομικά ζητήματα. Στην ανάλυση που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικά τα ζητήματα αυτά προκειμένου να κατανοηθεί το περιεχόμενο του Νόμου. Πέραν όμως αυτού, η κατανόηση των βασικών διατάξεων οδηγεί στην επισήμανση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων που προκύπτουν για τους νέους ΟΤΑ. Οι διαπιστώσεις αυτές αξιολογούνται στο τέλος της εργασίας σε σχέση με τους ΟΤΑ του Ν. Πρέβεζας.

Η ειδική αναφορά στο Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ) είναι εμφανής. Είναι γενικά αποδεκτό ότι το πρόβλημα της ΤΑ και ειδικότερα του α΄ βαθμού είναι η οικονομική αυτοτέλεια. Αν και τα τελευταία έτη έχουν γίνει προσπάθειες για την οικονομική ανεξαρτησία των ΟΤΑ οι προσπάθειες αυτές δεν έχουν αποδώσει. Ένα από τα βασικά επιχειρήματα της μεταρρύθμισης ήταν ότι θα ενισχυθεί η οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ. Την παράμετρο αυτή ουσιαστικά αντιπροσωπεύει το ΕΠΤΑ, χωρίς βέβαια να περιορίζεται μόνο σε αυτό.

2.1 Οι βασικές αρχές του Νόμου 2539/97.

Οι βασικές αρχές του Ν.2539/97 όπως αυτές διατυπώνονται στην εισηγητική έκθεση είναι οι ακόλουθες:

Η αρχή της συντονισμένης δράσης.

Η εν λόγω αρχή δεν ήταν πάντοτε σταθερό γνώρισμα των θεσμικών αλλαγών που επιχειρήθηκαν. Έτσι ένα ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο μπορούσε να παραμείνει ανεφάρμοστο ή να εφαρμοσθεί με στρεβλώσεις επειδή δεν είχαν αναληφθεί πρωτοβουλίες που υποστήριζαν με οικονομικά μέσα, αναπτυξιακά προγράμματα και επαρκή στελέχωση την εφαρμογή του στην πράξη. Υπό αυτή την έννοια η ανάδειξη της αρχής της συντονισμένης δράσης, ενώ έπρεπε να είναι αυτονόητο γνώρισμα κάθε μεταρρύθμισης, αποτελεί το νεωτεριστικό στοιχείο της μεγάλης προσπάθειας για την ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης. Η αρχή της συντονισμένης δράσης αποτυπώνεται ειδικότερα στο άρθρο 13 που θεσμοθετεί τους πόρους και τα

χρηματοδοτικά μέσα του Προγράμματος. Σ' αυτό συμπυκνώνεται η ειδική φροντίδα της Πολιτείας που στοχεύει στην κάλυψη βασικών προϋποθέσεων βιωσιμότητας της ίδιας της μεταρρύθμισης.

Αρχή της αποτελεσματικής διοίκησης και της δημοκρατικής αντιπροσώπευσης.

Έχει ήδη αναδειχθεί ως κεντρικός στόχος αυτής της μεταρρύθμισης η συγκρότηση πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, ικανών να προγραμματίζουν και να υποστηρίζουν την ανάπτυξη στον χώρο τους, ικανών να παρέχουν υπηρεσίες αξιοποιώντας σύγχρονες μορφές διοικητικής οργάνωσης, να λειτουργούν τελικά ως μονάδες αποτελεσματικής διοίκησης. Αντίθετα, η διοικητική λειτουργία στην μικροκλίμακα της κοινότητας και του μικρού δήμου δεν δημιουργεί γόνιμες προϋποθέσεις για την αποτελεσματική διοίκηση.

Η δημιουργία του νέου ΟΤΑ σε ευρύτερη χωρική ενότητα αμβλύνει τον άμεσο δεσμό αντιπροσώπευσης που επιτυγχάνεται στην μικρή κλίμακα. Ο αντιπρόσωπος απομακρύνεται από το «βλέμμα» του αντιπροσωπευόμενου. Έτσι η αμεσότητα της πολιτικής συμμετοχής που χαρακτήριζε την δημοκρατική αντιπροσώπευση στις μικρές κοινότητες υποθηκεύεται στο βωμό της αποτελεσματικής διοίκησης.

Εν τούτοις, η παραπάνω αντίθεση μεταξύ αποτελεσματικότητας και δημοκρατικής αντιπροσώπευσης καθίσταται μόνο θεωρητικό πρόβλημα εφόσον οργανωθεί το πλαίσιο των συμμετοχικών θεσμών στο εσωτερικό του νέου ΟΤΑ. Τούτο αποδεικνύεται σε όλες τις αντίστοιχες μεταρρυθμίσεις σε ευρωπαϊκές χώρες. Παντού το πρόβλημα της απόστασης μεταξύ της Δημοτικής Αρχής και των δημοτών αντιμετωπίζεται με την ανάδειξη ενδιάμεσων αιρετών οργάνων που μεταφέρουν αμφίδρομα τα αιτήματα, την πληροφόρηση και τα μηνύματα της δημοτικής αρχής. Το σύστημα της ενδοδημοτικής δημοκρατικής αντιπροσώπευσης ενδυναμώνετε με την ενθάρρυνση διαδικασιών διαμεσολαβητικής συμμετοχής των πολιτών. Η εμπειρία έδειξε ότι η διάθεση συμμετοχής των ενεργών πολιτών αυξήθηκε σε αυτές τις περιπτώσεις. Ο λόγος είναι προφανής. Οι πολίτες αισθάνονται πράγματι την ανάγκη να κατοχυρώσουν τα δικαιώματά τους και να κάνουν αισθητή την παρουσία τους σε ένα ισχυρό διοικητικό κέντρο όπου η ασκούμενη διοίκηση έχει βαρύτητα και το αίτημά τους αποκτά αποτελεσματικό αποδέκτη.

Η ισορροπία μεταξύ του αποτελεσματικού διοικητικού κέντρου του νέου ΟΤΑ και της δημοκρατικής συμμετοχής των κατοίκων των χωριών στην διαμόρφωση και την άσκηση της δημοτικής πολιτικής αποτελεί το κεντρικό σημείο αναφοράς του συστήματος διοίκησης των νέων δήμων. Ταυτόχρονα, σ' αυτό το σύστημα συναρθρώνεται το θεσμικό οικοδόμημα της δημοτικής αποκέντρωσης έτσι ώστε η δημοτική αρχή να βρίσκεται διαρκώς πλησιέστερα στον πολίτη και να διασφαλίζει την αμεσότητα και την ποιότητα στην παροχή των υπηρεσιών.

Η κατοχύρωση της δημοκρατικής συμμετοχής των κατοίκων των χωριών στην άσκηση της δημοτικής πολιτικής αποτελεί άλλωστε την εμπέδωση του απορρέοντος από το άρθρο 5, παράγραφος 1 του Συντάγματος δικαιώματος συμμετοχής στην πολιτική ζωή, στο πλαίσιο πάντοτε των συνταγματικών κανόνων. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι υφίσταται «δικαίωμα αυτοδιοίκησης» που επιτάσσει την επιλογή της χωρικής ενότητας εντός της οποίας θα λειτουργήσει ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης από τους ίδιους τους κατοίκους. Είναι επίσης γνωστό ότι η άποψη αυτή, παρά την ισχυρή ιδεολογική επιρροή της μεταρρύθμισης του 1912 δεν οδήγησε στην αναγνώριση αντίστοιχης υποχρέωσης της Διοίκησης να υλοποιήσει την επιλογή των κατοίκων ακόμη και όταν συνέτρεχαν όλες οι νόμιμες διαδικαστικές προϋποθέσεις. Έτσι το δικαίωμα ίδρυσης δήμου ή κοινότητας, παρά την νομοθετική κατοχύρωση της πρωτοβουλίας των πολιτών αναγνωρίσθηκε αποκλειστικά στη

Διοίκηση. Επισημαίνεται πάντως ότι το θεμελιωμένο στο Σύνταγμα δικαίωμα συμμετοχής στην πολιτική ζωή, ως έκφανση του δικαιώματος της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας, δεν εκλαμβάνεται ασφαλώς ως δικαίωμα αυτοδιάθεσης των κατοίκων ενός οικισμού ή μιας πόλης για να δημιουργήσουν δική τους διοικητική οντότητα, δηλαδή για να ασκήσουν αρμοδιότητα που ο συντακτικός νομοθέτης αναγνωρίζει στην Βουλή και την Διοίκηση, αλλά αποτελεί πράγματι την πεμπτουσία της πολιτικής ολοκλήρωσης του πολίτη μέσα στις επάλληλες τοπικές κοινότητες (Δήμος, Νομός) και στην κρατική κοινότητα. Υπό αυτή την έννοια η δημιουργία ισχυρού και αποτελεσματικού διοικητικού κέντρου επιτάσσει την ενίσχυση των θεσμών της τοπικής δημοκρατίας, δηλαδή της συλλειτουργίας διαδικασιών αντιπροσωπευτικής και διαμεσολαβητής πολιτικής συμμετοχής. Το πεδίο αυτό υπήρξε ως σήμερα καχεκτικό, ανεπαρκές και εν πολλοίς ψευδεπίγραφο. Τώρα δημιουργούνται ευνοϊκές προϋποθέσεις για να καταστεί γόνιμο και δυναμικό.

Η αρχή της ενδοδημοτικής αναπτυξιακής ισορροπίας.

Η συνάρθρωση επιμέρους τοπικών κοινωνιών με διαφορετικά πληθυσμιακά μεγέθη, διαφορετικό επίπεδο ανάπτυξης των υποδομών ακόμη και με διαφορές στην οικονομική, κοινωνική, γεωγραφική και πολιτιστική φυσιογνωμία καθίσταται ιδιαίτερα προβληματική όταν επιδιώκεται μονοσήμαντα σε διοικητική βάση. Από την άλλη πλευρά η ανάδειξη των επιμέρους διαφορών δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως ιδιαιτερότητα που επιβάλλει την διοικητική «καθαρότητα» διότι έτσι η συγκρότηση του ισχυρού διοικητικού κέντρου θα ήταν πρακτικά και θεσμικά αδύνατη.

Η παραπάνω επισήμανση αποτελεί καίριο γνώμονα κατά την εκπόνηση και εφαρμογή του Προγράμματος «Ι.Καποδίστριας». Στόχος του είναι ο συγκερασμός και ταυτόχρονα η εγγύηση της έκφρασης των διαφορετικοτήτων που χαρακτηρίζουν κάθε χωριό του νέου ΟΤΑ. Παράλληλα, επιχειρείται η εξασφάλιση ενός ελάχιστου ορίου έργων που θα χωροθετούνται στους συνοικισμούς του νέου δήμου με ορθολογικά κριτήρια λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες σε υποδομές πρώτης σημασίας, όπως οδικό δίκτυο, δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης, κοινωνικό εξοπλισμό, πληθυσμό και χρονοαπόσταση από την έδρα του δήμου.

Η εγγύηση ενός ελαχίστου μεριδίου στην κατανομή των έργων, τέτοιου που σίγουρα θα είναι μεγαλύτερο από εκείνο που προσέφερε η κοινότητα, δεν επαρκεί για να εμπεδώσει στην λειτουργία του νέου δήμου την αρχή της ενδοδημοτικής αναπτυξιακής ισορροπίας. Άλλωστε ανάλογες εγγυήσεις, μικρότερης πάντως εμβέλειας, συμπεριλάμβανε το ισχύον άρθρο 265 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο κατοχυρώνεται ο αποφασιστικός ρόλος του τοπικού συμβουλίου και του παρέδρου στην ιεράρχηση και τον προγραμματισμό των έργων που θα εκτελεσθούν στα χωριά. Επιπλέον μάλιστα τα όργανα αποκτούν το νομοθετικά πλέον κατοχυρωμένο δικαίωμα της παρακολούθησης στην εκτέλεση των έργων και στην λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών και της άσκησης πολιτικού ελέγχου με την υποβολή προς την δημοτική Αρχή.

Αρχή της εγγυημένης αντιπροσώπευσης.

Ως επιστέγασμα της προσήλωσης στις παραπάνω αρχές το Πρόγραμμα «Ι.Καποδίστριας» και ειδικότερα ο Νόμος 2539/97 καθιερώνει και κατοχυρώνει την αρχή της ελάχιστης, της εγγυημένης αντιπροσώπευσης των καταργούμενων και συννενωθέντων σε νέο ΟΤΑ δήμων και κοινοτήτων.

Μέριμνα του Νόμου δεν είναι μόνο η συγκρότηση των νέων ΟΤΑ αλλά και η ομαλή ένταξη και συνύπαρξη των προϋπαρχουσών θεσμικών ενοτήτων, είτε αυτές αναφέρονται σε μοναδικό αυτοτελή συνοικισμό, όπου υφίσταται έτσι και αλλιώς μια πρωτογενής κοινότητα

συμφερόντων και παραδόσεων, είτε αναφέρονται σε ενότητα συνοικισμών που διαμορφώθηκε ως επιμέρους κοινότητα συμφερόντων και παραδόσεων εξαιτίας της συνύπαρξης κάτω από το ίδιο διοικητικό θεσμό για περισσότερα από ογδόντα χρόνια. Επίσης, μέριμνα του Νόμου είναι η δημιουργία θεσμικών συνθηκών για την ενοποίηση της υποκείμενης στο νέο διοικητικό κέντρο τοπικής κοινωνίας χωρίς ταυτόχρονα την μηχανιστική αγνόηση των υφιστάμενων μερών της.

Άλλωστε, ο στόχος της μεταρρύθμισης είναι η αναγέννηση των χωριών, του πολιτιστικού και κοινωνικού τους ιστού και της αυτοτελούς συνύπαρξής τους στην διοικητική ενότητα. Ένα από τα μέτρα εμπέδωσης αυτής της πολιτικής για την συμμετοχή όλων των χωριών στο νέο θεσμικό γίγνεσθαι του ισχυρού δήμου είναι και η εφαρμογή της αρχής της εγγυημένης αντιπροσώπευσης.

Η αρχή της διατήρησης των διευκολύνσεων των κατοίκων στα μικρά χωριά.

Οι αντικειμενικοί όροι διαβίωσης και επαγγελματικής δραστηριότητας στα μικρά και σχεδόν «άδεια» χωριά της υπαίθρου καθώς και η ανάγκη να παραμείνει το παραγωγικό δυναμικό σ' αυτά οδήγησε την Πολιτεία να κατοχυρώσει ορισμένες διευκολύνσεις οικονομικής, ασφαλιστικής και φορολογικής φύσεως.

Η μεταβολή των συνθηκών αυτών αποτελεί στόχο του Προγράμματος «Ι.Καποδίστριας». Η εξάλειψη πάντως αυτών των διευκολύνσεων τώρα θα είχε ως αποτέλεσμα την δυσμενή και άδικη αντιμετώπιση των κατοίκων εκείνων που επέμεναν να ζουν και να εργάζονται στα χωριά.

Γι' αυτό η διακήρυξη για την διατήρηση των διευκολύνσεων αποτελεί στοιχείο της φυσιογνωμίας του Προγράμματος και καθίσταται θεμελιώδης αρχή του.

Άλλωστε η μεταβολή των αντικειμενικών όρων θα είναι αποτέλεσμα επίμονης και επίπονης προσπάθειας, σ' αυτήν πρέπει να βρίσκονται σε δυσμενέστερη θέση από εκείνη στην οποία βρέθηκαν πριν από την εφαρμογή της μεταρρύθμισης.

2.2 Βασικοί στόχοι του Νόμου 2539/97.

Η θεμελίωση της μεταρρύθμισης αποτελεί το αναγκαίο εφόδιο για την επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

α. Εκσυγχρονισμός του διοικητικού συστήματος.

Η εναρμόνιση της τοπικής αυτοδιοίκησης με τις σύγχρονες διοικητικές ανάγκες των τοπικών κοινωνιών εξελίσσεται σε δύο κατευθύνσεις: προσαρμογή της εσωτερικής οργάνωσης και επαύξηση των λειτουργικών της δυνατοτήτων και προσαρμογή των ορίων άσκησης των αρμοδιοτήτων με τρόπο ώστε να παράγονται περισσότερα θετικά αποτελέσματα προς όφελος των κατοίκων.

Ο στόχος του διοικητικού εκσυγχρονισμού έλκει την αφετηρία του από την ανάγκη να γίνει πράξη στην δομή και στην λειτουργία του διοικητικού μας συστήματος ***η αρχή της επικουρικότητας***, στην οποία προσανατολίζεται πλέον ο σύγχρονος ευρωπαϊκός θεσμικός πολιτισμός. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας οι δημόσιες υποθέσεις πρέπει να διοικούνται στο πλησιέστερο στους πολίτες διοικητικό επίπεδο και μόνο όταν τούτο δεν είναι δυνατών εξαιτίας της εμβέλειας της υποθέσεις που προϋποθέτει λύσεις σε ευρύτερο πεδίο

είτε εξαιτίας του κόστους και της αδυναμίας των αντιστοίχων διοικητικών υποκειμένων να ανταποκριθούν αποτελεσματικά σ' αυτήν. Τότε ασκείτε σε ανώτερο επίπεδο.

β. Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ νέου τύπου – θεσμική δομή σύγχρονων ανοικτών πόλεων.

Η δομή ενός διοικητικού συστήματος, πρέπει να εναρμονίζεται με την κοινωνική, οικονομική και δημογραφική κατάσταση της περιοχής.

Προς την κατεύθυνση αυτή μεταρρύθμιση αξιοποιεί μια σχετική πρόσφατη αλλά έως τώρα ανολοκλήρωτη και γι' αυτό ανεκπλήρωτη προσπάθεια ανασύνταξης του χωροταξικού και διοικητικού προτύπου της περιφέρειας. Πρόκειται για τις **ανοικτές πόλεις**.

Το πρότυπο των ανοικτών πόλεων, είναι η μορφή οργάνωσης που έρχεται να ενσαρκώσει ο σύγχρονος βιώσιμος και λειτουργικός Δήμος. Ο νέου τύπου πρωτοβάθμιος ΟΤΑ έχει στον σκληρό πυρήνα τις θεσμικής του οντότητας αυτήν ακριβώς την συλλειτουργία αυτοτελών οικιστικών μονάδων που προϋποθέτουν κοινό δίκτυο εξυπηρέτησης , επιτυγχάνει τη δρομολόγηση κοινών αναπτυξιακών στόχων και την παροχή αποτελεσματικών υπηρεσιών σε αντίθεση με το «παλαιό», «αναχρονιστικό» πλέων ΟΤΑ που έχει ως βάση την διοικητική αυτοτέλεια της μεμονωμένης οικιστικής μονάδας,

Επίσης κρίσιμο στοιχείο της ανάδειξης του προτύπου των ανοικτών πόλεων είναι η μη συγκέντρωση των εξυπηρετήσεων αναγκαστικά στο πολεοδομικό ή διοικητικό κέντρο. Αντίθετα ο κοινωνικός εξοπλισμός που καλύπτει κοινές ανάγκες κατανέμεται στις επιμέρους οικιστικές μονάδες με τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται η ισόρροπη συμμετοχή όλων των οικισμών στην λειτουργία της ανοικτής πόλης.

Το πρότυπο της ανοικτής πόλης είναι πρόταση δημοκρατικής οργάνωσης και λειτουργίας της τοπικής κοινωνίας, έτσι ώστε η ανοικτή πόλη και ο δήμος νέου τύπου να καθίστανται εστίες ανοικτής τοπικής δημοκρατίας.

γ. Αναβάθμιση του τοπικού πολιτικού συστήματος.

Οι αιρετοί ιδίως στους μικρούς δήμους και στις κοινότητες είναι υποχρεωμένοι να αναζητήσουν τα οικονομικά και λειτουργικά μέσα για την εκπλήρωση της αποστολής τους. Αυτό δημιουργεί ασφαλώς προϋποθέσεις άνισης μεταχείρισης και παράλληλα υποβαθμίζει το κύρος των αιρετών. Όταν αναγκάζεται, εξαιτίας της αντικειμενικής αδυναμίας του θεσμού που υπηρετεί, να προστρέξει στην αρωγή πολιτικών λειτουργών ανώτερου βαθμού ή του εθνικού επιπέδου, πολύ δε περισσότερο όταν «επαιτεί» την αρωγή του Κράτους τότε είναι πλέων αδύνατων να γίνεται λόγος για αυτοδιοίκηση εφόσον στην ουσία πρόκειται για «ετεροδιοίκηση».

Η ύπαρξη ενός ισχυρού σώματος πολιτικών λειτουργών, σε τοπικό επίπεδο συμβάλλει στην αναγέννηση του πολιτικού συστήματος.

δ. Διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ.

Η διοικητική αυτοτέλεια που το σύνταγμα αναγνωρίζει στους ΟΤΑ άρθρο 102(παρ. 2 εδ. α' Σύνταγμα) ,αναφέρεται στην ικανότητα τους να αποφασίζουν και να είναι σε θέση να υλοποιήσουν τις αποφάσεις τους. Όταν αυτά δεν τα έχουν, είτε διότι οι δημογραφικές και οικονομικές τους δυνάμεις δεν επαρκούν είτε γιατί η πολυπλοκότητα των τοπικών υποθέσεων απαιτεί παρέμβαση σε ευρύτερο επίπεδο τότε, η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια της αυτοδιοίκησης «τραυματίζεται» σοβαρά.

Γίνεται σαφές ότι η δημιουργία ισχυρών, βιώσιμων και λειτουργικών πρωτοβάθμιων ΟΤΑ συντελεί στην επίτευξη ουσιαστικών προϋποθέσεων για την ενδυνάμωση της.

ε. *Συντονισμός των τοπικών δημοσίων επενδύσεων.*

Η ύπαρξη των μικρών και ανίσχυρων ΟΤΑ που επιδιώκουν έργα μικρής εμβέλειας, όσο και η δυσκολία να προγραμματίσουν και να εκτελέσουν έργα διατοπικής χρησιμότητας, συντελεί στην απώλεια ή στην σπατάλη σημαντικών τοπικών δημοσίων επενδύσεων.

Η δημιουργία ισχυρού διοικητικού κέντρου σε ευρύτερη από την υφιστάμενη τοπική κλίμακα και ταυτόχρονα η οργανωτική και λειτουργική αναβάθμιση των νέων ΟΤΑ, θα συμβάλλει στον συντονισμό και την αυξημένη αποδοτικότητα των τοπικών δημοσίων επενδύσεων οι οποίες πλέων θα κατευθύνονται σε έργα τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού.

Η προοπτική του συντονισμού των τοπικών δημοσίων επενδύσεων έχει άμεσο πεδίο αναφοράς την εφαρμογή του ***Ειδικού Προγράμματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ)*** το οποίο ήταν καταρχήν πενταετούς διάρκειας αλλά επεκτάθηκε σε επταετία. Έτσι , η επίτευξη ενός μεγάλου μέρους αυτού του στόχου επιδιώκεται με ευθύνη τις ίδιας της Πολιτείας, μέσα σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και με συγκεκριμένους πόρους.

«Ο στόχος του συντονισμού αποκτά βαρύνουσα σημασία, γιατί αποτελεί απάντηση σε ανασφάλειες που προδικάζουν την κατεύθυνση της αναπτυξιακής προσπάθειας προς το κέντρο προκειμένου η χώρα να πετύχει το «ιστορικό στοίχημα» του 2004. Η εφαρμογή του ΕΠΤΑ εγγυάται την διαρκή και «βιώσιμη» περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη ». (ΥΠΕΣΔΔΑ, 1998: 17).

στ. *Νομιμότητα, Διαφάνεια και κοινωνικός έλεγχος στην τοπική εξουσία.*

Η εξουσία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης προσδιορίζεται ασφαλώς από το σύνταγμα και πρέπει να ασκείται στο πλαίσιο της νομιμότητας. Το κράτος δεν έχει μόνο την υποχρέωση να ελέγχει την νομιμότητα αλλά διαμέσου αυτού του ελέγχου να κατοχυρώνει την ελευθερία πρωτοβουλίας και δράσεις των δημοτικών και κοινοτικών αρχών και ταυτόχρονα να προστατεύει τους πολίτες από τις αυθαιρεσίες ή την καταχρηστική άσκηση της τοπικής εξουσίας. Ανάλογη σημασία έχει και, ο διαχειριστικός έλεγχος δεδομένου μάλιστα ότι και αυτός εγγυάται την ορθολογική αξιοποίηση των πόρων.

Ο στόχος της νομιμότητας και της διαφάνειας συνδέεται προδήλως με την εφαρμογή του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας» όχι επειδή προϋπόθεση της επίτευξης του είναι η ύπαρξη μικρού αριθμού ΟΤΑ πράγμα εντελώς αδιάφορο, αλλά επειδή η πραγμάτωση του αποκτά νόημα όταν η ασκούμενη τοπική εξουσία έχει σημαντικό βάρος και διακύβευμα της λυσιτελούς άσκησης της έχει επιβλαβέστερες προεκτάσεις για την κοινωνία.

2.3 Βασικές διατάξεις του Ν. 2539/97.

Οι βασικές διατάξεις του Ν. 2539/97, (Τα κείμενα που ακολουθούν προέρχονται κυρίως από την εισηγητική έκθεση του Ν. 2539/97 «Συγκρότηση της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης » ΥΠΕΣΔΔΑ, 1998), καθώς επίσης και από το περιεχόμενο του Ν. 2539/97 «Συγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης» (ΦΕΚ 244/4-12-1997) αναλύονται στην συγκεκριμένη ενότητα. Βασική βιβλιογραφική πηγή αποτέλεσε η εισηγητική έκθεση καθώς και ο ίδιος ο νόμος. Η ανάλυση επιμερίζεται σε δέκα υπο-ενότητες που αφορούν τις κύριες πτυχές του νόμου όπως αυτές ορίζονται στα διάφορα άρθρα. Με την ανάλυση που ακολουθεί καλύπτεται

και το συγκεκριμένο ,κεφάλαιο που αναφέρεται στο περιεχόμενο και τις πτυχές του Ν. 2539/97 που αποτελεί την νομοθετική εφαρμογή του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας». Στην ανάλυση που ακολουθεί παρουσιάζονται θέματα θεσμικά, διοικητικά, αρμοδιοτήτων, χωροταξικά και χρηματοδοτικά.

2.3.1 Σύσταση των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ.

Αφετηρία για την συγκρότηση των πρωτοβαθμίων ΟΤΑ είναι η σύστασή τους. Η συστατική "πράξη" σε όλες τις προηγούμενες συγκροτήσεις του θεσμού ,το 1833 με Β.Δ. της 27ης Δεκεμβρίου 1833 και το 1922 με τον ΔΝΖ/1912, έγινε με την έκδοση Διαταγμάτων τα οποία περιελάμβαναν τους ΟΤΑ ενός ή περισσοτέρων νομών. Η νομολογία κατά πάγιο τρόπο αναγνώρισε στην διοίκηση το αποκλειστικό δικαίωμα να ιδρύσει νέο ΟΤΑ πάρα την συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων.

Το νομοσχέδιο πρωτοτυπεί σε σχέση με τους προαναφερόμενους «ιδρυτικούς» νόμους της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι δήμοι και οι κοινότητες που απαρτίζουν την πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση ιδρύονται απευθείας με το νομοσχέδιο έτσι ώστε η συστατική «πράξη» να προσλάβει την αυξημένη, σε σχέση με το Διάταγμα ισχύ του τυπικού νόμου.

Οι δήμοι και οι κοινότητες που ιδρύονται με το Νόμο 2534/97 προέρχονται από την συγχώνευση των υφιστάμενων δήμων οι κοινοτήτων οι οποίοι καταργούνται. Η εδαφική περιφέρεια των νέων δήμων περιλαμβάνει το άθροισμα της εδαφικής περιφέρειας των καταργηθέντων, οι δημότες των οποίων καθίστανται αυτοδικαίως δημότες των νέων δήμων οι κοινοτήτων.

Οι δήμοι και οι κοινότητες που δημιουργούνται με το Ν. 2539/97 προερχόμενοι από την κατάργηση των ΟΤΑ που περιλαμβάνονται στα όρια τους αρχίζουν να λειτουργούν μετά την εκλογή των αιρετών Αρχών τους και ειδικότερα από τη στιγμή της εγκατάστασης τους.

Το ιδρυόμενο με το παρόν Νόμο νομικό πρόσωπο του νέου ΟΤΑ βρίσκεται σε αδράνεια έως την εκλογή και την εγκατάσταση των αρχών του ενώ οι καταργούμενοι ΟΤΑ που το συναποτελούν διατηρούνται έως τη λήξη της θητείας των εν ενεργεία αιρετών Αρχών τους. Οι δημότες του νέου ΟΤΑ αποκτούν την δημοτικότητα στον νέο ΟΤΑ κατά την στιγμή της ίδρυσης του πλην όμως η δημοτικότητα αυτή παραμένει αδρανής και εξακολουθεί να ενεργοποιείται η δημοτικότητα στο δήμο και κοινότητα που θα λειτουργεί έως τη λήξη της τρέχουσας δημοτικής περιόδου. Ουσιαστικά κατά την μεταβατική περίοδο έχουμε δισυπόστατη δημοτικότητα ,ανενεργή ως προς το νέο ΟΤΑ και ενεργή ως προς τον υπό κατάργηση.

Από την παραπάνω κατάσταση υπάρχει μία εξαίρεση. Το απορρέον από τη δημοτικότητα εκλογικό δικαίωμα η μεταδημότευση για συμμετοχή στις εκλογές κοκ., ενεργοποιείται πλέον στον νέο ΟΤΑ πριν από την έναρξη της λειτουργίας του.

Οι ιδρυόμενοι με τον παρόν Νόμο πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ που προέρχονται από συνένωση κοινοτήτων και έχουν λιγότερους από 1000 κατοίκους, αναγνωρίζονται *Κοινότητες, από 1.000 και πάνω σε Δήμους*. Τα κριτήρια διάκρισης των δήμων και των κοινοτήτων είναι τα ακόλουθα:

Α. Ως προς τους νέους ΟΤΑ είναι το πληθυσμιακό κριτήριο, δηλαδή το όριο των 1000 κατοίκων.

Β. Ως προς τους ΟΤΑ που παραμένουν χωρίς μεταβολή είναι το κριτήριο της ιδιαίτερης γεωγραφικής θέσης όπως προσδιορίζεται από τη μορφολογία του εδάφους, την απόσταση από τον πλησιέστερο ΟΤΑ και τις συνθήκες του οδικού

δικτύου. Η συνδρομή των κριτηρίων εξετάζεται σε κάθε νομό ξεχωριστά λαμβανομένων υπόψη και τον γεομορφολογικών ιδιαιτεροτήτων του νομού .

Από τα κριτήρια αυτά προκύπτει ότι η συγκρότηση των δήμων βασίζεται στην γειτνίαση και την αλληλεξάρτηση μικρών ή μεγαλύτερων οικιστικών μονάδων που συναποτελούν διοικητική ενότητα, προϋποθέτει δηλαδή την ύπαρξη λειτουργικής ανοικτής πόλης.

Οι δήμοι που παραμένουν χωρίς μεταβολή είναι εκείνοι που από τη θέση τους δεν είναι δυνατόν να συνενωθούν με άλλους ΟΤΑ (νησιά) ή από τον διάλογο και την επεξεργασία των προτάσεων ανασυγκρότησης κρίθηκε ότι η σημερινή τους χωροθέτηση επαρκεί για να φέρουν σε πέρας την αποστολή τους.

Ως προς τα πολεοδομικά συγκροτήματα, τις μητροπολιτικές περιοχές Αθηνών – Πειραιώς συμπεριλαμβανομένης και όλης της ηπειρωτικής Αττικής, και της Θεσσαλονίκης η πολυδιάσπαση σε δήμους με διαφορετική φυσιογνωμία από τους υπολοίπους ΟΤΑ της χώρας θα αντιμετωπισθεί υπό το πρίσμα της θεσμοθέτησης συστήματος μητροπολιτικής διοίκησης, η επεξεργασία του οποίου αποτελεί άμεσης προτεραιότητας στόχο της Κυβέρνησης.

2.3.2 Η θέση των καταργούμενων ΟΤΑ στο νέο αυτοδιοικούμενο νομικό πρόσωπο, Δημοτικά ή Κοινοτικά Διαμερίσματα.

Ενώ οι καταργούμενοι ΟΤΑ παύουν να λειτουργούν από την 1η Ιανουαρίου 1999 και υποκαθίστανται από τους νέους δήμους και κοινότητες, δηλαδή έχουμε διαδοχή νομικών προσώπων, οι αντιστοιχούσες σε αυτούς τοπικές κοινωνίες, οι κοινότητες των δημοτών τους, συνυπάρχουν στην ενιαία τοπική κοινωνία του νέου ΟΤΑ.

Οι πρώην ΟΤΑ αναγνωρίζονται ως εδαφικές και διοικητικές διαιρέσεις του νέου δήμου και αποτελούν Δημοτικά Διαμερίσματα ή αντίστοιχα όταν είναι εδαφικές και διοικητικές διαιρέσεις της προερχόμενης από συνένωση κοινότητας αποτελούν Κοινοτικά Διαμερίσματα.

Τα Δημοτικά Διαμερίσματα έχουν την ίδια νομική υπόσταση με τα υφιστάμενα έως σήμερα Δημοτικά Διαμερίσματα στα οποία διαιρέθηκαν οι δήμοι με πληθυσμό άνω των 150.000 κατοίκων. Αποτελούν δηλαδή μονάδες δημοτικής αποκέντρωσης. Διαφέρουν όμως τόσο στον τρόπο εκπροσώπησης και διοίκησης όσο και στις αρμοδιότητες που ασκούν.

Μετά την εισαγωγή του θεσμού των Δημοτικών Διαμερισμάτων στους δήμους έχουμε τη διάκριση σε **«αστικά» Δημοτικά Διαμερίσματα**, και σε **«μη αστικά» Δημοτικά Διαμερίσματα.** Η διάκριση κατοχυρώνεται, με την διαφορετική ορολογία των οργάνων αφού στα «αστικά» Δημοτικά Διαμερίσματα εκλέγεται Συμβούλιο Δημοτικού Διαμερίσματος ενώ στα «μη αστικά» Δημοτικά Διαμερίσματα εκλέγονται τοπικά συμβούλια ή δημαρχιακοί πάρεδροι. Στα «αστικά» Δημοτικά Διαμερίσματα η εκλογική νομιμοποίηση των οργάνων συμπαρασύρεται από την εκλογή του Δημάρχου επειδή αυτά προήλθαν από την διαίρεση ενιαίου Δήμου. Στα «μη αστικά» Διαμερίσματα η εκλογή των οργάνων βασίζεται στην ετυμηγορία του οικείου εκλογικού σώματος υποδηλώνοντας έτσι την προέλευση από τον προϋπάρχοντα ΟΤΑ.

Τα Δημοτικά Διαμερίσματα που συγκροτούνται με βάση το παρόν Νόμο διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες :

1. Εκείνα που έχουν περισσότερους από 300 κατοίκους στα οποία ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου είναι και δημοτικός σύμβουλος .

2. Εκείνα που έχουν λιγότερους από 300 κατοίκους και εκπροσωπούνται από τριμελές τοπικό συμβούλιο πρόεδρος του οποίου είναι ο δημαρχιακός πάρεδρος

3. Το Δημοτικό Διαμέρισμα που αποτελεί την έδρα του νέου δήμου το οποίο δεν εκπροσωπείται από τα δικά του όργανα αλλά υπάγεται απευθείας στη Δημοτική Αρχή.

Ο νόμος εισαγάγει την αρχή της εγγυημένης αντιπροσώπευσης. Δηλαδή, **Δημοτικά Διαμερίσματα που έχουν περισσότερους από 300 κατοίκους** εκλέγουν οπωσδήποτε ένα δημοτικό σύμβουλο ανεξάρτητα από τον αριθμό των συμβούλων που μπορεί να αποδώσει ο εκλογικός πληθυσμός τους

Στα Δημοτικά Διαμερίσματα με λιγότερους από 300 κατοίκους εκλέγεται τριμελές τοπικό συμβούλιο με επικεφαλής τον Δημοτικό Πάρεδρο. Στα Κοινοτικά Διαμερίσματα εκλέγεται μόνο πάρεδρος.

2.3.3 Η εφαρμογή της εγγυημένης αντιπροσώπευσης στην εκλογή του Δημοτικού Συμβουλίου.

Στους δήμους που ιδρύονται με τον παρόν νόμο ο αριθμός των μελών του δημοτικού συμβουλίου καθορίζεται από τα άθροισμα του αριθμού των μελών που θα είχε το συμβούλιο σύμφωνα με τον πληθυσμό του, όπως ορίζει ο ΔΚΚ, και του αριθμού των Δημοτικών Διαμερισμάτων που αντιπροσωπεύονται υποχρεωτικά δηλαδή εκείνων που έχουν περισσότερους από 300 κατοίκους, εκτός της έδρας του δήμου. Με αυτών τον τρόπο διευρύνεται αριθμητικά τι αντιπροσωπευτικό σώμα.

Η κατανομή των εδρών εξακολουθεί να γίνεται όπως ορίζει έως σήμερα ο ΔΚΚ δηλαδή τα 3/5 των εδρών καταλαμβάνει ο επιτυχών συνδυασμός, δηλαδή ο συνδυασμός του εκλεγέντος Δημάρχου, και τα 2/5 κατανέμονται στους επιλαχόντες συνδυασμούς.

Από το σημείο αυτό και πέρα το σύστημα εκλογής διαφοροποιείται ως εξής:

Σε κάθε Δημοτικό Διαμέρισμα με περισσότερους από 300 κατοίκους, ανεξαρτήτως από εκεί και πάνω του πληθυσμού του, αντιστοιχεί μία έδρα του δημοτικού συμβουλίου η οποία καταλαμβάνεται από τον συνδυασμό που πλειοψήφησε στο Δημοτικό Διαμέρισμα υπό την προϋπόθεση ότι ο συνδυασμός αυτός έχει λάβει τουλάχιστον δύο έδρες από την κατανομή των εδρών που έγινε με το ισχύον σύστημα μεταξύ επιτυχόντος και επιλαχόντων συνδυασμών. Απαιτούνται δύο τουλάχιστον έδρες διότι στην πρώτη καταλαμβάνει, έτσι και αλλιώς, ο υποψήφιος δήμαρχος του συνδυασμού. Η έδρα καταλαμβάνεται από τον πλειοψηφήσαντα υποψήφιο του εν λόγο συνδυασμού στη λίστα των υποψηφίων τοπικών συμβούλων. Αυτός είναι ο Πάρεδρος του τοπικού συμβουλίου.

Οι έδρες που καταλαμβάνονται με τον παραπάνω τρόπο συμπεριλαμβάνονται στις έδρες που κερδίζει κάθε συνδυασμός σύμφωνα με το σύστημα εκλογής του Δημάρχου. Έτσι όταν στο Δημοτικό Διαμέρισμα επικρατήσει ένας εκ των επιλαχόντων συνδυασμών τότε ή έδρα που του αντιστοιχεί περιλαμβάνεται στον αριθμό εδρών που έχουν κατανεμηθεί στον συνδυασμό αυτό. Εάν μάλιστα αυτός δεν έχει λάβει καμία έδρα ή έχει λάβει μόνο μία τότε Πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου και δημοτικός σύμβουλος εκλέγεται από τον αμέσως επόμενο σε αριθμό ψήφο, στο Διαμέρισμα, συνδυασμό. Στην περίπτωση που ο συνδυασμός στον οποίο ανήκει η έδρα ενός Δημοτικού Διαμερίσματος έχει συμπληρώσει το αριθμό των

εδρών που του αναλογούν τότε η έδρα καταλαμβάνεται από τον αμέσως επόμενο συνδυασμό κοκ.

Η εκλογή του αντιπροσώπου του Δημοτικού Διαμερίσματος και Προέδρου του τοπικού συμβουλίου γίνεται υποχρεωτικά από την λίστα των υποψηφίων τοπικών συμβούλων διότι αυτοί μόνο ψηφίζονται αποκλειστικά από τους εκλογείς του Δημοτικού Διαμερίσματος ενώ οι υπόλοιποι δημοτικοί σύμβουλοι ψηφίζονται στο σύνολο της περιφέρειας του δήμου. Η καθιέρωση ξεχωριστής λίστας υποψηφίων δημοτικών συμβούλων γι' αυτήν την περίπτωση θα καθιστούσε το σύστημα πολύπλοκο και θα δυσχέραινε την εφαρμογή του στην πράξη. Στην ουσία πάντως οι υποψήφιοι τοπικοί σύμβουλοι είναι ταυτοχρόνως και υποψήφιοι για την έδρα του δημοτικού συμβουλίου και προέδρου του τοπικού συμβουλίου γεγονός που αναβαθμίζει το κύρος τη συμμετοχής τους στην εκλογική διαδικασία και ταυτόχρονα διευρύνει τον κύκλο των υποψηφίων από τους οποίους οι εκλογείς επιλέγουν εκείνων που θα τους αντιπροσωπεύσει στο δημοτικό συμβούλιο και θα διευθύνει το συλλογικό όργανο του διαμερίσματος.

Υπό αυτήν την έννοια ενισχύεται η δημοκρατική συμμέτοχη στην λειτουργία του δήμου και ταυτόχρονα αναβαθμίζεται η ποιότητα της.

Το σύστημα της εγγυημένης αντιπροσώπευσης, έτσι όπως οργανώνεται, πραγματώνεται μια κρίσιμη επιλογή της μεταρρύθμισης: 2οι καταργούμενοι ΟΤΑ και συγκεκριμένα οι δημότες του εξακολουθούν να απολαμβάνουν στο ακέραιο τα δικαιώματα πολιτικής συμμετοχής που είχαν κατακλύσει στο πλαίσιο του δήμου ή της κοινότητας από την οποία προέρχονται. Και όχι μόνο αυτό, τα δικαιώματα αυτά επαυξάνονται και ενδυναμώνονται γιατί δεν απευθύνονται πλέων σε αδύναμη τοπική εξουσία αλλά απευθύνονται σε ισχυρό διοικητικό κέντρο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το προτεινόμενο σύστημα εγγυημένης αντιπροσώπευσης συνάδει με τις εκλογικές αρχές που κατοχυρώνονται με το άρθρο 102, παρ. 2, εδ. β΄ του συντάγματος και ειδικότερα με την αρχή της καθολικής ψηφοφορίας. Το περιεχόμενο της αρχής εστιάζεται στην σύνθεση του εκλογικού σώματος και επιβάλλει την ένταξη στο εκλογικό σώμα όλων εκείνων των πολιτών που έχουν τις νόμιμες προϋποθέσεις. Αντίθετη προς την αρχή θα ήταν κάθε διάταξη νόμου που θα περιόριζε την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος σε δημότες που έχουν τις νόμιμες προϋποθέσεις. Αυτό δεν συμβαίνει με το ισχύων σύστημα ούτε με την προτεινόμενη τροποποίηση του όλοι οι δημότες που είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των καταργηθέντων ΟΤΑ που περιλαμβάνονται στο νέο δήμο ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς για την εκλογή του δημάρχου και του δημοτικού συμβουλίου.

2.3.4 Εκλογή του τοπικού συμβουλίου.

Το τοπικό συμβούλιο είναι τριμελές στα Δημοτικά Διαμερίσματα έως 300 κατοίκους, πενταμελές στα Δημοτικά Διαμερίσματα από 301 έως 2.500 κατοίκους και επταμελές στα Δημοτικά Διαμερίσματα από 2.500 κατοίκους και άνω. Ο δημαρχιακός πάρεδρος ως πρόεδρος του τριμελούς τοπικού συμβουλίου εκλέγεται από τον πλειοψηφήσαντα στο Δημοτικό Διαμέρισμα συνδυασμό υποψηφίου Δημάρχου και είναι ο πλειοψηφών σε προτιμήσεις υποψήφιος αυτού του συνδυασμού. Ο πρόεδρος των πενταμελών ή επταμελών τοπικών συμβουλίων εκλέγεται σύμφωνα με όσα αναφέρονται παραπάνω. Τα υπόλοιπα τέσσερα ή έξι μέλη καθώς και τα τρία μέλη του τριμελούς τοπικού συμβουλίου εκλέγονται αναλογικά σύμφωνα με τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που συγκεντρώνει κάθε συνδυασμός υποψηφίου δημάρχου στα εκλογικά τμήματα του Δημοτικού Διαμερίσματος. Η αναλογική εκπροσώπηση των συνδυασμών στο τοπικό συμβούλιο επιτρέπει σε όλες τις τάσεις τις τοπικής του κοινωνίας να εκφρασθούν στο συλλογικό όργανο του Δημοτικού Διαμερίσματος. Η αναλογική εκπροσώπηση δεν κάμπτεται στην συγκεκριμένη περίπτωση

από την εφαρμογή της αρχής της «διοικητικής σταθερότητας» η οποία στο πεδίο της εκλογής των κεντρικών οργάνων του δήμου οδηγεί στην εφαρμογή του ισχύοντος συστήματος κατανομής των εδρών μεταξύ επιτυχόντος και επιλαχόντων συνδυασμών. Το τοπικό συμβούλιο είναι όργανο κατεξοχήν συμμετοχικό και δεν εμπλέκεται ουσιαστικά στην διοικητική λειτουργία έτσι ώστε να μην έχει πεδίο εφαρμογής η αρχή της αυξημένης πλειοψηφίας στην κατανομή των εδρών του.

2.3.5 Αρμοδιότητες των τοπικών συμβουλίων, του προέδρου τους και των παρέδρων.

Τα τοπικά συμβούλια αποτελούν σημαντικό μέρος της νέας πολιτικής και οργανωτικής δομής των Δήμων νέου τύπου που ιδρύονται με τον παρόν Νόμο. Η θεσμοθέτηση τους και κυρίως η γόνιμη λειτουργία τους θα αποτελέσει το όχημα για την ομαλή ένταξη των επιμέρους τοπικών κοινωνιών στην ευρύτερη τοπική κοινωνία του δήμου.

Τα τοπικά συμβούλια προγραμματίζουν και ιεραρχούν τα έργα που είναι αναγκαίο να γίνουν στην περιοχή τους και τα οποία είναι αποκλειστικά τοπικής χρησιμότητας. Σ' αυτά κυρίως περιλαμβάνονται τα έργα συντήρησης των δικτύων. Επίσης, παρακολουθούν την εκτέλεση των έργων που αναφέρονται στην περιοχή τους, ανεξαρτήτως εάν είναι τοπικής ή διατοπικής σημασίας και υποβάλουν παρατηρήσεις για την εξέλιξη τους στο δημοτικό συμβούλιο ή στα άλλα αρμόδια όργανα του δήμου.

Ως προς τον προγραμματισμό και την ιεράρχηση των έργων τα τοπικά συμβούλια προτείνουν στην Δημοτική Αρχή ιεραρχημένα τα έργα που έχει ανάγκη το Δημοτικό Διαμέρισμα.

Η διαδικασία του προγραμματισμού και της ιεράρχησης είναι ανοικτή, προσιτή σε κάθε πολίτη, ιδιαίτερα όταν ακολουθεί τις κατευθύνσεις που δίδονται από την συνέλευση των κατοίκων.

Το τοπικό συμβούλιο έχει επίσης ειδικές αρμοδιότητες που εδράζονται στην επιλογή να εξακολουθούν των χωριών διαμέσου των αντιπροσώπων τους να έχουν κυρίαρχο ρόλο στη διαχείριση και την αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων που άνηκαν στο καταργηθέντα ΟΤΑ. Ιδιαίτερη σημασία έχουν εκείνα τα περιουσιακά στοιχεία που προσπόριζαν ήδη προόδους στο χωριό ή στην αξιοποίηση τους είχαν προνομιακή θέση οι κάτοικοι και δημότες τους. Το τοπικό συμβούλιο είναι το όργανο που έχει κυρίαρχο λόγο στην λήψη αυτών των αποφάσεων.

Βαρύνουσα σημασία έχει η ρύθμιση για τα ειδικά καθήκοντα του Προέδρου του τοπικού συμβουλίου, του Παρέδρου ή των μελών του τοπικού συμβουλίου, στη διοίκηση κληροδοτήματος που άνηκε σε καταργηθέντα ΟΤΑ. Προβλέπεται ότι όπου συμμετείχε στην διοίκηση του κληροδοτήματος ο πρόεδρος καταργηθείσας κοινότητας ή ο δήμαρχος καταργηθέντος δήμου συμμετέχει πλέον ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου ενώ όπου συμμετείχαν κοινοτικοί ή δημοτικοί σύμβουλοι συμμετέχουν πλέον τοπικοί σύμβουλοι.

Ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου και ο Πάρεδρος ασκούν επίσης αρμοδιότητες που τους αναθέτει ο Δήμαρχος. Αυτές μπορεί να επεκτείνονται σε ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, από την εξουσιοδότηση υπογραφής έως και την άσκηση αποφασιστικών αρμοδιοτήτων. Τα δύο αυτά όργανα ενσαρκώνουν την παραδοσιακή μορφή του ειδικού παρέδρου ή του προέδρου της κοινότητας που ο μεν πρώτος ως αντιπρόσωπος του δημάρχου, του Β.Δ. της 27ης Δεκεμβρίου 1833, ο δε δεύτερος ως αιρετός λειτουργός του χωριού ενσαρκώνουν την πλησιέστερη και πλέων προσιτή στον κάτοχο Αρχή.

Με άλλα λόγια, η σύγχρονη ισχυρή και αποτελεσματική αυτοδιοίκηση που θα ενσαρκωθεί με τους δήμους νέου τύπου θα οδηγήσει αναπόφευκτα σε νέο πρότυπο δημοτικού άρχοντα. Ο πρωτίστως πολιτικός και τεχνοκράτης δήμαρχος έχει την ανάγκη να

υποβοηθείται από παραδοσιακού τύπου δραστήριους και αφοσιωμένους στο χωριό τοπικούς άρχοντες.

2.3.6 Διοικητική εξυπηρέτηση των κατοίκων.

Η επιμονή στην λήψη μέτρων για την εξυπηρέτηση των πολιτών είναι πλέον εμφανώς αυτονόητη εφόσον αυτός είναι ο κρίσιμος στόχος του Προγράμματος «Ι. Καποδίστριας» και της μεταρρύθμισης που εισηγείται με το παρόν Νόμο.

Μια συντονισμένη προσπάθεια ανασυγκρότησης και εκσυγχρονισμού της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης που εστιάζεται στην συγκρότηση ισχυρών διοικητικών κέντρων ικανών να παράσχουν περισσότερες και καλύτερης ποιότητας υπηρεσίες στους κατοίκους της υπαίθρου δεν μπορεί ασφαλώς να παραλείψει να οργανώσει τις σχέσεις των κατοίκων με τις δημοτικές υπηρεσίες.

Πράγματι, ο κάτοικος δεν αρκεί να έχει περισσότερες υπηρεσίες στη διάθεσή του αλλά πρέπει να έχει ευχέρεια για πρόσβαση σ' αυτές.

Στην αρχή κάθε έτους ο δήμαρχος καθορίζει το ωράριο παρουσίας ενός ή περισσοτέρων υπαλλήλων στην έδρα του τοπικού συμβουλίου. Ο υπάλληλος αυτός, ανάλογα με τις ιδιαίτερες υπηρεσιακές ανάγκες κάθε Δημοτικού Διαμερίσματος, θα ενημερώνει τους κατοίκους και θα συγκεντρώνει αιτήσεις για την χορήγηση βεβαιώσεων ή πιστοποιητικών.

Με τον παρόν Νόμο οργανώνεται ένα ακόμη σημαντικό βήμα για την πάταξη της γραφειοκρατίας και την εξυπηρέτηση του πολίτη: η υποβολή τηλεφωνικών αιτήσεων για την έκδοση ορισμένων από τα πλέον ζητούμενα πιστοποιητικά, η αναζήτηση βεβαιώσεων και πιστοποιητικών από την ίδια υπηρεσία αντί να περιφέρεται ο πολίτης από γραφείο σε γραφείο και τέλος η αποστολή των αιτούμενων βεβαιώσεων ή πιστοποιητικών από την υπηρεσία στον πολίτη.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του δήμου μπορεί να προβλέπεται η σύσταση αυτοτελών υπηρεσιών, υπό την μορφή Γραφείων, προκειμένου να εξυπηρετείται καλύτερα η διοίκηση ορισμένων υποθέσεων που ενδιαφέρουν ορισμένη κατηγορία κατοίκων ή αντιμετωπίζουν προβλήματα μίας περιοχής. Έτσι μπορεί να ιδρυθεί το Γραφείο γεωργικής ή κτηνοτροφικής ανάπτυξης, το Γραφείο τουριστικής ανάπτυξης, Γραφείο προστασίας παραδοσιακού οικισμού, Γραφείο υποστήριξης επιχειρήσεων κοκ.

Τέλος πρέπει να επισημανθεί ότι και με τον τρόπο αντιμετώπισης του ζητήματος της διοικητικής εξυπηρέτησης των κατοίκων αλλά και με την λήψη των υπολοίπων θεσμικών και πολιτικών μέτρων που εμπεδώνουν την αρχή της ενδοδημοτικής αναπτυξιακής ισορροπίας δίνεται η ευχέρεια σε κάθε χωριό, άρα και στην επιμέρους τοπική του κοινωνία, να καταλάβει την θέση που του αξίζει μέσα στον ΟΤΑ και να επιτύχει την αναγνώριση της συνεισφοράς του στην κοινή προσπάθεια για την τοπική ανάπτυξη αλλά ταυτόχρονα και την καταξίωση της ιδιαιτερότητάς του.

2.3.7 Διατήρηση των διευκολύνσεων για τους κατοίκους των μικρών χωριών.

Η υπαγωγή των συνοικισμών ή και των κωμοπόλεων σε δήμους με πληθυσμό πάνω από 2000 κατοίκους ή σε ορισμένες περιπτώσεις και πάνω από 5000 κατοίκους δημιουργούσε ανασφάλεια στους κατοίκους σχετικά με διευκολύνσεις ή «προνόμια» ασφαλιστικής, φορολογικής ή εν γένει οικονομικής φύσεως τα όποια είχαν θεσμοθετηθεί

όπως γίνεται σε μειονεκτικές και ορεινές περιοχές έτσι ώστε κανείς από τους αγρότες και κτηνοτρόφους που δικαιούνται επιδοτήσεων ή ένταξη σε κοινοτικά προγράμματα να μην θιγεί. Παρότι οι σχετικές διατάξεις που κατοχύρωναν τις συγκεκριμένες διευκολύνσεις αναφέρονται σε συνοικισμούς και κωμοπόλεις και όχι σε διοικητικές μονάδες, όπως οι δήμοι και οι κοινότητες εν τούτοις προβλέπεται ρητά η εφαρμογή τους ανεξαρτήτως του πληθυσμού του ΟΤΑ στον οποίο συμπεριλαμβάνεται ο συνοικισμός ή η κωμόπολη.

Στο επίκεντρο αυτής της επιλογής είναι η προσπάθεια να εμπεδωθεί η αρχή της κοινωνικής δικαιοσύνης και της αναλογικότητας που επιβάλλει στην Πολιτεία να διαφοροποιεί ορισμένα μέτρα πολιτικής για να προστατεύσει κατοίκους που διαβιώνουν σε δημογραφικά και γι' αυτό διοικητικά, οικονομικά και αναπτυξιακά, αδύναμες περιοχές.

2.3.8 Ο καθορισμός ιστορικής έδρας σε εξαιρετικές περιπτώσεις και η σημασία της.

Η εφαρμογή των κριτηρίων του Προγράμματος «Ι.Καποδίστριας» για τον καθορισμό της έδρας του νέου ΟΤΑ, προσκρούει σε ορισμένες εξαιρετικές αλλά σημαντικότατες περιπτώσεις στην απόλυτη ταύτιση μίας περιοχής ή ενός υφιστάμενου οικισμού ή της περιφέρειας ενός εκ των συνενωθέντων ΟΤΑ με γεγονότα ή περιόδους που σηματοδοτούν σταθμούς στην ιστορία του ελληνισμού από την αρχαιότητα έως τις πρόσφατες ηρωικές εποποιίες του λαού μας.

Προϋπόθεση για να ορισθεί ένας οικισμός ιστορικής σημασίας ως «ιστορική έδρα» είναι η σύνδεση του συγκεκριμένου τόπου με ιδιαίτερα σημαντικά γεγονότα της ελληνικής ή παγκόσμιας ιστορίας, να συμβολίζει λαμπρές περιόδους της ελληνικής ιστορίας από τους αρχαίους ως τους πιο πρόσφατους χρόνους. Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένοι από τους ιστορικούς τόπους που πληρούν αυτές τις προϋποθέσεις:

Θέρισος του Δήμου Θερίσου Χανίων, Μάλεμε του Δήμου Πλατανιά Χανίων, Τροιζήνα του Δήμου Τροιζήνας Πειραιώς, Μαυρομάτι Ιθώμης του Δήμου Ιθώμης Μεσσηνίας, Μυστράς του Δήμου Μυστρά Λακωνίας κλπ.

Στην «ιστορική έδρα» μπορούν να τελούνται οι επίσημες εορτές και τελετές του δήμου, όπως οι υποδοχές επισήμων επισκεπτών κοκ, καθώς επίσης και να συνεδριάζει, όποτε κρίνεται πρόσφορο, το δημοτικό συμβούλιο. Ειδικά περιπτώσεις των συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου δεν απαιτείται προηγούμενη απόφαση γι' αυτό αλλά η συνεδρίαση θεωρείται ότι γίνεται στην νόμιμη έδρα του δήμου.

2.3.9 Χρηματοδοτικά μέσα υποστήριξης της μεταρρύθμισης – ΕΠΤΑ.

Η Πολιτεία αναλαμβάνει την απόλυτη ευθύνη της ανασυγκρότησης, χωροθετεί την τοπική αυτοδιοίκηση σε στέρεα και βιώσιμη βάση αλλά μεριμνά, όπως οφείλει άλλωστε εκ του Συντάγματος, στην εκπλήρωση της αποστολής της. Για τον σκοπό αυτόν χρηματοδοτήθηκε συγκεκριμένο Πρόγραμμα υποστήριξης των νέων δήμων του οποίου η διάρκεια ήταν καταρχήν πενταετής αλλά συνεχίστηκε για άλλα δύο χρόνια. «Το πρόγραμμα ενίσχυσης με λειτουργικά μέσα και βασικές υποδομές έχει κριτήρια, περιεχόμενο και χρονοδιάγραμμα. Είναι συγκεκριμένο συμβόλαιο ανάπτυξης και αναγέννησης της άλλοτε ξεχασμένης Ελλάδας που απευθύνεται στους κατοίκους των χωριών και των κωμοπόλεων που αναζητούν ελπίδα καλύτερης ζωής μέσα από το ζωντάνεμα των χωριών. Δεν είναι προσκλητήριο για μοίρασμα κονδυλίων και έργων σε προεστούς και εργολάβους σε όλους εκείνους που έως τώρα νέμονταν τις έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις προς τα άδεια χωριά και τα κενά περιεχομένου πολυτεμαχισμένα κοινοτικά έργα».(ΥΠΕΣΔΔΑ, 1998: 28).

Οι πηγές χρηματοδότησης και τα υπο-προγράμματα του Ειδικού Προγράμματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ) περιγράφονται στην κατ' άρθρο παρουσίαση του νομοσχεδίου. Ως γενικές παρατηρήσεις πάντως με το Ε.Τ.Α. επιδιώκονται τα ακόλουθα:

1. Να καλυφθούν καθ' όλη τη διάρκεια της πρώτης δημοτικής περιόδου (1999-2002) οι λειτουργικές δαπάνες που απαιτούνται, ώστε κάθε νέος Ο.Τ.Α. να συγκροτήσει μια ελάχιστη αναγκαία υπηρεσία.

2. Να γίνουν οι αναγκαίες μελέτες και προμήθεια εξοπλισμού, καθώς και να εφαρμοστούν προγράμματα συλλογικής υποστήριξης των νέων ΟΤΑ, ώστε να εξασφαλιστεί η οργάνωση και μηχανοργάνωσή τους και η κατάρτιση του προσωπικού τους, όπως είναι τα προγράμματα που περιλαμβάνονται στο «Ε.Π. εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης – ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ».

3. Να συμπληρωθούν ή να κατασκευαστούν βασικά έργα τεχνικής υποδομής, που είναι επιλέξιμα για συνχρηματοδότηση από Κοινοτικούς πόρους (οδοποιία, ύδρευση και αποχέτευση κλπ.), όπως είναι τα έργα που περιλαμβάνονται σε Λειτουργικά Προγράμματα και Πρωτοβουλίες του 2ου και 3ου Κ.Π.Σ. ή χρηματοδοτούνται από το Π.Δ.Ε.

4. Να συμπληρωθούν ή να κατασκευαστούν τα νέα δημοτικά καταστήματα, κέντρα παροχής κοινωνικών ή πολιτιστικών υπηρεσιών και αθλητικές εγκαταστάσεις, καθώς και να αγοραστεί ο αναγκαίος μηχανολογικός εξοπλισμός και οχήματα (γκρέϊντερ ή πολύσκοπα μηχανήματα, δημόσια μεταφορικά μέσα κλπ).
5. Να πραγματοποιηθούν ανάλογες με τις παραπάνω (2,3 και 4) επενδύσεις των Ο.Τ.Α. της Αττικής (πλην των συννενούμενων) και του πολεοδομικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης, για να εξασφαλιστεί ο συντονισμός της χρηματοδότησης των τοπικών δημοσίων επενδύσεων από τους ειδικούς λογαριασμούς των Υπουργείων και το Π.Δ.Ε.

Είναι αυτονόητο ότι εκτός της χρηματοδότησης από το ΕΠΤΑ, παράλληλα, όλοι οι ΟΤΑ θα χρηματοδοτούνται κάθε χρόνο από τους ΚΑΠ και την ΣΑΤΑ, αλλά με τα κριτήρια και τη διαδικασία που προβλέπει το παρόν νομοσχέδια (ώστε να χρησιμοποιούνται και άλλα, πλην του πληθυσμιακού, κριτήρια κατανομής).

2.3.10 Διαφάνεια και νομιμότητα στη διαχείριση των οικονομικών πόρων.

Είναι κοινά αποδεκτό ότι η άσκηση της τοπικής εξουσίας δεν γίνεται σε συνθήκες διαφάνειας και δημιουργείται η εντύπωση ότι επικρατεί μια αποστροφή προς την νομιμότητα. Η πραγματικότητα δεν είναι ακριβώς αυτή.

Πράγματι, οι μηχανισμοί ελέγχου της νομιμότητας, ιδιαίτερα στη διαχείριση των πόρων δεν είναι επαρκείς. Τούτο έχει ως αποτέλεσμα να προκαλούνται «αλγεινές» εντυπώσεις που δημιουργούν ανασφάλεια στους πολίτες και τραυματίζουν την εμπιστοσύνη στο θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Αυτή την κατάσταση ο Ν. 2539/97 επιχειρεί να μεταβάλει αποκαθιστώντας την διαφάνεια και την αξιοπιστία της τοπικής εξουσίας. Γι' αυτό ενισχύεται ο συνταγματικά προβλεπόμενος έλεγχος των λογαριασμών των ΟΤΑ και των δημοτικών νομικών προσώπων που διεξάγει το Ελεγκτικό Συνέδριο, γίνεται δειγματοληπτικός έτσι ώστε να είναι εφικτός με τις υφιστάμενες λειτουργικές δυνατότητες του Συνεδρίου αλλά λαμβάνονται και μέτρα για την αναβάθμιση αυτών των δυνατοτήτων.

Επίσης επεκτείνεται η διαδικασία του Σώματος Οικονομικών Επιθεωρητών και στην πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση.

Ανακεφαλαίωση των βασικών ρυθμίσεων.

Οι παραπάνω βασικές ρυθμίσεις συνθέτουν τον κεντρικό πυρήνα του νέου νόμου που αποτελούν και τα κρίσιμα χαρακτηριστικά αυτής της μεταρρύθμισης. Μπορούν μάλιστα να συνοψισθούν σε τέσσερις κεντρικούς άξονες:

Α) Συγκρότηση δήμων νέου τύπου στο πρότυπο των ανοιχτών πόλεων.

Β) Αναγνώριση και αναβάθμιση της πολιτικής, διοικητικής, ιστορικής και πολιτιστικής ταυτότητας των χωριών που συναποτελούν τον δήμο – ανοικτή πόλη.

Γ) Δημοτική Διοίκηση ενιαία και συμμετοχική, αποτελεσματική αλλά ταυτόχρονα διαφανή, νομική και ηθική.

Δ) Η Πολιτεία μεριμνά για την εκκίνηση των Νέων Δήμων από ισότιμη αφετηρία. Έτσι διασφαλίζει, κατ' ελάχιστον, τον στόχο της μεταρρύθμισης: Δήμοι βιώσιμοι και λειτουργικοί, ικανοί να παράσχουν σύγχρονες υπηρεσίες στους κατοίκους της περιφέρειας.

2.3.11 Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ).

Στο άρθρο 13 του Ν. 2539/97 περιγράφονται αναλυτικά τα σχετικά ζητήματα του ΕΠΤΑ και ειδικότερα η διάρκεια, τα υποπρογράμματα, οι πηγές των πόρων και τα κριτήρια κατανομής τους στους Νέους ΟΤΑ. Αναλυτικότερα στο άρθρο 13 αναφέρεται:

«Για την πραγματοποίηση των υποδομών και την υποστήριξη της οργάνωσης και λειτουργίας των δήμων και κοινοτήτων του άρθρου 1, καθώς και για την πραγματοποίηση των αναγκαίων δημόσιων επενδύσεων τοπικής ανάπτυξης, καταρτίζεται ως ειδικό αναπτυξιακό πρόγραμμα του άρθρου 71, παράγραφος 4 του Ν. 1622/1986 (ΦΕΚ 92 Α'), το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ)».

Το ΕΠΤΑ έχει πενταετή χρονική διάρκεια (1998-2002) και παρατέθηκε σε επτά χρόνια (1998-2004) με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Το ΕΠΤΑ περιέχει:

- Το **Υποπρόγραμμα 1** για την χρηματοδότηση των αναγκαίων ελάχιστων λειτουργικών δαπανών των δήμων και κοινοτήτων.

- Το **Υποπρόγραμμα 2** για την χρηματοδότηση της εκπόνησης των αναγκαίων μελετών και της αντίστοιχης συμβουλευτικής υποστήριξης για την εφαρμογή τους, της προμήθειας και εγκατάστασης μηχανογραφικού εξοπλισμού και των απαραίτητων προγραμμάτων ενημέρωσης και κατάρτισης, για την οργάνωση και μηχανοργάνωση των δήμων και κοινοτήτων αυτών και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού τους.

- Το **Υποπρόγραμμα 3** για την χρηματοδότηση της μελέτης και κατασκευής έργων τεχνικής υποδομής, προστασίας περιβάλλοντος και αναβάθμισης της ποιότητας ζωής για τους δήμους και κοινότητες αυτές, καθώς και λοιπών δημόσιων επενδύσεων τοπικής ανάπτυξης.

- Το **Υποπρόγραμμα 4** για τη χρηματοδότηση της διοικητικής, κοινωνικής, αθλητικής και πολιτιστικής υποδομής και σχετικών προγραμμάτων των δήμων και κοινοτήτων αυτών, καθώς και μηχανολογικού εξοπλισμού και οχημάτων τους.

- Το **Υποπρόγραμμα 5** για τη χρηματοδότηση έργων ανάλογων με τα αναφερόμενα στα ανωτέρω Υποπρογράμματα 2,3, και 4 που αφορούν αποκλειστικά τους ΟΤΑ του άρθρου 1 παράγραφος 5 εδάφια 1Γ, 2, 3 και 4 και παράγραφος 19 εδάφιο Γ.

Πόροι του ΕΠΤΑ είναι:

- Ποσοστό οκτώ και πενήντα εκατοστών (8,5%) των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων του άρθρου 25 του Ν. 1828/1989 (ΦΕΚ2Α), που εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό για την χρηματοδότηση των Υποπρογραμμάτων 1, 2 και 4.

- Ποσοστό είκοσι εκατοστών (20%) των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων του άρθρου 25 του Ν. 1828/1989 (ΦΕΚ $2^{Α}$), που εγγράφονται στον προϋπολογισμό δημόσιων επενδύσεων (ΣΑΤΑΑ) για τη χρηματοδότηση του Υποπρογράμματος 4.

- Το ποσό του λογαριασμού του άρθρου 67 του Ν. 3033/1954 (ΦΕΚ 258 Α) και το ποσό των τόκων των χρηματικών υπολοίπων του άρθρου 232, παράγραφος 1, του π.δ./ του 410/1995, που διαχειρίζεται το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθώς και όλα τα ποσά των ειδικών λογαριασμών και πόρων του Κρατικού Προϋπολογισμού που διαχειρίζονται τα Υπουργεία, αυτοτελείς Δημόσιες Υπηρεσίες και Δημόσιοι Οργανισμοί, με τα οποία επιχορηγούνται δήμοι και κοινότητες για τη χρηματοδότηση των Υποπρογραμμάτων 4 και 5.

- Ποσοστό ογδόντα εκατοστών (80%) του φόρου των τόκων καταθέσεων του άρθρου 9 παρ. 5α του Ν. 2503/1997 (ΦΕΚ 107 Α) για την χρηματοδότηση των Υποπρογραμμάτων 1, 2 και 4.

- Οι πόροι εθνικών και περιφερειακών κοινοτικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών που διαχειρίζονται τα Υπουργεία και οι Περιφέρειες, οι οποίοι αφορούν έργα δήμων και κοινοτήτων και λοιπές επενδύσεις τοπικής ανάπτυξης για τη χρηματοδότηση των Υποπρογραμμάτων 2, 3 και 5.

- Οι πόροι του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με τους οποίους χρηματοδοτούνται έργα δήμων και κοινοτήτων για τη χρηματοδότηση των Υποπρογραμμάτων 3, 4 και 5.

Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής οικονομίας, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, τα ποσά με τα οποία χρηματοδοτούνται τα Υποπρογράμματα 4 και 5 από 1ης Ιανουαρίου του έτους 1999 εγγράφονται στις Συλλογικές Αποφάσεις Έργων Περιφέρειας (ΣΑΕΠ). Για το Υποπρόγραμμα 3 εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 4, παρ. 2 του Ν.2503/1997 (ΦΕΚ 107 Α).

Ως κριτήρια κατανομής λαμβάνονται υπόψη ιδίως:

- Το μήκος των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης
- Το μήκος και η βατότητα του οδικού δικτύου
- Ο ορεινός, πεδινός ή νησιώτικος χαρακτήρας του ΟΤΑ
- Το επίπεδο των κοινωνικών εξυπηρετήσεων
- Η δυνατότητα άντλησης τοπικών πόρων
- Το πληθυσμιακό μέγεθος, οι πληθυσμιακές διακυμάνσεις ανά εποχές και η δημογραφική τάση.
- Οι κλιματολογικές συνθήκες και ο αριθμός των σχολικών αιθουσών
- Οι περιβαλλοντικές συνθήκες

Οι διατάξεις ισχύουν από 1.1.1999 (ΦΕΚ 244 Α /4).

Οι κύριοι στόχοι του ΕΠΤΑ συνοψίζονται:

- Στο συντονισμό του συνόλου των επιμέρους πολιτικών που εφαρμόζονται για την πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση, συμπεριλαμβανομένων και των Κοινοτικών πολιτικών, με κατεύθυνση την ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου των ΟΤΑ.
- Στην ορθολογική αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεων που κατευθύνονται στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ έτσι ώστε να βελτιώνεται η αποδοτικότητά τους.
- Στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των ΟΤΑ.

Για την παρακολούθηση του ΕΠΤΑ δημιουργείται το παρακάτω σύστημα διοίκησης:

Σε εθνικό επίπεδο Αρμόδια για την κατάρτιση, την παρακολούθηση, την υποστήριξη και τη διοίκηση της εφαρμογής του ΕΠΤΑ είναι η Επιτροπή του άρθρου 13 παρ. 6 του ν. 2539/97 – στο έξης **Επιτροπή Παρακολούθηση Ε.Π.Τ.Α.**

Η Επιτροπή αποτελείται από εκπροσώπους των Υπουργείων που χρηματοδοτούν δράσεις και ενέργειες των ΟΤΑ.

Ειδικότερα αρμοδιότητές είναι:

- Η αποτύπωση των πολιτικών και προτεραιοτήτων του ΕΠΤΑ.
- Ο συντονισμός των διαφόρων δράσεων των Υπουργείων που απευθύνονται στην Τ.Α., περιλαμβανομένων αυτών που χρηματοδοτούνται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους.
- Η έκδοση αποφάσεων προένταξης και ένταξης έργων, δράσεων και ενεργειών στο ΕΠΤΑ με τις διαδικασίες που περιγράφονται στο άρθρο 4 της παρούσας απόφασης.
- Η εξέταση της πορείας υλοποίησης του προγράμματος – φυσικής και χρηματοδοτικής –και η λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων με στόχο την υλοποίηση των έργων του ΕΠΤΑ.
- Ο καθορισμός των κριτηρίων ένταξης έργων, μελετών και ενεργειών στο ΕΠΤΑ σύμφωνα με το άρθρο 5 της παρούσης απόφασης.

Το έργο της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠΤΑ υποστηρίζεται από την **Ομάδα Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ)**, όπως αυτή συγκροτείται με την αριθμ. 727/1998 απόφαση ή με κάθε μεταγενέστερη απόφαση του Υπουργού ΕΣ.Δ.Δ.Α.

Σε περιφερειακό επίπεδο Αρμόδια για την παρακολούθηση του ΕΠΤΑ είναι η Περιφερειακή Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠΤΑ, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της κάθε Περιφέρειας.

Πρόεδρος της Επιτροπής είναι ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ή εκπρόσωπος του και μέλη της, κατ' ελάχιστον, οι πρόεδροι των ΤΕΔΚ, οι Διευθυντές : Σχεδιασμού και Ανάπτυξης, Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης, οι συντονιστές των Επιτροπών Νομού και εκπρόσωπος του ΥΠΕΣΔΔΑ.

Σε επίπεδο νομού Αρμόδια για την παρακολούθηση του ΕΠΤΑ είναι η Τεχνική Επιτροπή Νομού (ΤΕΝ), η οποία συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

Η Τεχνική Επιτροπή Νομού αποτελείται από τους προϊσταμένους: ΤΥΔΚ και Διεύθυνσης Προγραμματισμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης καθώς και από ένα σύμβουλο ΤΕΔΚ. Επίσης με απόφαση του ο Γενικός Γραμματέας ορίζει συντονιστή της Τεχνικής Επιτροπής Νομού, ο οποίος έχει την ευθύνη λειτουργίας της και θα συμμετέχει στην Περιφερειακή Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠΤΑ.

Διαδικασίες κατάρτισης του ΕΠΤΑ:

Στο Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης εντάσσονται μελέτες και ενέργειες που υλοποιούνται είτε από δήμους και κοινότητες είτε από άλλους φορείς και ανταποκρίνονται στο σκοπό και το περιεχόμενο του ΕΠΤΑ.

Τα έργα, οι μελέτες και οι ενέργειες εντάσσονται στο ΕΠΤΑ σε δύο φάσεις:

1η φάση : προένταξη έργων, μελετών και ενεργειών στο ΕΠΤΑ.

2η φάση : οριστική ένταξη έργων, μελετών και ενεργειών στο ΕΠΤΑ.

Κριτήρια ένταξης.

Τα κριτήρια για την ένταξη έργων, μελετών ή ενεργειών στο ΕΠΤΑ καθορίζονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠΤΑ με απόφασή της.

Τα κριτήρια αυτά είναι ιδίως:

- Η συμβολή της υπό ένταξη μελέτης, έργου ή ενέργειας στην ανάδειξη της ενότητας του Δήμου.
- Η συμβολή τους στην εύρυθμη και αποτελεσματικότερη λειτουργία του Δήμου.
- Η εξασφάλιση ενός ελάχιστου κοινωνικών και τεχνικών υποδομών
- Η δυνατότητα ωρίμανσης των έργων.
- Η προώθηση της διαδημοτικής συνεργασίας και γενικότερα ο σχεδιασμός των δράσεων σε ευρύτερες προγραμματικές ενότητες όπου είναι δυνατό.

Διαδικασίες χρηματοδότησης:

- Μετά τη λήψη της απόφασης οριστικής ένταξης μελέτης, έργου ή ενέργειας στο ΕΠΤΑ, οι πόροι για τη χρηματοδότησή του εγγράφονται στην αντίστοιχη ΣΑΕΠ σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 εδ. α' του άρθρου 13 του Ν. 2539/1997, για τα υποπρογράμματα 3, 4 και 5.
- Παράλληλα ενημερώνονται οι αρμόδιες υπηρεσίες των υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για τις αναγκαίες τροποποιήσεις του τακτικού προϋπολογισμού και του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.
- Πόροι του ΕΠΤΑ (άρθρο 13 παρ. 4 του Ν. 2539/97) ή μέρος αυτών που έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό του Π.Δ.Ε. και αφορούν πιστώσεις έργων ΟΤΑ, τα οποία εντάσσονται στο ΕΠΤΑ, θα μεταφέρονται από τον Τακτικό Προϋπολογισμό από τον οποίο προέρχονται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.
- Κατά παρέκκλιση και μέχρι την οριστικοποίηση των ΣΑΕΠ όλων των περιφερειών, η Επιτροπή Παρακολούθησης μπορεί να αποφασίσει την οριστική ένταξη μελέτης, έργου ή ενέργειας των υποπρογραμμάτων 3, 4 και 5 στο ΕΠΤΑ και τη χρηματοδότησή του σύμφωνα με τις ισχύουσες μέχρι την 31/12/1999 διατάξεις.
- Επίσης μπορεί να ενταχθούν στο ΕΠΤΑ και να χρηματοδοτηθούν με την παραπάνω κατ' εξαίρεση διαδικασία μελέτες, έργα ή ενέργειες του άρθρου 2 της παρούσας που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση εκτάκτων και επειγουσών αναγκών των ΟΤΑ (ΥΠΕΣΔΔΑ, 1998).

Παραπάνω παρουσιάστηκαν ορισμένα από τα κρίσιμα ζητήματα σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο που καθορίζει το ΕΠΤΑ αλλά και τον τρόπο διαχείρισης και οργάνωσης καθώς τέλος και τις διαδικασίες επιλογής και χρηματοδότησης των έργων και μελετών που εντάσσονται στο πρόγραμμα. Ακολουθεί η κατανομή του ΕΠΤΑ ανά περιφέρεια.

Κατανομή Προϋπολογισμού ΕΠΤΑ ανά περιφέρεια.

Περιφέρεια	Προϋπ/σμός	%	Προτάσεις	Μέσος προϋπ/σμός έργου
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	99.556.454.000	7,28	544	183.008.188
Κεντρικής Μακεδονίας	111.397.510.090	8,15	741	150.334.022
Δυτικής Μακεδονίας	98.839.085.100	7,23	911	108.495.154
Ηπείρου	86.584.800.00	6,33	606	142.879.208
Θεσσαλίας	171.757.600.000	12,56	896	191.693.750
Ιονίων Νήσων	69.501.900.000	5,08	299	232.447.826
Δυτικής Ελλάδος	109.647.800.000	8,02	669	163.898.057
Στερεάς Ελλάδος	152.513.500.000	11,16	737	206.938.263
Αττικής	17.152.000.000	1,25	190	90.273.684
Πελοποννήσου	233.419.111.500	17,07	1.350	172.903.046
Βορείου Αιγαίου	70.902.000.000	5,19	370	191.627.027
Νοτίου Αιγαίου	86.605.492.680	6,33	491	176.385.932
Κρήτης	59.332.000.000	4,34	456	130.114.035
Σύνολο χώρας	**1.367.209.370**	**100**	**8.260**	**165.521.701**

Πηγή: ΕΕΤΑΑ, 1998

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΜΟ 2539/97.

Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα κάνουμε μια μικρή αναφορά στα χαρακτηριστικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πριν από τον Νόμο 2539/97. Αυτό θα μας βοηθήσει να κατανοήσουμε καλύτερα τις διαφορές που προέκυψαν στους Δήμους και στις κοινότητες μετά την τήρηση του Νόμου.

3.1 Χαρακτηριστικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση διαρθρώθηκε σε δήμους και κοινότητες και συνακόλουθα απέκτησε τα γνωρίσματα της πολυδιάσπασης μετά τη μεταρρύθμιση που συντελέστηκε το 1912 με το Ν. ΔΝΖ/1912, έργο της κυβέρνησης του Ελευθερίου Βενιζέλου. Η σημερινή διάρθρωση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης περιγράφεται από άποψη αριθμητικής κατάστασης ως εξής: Οι κοινότητες ανέρχονται σε 5.318 και ο πληθυσμός τους κυμαίνεται από 0 έως και περίπου 6.000 κατοίκους. Ειδικότερα, σύμφωνα με την απογραφή του 1991 ο αριθμός των κοινοτήτων κατά πληθυσμό κλιμακώνεται ως εξής:

Κατανομή κοινοτήτων με βάση τον πληθυσμό.

Πληθυσμός	Αριθμός κοινοτήτων	Πληθυσμός	%
0 – 100	342	24.660	0,78%
101 – 200	861	130.287	4,13%
201 – 300	792	195.042	6,19%
301 – 400	654	228.100	7,24%
401 – 500	515	232.812	7,39%
501 – 600	424	231.853	7,36%
601 – 700	320	206.444	6,55%
701 – 800	234	176.162	5,59%
801 – 900	192	165.052	5,24%
901 – 1.000	157	149.333	4,74%
1.001 – 2.000	620	831.563	26,38%

Πηγή, ΕΣΥΕ

Ο αριθμός των δήμων ανέρχεται σε 457 και ο πληθυσμός τους κυμαίνεται από 172 έως 772.072 κατοίκους. Ειδικότερα, σύμφωνα με τη απογραφή του 1991 ο αριθμός των δήμων κλιμακώνεται στις ακόλουθες κατηγορίες:

Κατανομή Δήμων με βάση τον πληθυσμό

Πληθυσμός	Αριθμός Δήμων	Πληθυσμός	%
0 – 1.000	31	22.673	0,32%
1.001 – 2.000	52	77.961	1,09%
2.001 – 3.000	60	150.171	2,11%
3.001 – 4.000	46	160.623	2,25%
4.001 – 5.000	32	137.308	1,93%
5.001 – 10.000	101	660.154	9,26%
10.001 – 20.000	48	662.525	9,29%
20.001 – 30.000	27	657.684	9,23%
30.001 – 40.000	17	599.616	8,41%
40.001 – 50.000	10	444.769	6,24%
50.001 – 100.000	24	1.581.180	22,18%
100.001 –200.000	6	817.357	11,47%
200.001 και άνω	2	1.156.039	16,22%
Σύνολο	**457**	**7.128.060**	**100%**

ΠΗΓΗ: Απογραφή Πληθυσμού 1991

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο πληθυσμός της χώρας κατανέμεται σε 12.548 συνοικισμούς. Οι περισσότεροι από τους ΟΤΑ περιλαμβάνουν τουλάχιστον δύο οικισμούς. Επίσης πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο πληθυσμός που παρατίθεται στους Πίνακες είναι ο απογεγραμμένος. Αυτός δεν ανταποκρίνεται απολύτως στην πραγματικότητα αφού οι κάτοικοι που πραγματικά κατοικούν στις κοινότητες είναι λιγότεροι από τους απογεγραμμένους, ενώ αντίθετα οι κάτοικοι στους δήμους, ιδιαίτερα των μεγάλων αστικών κέντρων, είναι περισσότεροι.

Η διάκριση σε δήμους και κοινότητες θεμελιώθηκε το 1912, στην επιλογή της διαφορετικής διοικητικής οργάνωσης των αγροτικών και αστικών οικισμών.

Ως προς τους δήμους τα κριτήρια ήταν ακόμη πιο συγκεκριμένα. Δήμος μπορούσε να αναγνωρισθεί πόλη με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων ή πρωτεύουσα νομού ανεξαρτήτως πληθυσμού. Στην ουσία επρόκειτο και στη δεύτερη περίπτωση για πόλεις με λιγότερους πάντως από 10.000 κατοίκους.

Η διάκριση των δύο μορφών οργάνωσης της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης κατανοήθηκε, στις εννέα περίπου δεκαετίες της εφαρμογής της, ιδίως μάλιστα στις δύο τελευταίες δεκαετίες, ως αξιολογική διάκριση έτσι ώστε το πολιτικό προσωπικό των κοινοτήτων και οι κάτοικοι, στην περίπτωση που συνέτρεχαν νόμιμες προϋποθέσεις, επεδίωκαν την «αναβάθμιση» της κοινότητας σε δήμο. Τέτοιες προϋποθέσεις προστέθηκαν στα αρχικά κριτήρια και αναφέρονται σε λουτροπόλεις με περισσότερους από 2.500 κατοίκους και σε κοινότητες ιδιαίτερης ιστορικής σημασίας. Η εξέλιξη αυτή είχε ως αποτέλεσμα την ουσιαστική κατάργηση του αρχικού κριτηρίου της διάκρισης δήμων και κοινοτήτων και οδήγησε στην υφιστάμενη κατάσταση όπου από τους 457 δήμους οι 233, δηλαδή ποσοστό 48,5 %, έχουν λιγότερους από 5.000 κατοίκους, όριο που τελικά έχει προκύψει ως ουσιαστική πληθυσμιακή προϋπόθεση για την αναγνώριση δήμου.

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει η σταδιακή κατάργηση των αρχικών κριτηρίων για τη διάκριση δήμων και κοινοτήτων. Στην εξέλιξη αυτή συντέλεσε αποφασιστικά και η δυνατότητα που παρέχει το οργανωτικό πλαίσιο του δήμου για τη διοικητική ανάπτυξη της περιοχής του. Με αυτό τον τρόπο, κοινότητες που είχαν τη δυνατότητα να επικαλεσθούν τις νόμιμες προϋποθέσεις επεδίωκαν μέσω της «αναβάθμισης» σε δήμους να αντιμετωπίσουν την εγγενή καχεξία σε υποδομές και οικονομική δυνατότητα.

Άλλωστε, από τις 5.318 κοινότητες οι: 4.513 (84,5%), έχουν λιγότερους από 1.000 κατοίκους, οι 3.183 (59,6%), έχουν λιγότερους από 500 κατοίκους και 2.009 (37,6%), έχουν λιγότερους από 300 κατοίκους, όσοι ήταν και το όριο για την αναγνώριση συνοικισμού ως κοινότητας με τον ιδρυτικό νόμο ΔΝΖ/1912.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» ΣΤΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Εισαγωγή

Η συνοπτική παρουσίαση του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας» αποσκοπεί στην κατανόηση της προσπάθειας που έγινε από τη πλευρά της Πολιτείας με σκοπό την όσο το δυνατό «ανώδυνη» εφαρμογή της «αναγκαστικής συνένωσης» στη χώρα μας. Το πρόγραμμα αποτέλεσε ουσιαστικά την προεργασία για το Νόμο 2539/97 που ακολούθησε. Επίσης, ήταν η αφετηρία σε μια μακρόχρονη σειρά προτάσεων, αναθεωρήσεων και σχεδίων που αφορούσε ουσιαστικά τα όρια των συννενούμενων ΟΤΑ. Όμως πέραν θεσμικών ζητημάτων το πρόγραμμα αποτελεί την «ραχοκοκαλιά» της μεταρρύθμισης.

4.1 Στόχοι του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας».

Η πολυδιάσπαση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης αναγνωρίζεται πλέον ως το κρίσιμο δομικό πρόβλημα του τοπικού πολιτικού και διοικητικού συστήματος. 5.500 περίπου ΟΤΑ δεν είναι σε θέση να λειτουργήσουν με τις ταχύτητες που προκρίνουν τα σύγχρονα ευρωπαϊκά πρότυπα της Αυτοδιοίκησης. Δεν είναι σε θέση να παρέχουν υπηρεσίες ενός ελάχιστου επιπέδου στους πολίτες, πολύ δε περισσότερο δεν έχουν την ικανότητα να αναλάβουν δυναμικό ρόλο στον σχεδιασμό και την υλοποίηση της τοπικής ανάπτυξης.

Με την προώθηση των Συνενώσεων των ΟΤΑ διαμορφώνονται ευνοϊκές προοπτικές για την ολοκληρωμένη μεταρρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Οι βασικοί στόχοι όπως ορίζονται μέσω της διατύπωσης του Προγράμματος είναι έξι και συνοψίζονται στα ακόλουθα:

α. Εκσυγχρονισμός του διοικητικού συστήματος.

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού αποτελούν τη βάση του διοικητικού συστήματος.

Αυτοί οι οργανισμοί, στερούμενοι πόρων αλλά και ανθρώπινου δυναμικού, δεν είναι σε θέση να εκπληρώνουν την αποστολή της τοπικής αυτοδιοίκησης όπως αυτή προσδιορίζεται από το Σύνταγμα Η εκπλήρωση της αποστολής των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ σημαίνει ικανότητα παροχής σε όλους τους κατοίκους ενός ελάχιστου επιπέδου υπηρεσιών σχετικών με την ποιότητα ζωής έτσι ώστε όλοι οι πολίτες, στην ελληνική επικράτεια, και κυρίως εκτός των αστικών κέντρων, να απολαμβάνουν, σε συνθήκες ισότητας, ισοδύναμης ποιότητας υπηρεσίες. Η εκπλήρωση αυτής της αποστολής είναι συνυφασμένη με τον στόχο του εκσυγχρονισμού του διοικητικού συστήματος, ως προϋπόθεσης και για τον εκσυγχρονισμό της κοινωνίας.

β. Εκσυγχρονισμός του τοπικού πολιτικού συστήματος.

Η πολυδιάσπαση της τοπικής αυτοδιοίκησης έχει οδηγήσει σε αρκετές περιπτώσεις, στην πλήρη εξάρτηση των αιρετών από τα δίκτυα της προσωπικής πολιτικής επιρροής του πολιτικού προσωπικού του ευρύτερου τοπικού, νομαρχιακού ή και εθνικού επιπέδου. Το φαινόμενο αυτό γίνεται αρνητικό γιατί επιτρέπει τη διανομή δημοσίων πόρων κατά τρόπο άνισο και χωρίς αναπτυξιακά κριτήρια. Η θέσπιση κριτηρίων, π.χ. για τη διανομή των εκτάκτων πιστώσεων, είναι η μία όψη της ορθολογικής λύσης στο πρόβλημα. Η οργάνωση των πρωτοβαθμίων ΟΤΑ στη βάση στοιχειώδες αποτελεσματικής διοικητικής και προγραμματικής μονάδας, ικανής να σχεδιάσει την αναπτυξιακή προοπτική του χώρου της, είναι η άλλη όψη. Μόνο η συνύπαρξη των δύο όψεων επιφέρει αποτελεσματική λύση.

γ. Η τήρηση της νομιμότητας, η διαφάνεια στη διαχείριση των πόρων και ο κοινωνικός έλεγχος στην άσκηση της τοπικής εξουσίας.

Τα φαινόμενα της πολιτικής αυθαιρεσίας, της παραβίασης της νομιμότητας και ιδίως της προσβολής δικαιωμάτων των πολιτών χαρακτηρίζουν, αρκετές φορές, την άσκηση της τοπικής εξουσίας. Ανάλογη είναι η εικόνα και στην οικονομική διαχείριση. Και εδώ η πολυδιάσπαση καθιστά εξαιρετικά δύσκολο τον έλεγχο εκ μέρους της Πολιτείας.

Η δημιουργία των ευρύτερων διοικητικών μονάδων επιτρέπει την αποτελεσματικότερη άσκηση του ελέγχου νομιμότητας και την καθιέρωση και λειτουργία διαδικασιών διαφάνειας στην ανάθεση και εκτέλεση των τοπικών και δημοσίων έργων.

δ. Ενίσχυση του ρόλου της τριτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης με την ανάθεση σημαντικών αρμοδιοτήτων.

Η υφιστάμενη κατάσταση των πρωτοβαθμίων ΟΤΑ δεν επιτρέπει την άσκηση του συνόλου των αρμοδιοτήτων που σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους νόμους ανήκουν στους δήμους και τις κοινότητες. Εύγλωττα μπορεί να επισημανθεί ότι η «αυτοδιοίκηση» μεταβάλλεται σε «ετεροδιοίκηση» επειδή πολλές από αυτές τις λειτουργίες ασκούνται από το κράτος ή άλλα όργανα εξαιτίας της αδυναμίας των ΟΤΑ να ανταποκριθούν στις βασικές προϋποθέσεις άσκησης τους. Οι περισσότερες κοινότητες για παράδειγμα δεν έχουν δυνατότητα να συντηρήσουν το κοινοτικό οδικό δίκτυο ή άλλες βασικές υποδομές.

Η ουσιαστική αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης είναι αναγκαία προϋπόθεση για τον εκσυγχρονισμό του διοικητικού συστήματος.

ε. Η ανασυγκρότηση, δυναμικότερη προϋπόθεση για την απόκτηση της οικονομικής αυτοδυναμίας και της διοικητικής αυτοτέλειας.

Η δημιουργία ισχυρών διοικητικών μονάδων σε επίπεδο πρωτοβαθμίων ΟΤΑ θα επιτρέψει στην Ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση να διεκδικήσει αυτοδύναμα την πρόσβαση στις χρηματοδοτήσεις προγραμμάτων ανάπτυξης από εθνικούς πόρους και την Ευρωπαϊκή Ένωση, με στόχο την οικονομική αυτοδυναμία.

στ. Η ανασυγκρότηση των πρωτοβαθμίων ΟΤΑ για την 'αναγέννηση των χωριών' και την ανάπτυξη της Ελλάδας.

Η ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης είναι αναγκαίος, αν όχι, και ικανός όρος, για να εκπληρωθούν οι στόχοι της ισόρροπης ενδογενούς ανάπτυξης της χώρας μας. Θα επιτρέπει στην πολιτεία να καταστρώσει και να υλοποιήσει άμεσα ένα πρόγραμμα τοπικών δημοσίων επενδύσεων.

Με αυτόν τον σκοπό, το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας», αισιοδοξείτε να αποδώσει στην ελληνική ύπαιθρο και κυρίως στα χωριά της ορεινής και νησιωτικής Ελλάδας σύγχρονες υποδομές διοικητικού, κοινωνικού και τεχνικού εξοπλισμού.

4.2 Αρχές σχεδιασμού και εφαρμογής του Προγράμματος.

Οι βασικές αρχές που ορίζονται από το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας» και τέθηκαν ως βασική προϋπόθεση για την επίτευξη του παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω.

α. Αρχές της δημοκρατικότητας και της αποτελεσματικότητας.

Το κεκτημένο της κοινοτικής αυτοδιοίκησης ικανοποιούσε την αρχή της δημοκρατικότητας υπό την έννοια της αμεσότερης πρόσβασης του πολίτη στο κέντρο λήψης αποφάσεων. Από την άλλη πλευρά, η μικρή διοικητική μονάδα, δεν ήταν ικανή να ασκήσει πάρα μόνο πολιτικές μικρής κλίμακας, κυρίως σε ενδοκοινοτικό επίπεδο. Αυτή η πραγματικότητα έλαβε δραματικότερες διαστάσεις στη δεκαετία του '80 όταν αναδείχθηκε η ανάγκη ανάληψης πρωτοβουλιών αναπτυξιακής πολιτικής από τους ΟΤΑ.

Ο συγκερασμός των δύο αρχών επιτυγχάνετε με την κατάσταση θεσμών δημοτικής αποκέντρωσης και συμμετοχής των δημοτών έτσι ώστε να διασφαλίζεται η πολιτική συμμετοχή του πολίτη στη διαμόρφωση της δημοτικής πολιτικής και στη διαχείριση των προβλημάτων μικρής εμβέλειας. Παράλληλα, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή των αναπτυξιακών πολιτικών καθώς και η παροχή συγχρόνων διοικητικών υπηρεσιών ανατίθεται στη δημοτική αρχή η οποία άλλωστε ως αιρετή είναι προϊόν της πολιτικής συμμετοχής των ιδίων των πολιτών.

Η αρχή της δημοκρατικότητας ως διαδικασία πολιτικής συμμετοχής γίνεται αποδοτικότερη , ενώ η αρχή της αποτελεσματικότητας, ως λειτουργία αποδοτικού διοικητικού κέντρου, απολαμβάνει αμεσότερη και διαρκέστερη δημοκρατική νομιμοποίηση.

β. Αρχή του συντονισμένου σχεδιασμού και δράσης σε νομοθετικό επίπεδο και παρώθησης ειδικών μέτρων υποστήριξης και εφαρμογής.

Η νέα πολιτική πρέπει να θεμελιώνεται στην αρχή της συντονισμένης δράσης των επιμέρους πτυχών της. Προϋπόθεση γι' αυτό είναι η υπέρβαση της λογικής της διαπραγμάτευσης και η προβολή του σχεδίου αναπτυξιακής ανασυγκρότησης της τοπικής αυτοδιοίκησης. Συνεπώς η Πολιτεία στο σύνολο της, δηλαδή στο νομοθετικό και διοικητικό επίπεδο, δεν αποδίδει bonus σε όσους αποδέχονται την πολιτική διότι αυτή αναφέρεται υποχρεωτικά σε όλους αλλά καταστρώνει σχέδια ειδικών αναπτυξιακών επενδύσεων και εφαρμόζει αντίστοιχες πολιτικές οι οποίες στοχεύουν στη διαμόρφωση των ελαχίστων

προϋποθέσεων βιωσιμότητας και αναπτυξιακής προοπτικής όλων των νέων ΟΤΑ, με ιδιαίτερη έμφαση στις ορεινές περιοχές και παραμεθόριες περιοχές.

γ. Αρχή της αναπτυξιακής ενδοδημοτικής ισορροπίας.

Η μελέτη των υφιστάμενων συνενώσεων αλλά κυρίως η μελέτη των προβλημάτων που παρουσιάζονται στους θεσμούς διακοινοτικής συνεργασίας έχουν αναδείξει το ζήτημα της μη ισόρροπης ενδοδημοτικής ανάπτυξης. Δηλαδή, οι περισσότερες επενδύσεις κατευθύνονται στην έδρα του δήμου ή του Συνδέσμου ενώ αντίθετα υποβαθμίζονται οι μικροί οικισμοί, κυρίως όταν δεν έχουν εκπροσώπηση . Αυτή η πραγματικότητα, που προβάλλεται ως ενδοιασμός από μικρές κοινότητες επιβεβαιώνεται στην πράξη.

Στόχος των νέων θεσμικών πρωτοβουλιών είναι η εφαρμογή ρυθμίσεων και διαδικασιών που περιέχουν εγγυήσεις των οποίων θα ελέγχεται η τήρηση με στόχο τη διασφάλιση ενός ελάχιστου αναπτυξιακής ισορροπίας. Η καθιέρωση της προτεινόμενης αρχής θα λειτουργήσει στη νέα πολιτική ιδίως στο επίπεδο των τοπικών κοινωνιών.

δ. Η αρχή της κοινωνικής και της πολιτικής συναίνεσης.

Η επιδίωξη της κοινωνικής και πολιτικής συναίνεσης είναι ένας αυτονόητος στόχος εφόσον η εφαρμογή του προγράμματος επηρεάσει άμεσα τις πολιτικές κυρίως σχέσεις σε τοπικό επίπεδο αλλά κατεξοχήν επηρεάζει τη ζωή των τοπικών κοινωνιών, μεταβάλλοντας το σημερινό status των σχέσεων των πολιτών με την τοπική αυτοδιοίκηση αλλά, προπαντός, στοχεύει στη διαμόρφωση νέων αναπτυξιακών προοπτικών για τις ίδιες τοπικές κοινωνίες. Η συναίνεση της κοινωνίας είναι επίσης πρόσφορη και ως αναφορά στο εθνικό επίπεδο εξαιτίας της διάστασης του φαινομένου των ετεροδημοτών κατοίκων και των ισχυρών πολιτιστικών, οικονομικών και κυρίως συναισθηματικών δεσμών που συνδέουν τους Έλληνες με τον τόπο καταγωγής τους.

4.3 Περιεχόμενο του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας».

Το πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας» αποτελείτε από (7) υποπρογράμματα τα οποία περιγράφονται συνοπτικά παρακάτω.

Υποπρόγραμμα 1°:

Επεξεργασία νομικού πλαισίου-Νομοπαρασκευαστικό έργο

Μέτρο 1: Νομική και νομοπαρασκευαστική επεξεργασία της διαδικασίας των Συνενώσεων μετά το χωροταξικό σχεδιασμό (κυρίως νομοθετικό πλαίσιο).

Μέτρο 2: Νομική και νομοπαρασκευαστική επεξεργασία τροποποιήσεων στο ευρύτερο πεδίο των διατάξεων του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και των άλλων νόμων που βελτιώνουν την οργάνωση και την λειτουργία της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης υπό το πόρισμα των συνενώσεων των ΟΤΑ.
Υλοποίηση: ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.

Υποπρόγραμμα 2°:

Χωροταξικός σχεδιασμός των νέων ΟΤΑ

Μέτρο 1: Προπαρασκευή χωροταξικού σχεδιασμού.
Διερεύνηση της αλληλεπικαλύψης των υφιστάμενων ενοτήτων. Παραγωγή νέων χαρτών με «κοινούς τόπους» (αφετηρία νέων ΟΤΑ).

Μέτρο 2: Επεξεργασία στο πεδίο εφαρμογής- Συμμετοχική διαδικασία.
Οργάνωση συζήτησης στις ΤΕΔΚ κάθε νομού με την συμμετοχή των ενδιαφερομένων ΟΤΑ, αφού προηγηθεί η αποστολή του σχετικού υλικού και γραπτών οδηγιών καθώς και η κατάρτιση των κατάλληλων στελεχών των ΤΕΔΚ και περιφερειακών Διοικήσεων. Σύνταξη πορίσματος και αιτιολογημένης πρότασης δημιουργίας νέων ΟΤΑ η οποία θα σταλεί στο ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. και παράλληλα θα χρησιμεύει ως εισήγηση για γνωμοδότηση από τη Διοικούσα επιτροπή της ΤΕΔΚ.

Μέτρο 3: Τελική επεξεργασία –Σύνταξη οριστικού σχεδίου.
Αποστολή: α) της πρότασης της ΤΕΔΚ και β) της πρότασης της Επιτροπής που θα συσταθεί με απόφαση του οικείου Γ.Γ. Περιφέρειας σε κάθε περιφερειακή Διοίκηση νομού. Εισήγηση της αρμόδιας Ομάδας Εργασίας. Πολιτική Απόφαση του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α και σύνταξη των σχετικών διατάξεων του Σχεδίου Νόμου, όπου θα αποτυπώνεται ανά νομό η διοικητική γεωγραφία της χώρας.

Υλοποίηση: ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.

Υποπρόγραμμα 3°:

Τοπικές δημόσιες επενδύσεις.

Μέτρο 1: Διοικητική υποδομή και τεχνικός εξοπλισμός των νέων Δήμων.
Το μετρό αφορά:

- την επισκευή και τον εξοπλισμό ενός κτιρίου στην έδρα κάθε νέου Δήμου (εφόσον δεν υπάρχει το κατάλληλο δημοτικό κατάστημα)
- την προμήθεια ενός ελάχιστου αναγκαίου τεχνικού εξοπλισμού , την εξασφάλιση ενός δημόσιου μεταφορικού μέσου (για την ενδοδημοτική μετακίνηση των κατοίκων, τη μεταφορά των μαθητών, κλπ)
- σημειώνεται ότι στο νέο δημοτικό κατάστημα θα εγκατασταθούν και τυχόν δημόσιες υπηρεσίες που είναι απαραίτητες αλλά δεν έχουν δική τους εγκατάσταση (Γραφείο ΕΛΤΑ, ΔΕΗ, κλπ).

Φορέας προγραμματισμού και χρηματοδότησης: ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.

Μέτρο 2: Βελτίωση και συμπλήρωση των διακοινοτικών έργων τεχνικής υποδομής και προστασίας του περιβάλλοντος.
Το μέτρο αφορά:

– τον πολεοδομικό σχεδιασμό, τις αναπλάσεις κοινοχρήστων χωρών, αισθητικές παρεμβάσεις, κλπ

– την βελτίωση και συμπλήρωση των διακοινοτικών έργων τεχνικής υποδομής που εξασφαλίζουν τη συγκοινωνιακή επικοινωνία των πρώην κοινοτήτων με την έδρα του νέου δήμου

– την κατασκευή έργων προστασίας του περιβάλλοντος (π.χ. χώρου υγειονομικής ταφής των απορριμμάτων).

Φορέας προγραμματισμού και χρηματοδότησης: ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.

Μέτρο 3: Βελτίωση της εκπαιδευτικής υποδομής.

Το μέτρο αφορά:

– τη βελτίωση και επέκταση εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων, που είναι απαραίτητες για την ενοποίηση ολιγοθέσεων σχολείων με στόχο όπου είναι εφικτό, εξατάξιο σχολείο της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Φορέας προγραμματισμού και χρηματοδότησης: ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Μέτρο 4: Βελτίωση και συμπλήρωση του κοινωνικού εξοπλισμού υπερτοπικής σημασίας.

Το μετρό αφορά:

– τη βελτίωση και συμπλήρωση του κοινωνικού εξοπλισμού υπερτοπικής (διακοινοτικής) σημασίας (π.χ. βρεφονηπιακός σταθμός, αγροτικό ιατρείο, ΚΑΠΗ).

Φορέας προγραμματισμού και χρηματοδότησης: Υπ. Υγείας – Πρόνοιας

Μέτρο 5: Βελτίωση και συμπλήρωση της πολιτικής και αθλητικής υποδομής υποτροπικής σημασίας π.χ. χώρος πολλαπλών χρήσεων, βιβλιοθήκη, γήπεδα.

Φορέας προγραμματισμού και χρηματοδότησης: ΥΠ. ΠΟ και Γ.Γ.Α.

Μέτρο 6: Ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας του ανθρώπινου δυναμικού.

Το μετρό περιλαμβάνει:

– οικονομικά και άλλα κίνητρα προς τους κατοίκους κάθε περιοχής, που θα αναλάβουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες για την ίδρυση βιώσιμων μονάδων, οι οποίες θα αξιοποιούν τοπικούς πόρους και θα δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας.

– Προγράμματα συμβουλευτικής, επαγγελματικού προσανατολισμού, κατάρτισης και ένταξης ή επανένταξης στην αγορά εργασίας, νέων και κοινωνικά αποκλεισμένων ατόμων με αξιοποίηση και του θεσμού των τοπικών συμφώνων απασχόλησης.

Φορέας προγραμματισμού και συντονισμού της εφαρμογής:
Διυπουργικό όργανο με εκπρόσωπους των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας , Ανάπτυξης, Γεωργίας και Εργασίας.

Φορείς χρηματοδότησης: Τα ανωτέρω Υπουργεία (κατά την αρμοδιότητα έκαστου).

Υποπρόγραμμα 4ο:

Στελέχωση των νέων ΟΤΑ.

Μέτρο1: Εφαρμογή ρυθμίσεων θεμάτων υπηρετούντος προσωπικού.

Μέτρο2: Αποστάσεις και μετατάξεις διοικητικού και τεχνικού προσωπικού από φορείς του δημοσίου τομέα, με οικονομικά και άλλα κίνητρα.

Μέτρο3: Πρόσληψη επιστημονικού προσωπικού.

Υποπρόγραμμα 5ο:

Κάλυψη λειτουργικών δαπανών.

Το υποπρόγραμμα στοχεύει στην κάλυψη των βασικών λειτουργικών δαπανών, κυρίως από τους ΚΑΠ οι οποίες θα προϋπολογισθούν κατά την ολοκλήρωση του προσδιορισμού προτύπου λειτουργικών δαπανών. Επιδιώκεται η εξασφάλιση ενός ελαχίστου επιπέδου παροχής δημοτικών υπηρεσιών.

Υποπρόγραμμα 6ο:

Οργάνωση και εκσυγχρονισμός υπηρεσιών- Ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού.

Το υποπρόγραμμα στοχεύει στην οργάνωση των υπηρεσιών των νέων δήμων με σύγχρονές μεθόδους και χρήση εργαλείων πληροφορικής και στην ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού τους.

Προβλέπεται η χρηματοδότηση του κυρίως από το πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ» του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.

Μέτρο1: Εκπόνηση προδιαγραφών, προτύπων και μελετών.

Το μέτρο περιλαμβάνει:

- Την εκπόνηση προδιαγραφών και προτύπων για την οργάνωση και μηχανοργάνωση των δημοτικών λειτουργιών και του πληροφοριακού συστήματος των νέων ΟΤΑ.
- Την εκπόνηση των αναγκαίων ερευνών και μελετών.

Μέτρο 2: Προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού πληροφορικής.

Το μέτρο περιλαμβάνει την προμήθεια και εγκατάσταση του απαραίτητου εξοπλισμού προφορικής.

Μέτρο 3: Κατάρτιση του προσωπικού.
Το μέτρο περιλαμβάνει προγράμματα κατάρτισης, σε πρώτη φάση των μελών Επιτροπών Νομών και στη συνέχεια του προσωπικού των νέων Δήμων και το πρόγραμμα ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των αιρετών.

Μέτρο4: Υποστήριξη της εφαρμογής του Υποπρογράμματος.
Το μέτρο περιλαμβάνει:

– Τη συλλογική συμβουλευτική υποστήριξη των νέων δήμων για την οργάνωση και εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών τους και την ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού τους

– Ενέργειες διοικητικής, τέχνης και επιστημονικής υποστήριξης του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας»που είναι αναγκαίες για την επιτυχή εφαρμογή του Υποπρογράμματος 6.

Φορέας προγραμματισμού και χρηματοδότησης: ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.

Υποπρόγραμμα 7°:

Ενημέρωση – Δημοσιότητα.

Οι στόχοι του υποπρογράμματος υπηρετούν τους πολιτικούς και τους επιχειρησιακούς στόχους του προγράμματος «Ιωάννης Καποδίστριας» με μέτρα και ενέργειες μιας συγκροτημένης επικοινωνιακής πολιτικής. Συνοπτικά, τα μέτρα αυτά και οι ενέργειές εξασφαλίζουν την κατάλληλη ενημέρωση, διαμορφώνουν τα απαραίτητα μηνύματα δημοσιότητας και δημιουργούν τις προϋποθέσεις ενός αποδοτικού δημοκρατικού διαλόγου, που θα αναδείξουν τη σκοπιμότητα και την εφεκτικότητα του προγράμματος, θα διασφαλίσουν την ευρύτερη δυνατή πολιτική και κοινωνική συναίνεση και θα διευκολύνουν την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα του.

1. Τα μέτρα και οι ενέργειες ενημέρωσης /δημοσιότητας απευθύνονται:

α. Στους αιρετούς και το προσωπικό των ΟΤΑ ώστε να συμβάλουν στην εξειδίκευση του κατά νομό και να συμμετάσχουν ενεργά την εφαρμογή του.
β. Στην πολιτική ηγεσία και τα αρμόδια στελέχη της κεντρικής και περιφερειακής διοίκησης ώστε να αξιοποιήσουν τις δημόσιες πολιτικές, τα χρηματοδοτικά προγράμματα και άλλα μέσα που έχουν στη διάθεση τους για την επιτυχή εφαρμογή του προγράμματος.
γ. Στα κόμματα και τους κοινωνικούς φορείς ώστε να συμβάλουν θετικά στο δημοκρατικό διάλογο και να εξασφαλιστεί η συναίνεση και υποστήριξη τους.

2. Τα μέτρα και οι ενέργειες αυτές έχουν το ακόλουθο περιεχόμενο:

- Καταδεικνύουν τη σκοπιμότητα του προγράμματος.
- Αναλύουν το περιεχόμενο του προγράμματος.
- Αναδεικνύουν τον καινοτόμο χαρακτήρα του.
- Τονίζουν τα δημοκρατικά χαρακτηριστικά των επιλογών του προγράμματος.

- Υπογραμμίζουν τις διαχρονικές προγραμματικές δεσμεύσεις της Πολιτείας για την υποστήριξη του νέου θεσμού.

4.4 Όργανα και Επιχειρησιακό Σχέδιο του Προγράμματος.

4.4.1 Όργανα του προγράμματος.

Ως όργανα διοίκησης και παρακολούθησης της εφαρμογής του προγράμματος προτείνονται τα ακόλουθα:

Σε κεντρικό επίπεδο, η Επιτροπή Διοίκησης του προγράμματος που αποτελείτε από:
Έξι μέλη που ορίζονται από τον Υπουργό ΕΣ.Δ.Δ.Α., έναν εκπρόσωπο του ΥΠ.ΕΘ.Ο., έναν εκπρόσωπο το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και δύο εκπρόσωπους της τοπικής Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. από τους οποίους ο ένας εκπροσωπεί απαραίτητος τις Κοινότητες. Πρόεδρος της Επιτροπής είναι ο αρμόδιος Υφυπουργός ΕΣ.Δ.Δ.Α. Με την Επιτροπή συνδέονται οι Ομάδες Εργασίας που αποτελούνται από υπηρεσιακούς παράγοντες του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. και άλλων αρμοδίων Υπουργείων και Εμπειρογνώμονες. Η επιτροπή υποστηρίζετε διοικητικά από την ομάδα εργασίας Δ' των Υποπρογραμμάτων (4 και 5). Επίσης υποστηρίζεται από επιστημονικές ομάδες υποστήριξης για την εκπόνηση των αναγκαίων υποστηρικτών ερευνών και μελετών.

Σε επίπεδο νομού συγκροτείται Επιτροπή Νομού για την υποστήριξη του προγράμματος με επικεφαλής εκπρόσωπο του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., αποτελούμενη από δυο στελέχη της ΤΕΔΚ. Υποστηρίζεται διοικητικά από την Επιτροπή Διοίκησης του προγράμματος.
Με απόφαση του Υπουργού ΕΣ.Δ.Δ.Α μετά από την πρόταση της επιτροπής Διοίκησης συγκροτείται σε επίπεδο Περιφέρειας ομάδα υποστήριξης ενημέρωσης και προβολής του προγράμματος υπό την προεδρία του οικείου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Οι περιφερειακές ομάδες υποστήριξης υποβοηθούν την Επιτροπή και την Ομάδα Ε' (ενημέρωσης και προβολής) στο συντονισμό της εφαρμογής και την προβολή του προγράμματος.
Οι λεπτομέρειες της οργάνωσης και της λειτουργίας του συστήματος διοίκησης του προγράμματος ρυθμίζονται με τον Κανονισμό Διοίκησης που θεσπίζεται με απόφαση του Υπουργού ΕΣ.Δ.Δ.Α μετά από την Επιτροπή Διοίκησης, εντός 20 ημερών από την συγκρότηση της Επιτροπής.

4.4.2 Αρμοδιότητες των Οργάνων Διοίκησης του Προγράμματος.

- **Επιτροπή διοίκησης προγράμματος:** Εγκρίνει την εξειδίκευση των Μέτρων, παρακολουθεί την εφαρμογή του προγράμματος, συντονίζει της μονάδες εργασίας, τις ομάδες επιστημονικής υποστήριξης, τις Επιτροπές νόμου για την υποστήριξη του προγράμματος και τις περιφερειακές ομάδες υποστήριξης ενημέρωσης και προβολής, ενημερώνει την πολιτική ηγεσία του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., συνεργάζεται με την Επιτροπή του προγράμματος «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ».

- **Ομάδα εργασίας Α' – Νομοπαρασκευαστικό έργο.** Υλοποίηση των μέτρων 1.1., 1.2, 4.1, νομοπαρασκευαστική υποστήριξη του συνολικού προγράμματος και ειδικότερα των μέτρων 4.2 και 4.3.

- **Ομάδα εργασίας Γ΄- Τοπικές Δημόσιες Επενδύσεις.** Εξειδίκευση Υποπρογράμματος 3, επιστημονική υποστήριξη και παρακολούθηση της εφαρμογής του.

- **Ομάδα εργασίας Δ' – Διοικητική Υποστήριξη.** Εξειδίκευση και παρακολούθηση εφαρμογής του Υποπρογράμματος 4 και Υποπρογράμματος 5. Διοικητική υποστήριξη του συνολικού προγράμματος.

- **Ομάδα εργασίας – Ε' Ενημέρωση και Προβολή.** Εξειδίκευση του Υποπρογράμματος 7 και παρακολούθηση της εφαρμογής του. Συνεργάζεται με τις περιφερειακές ομάδες Υποστήριξης ενημέρωσης και προβολής.
- Το υποπρόγραμμα 6 υλοποιείται από την Επιτροπή Διοίκησης του προγράμματος «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ»με βάση τις σχετικές προτάσεις της Επιτροπής Διοίκησης του Προγράμματος.

4.5 Πόροι του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. για την χρηματοδότηση του προγράμματος.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται από τους πόρους του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.

Πόροι το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. για την χρηματοδότηση του προγράμματος.

Πηγή χρηματοδότησης	1998	1999	2000	2001
Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ)	24.040	27.600	31.750	36.500
Σ.Α.Τ.Α.	23.800	27.300	31.500	36.200
ΑΤΟΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	6.050	6.650	7.320	8.050
ΣΥΝΟΛΟ	53.890	61.550	70.560	80.750
ΟΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 1997-2001				266.750

Πηγή, ΥΠ.ΕΣ.

Οι προϋπολογιζόμενοι πόροι του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και αποκέντρωσης για την τετραετία 1998-2001 που διατέθηκαν για την εφαρμογή του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας» και ειδικότερα για την υλοποίηση της ανασυγκρότησης της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης και την υποστήριξη των νέων ΟΤΑ, προέρχονται κατεξοχήν από τρεις πηγές:

α. τους κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.).
β. την συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Σ.Α.Τ.Α).
γ. το κονδύλι που διατίθεται για την παροχή ατόκων δανείων στους ΟΤΑ.

Το ποσό που διατέθηκε από τους ΚΑΠ αντιστοιχεί στα δύο τρίτα της αναμενόμενης ετήσιας αύξησης των πόρων αυτών, η οποία κυμαίνεται στο 15% του ετησίου συνολικού ποσού τους. Το ποσό που διατέθηκε από την ΣΑΤΑ είναι ίσο με το 20% του ετήσιου συνολικού ποσού. Το διατεθειμένο ποσό της ΣΑΤΑ προέρχεται από τα 2/3 της αναμενόμενης ετήσιας αύξησης του συνολικού ποσού και από το 10% της ΣΑΤΑ που σήμερα διανέμεται στα Συμβούλια της Περιοχής.

Το κονδύλι των άτοκων δανείων υπολογίζεται με βάση την αναμενόμενη ετήσια αύξηση του ποσού που έως τώρα διένειμε το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. με την μορφή των άτοκων δανείων στους ΟΤΑ. Με τα ποσά από το εν λόγο κονδύλι χρηματοδοτούνται κυρίως οι μικροί ΟΤΑ για την κάλυψη των αναγκών τους.

Τέλος πρέπει να επισημανθεί ότι εκτός από τα προαναφερόμενα ποσά το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. διέθεσε στους ΟΤΑ πρώτου βαθμού το σύνολο του υπόλοιπου ποσού των ΚΑΠ και της ΣΑΤΑ έτσι ώστε οι ΟΤΑ τόσο το 1998 όσο και από το 1999 και μετά (νέοι ΟΤΑ) να διαθέτουν αποπληθωρισμένους τους πόρους που διατίθονταν σήμερα από το Υπουργείο.

Οι πόροι που προϋπολογίσθηκαν για διάθεση της εφαρμογή του προγράμματος, δηλαδή το ποσό των *266.750.000.000 δρχ.* ήταν η ενίσχυση των Νέων ΟΤΑ.

Γενικό συμπέρασμα τις σκοπιμότητας του προγράμματος.

Από την αξιολόγηση των πολιτικών που ασκήθηκαν έως σήμερα για την αντιμετώπιση του προβλήματος της πολυδιάσπασης των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, από την περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και την αναζήτηση των συνταγματικών παραμέτρων προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα τα οποία τεκμηριώνουν και την σκοπιμότητα του Προγράμματος για την ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης.

α. Η πολυδιάσπαση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης αντιμετωπίζεται δραστικά μόνο με τη σχεδιασμένη συνένωση. Τούτο προϋποθέτει τη διακήρυξη βασικών αρχών που θα διέπουν τόσο τη σύνταξη του θεσμικού πλαισίου όσο και την εφαρμογή του.

β. Οι βασικές αρχές πρέπει να συνδέονται και με την επιλογή κριτηρίων με βάση τα οποία θα γίνεται χωροταξικός σχεδιασμός των νέων ΟΤΑ.

γ. Ο χωροταξικός σχεδιασμός των νέων ΟΤΑ και οι αντίστοιχες δημόσιες τοπικές επενδύσεις πρέπει να ανταποκρίνονται σε μία τυπολογία ΟΤΑ που προκύπτει από τις ιδιαίτερες ανάγκες των τοπικών κοινωνιών των νέων ΟΤΑ να βελτιώνουν αυτές τις υποδομές.

δ. Η υλοποίηση της πολιτικής των συνενώσεων είναι πρωταρχικό καθήκον της Πολιτείας. Είναι κρατική πολιτεία η οποία μάλιστα αποκτά ιδιαίτερα βαρύνουσα σημασία για τον εκσυγχρονισμό του πολιτικού και διοικητικού συστήματος αλλά και της κοινωνίας μας γενικότερα.

ε. Από την πολιτική των σχεδιασμένων συνενώσεων δεν πρέπει να υπάρχει διέξοδος διαφυγής. Υπό αυτή την έννοια εξαντλήθηκαν τα όρια της εθελοντικότητας.

στ. Τα οικονομικά κίνητρα δεν είχαν και δεν φαίνεται ότι μπορούν α αποκτήσουν αναπτυξιακή δυναμική. Άλλωστε η άσκηση μίας κρατικής πολιτικής, και μάλιστα τέτοιας εμβέλειας, δεν επιτρέπει να γίνεται αντικείμενο διαπραγμάτευσης. Υπό αυτή την έννοια τα οικονομικά κίνητρα εξαντλούνται στο μέτρο που περιορίζονται στη διάπλαση της κοινωνικής συναίνεσης, με την προϋπόθεση ότι δεν ακυρώνουν στην πράξη την ουσία της πολιτικής αυτής.

ζ. Η πολιτική των συνενώσεων ως μείζονος σημασίας δημόσια πολιτική διοικητικής ανασυγκρότησης πρέπει να υπερβεί τη λογική των κινήτρων και να θεμελιωθεί στην εφαρμογή ενός προγράμματος δημοσίων επενδύσεων σε τοπική κλίμακα και

ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η συγκρότηση βιώσιμων ΟΤΑ με στοιχειώδη υποδομή σε διοικητικό, τεχνικό και κοινωνικό εξοπλισμό και κατάλληλο προσωπικό.

η. Η πολιτική των συνενώσεων πρέπει να συμπυκνώνεται σε ένα πρόγραμμα πολλαπλών και συντονισμένων πολιτικών και επιχειρησιακών στόχων. Κρίσιμοι πτυχή του προγράμματος είναι οι πόροι, ο χρονικός ορίζοντας και το χρονοδιάγραμμα του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Οι συνενώσεις των ΟΤΑ στην Ευρώπη.

Εισαγωγή

Για να αντιμετωπιστούν πολλά από τα σύγχρονα οικονομικά και κοινωνικά φαινόμενα οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες προχώρησαν μεταπολεμικά σε συνενώσεις των ΟΤΑ και σε δημιουργία μεγαλύτερων μονάδων Αυτοδιοίκησης. Μεγάλες μεταρρυθμίσεις στη διάρθρωση της Τ.Α., που κατέληξαν σε ευρύτατες συνενώσεις και των δύο βαθμίδων, έλαβαν χώρα μεταξύ 1950 – 1990 και διήρκεσαν από πέντε έως και δέκα χρόνια.

Στόχος τους ήταν η βελτίωση της επίδοσης των τοπικών μονάδων διοίκησης, ώστε να διαχειρίζονται με αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα τους διαθέσιμους πόρους και να προάγουν την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Σε άλλες χώρες ήταν η διεύρυνση της ισότητας ευκαιριών για τους πολίτες και η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στους δημότες ενώ σε άλλες χώρες κεντρικός στόχος ήταν η αποτελεσματικότερη διαχείριση σε συνθήκες περιορισμού των οικονομικών πόρων των ΟΤΑ. (Π. Γετίμης, 1997). Βασικό επίσης κίνητρο ήταν η μείωση του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και ιδιαίτερα των λειτουργικών δαπανών. Τέλος, σε πολλές χώρες ο βασικός λόγος των συνενώσεων ήταν η ενίσχυση του ρόλου της Αυτοδιοίκησης ως θεσμού δημοκρατικής διοίκησης και η δημιουργία ΟΤΑ που να μπορούν να παρέχουν πλήρως και ανεξαρτήτως των υπηρεσίες που προσδοκούν οι δημότες τους. Διαφορές υπήρξαν επίσης από χώρα σε χώρα και όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο έγιναν οι συνενώσεις και τις διαδικασίες που εφαρμόστηκαν. (Ν. Τάτσος, 1997).

Στα αποκεντρωμένα συστήματα διακυβέρνησης της βορειοδυτικής Ευρώπης, ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης προσδιορίζεται κυρίαρχα από τη δυνατότητα αυτοκυβέρνησης και από την αυτοδύναμη και αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών.

Αντίθετα, στα συγκεντρωτικά κράτη της μεσογειακής κυρίως Ευρώπης ο λόγος ύπαρξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ήταν συνδεόμενος περισσότερο με την πολιτική ταυτότητα των δημοτών.

Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει τις συνενώσεις στην Ευρώπη, αντικατοπτρίζοντας την ποσοτική μεταβολή του αριθμού των ΟΤΑ μετά από συνενώσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
Η ευρωπαϊκή εμπειρία των συνενώσεων

Χώρα	Πληθυσμός (εκατ.)	Έκταση (χιλ. τετρ. Χλμ.)	Αριθμός ΟΤΑ 1950	1993	Μεταβολή (%)
Αυστρία	7,6	83,8	3.999	2.300	-42,5
Βέλγιο	9,9	30,5	2.669	589	-77,9
Γαλλία	55,9	541,1	38.814	36.627	-5,6
Γερμανία	78,5	357,0	-	16.115	-
Δ. Γερμανία	61,3	248,5	24.272	8.077	-66,7
Δανία	5,1	43,1	1.387	275	-80,2
Ελβετία	6,8	41,3	3.097	3.021	-2,5
Ελλάδα	10,2	132,0	5.994	5.775	-3,7
Ην. Βασίλειο	58,9	244,1	2.028	481	-76,3
Ιρλανδία	3,5	70,3	115	84	-27,0
Ισπανία	39,0	504,8	9.214	8.082	-12,3
Ιταλία	57,5	301,3	7.781	8.100	4,1
Λουξεμβούργο	0,4	2,6	127	118	-7,1
Ολλανδία	14,7	41,8	7.781	702	-91,0
Νορβηγία	4,3	324,2	744	439	-41,0
Σουηδία	8,6	412,0	2.500	284	-88,6

Πηγή: Ν. Τάτσος, 1997

5.1 Μορφές συνενώσεων.

Η σημαντικότερη διαφορά στον τρόπο με τον οποίο επιδιώχθηκαν οι συνενώσεις των ΟΤΑ στις χώρες της Ευρώπης αναφέρεται στον υποχρεωτικό τους ή μη χαρακτήρα. Σε ορισμένες χώρες η συνένωση ήταν υποχρεωτική ενώ σε άλλες ζητήθηκε απλώς από τους ΟΤΑ να συνενωθούν με την παροχή συνήθως κάποιων κινήτρων.

5.1.2 Υποχρεωτική συνένωση.

Η μέθοδος της υποχρεωτικής συνένωσης, ακόμη και σε αντίθετη με τη βούληση των συννενούμενων ΟΤΑ, υιοθετήθηκε στις χώρες στις οποίες από τη φύση της δεν μπορούσε να γίνει εθελοντικά. Κάτι τέτοιο έγινε στη Δανία το 1967, στη Νορβηγία το 1962, στη Σουηδία το 1952, το 1971 και το 1974, στο Βέλγιο το 1971, στο Ηνωμένο Βασίλειο το 1974, στην Ισπανία το 1924 και το 1977, κ.ο.κ.(Ν. Τάτσος, 1997). Αλλά και στις χώρες αυτές ο τρόπος με τον οποίον έγινε η συνένωση και οι διαδικασίες που εφαρμόστηκαν δεν ήταν πάντοτε οι ίδιες. Για παράδειγμα, στη Δανία, η υποχρεωτική συνένωση επιβλήθηκε όταν αποδείχθηκε ότι οι προσπάθειες εθελοντικής συνένωσης απέτυχαν.

5.1.3 Εθελοντική συνένωση.

Οι εθελοντικές συνενώσεις, οι οποίες προκύπτουν ως αποτέλεσμα ελεύθερης συμφωνίας μεταξύ των συννενούμενων ΟΤΑ δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι γίνονται χωρίς περιορισμούς. Για να προχωρήσουν πρέπει να εφαρμοσθούν κάποιες διαδικασίες, η τήρηση των οποίων είναι υποχρεωτική. Επίσης, στο Βέλγιο οι εθελοντικές συνενώσεις είναι δυνατές αλλά επιτρέπονται μόνο εφόσον είναι σύμφωνες με το γενικότερο πρόγραμμα διοικητικής αναδιάρθρωσης. Σε άλλες πάλι χώρες δεν έχουν τεθεί τέτοιου είδους περιορισμοί.

Διαφορές υπάρχουν επίσης μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών και ως προς την προσέγγιση που ακολουθήθηκε για την εθελοντική συνένωση. Σε ορισμένες χώρες η πρωτοβουλία για συνένωση ανήκει στους ΟΤΑ, ή σε άλλες από κάποια ανώτερη βαθμίδα διοίκησης ή εξουσία (π.χ. στη Ολλανδία από τα ανάκτορα) ενώ σε πολλές περιπτώσεις οι συνενώσεις έχουν ενθαρρυνθεί με την παροχή κινήτρων (οικονομικού χαρακτήρα) (Ν. Τάτσος, 1997).

5.2 Υποχρεωτική ή εθελοντική συνένωση;

Αναμφίβολα, η μέθοδος της εθελοντικής συνένωσης έχει πασιφανή πλεονεκτήματα, όπως η εξασφάλιση ισχυρής κοινωνικής συναίνεσης, η ανάπτυξη κοινωνικού και πολιτικού διαλόγου, η αποδοχή της λαϊκής βούλησης, κ.α. Για το λόγο αυτό σε όλες σχεδόν τις χώρες η παροχή κινήτρων ή προτροπών για εθελοντική συνένωση προηγήθηκε της υποχρεωτικής και αποτέλεσε για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα την πλέον συνήθη μορφή συνένωσης.

Υπάρχουν όμως κάποιοι λόγοι που δυσκολεύουν την εθελοντική συνένωση όπως: η ιστορία κάθε κοινότητας, ζητήματα καθαρά τοπικιστικού χαρακτήρα, πιθανές αντιπαλότητες με γειτονικούς ΟΤΑ Ένας άλλος λόγος για τον οποίον κάποιες χώρες έχουν επιλέξει τις υποχρεωτικές συνενώσεις είναι ο φόβος ότι με την εθελοντική συνένωση οι «μη ελκυστικές» κοινότητες θα απομονωθούν, γιατί κανείς δεν θα έχει όφελος να συνενωθεί μαζί τους. Τέλος, μια άλλη επιφύλαξη για τις εθελοντικές συνενώσεις είναι ότι με τις συνενώσεις αυτές υπάρχει αυξημένος κίνδυνος να μην επιτευχθούν οι διαρθρωτικοί στόχοι που επιδιώκονται με τις συνενώσεις ή να επιτευχθούν μόνο μερικώς, κάτι που σημαίνει ότι η εθελοντική συνένωση κάποιων ΟΤΑ θα κάνει ακόμα δυσκολότερη αργότερα τη γενικότερη αναδιάρθρωση.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, η μέθοδος της εθελοντικής συνένωσης αποτελεί τις τελευταίες δεκαετίες την όλο και λιγότερο εφαρμοσμένη πρακτική των συνενώσεων. Έτσι, η τάση που υπάρχει πλέον διεθνώς είναι η συνένωση να γίνεται και χωρίς τη σύμφωνη γνώμη των συννενούμενων κοινοτήτων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Ελβετία, η οποία από υπέρμαχος των εθελοντικών συνενώσεων προχώρησε στο τέλος της δεκαετίας του '70 στην ψήφιση νόμου για υποχρεωτικές συνενώσεις.(Ν. Τάτσος, 1997).

5.3 *Χώρες όπου η μεταρρύθμιση έχει ολοκληρωθεί με συγχώνευση των ΟΤΑ.*

Στην κατηγορία αυτή είναι οι Σκανδιναβικές χώρες, Δανία, Σουηδία και Νορβηγία, όπου έχει ολοκληρωθεί μια ριζική διοικητική και εδαφική μεταρρύθμιση με συγχώνευση των ΟΤΑ. Στις χώρες αυτές οι αρχές και τα κριτήρια για τη συνένωση των ΟΤΑ και τον καθορισμό των ορίων των νέων γεωγραφικών ενοτήτων ήταν ότι ο νέος δήμος που θα προκύψει από τη συνένωση των ΟΤΑ θα πρέπει να αποτελείται από μια κεντρική κοινότητα με επαρκή οικονομική ενδοχώρα και επαρκή πληθυσμό που να δικαιολογούν και να στηρίζουν την παροχή βασικών κοινωνικών υπηρεσιών και ανέσεων και να επιτρέπουν την ίδρυση και διατήρηση τοπικής βιομηχανίας και συμπληρωματικών οικονομικών δραστηριοτήτων. Για τη Σουηδία, το κριτήριο του πληθυσμού ήταν 8.000 κάτοικοι για τη δημιουργία του νέου δήμου, για τη Νορβηγία 2.500 κάτοικοι.

Στη Σουηδία, ο αριθμός των ΟΤΑ από 2.500 το 1952 μειώθηκε σε 279 το 1980.

Στη Δανία, ο αριθμός των ΟΤΑ από 1387 το 1961 μειώθηκε σε 275 το 1974.

Στη Νορβηγία, από 744 το 1961 σε 443 το 1974.

Στη Μ. Βρετανία, έχουν συντελεστεί επίσης ριζικές μεταρρυθμίσεις ως προς τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ. Με τη μεταρρύθμιση του 1974 ο αριθμός των ΟΤΑ στην Αγγλία από 1244 μειώθηκε σε 332.

Στην Ουαλία, από 168 σε 37.

Στη Σκοτία, από 432 σε 65.

Στη Ιρλανδία, η διοικητική και εδαφική μεταρρύθμιση των ΟΤΑ έχει ήδη από το 1952 ολοκληρωθεί. Ο αριθμός των Δήμων και Κοινοτήτων στην Ιρλανδία ανέρχεται σε 84 μόνο.

Στην Ολλανδία, το 1951 ο αριθμός των δήμων από 1015 μειώθηκε σε 811 και ήδη σχεδιάζονται και άλλες αλλαγές στο επίπεδο της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης.
Στο Βέλγιο, επίσης, αριθμός των ΟΤΑ από 2663 το 1961 μειώθηκε σε 589 το 1983.(Μ. Ευαγγελινίδου, 1987).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Ν. 2539/97 ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ.

Εισαγωγή

Ο νομός Πρέβεζας επιλέχθηκε για καθαρά προσωπικούς λόγους χωρίς να υπάρχει κάποια άλλη σκοπιμότητα. Οι δομή της ΤΑ α' βαθμού τόσο πριν από την μεταρρύθμιση όσο και μετά συναντάται στο μεγαλύτερο τμήμα της χώρας. Τα κύρια χαρακτηριστικά της αντικατοπτρίζουν στο μέγιστο τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ΤΑ και τα οποία έρχεται να «λύσει» τόσο ο Ν. 2539/97 όσο και το πρόγραμμα «Ι.Καποδίστριας».

Στην ανάλυση που ακολουθεί παρουσιάζεται η δομή της ΤΑ α' βαθμού πριν και μετά την εφαρμογή του Ν. 2539/97, ενώ ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στους «Νέους Δήμους». Με την καταγραφή της κοινωνικό-οικονομικής κατάστασης που επικρατεί στους Νέους Δήμους επιχειρείται ο προσδιορισμός της ταυτότητας κατά την στιγμή της συνένωσης. Βέβαια, στην παρούσα φάση δεν μπορούν να αξιολογηθούν οι επιπτώσεις της μεταρρύθμισης. Οι παρατηρήσεις επομένως περιορίζονται στο προσδιορισμό της υφιστάμενης κατάστασης και στις προοπτικές που δημιουργεί η συνένωση για την τοπική ανάπτυξη του νομού.

Η ανάλυση που ακολουθεί είναι αναγκαία προκειμένου να τεκμηριωθούν οι προτάσεις που ακολουθούν για τις κοινωνικό-οικονομικές επιπτώσεις της μεταρρύθμισης στην τοπική ανάπτυξη του νομού και της χώρας γενικότερα.

Ο βαθμός αξιοπιστίας των υπό ανάλυση στοιχείων δεν είναι και ιδιαίτερα υψηλός στο βαθμό που η καταγραφή των ζητούμενων ήταν ιδιαίτερη δύσκολη και σε ορισμένες περιπτώσεις δεν πραγματοποιήθηκε. Ακόμα και σε αυτή την περίπτωση υπάρχει επίσης το πρόβλημα της αντιπροσώπευσης στο βαθμό όπου πάλι εξετάζονται τα σύνολα και όχι οι επιμέρους ΟΤΑ

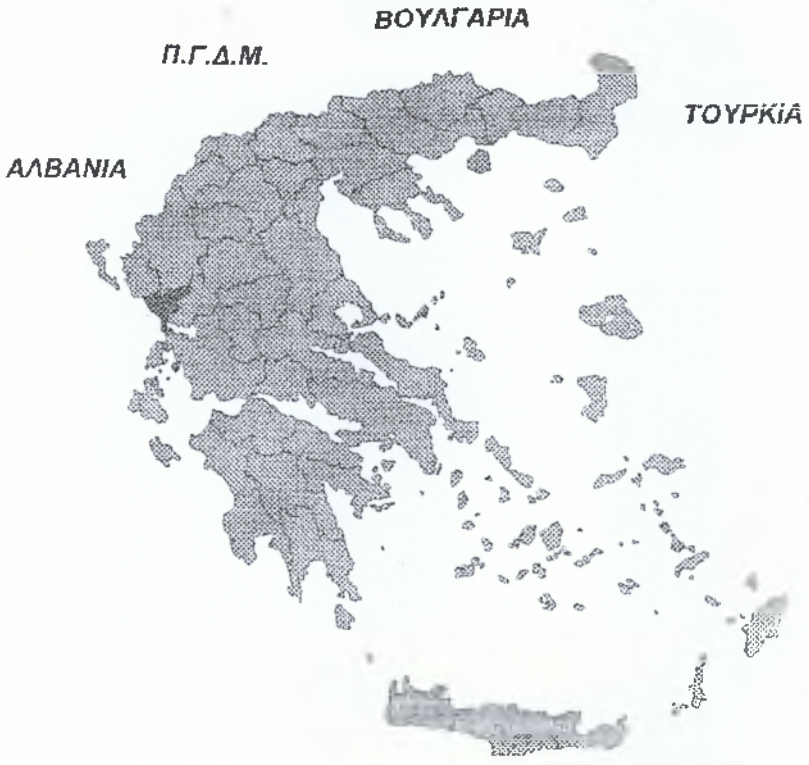
Το πρόβλημα της στατικής ανάκλησης είναι εξίσου σημαντικό αλλά, στην παρούσα χρονική στιγμή δεν θα προσέφερε ουσιαστικές παρατηρήσεις για το θέμα εργασίας η αναφορά σε παλαιότερα στοιχεία. Επομένως, η ανάλυση που ακολουθεί απεικονίζει κατάσταση που επικρατούσε πριν από τη σύσταση των Νέων Δήμων, αποτελεί δηλαδή το χρόνο 0 και την αφετηρία για μεταγενέστερες με επίκαιρα στοιχεία.

Στη δομή που ακολουθείτε περιγράφετε ο κάθε Νέος Δήμος ξεχωριστά. Τα στοιχεία που αντλούνται πηγάζουν από τους πίνακες του παραρτήματος και παρουσιάζονται με την σειρά που έχουν οι πίνακες.

Η μεθοδολογία αυτή ακολουθείται στο βαθμό όπου το ενδιαφέρων εστιάζεται στον προσδιορισμό του προφίλ του νεοσύστατου Δήμου με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, είναι η κατά Δήμο ανάλυση. Οι χωρικές διαφοροποιήσεις μπορούν εύκολα να προσδιορισθούν μέσω των Διαγραμμάτων και των Χαρτών.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΦΙΛ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ

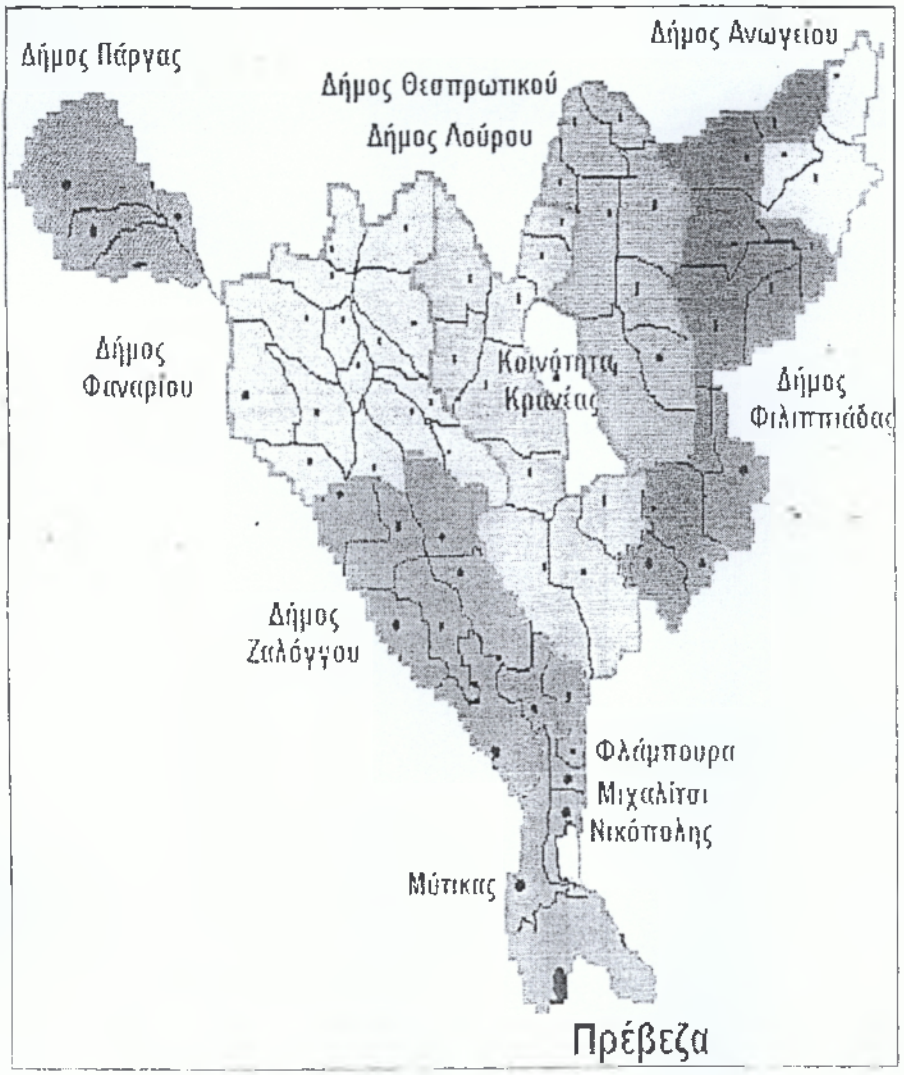

ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Εκταση: 1.036 Km^2 **Πληθυσμός:** 59.356 **Πρωτεύουσα**: Πρέβεζα

Α.Ε.Π. (2001): . 545,48 εκ. Ευρώ **Συμμετοχή σε Α.Ε.Π. Ελλάδας:** 0,4 %

Χάρτης που εμφανίζει την νέα διαμόρφωση των Δήμων με το πρόγραμμα **ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ** στο Νομό Πρέβεζας.

ΠΡΟΦΙΛ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ.

Η κατάσταση του Νομού Πρέβεζας συνοπτικά έχει ως εξής:

- Ο βαθμός ανάπτυξης του νομού δεν είναι ικανοποιητικός, με πολύ μικρή σημασία στα κριτήρια συμβολής στα Εθνικά μεγέθη της μεταποίησης.
- Ο πληθυσμός του νομού τα τελευταία 40 χρόνια παρέμεινε σχεδόν στάσιμος. Η ηλιακή διάρθρωση του πληθυσμού δείχνει μία υστέρηση του νομού έναντι της χώρας στην ομάδα ηλικιών 15-44 ετών, κυρίως σαν αποτέλεσμα της υψηλής εσωτερικής μετανάστευσης για την αναζήτηση

καλύτερων ευκαιριών απασχόλησης και συνθηκών διαβίωσης. Αρνητικό στοιχείο αποτελεί η βαθμιαία άνοδος των ηλικιών 65 ετών και άνω, δείγμα γήρανσης του πληθυσμού.

- Η εικόνα της αστικοποίησης στον νομό δεν είναι ξεκάθαρη, καθώς ο αστικός πληθυσμός που παρουσιάζει συνεχή αύξηση φτάνει μόλις το 26% (1991), ο ημιαστικός ανέρχεται στο 14,6% , ενώ ο αγροτικός παρουσιάζει συνεχή πτώση παραμένοντας όμως γύρω στο 60% του συνολικού πληθυσμού. Ο πληθυσμός των πεδινών περιοχών παρουσιάζει μια συνεχή αύξηση σε βάρος των ημιορεινών και των ορεινών περιοχών.
- Όσο αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού, η εικόνα του νομού είναι μάλλον απογοητευτική (4,24% πτυχιούχοι ΑΕΙ, 44,77% απολυτήριο Δημοτικού, 11,2% δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση).
- Το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. του νομού εμφανίζεται χαμηλό ωστόσο υπερέχει του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της περιφέρειας Ηπείρου, υστερεί σημαντικά όμως έναντι της Χώρας.
- Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός βρίσκεται στα ίδια περίπου επίπεδα με τον αντίστοιχο της Χώρας. Η σύνθεση της απασχόλησης χαρακτηρίζεται από την βαθμιαία πτώση της συμμετοχής του πρωτογενή τομέα και την σημαντική άνοδο του Τριτογενή τομέα. Σημαντικό στοιχείο επίσης αποτελεί, ο αργός ρυθμός αύξησης της απασχόλησης στον Δευτερογενή τομέα. Η παραπάνω εξέλιξη επιβεβαιώνεται και από την συμμετοχή του προϊόντος κάθε τομέα στο συνολικό Α.Ε.Π.
- Η γεωργική γη του νομού είναι καλής ποιότητας και δεν παρατηρείται τάση εγκατάλειψης της. Τα σημαντικότερα προβλήματα της γεωργίας εστιάζονται: στο μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων , στον κατακερματισμό της γεωργικής γης, στο ιδιοκτησιακό καθεστώς ενώ προστίθενται ακόμη η πληθυσμιακή αποδυνάμωση και η ανεπάρκεια των γεωργικών υποδομών.
- Η κτηνοτροφία αποτελεί δυναμικό κλάδο του πρωτογενή τομέα στο νομό κυρίως στους τομείς της χοιροτροφίας και της προβατοτροφίας. Αντιμετωπίζει όμως σημαντικά προβλήματα με κυριότερα την κακή ποιότητα των βοσκοτόπων και την κατάσταση του δικτύου διάθεσης των κτηνοτροφικών προϊόντων.
- Τα δάση αντιμετωπίζουν έντονα φαινόμενα υποβάθμισης και διάβρωσης και δεν προσφέρονται για την παραγωγή ξυλείας.
- Η αλιεία εμφανίζεται ιδιαίτερα δυναμική κυρίως από την άποψη των δυνατοτήτων ανάπτυξης της , σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της μεταποίησης και των μεταφορών – υπηρεσιών. Ο νομός διαθέτει ποικιλία φυσικών πόρων για την ανάπτυξη της αλιείας.
- Ο Δευτερογενής τομέας υστερεί σημαντικά στο νομό και η απασχόληση σε αυτόν είναι χαμηλή. Η πλειοψηφία των μεταποιητικών μονάδων ασχολούνται με την επεξεργασία των προϊόντων του πρωτογενή τομέα, είναι μικρής δυναμικότητας και η διασπορά- χωροθέτησης τους, δημιουργούν ποικίλα προβλήματα.
- Η εξορυκτική δραστηριότητα στο νομό (λατομεία κλπ.) παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα που χρειάζονται συνολικές ρυθμίσεις. Στο υπέδαφος έχουν εντοπιστεί εκμεταλλεύσιμα κοιτάσματα τύρφης και φωσφορικά κοιτάσματα. Εν τούτοις, καμία προσπάθεια για την εκμετάλλευση τους δεν έχει καρποφορήσει μέχρι σήμερα.
- Η τουριστική ανάπτυξη του νομού δεν είναι μεγάλη, παρά το γεγονός ότι οι τουριστικοί πόροι του νομού είναι καλής ποιότητας. Η τουριστική κίνηση κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα. Τελευταία, η κατάσταση βελτιώνεται καθώς είναι εμφανής ο εκσυγχρονισμός της υποδομής από μικρού σε μεγάλου μεγέθους εγκαταστάσεις, ενώ παρατηρείται μια σημαντική στροφή προς τον

οργανωμένο τουρισμό. Δυνατότητες υπάρχουν, θα πρέπει όμως η τουριστική ανάπτυξη να εξελιχθεί μεθοδικά και προγραμματισμένα, ώστε να διαφυλαχτεί το περιβάλλον.

- Το εμπόριο παρουσιάζει υστέρηση σε σχέση με τις δυνατότητες που υπάρχουν. Στηρίζεται κυρίως στα αγροτικά προϊόντα. Ευνοϊκά αποτελέσματα για το εμπόριο θα έχει η εξυγίανση και ο εκσυγχρονισμός των δομών εμπορίας της γεωργικής και της αλιευτικής παραγωγής.
- Στον τομέα των μεταφορών, ο νομός συμμερίζεται την σχετική απομόνωση της Β.Δ. Ελλάδας από την υπόλοιπη χώρα. Σημαντικά έργα για την άρση της απομόνωσης αποτελούν η ολοκλήρωση της ζεύξης Πρέβεζας – Ακτίου , η βελτίωση της παραλιακής οδού Πρέβεζας – Ηγουμενίτσας, ο χαρακτηρισμός του λιμανιού Πρέβεζας ως λιμανιού Εθνικού Επιπέδου, η αναβάθμιση του Αεροδρομίου του Ακτίου, ο Δυτικός Άξονας και η ολοκλήρωση της Εγνατίας οδού.
- Η κοινωνική υποδομή στο νομό είναι προβληματική. Στον τομέα της υγείας η υπάρχουσα υποδομή δεν επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες του πληθυσμού. Στον τομέα της Πρόνοιας υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις και απαιτείται δημιουργία πρόσθετων παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών. Στην εκπαίδευση υπάρχουν ακόμη ελλείψεις στην υλικοτεχνική υποδομή και στις κτιριακές εγκαταστάσεις.
- Οι υποδομές σε έργα περιβάλλοντος (ύδρευση – Αποχέτευση) είναι ανεπαρκής. Σοβαρά προβλήματα υπάρχουν στην ύδρευση και στον τομέα των αποχετεύσεων όπου η διαιώνιση της κατάστασης δημιουργεί συγχρόνως προβλήματα ρύπανσης του περιβάλλοντος.
- Οι τηλεπικοινωνίες υστερούν σημαντικά στο νομό συγκριτικά με τη χώρα.
- Το οικιστικό δίκτυο εμφανίζει στοιχεία πόλωσης. Όσον αφορά όμως την κατανομή του πληθυσμού στις βαθμίδες του οικιστικού δικτύου η κατάσταση εμφανίζεται πιο ομαλοποιημένη.
- Τέλος , όσον αφορά το περιβάλλον του νομού, η ανθρώπινη πίεση πάνω του έχει αρχίσει να γίνεται επικίνδυνα αισθητή τα τελευταία χρόνια.

Αποτύπωση Συγκριτικών Πλεονεκτημάτων – Επενδυτικών Δυνατοτήτων του Νομού Πρέβεζας.

1. Γεωγραφική θέση πολύ ευνοϊκή διότι διαθέτει λιμάνι, αεροδρόμιο, ικανοποιητικό επαρχιακό και βασικό δίκτυο, και επίσης γειτνιάζει με την Αλβανία και άλλες Βαλκανικές χώρες.
2. Το περιβάλλον του Νομού είναι ουσιαστικά ανέπαφο και διαθέτει πολλά τοπία άπειρου φυσικού κάλλους και ήπιες κλιματολογικές συνθήκες.
3. Παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας ιδιαίτερα στους τομείς των οπωροκηπευτικών, της ελαιοκομίας και των εσπεριδοειδών καθώς το σύνολο σχεδόν των πεδινών εκτάσεων αρδεύεται με σύγχρονη τεχνολογία.
4. Ύπαρξη του απαιτούμενου πρωτογενούς δυναμικού για την ανάπτυξη της μεταποίησης (ιδιαίτερα της γεωργικής μεταποιητικής βιομηχανίας).
5. Ο Αμβρακικός κόλπος αποτελεί την πιο πλούσια παραγωγική πηγή στο κλάδο αλιείας σε ολόκληρη την Ελλάδα. Επίσης , προσφέρεται και για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
6. Η ύπαρξη οριοθετημένης Βιομηχανικής Περιοχής , στην Πρέβεζα.
7. Η εκτεταμένη παραλιακή ζώνη του Ιουνίου (με θαυμάσιες παραλίες) σε συνδυασμό με το κλίμα και την βασική τουριστική υποδομή που υπάρχει, προσφέρεται για οργανωμένο τουρισμό και ανάπτυξη υπηρεσιών σχετιζόμενων με το κλάδο.

8. Η μαρίνα της Πρέβεζας που έχει τη δυνατότητα εξυπηρέτησης περισσότερων από 260 σκάφη.
9. Ύπαρξη σημαντικών και αξιόλογων Ιστορικών Μνημείων (Αρχαία Νικόπολη, Νεκρομαντείο, Αρχαία Κασσιώπη, Ακρόπολη της Έφυρας, Ενετικό Κάστρο Πάργας, Γέφυρα της Δέσπως, το Μνημείο του Ζαλόγγου κλπ.)
10. Ικανοποιητική υποδομή στις κοινωνικές υποδομές και στις υποδομές της ποιότητας της ζωής.

6.2 ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ.

Στην είσοδο του Αμβρακικού Κόλπου, στο νοτιότερο άκρο της Ηπείρου, στο μυχό της ομώνυμης χερσονήσου της Πρέβεζας , νότια των ερειπίων της αρχαίας Νικόπολης βρίσκεται κτισμένη η πόλη της Πρέβεζας. Η Πρέβεζα είναι και η πρωτεύουσα του ομώνυμου Νομού. Είναι η μόνη σημαντική αστική περιοχή του Νομού και συγκεντρώνει το σύνολο σχεδόν των δημόσιων υπηρεσιών.
Βόρεια της πεδινής έκτασης της πόλης βρίσκονται τα βουνά του Ζαλόγγου, ανατολικά ο Αμβρακικός Κόλπος , δυτικά το Ιόνιο Πέλαγος και νότια ο πορθμός του Αμβρακικού (μπούκα) και το ιστορικό από την ομώνυμη ναυμαχία των αρχαίων χρόνων (31' π.Χ) ακρωτήριο του Ακτίου, στο νομό Αιτωλοακαρνανίας.
Το πολεοδομικό συγκρότημα της πόλης (όπως έχει διαμορφωθεί μετά την εφαρμογή του σχεδίου Καποδίστριας, που υπερδιπλασίασε την έκταση του και αύξησε τον πληθυσμό του, με την προσάρτηση 4 πρώην Κοινοτήτων) αποτελείται από το αστικό κέντρο της Πρέβεζας ,τους οικισμούς: Αγίου Θωμά,, Αγία Τριάδας, Νιοχωρίου, Μαργαρώνας, Ψαθάκι, Φάρου, Αγίων Απόστολων .Παντοκράτορα, Καλαμίτσι, Χροναΐϊκων, ΚΕΓΕ, Ελαιώνα, οι περιοχές Νοσοκομείου Υδραγωγείου και Λευκαδίτικων, Σκαμνούλας και τέλος από τα Δημοτικά Διαμερίσματα (ΠΡΩΗΝ Κοινότητες) Μύτικα, Μιχαλιτσίου, Νικόπολης (Σμυρτούλας) και Φλάμπουρων.

6.2.1 ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.

Η πληθυσμιακή εξέλιξη της Πρέβεζας την τελευταία πεντηκονταετία φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, σε σχέση πάντα με την εξέλιξη του Νομού Πρέβεζας, της Περιφέρειας Ηπείρου και της χώρας.

Έτος απογραφής	Δήμο Πρέβεζας	Νομός Πρέβεζας	Περιφέρεια Ηπείρου	Σύνολο χώρας
1961	10.500	62.525	352.676	8.388.553
1971	12.973	56.584	310.394	8.764.641
1981	13.624	55.905	324.541	9.740.417
1991	15.119	58.628	348.650	10.259.900
2001	19.605	59.356	352.420	10.939.553

Πηγή, (Στατιστική Υπηρεσία για το 2001).

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι η πόλη απορροφά ένα μεγάλο μέρος της εσωτερικής μετανάστευσης τις τελευταίες δεκαετίες.

Πίνακας πληθυσμιακής κατανομής του Δήμου κατά φύλλο και ομάδες ηλικιών ομάδες ηλικιών σε επίπεδο Δήμου.

Ομάδες ηλικιών	Ποσοστό (%)	Άνδρες	Ποσοστό (%)	Γυναίκες	Ποσοστό (%)
0-4	6,36	482	5,56	420	5,96
5-9	7,56	573	7,6	574	7,58
10-14	8,64	655	8,51	643	8,57
15-19	7,71	584	6,96	526	7,33
20-24	6,31	478	5,78	437	6,04
25-29	6,87	521	6,78	512	6,82
30-34	7,44	564	7,82	591	7,63
35-39	8,02	608	7,56	571	7,79
40-44	8,42	638	7,40	559	7,91
45-49	5,50	417	5,59	422	5,40
50-54	6,08	461	6,15	465	6,11
55-59	5,78	438	5,78	437	5,78
60-64	5,71	437	5,51	416	5,64
65-69	3,31	25!	3,90	295	3,60
70-74	2,27	172	2,91	220	2,59
75-79	2,08	158	2,75	208	2,41
80-84	1,06	81	2,01	152	1,53

Ομάδες ηλικιών	Ποσοστό (%)	Άνδρες	Ποσοστό (%)	Γυναίκες	Ποσοστό (%)
85-89	0,56	43	0,90	68	0,73
90-94	0,11	9	0,30	23	0,20
95-99	0,01	1	0,05	4	0,03
>100	0,02	2	0,03	3	0,02
Σύνολο	**100**		**49,3**		**50,7**

(Πηγή, Στατιστική Υπηρεσία για *το* 2001).

6.2.2 ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ.

Συνολικός οικονομικά ενεργός πληθυσμός ,κατά φύλο , σε επίπεδο Δήμου.

	Σύνολο ικανών προς εργασία	Απασχολούμενοι	Ποσοστό (%)
Σύνολο	6.026	5.533	100
Άνδρες	4.032	3.372	66.91
Γυναίκες	1.994	1.751	33,08

(Πηγή ,Στατιστική Υπηρεσία για το 2001).

Είδος απασχόλησης οικονομικά ενεργών στο Δήμο Πρέβεζας.

Εργοδότες	112
Παραγωγοί	1.158
Μέλη οικογενειών εργαζόμενοι	332
Έμμισθοι	2.307
Νέοι	213

(Πηγή ,Στατιστική Υπηρεσία για το 2001).

Ποσοστιαία (%) απασχόληση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στο Δήμο Πρέβεζας στο Νομό Πρέβεζας και στη χώρα.

	Υπηρεσίες	Μεταποίηση	Πρωτογενής	Νέοι κτλ
Δήμος	51.8	23.9	18.9	5.4
Νομός	28.2	17.5	47.4	4,8
Χώρα	38.4	28.7	28.1	6,9

(Πηγή Στατιστική Υπηρεσία για το 2001).

Ποσοστιαία (%) απασχόληση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στο Δήμο Πρέβεζας στο Νομό Πρέβεζας και στη χώρα.

	Υπηρεσίες	Μεταποίηση	Πρωτογενής	Νέοι κτλ
Δήμος	51.8	23.9	18.9	5.4
Νομός	28.2	17.5	47.4	4.8
Χώρα	38,4	28,7	28,1	6,9

(Πηγή ,Στατιστική Υπηρεσία για το 2001).

6.2.3.α Βασικά προβλήματα, τάσεις και προοπτικές πρωτογενούς τομέα.

Η γεωργική παραγωγή της περιοχής του Νομού Πρέβεζας ταλαντίζεται από τον αιώνια κακό σχεδιασμό, και την έλλειψη προσανατολισμών και οργανωτικής δομής .

Έτσι εμφανίζονται να επικρατούν τα κτηνοτροφικά φυτά (καλαμπόκι, μηδική κ.τ.λ) στην περιοχή του Αχέροντα, η κτηνοτροφία και τα κτηνοτροφικά φυτά (χοιροτροφικές μονάδες) στην περιοχή της Φιλιππιάδας, η ανοιχτή κτηνοτροφία στις ορεινές περιοχές , η ελαιοκαλλιέργεια και η βοοτροφία στις λοφώδεις περιοχές , και οι εντατικές καλλιέργειες μαζί με την εντατική και ημι-εντατική (Ιβάρια) αλιεία στην χερσόνησο της Πρέβεζας.

Παρά τα όποια προβλήματα λάθους κατευθύνσεων και οργανωτικής ανεπάρκειας ο πρωτογενής τομέας αποτελούσε και αποτελεί τον βασικό μοχλό της οικονομίας της περιοχής ,γιατί απλά έχει τις δυνατότητες και τις προϋποθέσεις γι' αυτό.

6.2.3.β Βασικά προβλήματα ,τάσεις και προοπτικές δευτερογενούς τομέα.

Τα προβλήματα της δευτερογενούς παραγωγής αποτελούν κοινό τόπο πια για τον Ελληνικό χώρο ,και εστιάζονται στα εξής:

Α.) Η αναρχία στον τρόπο επιλογής του τόπου εγκατάστασης των μονάδων.

Συγκεκριμένα δεν υφίσταται -ή αν υφίσταται είναι ανενεργό- εκείνο το θεσμικό πλαίσιο που θα συγκεκριμενοποιεί την χωροταξική τοποθέτηση δράσεων και δραστηριοτήτων παραγωγής .

Εδώ πρέπει να τονιστεί ότι στην περιοχή της Πρέβεζας έχει δημιουργηθεί Βιομηχανική Περιοχή για μονάδες μέσης και ελαφριάς όχλησης, η οποία όμως δεν συγκεντρώνει όλες τις μονάδες βιομηχανικής και βιοτεχνικής παραγωγής στους χώρους της.

Β.) Το ευκαιριακό- συγκυριακό του λόγου κατασκευής μιας μονάδας .

Συγκεκριμένα οι συγκυρίες και οι ευκαιρίες της αγοράς καθορίζουν το αν και το που θα γίνει μια νέα μονάδα και όχι ο προγραμματισμός και ο έλεγχος βιωσιμότητας, η πληρότητας της επένδυσης, κτλ.

Πρέπει οπωσδήποτε να αναφερθούν ότι οι μονάδες που δημιουργήθηκαν εκτός βιομηχανικής περιοχής ,είναι διάσπαρτες σε όλο τον Νομό , απασχολούνται με τρόφιμα ,ζωοτροφές ,και γενικά με την επεξεργασία μεταποίηση και εμπορία αγροτικών προϊόντων ,και απασχολούν έμμεσα και άμεσα ένα μεγάλο τμήμα του αγροτικού πληθυσμού (Μονάδες επεξεργασίας κρεάτων , κατασκευής ζωοτροφών ,κονσερβοποίησης οπωροκηπευτικών και ελιάς , εργοτάξια κτλ.

6.2.3.γ Βασικά προβλήματα ,τάσεις και προοπτικές του τριτογενούς τομέα.

Τα βασικά προβλήματα του τριτογενούς τομέα δεν θα μπορούσαν να ξεφύγουν από τα βασικά προβλήματα της Ελληνικής Οικονομίας .
Η έλλειψη προγραμματισμού από τη μια και η έλλειψη συντονισμού από την άλλη αποτελούν τα πάγια αίτια που προκαλούν όλες τις αδυναμίες του τομέα της παροχής υπηρεσιών.

Ακόμη το ευκαιριακό των επενδύσεων καθώς και το ότι οι μονάδες παροχές υπηρεσιών (κύριο στον τουρισμό) θεωρούνται μη σταθερές και συμπληρωματικές αποτελούν τον κακό δαίμονα και την κύρια αιτία τις κακής ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών .

6.2.4 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.

Η πρώτη γραπτή αναφορά της Πρέβεζας βρίσκεται στο "Χρονικό του Μορέως" στην εξιστόρηση των γεγονότων του 1292 μ.Χ., σαν τόπος απόβασης "Γενουβίσιων" πειρατών.

Επιγραμματικά η ιστορική εξέλιξη της Πρέβεζας από τις εμφανίσεως της έχει ως εξής:

Α. Πρώτη αναφορά της ύπαρξης της	1292 μ.Χ
Β. Κατάκτηση της από τους Τούρκους (Βαγιαζήτ) και κατοχή	1478-1701μ.Χ
Γ. Ναυμαχία της Πρέβεζας μεταξύ Τούρκων και Δυτικών (Αντρέα Ντ' Ορια — Χαϊρεντίν Μπαρμπαρόσα).	1538 μ.Χ
Δ. Κτίσιμο του κάστρου της "Μπούκας"	1495 μ.Χ
Ε. Πρώτη Ενετική κατάκτηση και κατοχή (Καταστροφή κάστρου της "Μπούκας" -Συνθήκη του Κάρλοβιτς).	1684 -1701 μ.Χ
ΣΤ. Επανακατάκτησή της από τους Τούρκους και κατοχή	1701-1717 μ.Χ
Ζ. Δεύτερη Ενετική κατάκτηση και κατοχή	1717-1798 μ.Χ
Η. Γαλλική κατοχή	1797-1798 μ.Χ.
Θ. Ό Χαλασμός της Πρέβεζας"	1798 μ.Χ
Ι. Τούρκικη κατοχή (Αλή Πασσάς Α' φάση)	1798-1807μ.Χ
ΙΑ. Συμπολιτεία του Ακρωτηρίου (Continente) (Βόνιτσα, Πρέβεζα, Πάργα ,Βουθρωτό)	1800-1807 μ.Χ
ΙΒ. Τούρκικη κατοχή (Αλή Πασσάς Β' φάση)	1807-1820 μ.Χ
ΙΓ. Τούρκικη κατοχή	1820-1912μ.Χ
ΙΔ. Απελευθέρωση της Πρέβεζας	28/10/1912

Η Χερσόνησος της Πρέβεζας είναι γενικά πεδινή, με μικρούς βάλτους λιμνοθάλασσες στα Βόρεια (Μάζωμα -Τσοπέλι), και μικρούς χαμηλούς λόφους στα Νοτιοανατολικά (Άγιος Θωμάς) και βόρεια (Φλάμπουρα). Η περιοχή είναι πλούσια σε νερά και βλάστηση. Έτσι ένα μεγάλο μέρος του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (19%) ασχολείται με τον πρωτογενή τομέα παραγωγής (πρώιμα κηπευτικά, αλιεία κτλ). Με τον δευτερογενή τομέα (οικοδομικές, βιοτεχνικές μονάδες) ασχολείται το 24% του οικονομικά ενεργά πληθυσμού, ενώ με τον τριτογενή τομέα (τουρισμό, εμπόριο, μεταφορές) ασχολείται το 51%.Οι άμεση σχέση της περιοχής με την Δύση και ιδιαίτερα με την Ιταλία φαίνεται να εμφανίζονται από τον 1° π.Χ αιώνα με την Ναυμαχία του Ακτίου και το

κτίσιμο της Νικόπολης σαν εμπορικού συνδετικού κρίκου της Ελλάδας με την Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία .

Σημειωτέον ότι σύμφωνα με την παράδοση η Πρέβεζα κτίσθηκε (πρωτοκατοικήθηκε και δημιουργήθηκε μετά τον χαλασμό της από τον Αλή Πασσά) από 30 οικογένειες ψαράδων προερχόμενων από την Κάτω Ιταλία.
(Μπουρανέροι- τοπική έκφραση).

Η ιστορική εξέλιξη λοιπόν της περιοχής εμφανίζει αδιαμφισβήτητα την εξάρτηση της στις σχέσεις της με την Δύση .Η Πρέβεζα ως τα μέσα της δεκαετίας του 60 αποτελούσε το μοναδικό λιμάνι - και κατ' επέκταση κόμβο επικοινωνίας και εμπορίου- της ηπειρωτικής Β-Δ. Ελλάδας, επί του Ιονίου.

Νόμισμα που κόπηκε στην Νικόπολη.

Το σύμβολο της Αρχαίας Νικόπολης που κτίσθηκε το 31 μ.Χ από τον Ρωμαίο Αυτοκράτορα Οκταβιανό μετά την νίκη του στην ναυμαχία του Ακτίου κατά του Μάρκου Αντώνιου και της Κλεοπάτρας (που τελικά όρισε τις τύχες του τότε γνωστού κόσμου.

Τα ερείπια της Αρχαίας Νικόπολης βρίσκονται 7Km Β.Δ. του κέντρου της Πρέβεζας.

Η πόλη κτίσθηκε το 31πΧ. από τον Ρωμαίο Αυτοκράτορα Οκταβιανό, σε ανάμνηση της νίκης του στη |V ναυμαχία του Ακτίου κατά του Μάρκου Αντώνιου και της Βασίλισσας της Αιγύπτου Κλεοπάτρας Νίκη που σήμανε το τέλος της Δημοκρατίας στη Ρώμη, την αρχή της νέας τάξης πραγμάτων στον κόσμο (Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία), και την δημιουργία μια πόλης που θα αποτελούσε τον συνδετικό κρίκο ανάμεσα σε Ανατολή και Δύση .

Η νέα πόλη «συνοικίσθηκε» από κατοίκους εβδομήντα κατεστραμμένων -γι' αυτό το σκοπό -πόλεων της Ηπείρου ,της Ακαρνανίας και της Λευκάδας , και ακόμη από Ρωμαίους αποίκους , και αποτέλεσε την σημαντικότερη αστική περιοχή της Δυτικής Ελλάδας κατά

τους ύστερους Ρωμαϊκούς και πρώιμους Χριστιανικούς Χρόνους. Το 63 μ.Χ την επισκέφθηκε ο Απόστολος Παύλος , ενώ το 373 μ.Χ. καταστράφηκε για πρώτη φορά από Γότθους και Βανδάλους . Το 540 μ.Χ ο Βυζαντινός Αυτοκράτορας Ιουστινιανός έκτισε νέα τείχη, όμως το 541 μ.Χ καταστράφηκε για δεύτερη φορά ξανά από Γότθους .

Η πόλη μετά από αυτή την καταστροφή πέφτει σε μαρασμό και χάνεται τον 8° αιώνα .μ.Χ. μετά από σειρά σεισμών ,και επιδρομές Βουλγάρων .

Η Νικόπολης διαθέτει πολλά και σημαντικά κτίσματα Ρωμαϊκής και Βυζαντινής Περιόδου (Τείχη Ρωμαϊκά και Βυζαντινά, Υδραγωγείο , Ναοί , Γυμνάσια, Θέατρο, Ωδείο, Λουτρά ,Αγορά κτλ.) Επίσης διαθέτει πληθώρα ευρημάτων που βρίσκονται στο Μουσείο της και στο Μουσείο Ιωαννίνων.

Υγροβιότοπος του Αμβρακικού Κόλπου.

Αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά οικοσυστήματα και έτσι αποκτά ιδιαίτερη σημασία για ενδεχόμενη οικονομική ανάπτυξη της περιοχής του, που θα στηρίζεται στις νέες μορφές ιχθυοκαλλιεργειών, στις ειδικές μορφές τουρισμού (οικολογικός ,φυσιολατρικός, επιστημονικός, εκπαιδευτικός) και τέλος στην παραδοσιακή αλιεία (Νταλιάνι).

Η πλούσια χλωρίδα, η ποικιλία και η σπανιότητα της πανίδας, το μοναδικό παραποτάμιο δάσος των εκβολών του ποταμού Λούρου, οι εκτενείς καλαμιώνες ο μεγάλος αριθμός σπάνιων πουλιών που ζουν ή περνούν από αυτόν, κάνουν το οικοσύστημα του Αμβρακικού Κόλπου σπάνιο, και εξαιρετικής σημασίας και ενδιαφέροντος .

Οι νησίδες στον Κόλπο, αποτελούν καταφύγιο για πολλά μεταναστευτικά είδη πουλιών ,ενώ οι λιμνοθάλασσες της Ροδιάς και Τσουκαλιού αποτελούν την περιοχή τροφής και μόνιμης κατοικίας μιας από τις πιο σπάνιες αποικίες Αργυροπελεκάνων τις Ευρώπης.

6.2.5 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ.

Η πόλη διαθέτει πληθώρα φορέων που ασχολούνται με τον πολιτισμό .
Οι πιο πολλοί και οι πιο σημαντικοί ανήκουν στο Δήμο σαν Ν.Π.Δ.Δ
Οι εκδηλώσεις πολιτισμού πραγματοποιούνται:
Στην **ΘΕΟΦΑΝΕΙΟ** Αίθουσα Τέχνης (κλειστή αίθουσα θεάτρου -προβολών χωρητικότητας 150 θέσεων με ανάλογης χωρητικότητας αίθουσα υποδοχής, κατάλληλη για όλων σχεδόν των ειδών τις εκδηλώσεις)
Στο **ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ** (Ανοιχτό θέατρο 1000 θέσεων κατάλληλο για καλοκαιρινές εκδηλώσεις θεάτρου .μουσικής, χορού κτλ)
Στο **ΚΑΣΤΡΟ** του **ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑ** (Το προαύλιο του κάστρου χρησιμοποιείται για μουσικές κυρίως εκδηλώσεις)
Στο κλειστό **ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ** Πρέβεζας (1.000 θέσεων, χρησιμοποιείται για αθλητικές εκδηλώσεις και συναυλίες)
Στο **ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ** (5.000 θέσεων, χρησιμοποιείται για αθλητικές εκδηλώσεις και συναυλίες)
Στο ανοιχτό Δημοτικό **ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ** Πρέβεζας (200 θέσεων, χρησιμοποιείται για αθλητικές εκδηλώσεις (κολύμβηση, αντισφαίριση).

Πιο συγκεκριμένα οι φορείς που δραστηριοποιούνται στον Δήμο Πρέβεζας καθώς και το έργο τους είναι:

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ.

Αποτελεί το κύριο εργαλείο του Δήμου στον τομέα του πολιτισμού.
Οι δράσεις του χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες :

μουσικής, χορού, θεάτρου, χορωδίας, ζωγραφικής, φωτογραφίας, λαϊκής τέχνης κτλ με συμμετοχές ερασιτεχνικές και επαγγελματικές, ελληνικές και ξένες.

2. **ΓΙΟΡΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ** (Σαρδέλας και ντομάτας)
Πραγματοποιούνται στο τέλος τις καλοκαιρινής περιόδου και συν διοργανώνονται με την ΕΑΣ και τον ΑΣΠ.

3.**ΓΙΟΡΤΕΣ ΑΠΟΚΡΙΑΣ**
Πρόκειται για μια σειρά εκδηλώσεων την εποχή των Απόκρεω
Αυτές είναι : Το Αποκριάτικο πάρτι μασκέ (στην πλατεία Ανδρούτσου), τα Κούλουμα (γιορτή Καθαρής δευτέρας), ο διαγωνισμός πετάγματος χαρταετού και το καρναβάλι των γυναικών.

4.**ΠΟΡΤΕΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ**
Πρόκειται για εκδηλώσεις παρουσίασης παραδοσιακών χορών και συναυλιών.

Σε άμεση συνεργασία με το Πνευματικό Κέντρο Πρέβεζας, αλλά και με σημαντική αυτόνομη παρουσία στα πολιτιστικά δρώμενα, βρίσκονται το **ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΠΡΕΒΕΖΑΣ** η **ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ** η χορωδία **ΑΡΜΟΝΙΑ**, το **ΑΕΝΑΟ ΧΟΡΟΘΕΑΤΡΟ** κα.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

«Γυμνασιάρχης Χ. Κοντός»
Αποτελεί το κύριο εργαλείο του Δήμου στον τομέα του βιβλίου.

Οι δράσεις του χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες.

1.) Παρουσιάσεις βιβλίων και εκδηλώσεις-αφιέρωμα σε βιβλία Πρεβεζιάνων και Ηπειρωτών συγγραφέων.

2.) Εκθέσεις βιβλίων.

3.) Εκδόσεις σημαντικών για την Πρέβεζα βιβλίων και πρακτικών συνεδρίων.

4.) Έκδοση του περιοδικού "**Πρεβεζάνικα Χρονικά**" (καταγραφή και διάδοση των ιστορικών και λαογραφικών παραδόσεων και αξιών).

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΩΔΕΙΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Αποτελεί το κύριο εργαλείο του Δήμου στον τομέα του
Οι δράσεις του, την παρουσίαση του έργου του Ωδείου και των τμημάτων του.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΣΠΟΡ

Αποτελεί το κύριο εργαλείο του Δήμου στον τομέα του αθλητισμού
Οι δράσεις του χωρίζονται στις παρακάτω ετήσιες δράσεις:

1. Πρωτάθλημα Δημοτικών Σχολείων (Πετοσφαίριση, Καλαθοσφαίριση, Ποδόσφαιρο, Στίβος, Κολύμβηση).

2. Πρωτάθλημα εργαζομένων (Ποδοσφαίρου, Καλαθοσφαίρισης).

3. Λαϊκός ανώμαλος δρόμος «**Ελευθερίας**».

4. Υλοποίηση -σε συνεργασία με Γρ. Αθλητισμού- προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού.

5. Παρουσίαση του έργου του τμήματος μπαλέτου.

6.3 ΠΡΟΦΙΛ ΔΗΜΟΥ ΖΑΛΟΓΓΟΥ.

Ο Δήμος Ζαλόγγου, όπως άλλωστε όλος ο Νομός Πρέβεζας και η Ήπειρος, είναι μια περιφέρεια που τη χαρακτηρίζει γεωγραφική και οικονομική απομόνωση με έντονες ενδοπεριφερειακές ανισότητες. Είναι μία περιοχή απομονωμένη και μακριά από τα κέντρα οικονομικής δραστηριότητας τόσο της Ελλάδας, όσο και της Ευρώπης με όλες τις συνέπειες προσπελασιμότητας. Έτσι, παρουσιάζει τα τυπικά Χαρακτηριστικά μιας περιφερειακής υποανάπτυκτης περιοχής. Με κατά κεφαλήν εισόδημα, υπολειπόμενο κατά πολύ του μέσου Εθνικού και του μέσου Κοινοτικού είναι από τις φτωχότερες περιοχές της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο νέος Δήμος Ζαλόγγου προήλθε από την συνένωση των παρακάτω Κοινοτήτων:

1. Κοινότητα Καναλιού πληθυσμού (απογραφή 1991) 1.252 κατοίκων
2. Κοινότητα Βράχου πληθυσμού 392 κατοίκων
3. Κοινότητα Καμαρίνας πληθυσμού 451 κατοίκων.

4. Κοινότητα Κρυοπηγής πληθυσμού 343 κατοίκων.

5. Κοινότητα Μυρσίνης πληθυσμού 513 κατοίκων.

6. Κοινότητα Ν. Σαμψούντας πληθυσμού 613 κατοίκων.

7. Κοινότητα Ν. Σινώπης πληθυσμού 919 κατοίκων.

8. Κοινότητα Ριζών πληθυσμού 188 κατοίκων.

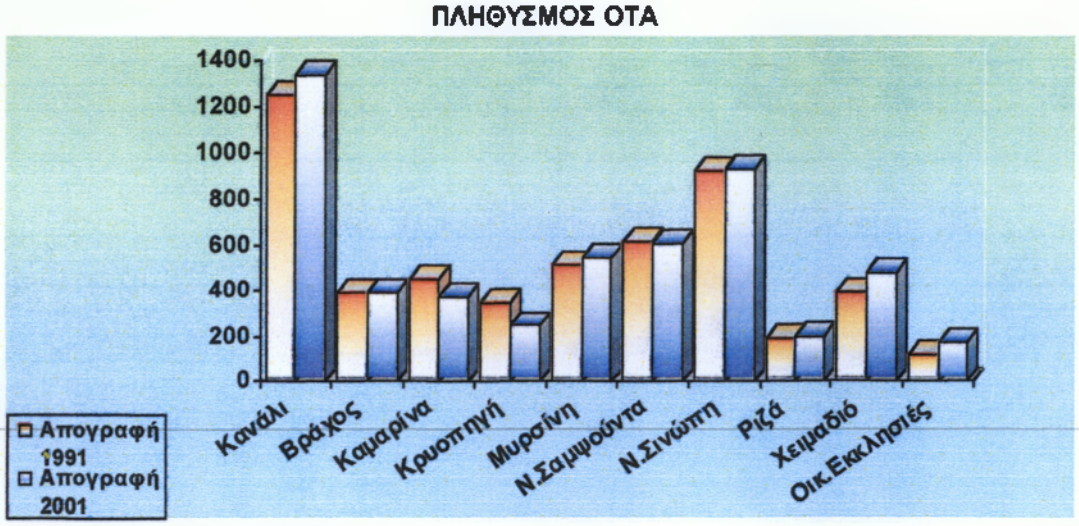
9. Κοινότητα Χειμαδιού πληθυσμού 386 κατοίκων.

10. Οικισμός Εκκλησιών του Δήμου Ορεινού(που αποσπάτε από αυτόν) πληθυσμού 122 κατοίκων.

6.3.1 Υφιστάμενη κατάσταση.

Δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά.

Η μορφολογία του εδάφους ποικίλει στο Δήμο Ζαλόγγου, περιλαμβάνει ένα μικρό ορεινό τμήμα και καταλήγει σε θάλασσα μέσω μικρής πεδιάδας.
Η έκταση του ανέρχεται σε 130.078 στρέμματα και ο συνολικός πληθυσμός του νέου Δήμου με βάση την απογραφή του έτους 1991 ανέρχεται στους 5.179 κατοίκους και σημείωσε την δεκαετία 1991 - 2001 πληθυσμιακή αύξηση της τάξης 4,3% (βλέπε διάγραμμα 1).
Κατ' εκτίμηση υπολογίζεται ότι οι μόνιμοι κάτοικοι του Δήμου είναι 5.523 , φτάνοντας τους 28.650 κατοίκους την περίοδο αιχμής, δηλαδή το καλοκαίρι.

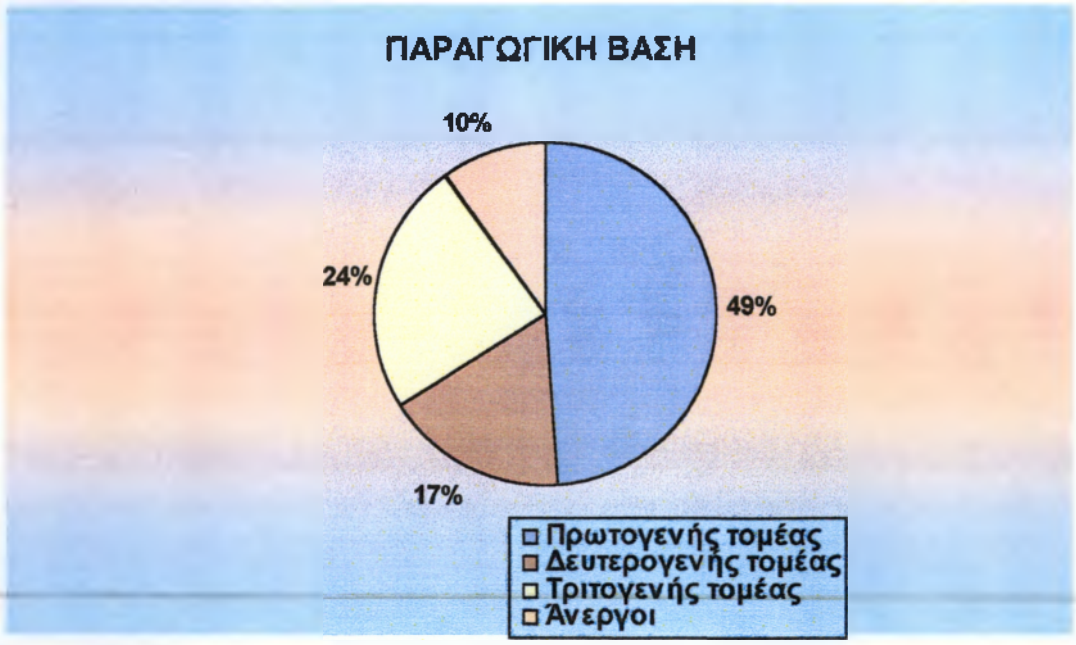
Πηγή, Στατιστική Υπηρεσία.

Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού κατοικεί στις πεδινές και παράκτιες περιοχές, ενώ οι ορεινές περιοχές εμφανίζουν ερήμωση με κίνδυνο δημιουργίας νεκρών ζωνών σε μεγάλη έκταση.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανέρχεται σε 2.153 κατοίκους, από τους οποίους οι εργαζόμενοι είναι 1.974 και οι άνεργοι 179 άτομα. Το επίπεδο εκπαίδευση του Δήμου χαρακτηρίζεται ως πολύ χαμηλό.

Παραγωγική Βάση

1. Πρωτογενής τομέας.

Πηγή, ΕΣΥΕ.

Στον πρωτογενή τομέα, δραστηριοποιείται το μεγαλύτερο μέρος του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου. Οι γεωμορφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες ευνοούν την ανάπτυξη της γεωργίας και της κτηνοτροφίας. Η γεωργία στο Δήμο Ζαλόγγου παρουσιάζει μια αξιόλογη δραστηριότητα και οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις αποτελούνται κυρίως από:

α. ελαιώνες

β. εσπεριδοειδή

γ. ετήσιες καλλιέργειες

δ. οπωροκηπευτικά.

Η κτηνοτροφία αποτελεί και αυτή δυναμικό κλάδο του νέου Δήμου ιδιαίτερα τομείς προβατοτροφίας, χοιροτροφίας και της στους αγελαδοτροφίας.

Η αλιεία είναι ένας τομέας τεράστιας σημασίας για την περιοχή, αλλά αρκετά παραμελημένος. Ο τομέας αυτός παρουσιάζει μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης στην περιοχή του νέου Δήμου εξαιτίας του πλούσιου Ιονίου Πελάγους και Αμβρακικού Κόλπου. Τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η αλιεία του Δήμου, συνοπτικά είναι τα εξής:

1) Σημαντικές ελλείψεις σε έργα υποδομής για την ανάπτυξη του τομέα.

2) Καταστροφή του γόνου των ψαριών απ' την παράνομη αλιεία.

3) Ανεπαρκής στήριξη με τη μορφή δανείων επιδοτήσεων του συνεταιριστικού κινήματος.

2. Δευτερογενής τομέας.

Ο τομέας της μεταποίησης παρουσιάζει σημαντική υστέρηση και ο Δείκτης βιομηχανικής ανάπτυξης είναι χαμηλός. Αν εξαιρέσουμε τα ελαιοτριβεία, το καπνιστήριο ψαριών, το κονσερβοποιείο βρώσιμων ελαίων και την επεξεργασία των προϊόντων της κτηνοτροφίας που λειτουργούν ως επί τον πλείστον ως οικογενειακή επιχείρηση ο τομέας αυτός είναι σχεδόν ανύπαρκτος στον Δήμο Ζαλόγγου. Εν τούτοις, η ανάπτυξη του κλάδου μεταποίησης της γεωργικής παραγωγής παρουσιάζει πολύ καλές προοπτικές. Συγκριτικό πλεονέκτημα είναι ότι υπάρχει το απαιτούμενο πρωτογενές δυναμικό, αρκεί όμως να ξεπεραστούν τα προβλήματα των υποδομών και της επιμόρφωσης του προσωπικού. Μειονέκτημα στη μεταποίηση αποτελεί ο κατακερματισμός της παραγωγής σε μεγάλο αριθμό μικρών μονάδων καθώς και οι διοικητικές και οργανωτικές ικανότητες των φορέων που είναι πολύ περιορισμένες. Επίσης, η ξεπερασμένη τεχνολογία των μεταποιητικών μονάδων δημιουργεί ποικίλα προβλήματα. Επιπροσθέτως, απουσιάζει το επενδυτικό ενδιαφέρον για την εγκατάσταση βιομηχανιών στην περιοχή του Δήμου Ζαλόγγου.

3. Τριτογενής τομέας.

Σημαντικό ενδιαφέρον παρουσιάζει ο Δήμος Ζαλόγγου από τουριστική άποψη. Εκτεταμένες παραλίες, μοναδικές αμμουδιές, ενδιαφέροντα αρχαιολογικά και ιστορικά μνημεία, πλούσιες φυσικές ομορφιές, ήπιες κλιματολογικές συνθήκες αποτελούν τις ιδανικότερες προϋποθέσεις για την ταχύρυθμη τουριστική ανάπτυξη. Ωστόσο σήμερα η τουριστική κίνηση στο Δήμο κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τις άλλες τουριστικές περιοχές της Ελλάδας. Απουσιάζουν τα μεγάλα ξενοδοχειακά συγκροτήματα, μαρίνες, ενώ υπάρχουν ελλείψεις υποδομών στο μεταφορικό δίκτυο και τις τηλεπικοινωνίες.
Ο τομέας του Πολιτισμού είναι ένα κεφάλαιο τεράστιας σημασίας για το Δήμο. Δυστυχώς, όμως δεν έχει τύχει μέχρι στιγμής του ανάλογου ενδιαφέροντος που του αρμόζει απ' τη Πολιτεία. Εντελώς παραμελημένα είναι η Αρχαία πόλη της Κασσώπης, το Κάστρο της Δέσπως και τέλος ο Βράχος-Μνημείο του Ζαλόγγου, τα οποία είναι σπουδαίας ιστορικής αξίας.

Υποδομές

Οδικό δίκτυο

Το υπάρχον οδικό δίκτυο βρίσκεται σε κατάσταση παρόμοια με εκείνη του μέσου όρου της Ελλάδας. Ωστόσο σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητικό. Ειδικότερα, το επαρχιακό οδικό δίκτυο, παρά τις συνεχείς βελτιώσεις που υφίσταται τα τελευταία χρόνια, είναι ποιοτικά και ποσοτικά ανεπαρκές και δεν μπορεί σύγχρονες ανάγκες κυκλοφορίας. Το συνολικό μήκος του οδικού δικτύου είναι 81Km και αποτελείται από πολύ φτωχά γεωμετρικά χαρακτηριστικά και σχεδόν ανύπαρκτη σήμανση. Εξ αυτών η Εθνική οδός καλύπτει 27Km, η Επαρχιακή οδός 18Km, και η Δημοτική οδός 36Km. Το συνολικό μήκος του ασφαλτοστρωμένου οδικού δικτύου ανέρχεται σε 68Km. Το συνολικό μήκος ασφαλτοστρωμένου οδικού δικτύου του Ο.Τ.Α που χρειάζεται επισκευή είναι 26Km.

Λιμάνια

Στο Δήμο Ζαλόγγου υπάρχει το αλιευτικό καταφύγιο της Λυγιάς, στο οποίο συνεχίζονται οι εργασίες ολοκλήρωσης του, και κατά την τουριστική περίοδο δεν έχει την δυνατότητα να φιλοξενήσει μικρό αριθμό σκαφών αναψυχής. Επίσης υπάρχει και το υπό κατασκευή αλιευτικό καταφύγιο Καστροσυκιάς.

Τηλεπικοινωνίες

Ο Δήμος αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα στο τομέα αυτό που κυρίως σχετίζονται με τη διαθεσιμότητα των γραμμών, τη ποιότητα του δικτύου και τη ξεπερασμένης τεχνολογία.

Ύδρευση - Αποχέτευση

Ο Δήμος υδρεύεται από τις πηγές του Αγίου Γεωργίου και από γεωτρήσεις. Σε πολλά σημεία το δίκτυο θα πρέπει να αντικατασταθεί λόγω παλαιότητας και να επεκταθεί σε άλλα.

Η υποδομή σε αποχετευτικό σύστημα και εγκαταστάσεις καθαρισμού λυμάτων στην περιοχή κρίνεται εντελώς ανεπαρκής. Αν εξαιρέσουμε ελάχιστες τουριστικές μονάδες στις οποίες λειτουργεί μεμονωμένα και βιολογικός καθαρισμός των αποβλήτων τους, όλες οι περιοχές του Δήμου Ζαλόγγου εξυπηρετούνται από στεγανούς (λίγους) και απορροφητικούς βόθρους. Αποχέτευση οικιακών λυμάτων δεν υπάρχει και χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτό οι απορροφητικοί βόθροι. Για την κάλυψη των αναγκών ύδρευσης, οι οποίες συνεχώς αυξάνονται εξεταστέα είναι η αξιοποίηση των φυσικών υδάτινων πόρων και η συντήρηση και επέκταση του δικτύου ύδρευσης.

Δεν λειτουργεί ΧΥΤΑ στην περιοχή. Υπάρχουν 5 χώροι ελεγχόμενης διάθεσης απορριμμάτων και 4 χώροι ανεξέλεγκτης απόρριψης απορριμμάτων. Η διαχείριση των απορριμμάτων της περιοχής γίνεται από Ο.Τ.Α

Κοινωνική υποδομή (Υγεία, Εκπαίδευση).

Η κατάσταση στον τομέα της υγείας εμφανίζει πολλές ελλείψεις.
Σήμερα λειτουργούν στο Δήμο Ζαλόγγου 5 Αγροτικά Ιατρεία, ενώ δεν λειτουργεί κανένα Ιατρικό Κέντρο. Στον τομέα της εκπαίδευσης, που είναι από τους πιο κρίσιμους και σοβαρούς μοχλούς της ανάπτυξης, οι συνθήκες που επικρατούν στον Δήμο δεν είναι καθόλου καλές. Η στοιχειώδη εκπαίδευση έχει συσσωρευμένα προβλήματα υποδομής. Στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση σοβαρό πρόβλημα είναι ο μεγάλος αριθμός πολύ μικρών Δημοτικών Σχολείων, τα οποία προσφέρουν ελλιπή εκπαίδευση. Με στοιχεία του σχολικού έτους 1997-98 λειτουργούσαν στο Δήμο Ζαλόγγου 8 Νηπιαγωγεία με 68 μαθητές και 10 Δημοτικά Σχολεία με 244 μαθητές. Όσον αφορά την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, αυτή απουσιάζει παντελώς από τον Δήμο.

6.3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ - ΣΤΟΧΟΙ - ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΥ ΖΑΛΟΓΓΟΥ.

Με βάση τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω η αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου πρέπει να αποσκοπεί, αν όχι στην προσέλκυση, τουλάχιστον στη συγκρότηση του πληθυσμού στο Δήμο και στη μείωση της πάσης φύσεως υστέρηση τους σε σχέση με τις πιο ανεπτυγμένες περιοχές της χώρας. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει:

- Να αρθεί η απομόνωση του Δήμου και μάλιστα η συγκοινωνιακή, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για οποιαδήποτε οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
- Να βελτιωθούν οι οικονομικές προοπτικές.
- Να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης κυρίως στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα.
- Να αυξηθεί το κατά κεφαλήν εισόδημα.
- Να αυξηθεί το γενικό βιοτικό επίπεδο και η ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Με αυτά τα δεδομένα η καλύτερη αναπτυξιακή στρατηγική για το Δήμο, φαίνεται να είναι αυτή που στηρίζεται στην ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα (και κυρίως του αγροτικού), στην ανάπτυξη του τριτογενή τομέα (και κυρίως του τουρισμού) και στη βελτίωση των κοινωνικών υποδομών (και κυρίως των μεταφορών και των επικοινωνιών).

Πρωτογενής τομέας.

<u>Α) Γεωργία</u>

Στη περίπτωση αυτή, ο στόχος που επιδιώκει είναι η αύξηση του αγροτικού εισοδήματος. Μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι κατά πρώτο λόγο οι εξής:

- Η εισαγωγή νέων καλλιεργειών.
- Η χρησιμοποίηση σε όσο το δυνατό μεγαλύτερη κλίμακα νέου τεχνολογικού εξοπλισμού.
- Η αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων.
- Η επέκταση της μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων.
- Η βελτίωση των συνθηκών εμπορίας των γεωργικών προϊόντων.
- Η απόκτηση εξαγωγικού προσανατολισμού των γεωργικών προϊόντων του Δήμου.

Σημαντικό είναι, όλα τα προαναφερθέντα να επιτευχθούν με παράλληλη μείωση του αριθμού των απασχολούμενων στο πρωτογενή τομέα.

Επιπρόσθετα και κατά δεύτερο λόγο μέτρα που πρέπει να ληφθούν είναι :

- Η ολοκλήρωση των εγγειοβελτικών έργων του Δήμου.
- Η προώθηση προγραμματικών αναδασμών των εδαφών που είναι κατάλληλα για καλλιέργεια.
- Η επέκταση του δικτύου της αγροτικής οδοποιίας.

Β) Κτηνοτροφία

Η κτηνοτροφία του Δήμου πρέπει να ενισχυθεί με κατασκευή νέων έργων (όπως νέων οδών προσπέλασης σε βοσκότοπους, κατασκευή νέων ομβροδεξαμενών και γεωτρήσεις σε περιοχές που αντιμετωπίζουν προβλήματα λειψυδρίας), με βελτίωση του παραγωγικού υλικού και καθετοποίηση της παραγωγής.

Γ) Αλιεία

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη της αλιείας του Δήμου αποτελεί η αξιοποίηση του Ιονίου Πελάγους (προστασία του Πελάγους) και ολοκλήρωση των αλιευτικών καταφυγίων που έχουν προγραμματιστεί στα παράλια του Ιονίου.

Δευτερογενής τομέας.

Οι προσπάθειες ανάπτυξης του τομέα αυτού κατ' αρχήν θα πρέπει να κινηθούν στην αξιοποίηση των προϊόντων του πρωτογενή τομέα (οπωροκηπευτικά, ελαιόλαδο, κτηνοτροφία, ιχθυοτροφία), δεδομένου ότι ο κλάδος αυτός παρουσιάζει σχετική κινητικότητα και διαθέτει ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα. Παράλληλα, θα πρέπει να ενισχυθεί η προσπάθεια εκσυγχρονισμού των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, ώστε να γίνουν ανταγωνιστικές με τη βελτίωση της δυνατότητας τους ν' απορροφήσουν τη νέα τεχνολογία και την υιοθέτηση νέων μορφών οργάνωσης και διοίκησης.

Τριτογενής τομέας.

Ο τουρισμός στο Δήμο μπορεί να σημειώσει μεγάλη ανάπτυξη αλλά οι ενέργειες και οι παρεμβάσεις που θ' αναληφθούν πρέπει να στοχεύουν στη δημιουργία των υποδομών που απαιτούνται για την ανάπτυξη συγκεκριμένων δραστηριοτήτων στους διάφορους χώρους.

Έτσι, άμεσα επιβάλλεται η βελτίωση των κοινωνικών υποδομών και ιδιαίτερα των μεταφορικών δικτύων και των επικοινωνιών, η επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού που σχετίζεται με το κλάδο και κυρίως πληροφόρηση και τουριστική προβολή.

Ακόμη:

- Κατασκευή δρόμων προσπέλασης της τουριστικούς χώρους.
- Ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού πλούτου του Δήμου(Λεκατσά, Ζάλογγο, Κάστρο Δέσπως).
- Προστασία του περιβάλλοντος.
- Ανάδειξη και προστασία των Αρχαιολογικών χώρων .
- Κατασκευή μουσείων
- Κατασκευή μεγάλων ξενοδοχειακών συγκροτημάτων.
- Ίδρυση Συνεδριακού Κέντρου για την ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού

Όσο αφορά το εμπόριο αναγκαιότητα αποτελεί η δημιουργία τοπικών αγορών για τη διάθεση των προϊόντων της γεωργίας, της αλιείας και της κτηνοτροφίας.

Μεταφορές – Συγκοινωνίες.

Η σημασία της βελτίωσης των μεταφορικών δικτύων για να επιτευχθούν οι στόχοι της αναπτυξιακής στρατηγικής είναι προφανής. Γι' αυτό και σημαντικές παρεμβάσεις προβλέπονται στο νομό στα πλαίσια όλων των μορφών του Β'Κ.Π.Σ. Για να είναι όμως τ' αποτελέσματα καλύτερα θα πρέπει τα έργα να είναι συμπληρωματικά μεταξύ τους.

Μεγάλης σημασίας είναι η αποπεράτωση και συντήρηση του επαρχιακού οδικού δικτύου του Δήμου καθώς και μία σειρά οδικών συνδέσεων του τοπικού δικτύου που θα εξυπηρετούν τους απομονωμένους οικισμούς του Δήμου

Περιβάλλον - Ύδρευση – Αποχέτευση.

Στα πλαίσια της προστασίας του περιβάλλοντος, απαιτούνται ενέργειες που θ' αποσκοπούν όχι μόνο στη προστασία του αλλά και στην αναβάθμιση του. Θα πρέπει να κινηθεί η διαδικασία ένταξης σε Ειδικό Πρόγραμμα του Βιολογικού Καθαρισμού - Αποχέτευσης του Δήμου Ζαλόγγου. Επίσης σημαντικό είναι να βελτιωθούν οι βιολογικοί καθαρισμοί ξενοδοχείων και κτηνοτροφικών μονάδων με προτεραιότητα στα ελαιοτριβεία των παραλίων του Ιονίου. Απαραίτητο κρίνεται να γίνει ολοκληρωμένη μελέτη του υδάτινου ισοζυγίου του Δήμου. Επίσης, στο τομέα της ύδρευσης η πολιτική πρέπει ν' αποσκοπεί στην επέκταση των υπαρχόντων δικτύων, στη κατασκευή νέων αλλά και στην αντικατάσταση των παλαιών δικτύων.

Τέλος, με τη προώθηση και ολοκλήρωση των σχεδίων πόλεων πρέπει να εκπονηθούν χωροταξικές μελέτες με προτεραιότητα τις περιοχές του Ιονίου Πελάγους.

Υγεία

Ο τομέας αυτός επιδέχεται μεγάλα περιθώρια βελτίωσης κυρίως με αύξησης του επιπέδου των προσφερομένων υπηρεσιών. Έτσι οι απαιτούμενες παρεμβάσεις επικεντρώνονται στην δημιουργία Κέντρου Υγείας και την στελέχωση αυτού με Ιατρικό και Νοσηλευτικό Προσωπικό.

Εκπαίδευση

Ένας τομέας που απαιτείται ορθολογική και σωστά προγραμματισμένη παρέμβαση είναι ο τομέας της κατάρτισης, επιμόρφωσης κι εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού. Έτσι οι απαιτούμενες παρεμβάσεις επικεντρώνονται στην ίδρυση εξαθέσιου Δημοτικού Σχολείου, Γυμνασίου - Λυκείου.

Αθλητισμός

Στο τομέα του αθλητισμού κυρίαρχο ζήτημα είναι η κατασκευή Αθλητικού Κέντρου στην περιοχή του Δήμου Ζαλόγγου.

6.3.3 Τομείς Παρέμβασης - Πορεία Έργων.

Η φυσιογνωμία του Δήμου Ζαλόγγου, αναμένεται να μεταβληθεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια με την εκτέλεση σημαντικών έργων υποδομής, η ολοκλήρωση των οποίων φιλοδοξεί ν' ανατρέψει την εικόνα της απομόνωσης και περιθωριοποίηση του Δήμου και να δημιουργήσει τις αναγκαίες εκείνες προϋποθέσεις που απαιτούνται για την προώθηση της περαιτέρω ανάπτυξης του. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι κύριοι τομείς παρέμβασης με τα σημαντικότερα έργα που θα προγραμματιστούν στο Δήμο Ζαλόγγου, καθώς και η πορεία υλοποίησης τους.

6.4 Προφίλ Δήμου Θεσπρωτικού.

Ο Δήμος Θεσπρωτικού εκτείνεται στα όρια της κοιλάδας Κάτω Λάκκας Σουλίου η οποία είναι μια εντελώς κλειστή κοιλάδα, απομονωμένη γεωμορφολογικά από τις γειτονικές της περιοχές. Συνολικά η περιοχή αντιμετωπίζει τα γνωστά για όλη την ελληνική περιφέρεια προβλήματα ανάπτυξης αλλά σε ιδιαίτερα αυξημένο βαθμό το σο από ποσοτική όσο και από ποιοτική άποψη. Η σχετική απομόνωση της περιοχής από τον οικονομικό και κοινωνικό κορμό του νομού, δυσχεραίνει την ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο της σύγχρονης οικονομικής, κοινωνικής και κατά συνέπεια πολιτισμικής δραστηριότητας.

6.4.1 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.

Δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά.

Ο Δήμος Θεσπρωτικού με έκταση 131,823 Km και πληθυσμό 5653 κατοίκους σημείωσε τη δεκαετία 1981 - 1991 μείωση του πληθυσμού της τάξης του 7,5%. Οι σημαντικότερες πληθυσμιακές απώλειας στην εν λόγω δεκαετία σημειώθηκαν στις ορεινές , ημιορεινές περιοχές του Δήμου. Αντίθετα σε περίοδο αιχμής το καλοκαίρι ο πληθυσμός φτάνει τους 10.000 κατοίκους.

Το 50% του πληθυσμού κατανέμεται στις ορεινές περιοχές και το υπόλοιπο 50% στις πεδινές - ημιορεινές.

Η πυραμίδα ηλικιών στις πεδινές - ημιορεινές περιοχές εμφανίζεται ενισχυμένη στη βάση με θετικές αποκλείσεις στις νεαρές ηλικίες , με μεγαλύτερη αυτή στην ο ομάδα από 25 -39 ετών και αποδυναμωμένη στην κορυφή με αρνητικές αποκλίσεις στις μεγάλες ηλικίες , με σημαντικότερη αυτή στην ομάδα από 80 ετών και άνω.

Το ακριβώς αντίστροφο συμβαίνει με τα ίδια ποσοστά στην περίπτωση των ορεινών κοινοτήτων, που παρουσιάζονται με πυραμίδα ηλικιών αποδυναμωμένοι στη βάση και «ενισχυμένη στην κορυφή,

'Οπως είναι εμφανές το πιο παραγωγικό κομμάτι ηλικιών του πληθυσμού βρίσκεται συγκεντρωμένο στο πεδινό και ημιορεινό τμήμα ενώ από την άλλη πλευρά το υπόλοιπο ορεινό τμήμα, της περιοχής εμφανίζει σημάδια πληθυσμιακής γήρανσης,

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του δήμου ανέρχεται σε 1 890 άτομα από τα οποία οι απασχολούμενοι είναι 1705 άτομα . Η ανεργία στην περιοχή ανέρχεται σε ποσοστό 10% περίπου.

<u>Παραγωγική βάση</u>

1. Πρωτογενής τομέας

Στον πρωτογενή τομέα δραστηριοποιείται το 35,2% περίπου του πληθυσμού. Οι γεωμορφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής ευνοούν την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και γεωργίας. Στη γεωργία το 29,5% της έκτασης της περιοχής αποτελεί κατάλληλη για καλλιέργειες γη. Στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι ο πολύ μικρός γεωργικός κλήρος ανά απασχολούμενο. Η διαθέσιμη γεωργική γη ανά κάτοικο της περιοχής είναι 6,1 στρέμματα δείκτης που θεωρείται χαμηλός. Το σχετικό μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων της περιοχής είναι κατακερματισμένο στις περισσότερες περιπτώσεις σε πολλά αγροτεμάχια που απέχουν πολύ μεταξύ τους γεγονός που δημιουργεί προβλήματα και περιορίζει την παραγωγικότητα του τομέα. Ο κύριος όγκος των προϊόντων του τομέα προέρχεται από τις εσοδείες κτηνοτροφικών φυτών (καλαμπόκι, μηδική) και κτηνοτροφικών προϊόντων καθώς επίσης και την παραγωγή ελιών.

Η κτηνοτροφία έχει μια ιδιαίτερη και σημαντική συμβολή στη δημιουργία του προϊόντος του πρωτογενή τομέα της περιοχής, εμφανίζει μάλιστα ένα αξιόλογο δυναμισμό κατά τα τελευταία χρόνια, ενώ υπάρχει παράλληλα η βεβαιότητα, τόσο στους αρμόδιους φορεί όσο και στον τοπικό πληθυσμό, ότι έχει δυνατότητες παραπέρα ανάπτυξης, Ο σημαντικότερος κτηνοτροφικός κλάδος είναι η προβατοτροφία (ποιμενικής μορφής) που μαζί *με* την αιγοτροφία συνεισφέρουν στο μεγαλύτερο ποσοστό στην παραγωγή γάλακτος και κρέατος της παραγωγής ενώ κατά δεύτερο λόγο η βοοτροφία στηρίζει το Εισόδημα του τομέα ορισμένων μόνο περιοχών του δήμου. Επίσης υπάρχει σημαντικός αριθμός χοιρομητέρων στην περιοχή σε συστηματικές μονάδας οι οποίες δημιουργήθηκαν από το 1970-1988, μικρής σχετικά δυναμικότητας οι περισσότερες. Η μελισσοτροφία δεν είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη στην περιοχή, reap όλους τους πλούσιους φυσικούς πόρους που αυτή διαθέτει.

2. Δευτερογενής τομέας

Στον δευτερογενή τομέα δραστηριοποιείται το 40,4% (765 άτομα) του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του δήμου. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από ουσιαστική έλλειψη μεταποιητικών μονάδων. Τα δε διαρθρωτικά προβλήματα στις εν λόγω τομεακές δραστηριότητες, φανερώνουν την απουσία έργων υποδομής και εν γένει πολιτικής ανάπτυξης βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων. Στην συντριπτική τους πλειοψηφία, οι μεταποιητικές δραστηριότητες της περιοχής μπορούν να χαρακτηριστούν σαν βιοτεχνικές. Οι δραστηριότητες περιορίζονται στον κλάδο τροφίμων (σφαγείο ,τυροκομεία, αρτοποιία, ελαιουργεία κλπ,) , προϊόντων ξύλου (ξυλουργεία) , προϊόντων μετάλλου (σιδηρουργεία) και κλωστοϋφαντουργίας. Η δραστηριότητα στον τομέα περιστρέφεται γύρω από μία στοιχειώδη επεξεργασία των γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων της περιοχής , ξεπερασμένες μεθόδους επεξεργασίας και τεχνολογίας μηχανολογικού εξοπλισμού,

3. Τριτογενής τομέας

Το κύριο επίπεδο υπηρεσιών του δήμου περιορίζεται στη στενή περιοχή του Θεσπρωτικού που αποτελεί και το μοναδικό αστικό και Εμπορικό - αγοραστικό κέντρο της περιοχής και περιορίζεται σε παροχές βασικής εξυπηρέτησης συναλλαγών (π, χ. παραρτήματα τραπεζών , παράρτημα Ε Α,Σ Πρέβεζας), ΕΛΤΑ. και γραφεία ΤΟΕΒ (Μπόιδας-Μαύρης).

Η τουριστική κίνηση στην περιοχή είναι ανύπαρκτη κυρίως τη χειμερινή περίοδο . Εξαίρεση αποτελεί η διάρκεια του καλοκαιριού όπου παρατηρείται κάποια περιστασιακή κίνηση επισκεπτών. Προς το παρόν η έλλειψη μιας στοιχειώδους τουριστικής υποδομής (Ξενώνες) στην περιοχή , αποτελεί τον κυριότερο ανασταλτικό παράγοντα τουριστικής ανάπτυξης.

Η εμπορία των προϊόντων της περιοχής αφορά σχεδόν αποκλειστικά τα αγροτικά προϊόντα.

Υποδομή

Οδικό δίκτυο

Το υπάρχον οδικό δίκτυο δεν μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητικό . Παρά τις συνεχείς βελτιώσεις που υφίσταται τα τελευταία χρόνια, είναι ποιοτικά και ποσοτικά ανεπαρκές και δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις σύγχρονες ανάγκες κυκλοφοράς. Έχει συνολικό μήκος 62 Km, Τα 30 Km του δικτύου βρίσκονται σε άσχημη κατάσταση και χρειάζονται επισκευή, Στα προβλήματα του οδικού δικτύου πρέπει επίσης να επισημάνουμε την έλλειψη σήμανσης, τις κατολισθήσεις στον Άσσο και τα Μελιανά τους χειμερινούς μήνες.

Τηλεπικοινωνίες

Ο δήμος αντιμετωπίζει **σοβαρά** προβλήματα στον τομέα αυτό που, κυρίως σχετίζονται με τη διαθεσιμότητα των γραμμών, την ποιότητα του δικτύου και την παρωχημένη τεχνολογία.

Ύδρευση- Αποχέτευση

Το μεγαλύτερο τμήμα του Δήμου υδρεύεται από την πηγή Πριάλας ενώ κάποια μικρότερα τμήματα από παρακείμενες φυσικές πηγές, Η συνολική έκταση του δικτύου είναι 133Km και είναι κατασκευασμένο από πλαστικό σωλήνα. Στο μεγαλύτερο μέρος του είναι πεπαλαιωμένο με συνεχείς φθορές. Οι μικρής χωρητικότητας δεξαμενές αποθήκευσης έχουν σα συνέπεια την παράταση του χρόνου λειτουργίας των αντλητικών μηχανημάτων με το αυξημένο κόστος παροχής νερού το υπάρχον δίκτυο δεν καλύπτει πλήρως τις ανάγκες της περιοχής.

Όσον αφορά την υποδομή αποχέτευσης, στο σύνολο της η περιοχή εκτός του Θεσπρωτικού, όπου έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή αποχετευτικού δικτύου όμβριων υδάτων, στερείται αποχετευτικού δικτύου. Η συνήθης αντιμετώπιση των οικιακών λυμάτων (αστικά λύματα) είναι η διάθεση τους σε απορροφητικούς βόθρους.

Επίσης δεν υπάρχει οργανωμένος χώρος διάθεσης των απορριμμάτων της περιοχής.

Υγεία - Κοινωνική Πρόνοια

Οι ανάγκες των κατοίκων του δήμου σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη καλύπτονται από ένα Κέντρο Υγείας και 3 Αγροτικά Ιατρεία. Στον δήμο λειτουργούν 2 Κρατικοί παιδικοί σταθμοί.

Εκπαίδευση

Η δημογραφική υποβάθμιση και η συρρίκνωση των νεαρών ηλικιών της περιοχής οδήγησε στην κατάργηση , στην υποβάθμιση και στην υπολειτουργία ορισμένων δημοτικών σχολείων της.Σε άλλα σχολεία ,η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης λόγω του μικρού αριθμού μαθητών της σύνθεσης αλλά και της έλλειψης στοιχειώδους εξοπλισμού είναι αναπόφευκτα χαμηλή , Στην περιοχή λειτουργούν 4 νηπιαγωγεία, 6 δημοτικά σχολεία, 1 γυμνάσιο και 1 λύκειο.

Πολιτισμός - Αθλητισμός

Από πλευράς αθλητικών εγκαταστάσεων υπάρχουν στον Δήμο 2 γήπεδα ποδοσφαίρου και 1 γήπεδο τένις.

Υπάρχουν επίσης 2 βιβλιοθήκες, Για την διεξαγωγή πολιτιστικών εκδηλώσεων στην περιοχή θα πρέπει να αναφερθεί η έλλειψη κατάλληλων κλειστών χώρων.

6.4.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ - ΣΤΟΧΟΙ.

Με βάση τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω η αναπτυξιακή στρατηγική του δήμου πρέπει να αποσκοπεί αν όχι στην προσέλκυση , τουλάχιστον στην συγκράτηση του πληθυσμού στον δήμο καν ιδιαίτερα αυτού των ορεινών περιοχών. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει:

- Να αρθεί η συγκοινωνιακή απομόνωση
- Να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης
- Να βελτιωθούν οι οικονομικές προοπτικές
- Να αυξηθεί το κατά κεφαλήν εισόδημα
- Να αυξηθεί το γενικό βιοτικό επίπεδο και η ποιότητα ζωής των κατοίκων

Με αυτά τα δεδομένα η καλύτερη αναπτυξιακή στρατηγική για τον Δήμο φαίνεται να είναι αυτή που στηρίζεται στην ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα (εκσυγχρονισμός), στην ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα (μεταποίηση), στην ανάπτυξη του τριτογενή τομέα (αγροτουρισμός) και στην βελτίωση των κοινωνικών υποδομών (μεταφορές- επικοινωνίες),

Στην περίπτωση αυτή ο στόχος που επιδιώκεται είναι η αύξηση του αγροτικού εισοδήματος, μέτρα που πρέπει να ληφθούν σ' αυτή την κατεύθυνση είναι τα εξής :

- Η γενίκευση της άρδευσης.
- Η πληρέστερη αξιοποίηση της γεωργικής γης.
- Η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών.
- Η χρήση περισσότερο εντατικών μεθόδων καλλιέργειας.
- Η επέκταση της μεταποίησης - τυποποίησης των αγροτικών προϊόντων.
- Η βελτίωση των συνθηκών εμπορίας των αγροτικών προϊόντων και η απόκτηση εξαγωγικού προσανατολισμού.

Όλα αυτά κάτω από μια ορθολογική διαχείριση είναι δυνατόν να αντισταθμίσουν την σχετική στενότητα της διαθέσιμης γεωργικής γης και να αυξήσουν ουσιαστικά τα γεωργικά εισοδήματα,

Όσον αφορά την κτηνοτροφία η αναβάθμιση της θα πρέπει να επικεντρώνεται στα εξής:

- Υποστήριξη της ποιμενικής αιγοπροβατοτροφίας καθώς και της ημιοικόσιτης με την προώθηση προγραμμάτων βελτίωση ορεινών βοσκοτόπων καθώς και με τη ρύθμιση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος σημαντικού τμήματος τους.
- Βελτίωση της παραγωγικότητας της χοιροτροφίας.
- Ενθάρρυνση ίδρυσης μικρής κλίμακας νέων μονάδων που θα λειτουργούν με υψηλές, σύγχρονες τεχνικές προδιαγραφές για την ελαχιστοποίηση των οχλήσεων που προκαλούν στο περιβάλλον.
- Προώθηση της μελισσοκομίας στις περιοχές που υπάρχει παράδοση.

Δευτερογενής τομέας

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα αποτελεί η ίδρυση γεωργικών βιομηχανιών και βιοτεχνιών με σκοπό την επί τόπου αξιοποίηση της αγροτοκτηνοτροφικής παραγωγής. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στον σύγχρονο τεχνικό εξοπλισμό και στην συστηματοποίηση παραδοσιακών μεθόδων παραγωγής διαφοροποιημένων προϊόντος ιδίως στον κλάδο των τροφίμων, Παράλληλα θα πρέπει να αξιοποιηθεί η εμπειρία ορισμένων περιοχών στην παραγωγή χειροτεχνημάτων - οικοτεχνημάτων με την καλύτερη οργάνωση της παραγωγής και την προώθηση των προϊόντων. Τέλος εκτιμάται ότι η κατασκευή κάθετου οδικού άξονα σύνδεσης της περιοχής με την διεθνή αρτηρία της Εγνατίας οδού θα ελαχιστοποιήσει τον επιχειρηματικό κίνδυνο γιατί θα μειωθεί σημαντικά το κόστος και ο χρόνος μεταφοράς των τελικών προϊόντων και των πρώτων υλών.

Τριτογενής τομέας

Η περιοχή θα μπορούσε να αξιοποιηθεί τουριστικά μέσα από εναλλακτικές μορφές τουρισμού (ορεινός τουρισμός, αγροτουρισμός, επικίνδυνος τουρισμός κλπ), δεδομένου ότι διαθέτει αξιόλογους από πλευράς ποιότητας και εναλλαγής ανάγλυφου και χλωρίδας φυσικούς πόρους. Για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι απαραίτητη η κατασκευή δρόμων προσπέλασης στους τουριστικούς χώρους, η κατασκευή καταλυμάτων, η προστασία του περιβάλλοντος, η επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού που σχετίζεται με τον κλάδο και κυρίως η πληροφόρηση και η τουριστική προβολή.

Σχετικά με το εμπόριο, κρίνεται αναγκαία η δημιουργία τοπικών αγορών για τη διάθεση των προϊόντων της γεωργίας και κτηνοτροφίας.

Οδικό δίκτυο

Όσον αφορά το οδικό δίκτυο, είναι απαραίτητη η αποπεράτωση και συντήρηση του καθώς και μια σειρά οδικών συνδέσεων του τοπικού δικτύου, που θα εξυπηρετήσουν τις απομονωμένες περιοχές του δήμου.

Περιβάλλον - Ύδρευση - Αποχέτευση

Όσον αφορά το δίκτυο ύδρευσης απαιτείται η επέκταση του για την κάλυψη των αναγκών όλης της περιοχής η κατασκευή νέου δικτύου όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο καθώς και η αντικατάσταση του λόγω φθοράς και παλαίωσης, Στον τομέα της αποχέτευσης λόγω έλλειψης αποχετευτικού δικτύου εκτός του Θεσπρωτικού απαιτείται η κατασκευή αγωγού για την αντιμετώπιση των οικιακών λυμάτων. Τέλος κρίνεται αναγκαίος ένας οργανωμένος χώρος διάθεσης των απορριμμάτων της περιοχής για την προστασία του περιβάλλοντος.

Υγεία

Στον τομέα της υγείας επιβάλλεται ο εκσυγχρονισμός και η στελέχωση του Κέντρου Υγείας με ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό.

Εκπαίδευση

Ο τομέας της εκπαίδευσης απαιτεί την επίλυση των προβλημάτων της υποδομής καθώς και την κατάρτιση και επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού.

6.5 Προφίλ Δήμου Λούρου.

Η παρούσα Εισηγητική Έκθεση επιχειρεί να παρουσιάσει με τον πλέον συνοπτικό και παραστατικό τρόπο την υφιστάμενη κατάσταση του νεοσύστατου Δήμου Λούρου. Στη σύνταξη της συνέβαλαν αποφασιστικά
οι εργαζόμενοι του δήμου και οι αιρετοί εκπρόσωποι του ενώ η τελική ευθύνη ανήκει στην επιστημονική ομάδα που έχει διατεθεί στο Δήμο στα πλαίσια του εκπαιδευτικού Σεμιναρίου «Ι.Καποδίστριας».

Το σύνολο των προτάσεων του Δήμου Λούρου παρουσιάζεται επιγραμματικά στις τελευταίες σελίδες της Εισηγητικής Έκθεσης, και αναλυτικότερα στα επισυναπτόμενα Τεχνικά Δελτία. Ωστόσο μετά από σχετική συνεννόηση με τη Νομαρχία Πρέβεζας, για ορισμένα έργα τα οποία επισημαίνονται με αστερίσκο(*), τα αντίστοιχα Τεχνικά Δελτία θα κατατεθούν από τη Νομαρχία.

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.

Ο Δήμος Λούρου είναι, σύμφωνα με τον Ν. 2539/97, από την 1/1/1999 ένας από τους οκτώ νέους Δήμους του Νομού Πρεβέζης. Αποτελείται από δέκα δημοτικά διαμερίσματα τα οποία, με πληθυσμιακή σειρά είναι:

Λούρος
Ωρωπός
Στεφάνη
Κοτσανόπουλο
Βρυσούλα
Σκιαδάς
Άνω Ράχη
Ρευματιά
Νέο Σφηνωτό
Τρίκαστρο

Ο Δήμος Λούρου βρίσκεται στο κέντρο του Νομού, ωστόσο παρά την κομβική του θέση και τις επικοινωνιακές δυνατότητες που αυτή του προσδίδει, παρουσιάζει εντονότατα σημάδια κοινωνικό -οικονομικής απομόνωσης και περιφερειακής υπανάπτυξης, μη ξεφεύγοντας από τη γενικότερη εικόνα του Ν. Πρέβεζας αλλά και της Ηπείρου γενικότερα.

Δύο είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του Δήμου Λούρου. Το ένα είναι η έντονη γεωμορφολογική ανομοιογένεια που εμφανίζει και η οποία έχει άμεση επίδραση και πολλαπλή αντανάκλαση σε αναπτυξιακό, αλλά και πληθυσμιακό επίπεδο. Αυτή η ανομοιογένεια εκφράζεται από τη μια πλευρά με το ορεινό βόρειο τμήμα του Δήμου που συνεχώς ερημώνει, και από την άλλη, με τη μεγάλη πεδιάδα στο Νότο η οποία προσπαθεί να ανακαλύψει τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και να αναπτυχθεί.

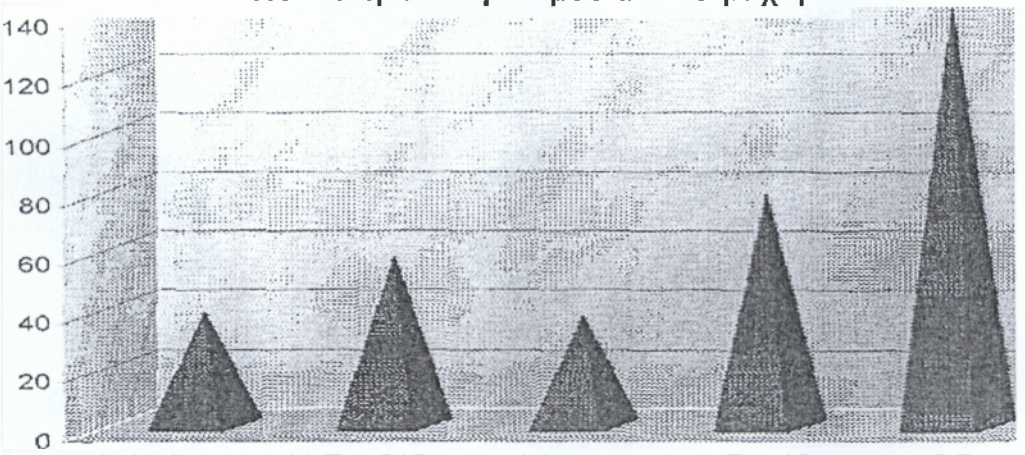
Το δεύτερο χαρακτηριστικό του είναι το ότι διασχίζεται από τον ποταμό Λούρο και συνορεύει με τον προστατευόμενο βιότοπο του Αμβρακικού κόλπου, γεγονός που θέτει σημαντικούς περιορισμούς αλλά και εν δυνάμει ακόμη σημαντικότερες προοπτικές, στις μελλοντικές αναπτυξιακές προσπάθειες του. Εξίσου σημαντικές προοπτικές για την περιοχή μπορεί να αναδειχθούν μέσα από την πραγματοποίηση ανασκαφών στους αρχαίους οικισμούς της περιοχής, την αρχαία Ελάτρεια, κοντά στον σημερινό Ωρωπό και τον αρχαίο οικισμό που φαίνεται να υπάρχει στην περιοχή του Τρικάστρου.

6.5.1 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.

Γεωγραφικά και Δημογραφικά Χαρακτηριστικά.

Ο Δήμος Λούρου βρίσκεται όπως ήδη αναφέραμε, στο κέντρο του Νομού. Έχει έκταση 145,049 χλμ.", το 14% της συνολικής έκτασης του νομού, και πληθυσμό 5.619 κατοίκους (απογραφή 1991), το 9,5% του συνολικού πληθυσμού, ενώ σε περιόδους αιχμής, τους καλοκαιρινούς δηλαδή μήνες, ο πληθυσμός του ανέρχεται στις 6.500 κατοίκους. Η πυκνότητα του πληθυσμού είναι 38 κάτοικοι ανά χλμ.", και στο διάγραμμα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε κάποια άλλα συγκριτικά μεγέθη.

Πυκνότητα πληθυσμού ανά τετρ./χλμ.

Πηγή, ΕΣΥΕ.

Ο πληθυσμός του Δήμου παρουσιάζει μια μικρή αύξηση τα τελευταία χρόνια, η οποία προέρχεται κυρίως από το δημοτικό διαμέρισμα του Λούρου, ενώ όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε και στο διάγραμμα, τα υπόλοιπα διαμερίσματα παρουσιάζουν μια τελείως διαφορετική εικόνα.

Ειδικότερα, στα ορεινά δημοτικά διαμερίσματα προβάλλει άμεσος ο κίνδυνος ερήμωσης ενώ παράλληλα παρουσιάζεται εντονότερα από οπουδήποτε αλλού και το στοιχείο της γήρανσης του πληθυσμού καθώς οι νεότεροι αναζητώντας εργασία μετακινούνται, στην καλύτερη περίπτωση, προς τον Νότο.

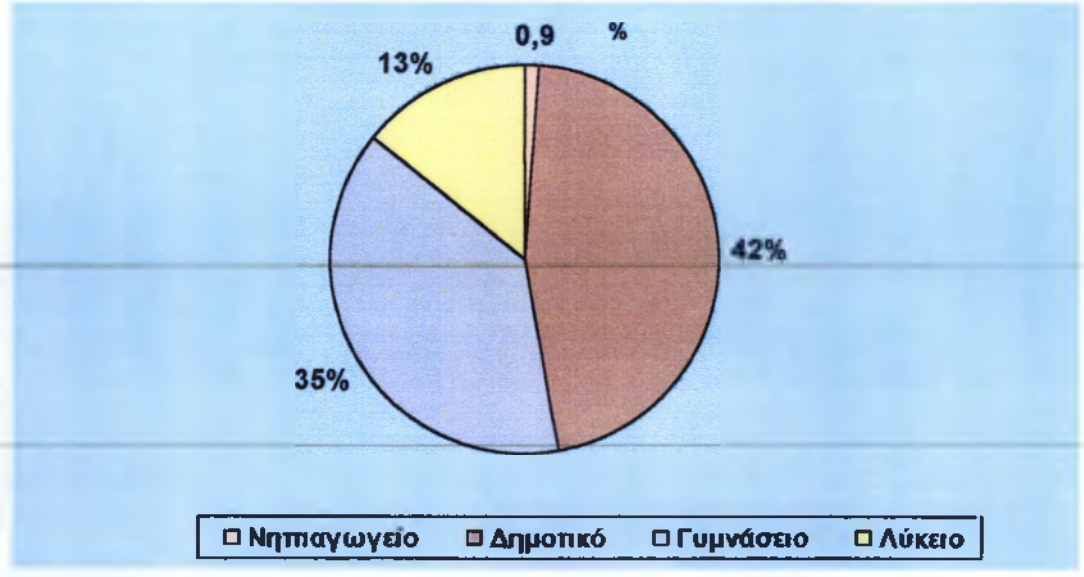
Η εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση στην περιοχή υπήρξε ιδιαίτερα έντονη. Η Γερμανία στη δεκαετία του '60 και η Αθήνα στη δεκαετία του '80, αποτέλεσαν τους βασικούς

πόλους έλξης. Τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των μεταναστών έχει περιοριστεί σημαντικά, ωστόσο όσοι επιστρέφουν επιλέγουν ως μόνιμη κατοικία το νότιο τμήμα του Δήμου.

Μορφωτικό Επίπεδο – Εκπαίδευση.

Το μορφωτικό επίπεδο του Δήμου βρίσκεται στα ίδια περίπου επίπεδα με αυτό του Νομού. Αρκετά χαμηλό, με ένα αξιοσημείωτο ποσοστό αναλφάβητων, μόλις τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει κάποια βελτίωση. Η παρακάτω πίτα μας δείχνει ποια ήταν η κατανομή των μαθητών του Δήμου στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (απογραφή 2001).

Από άποψη υποδομής, ο Δήμος δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα, καθώς με τη παρατηρούμενη μείωση του αριθμού των μαθητών, μειώνονται και οι σχετικές ανάγκες του. Το βασικό πρόβλημα , λοιπόν, είναι τα σχολεία των 5 και 6 μαθητών και τα σχολεία που κλείνουν για πάντα (4 σχολεία αυτή τη στιγμή είναι κλειστά λόγω έλλειψης μαθητών).

Πηγή, ΕΣΥΕ.

Πολιτισμική υποδομή.

Η υπάρχουσα πολιτισμική υποδομή είναι εμβρυακής θα λέγαμε μορφής, καθώς περιορίζεται σε ένα κτίριο - πολιτιστικό κέντρο που υπάρχει στο δημοτικό διαμέρισμα του Ωρωπού και σε κάποιους μικρούς πολιτιστικούς συλλόγους, που δεν έχουν ούτε τα μέσα ούτε το χώρο για να αναπτύξουν αξιόλογη πολιτιστική δραστηριότητα. Χαρακτηριστικό είναι ότι η φιλαρμονική αλλά και κάποια υποτυπώδης συλλογή βιβλίων που υπάρχει, φιλοξενούνται σε χώρους του δημαρχείου. Επίσης αξιοσημείωτο είναι ότι παρά την πολύ παλιά και πολύ αξιόλογη ιστορία της περιοχής, (ύπαρξη αρχαίων οικισμών) , δεν υπάρχει ένας διάδοσης της.

Υγεία

Η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των κατοίκων του Δήμου, περιορίζεται στις υπηρεσίες δύο αγροτικών ιατρείων και όπως είναι ευνόητο οι ελλείψεις και οι ανάγκες στον τομέα αυτό είναι αρκετά σημαντικές και χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης (ειδικότητες, εξοπλισμός, δυνατότητα αντιμετώπισης εκτάκτων περιστατικών). Ως καλύτερη και ενδεικνυόμενη λύση στο συγκεκριμένο πρόβλημα θεωρείται η δημιουργία ενός Κέντρου Υγείας στην έδρα του Δήμου.

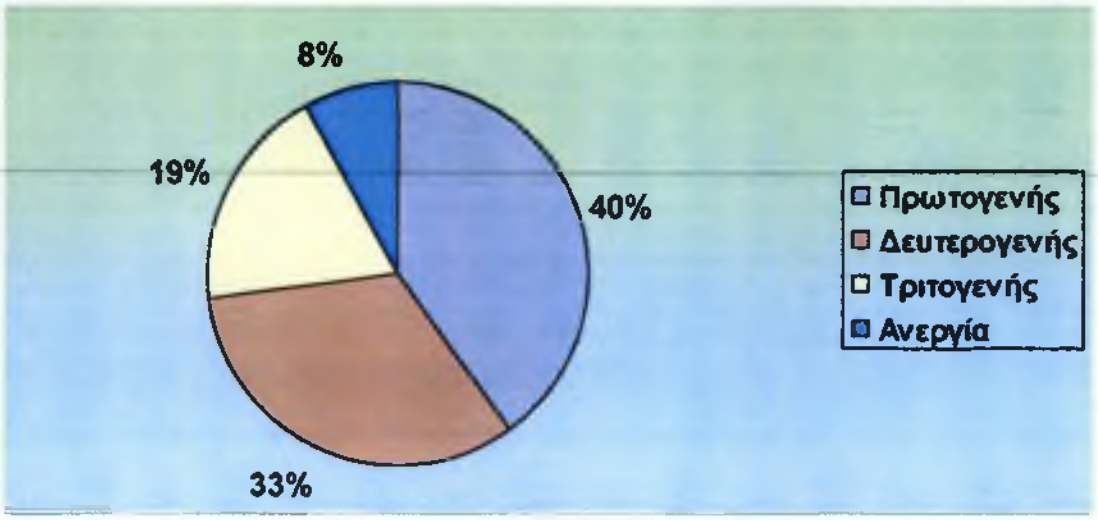
Παραγωγική Βάση

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αποτελεί μόλις το 36% του συνολικού πληθυσμού, ένα ποσοστό ιδιαίτερα χαμηλό, που αποδεικνύει έμμεσα και το θλιβερό γεγονός της σταδιακής γήρανσης του Δήμου. Ενώ παράλληλα η ανεργία έχοντας προσεγγίσει το 8%, δεν βρίσκεται πολύ μακριά από το νομαρχιακό (9,3%) αλλά και τον εθνικό μέσο όρο.

Όσον αφορά τώρα για το κ.κ. ΑΕΠ, στοιχεία αποκλειστικά για το Δήμο δεν υπάρχουν, μπορούμε όμως με ασφάλεια να υποστηρίξουμε ότι οι αποκλίσεις από το αντίστοιχο νομαρχιακό αλλά και περιφερειακό δεν είναι μεγάλες. Η γενική εικόνα είναι ότι υπάρχει μια σημαντική υστέρηση έναντι του εθνικού μ.ο., η οποία συνεχώς αυξάνεται.

Α. Πρωτογενής Τομέας

Στον τομέα της απασχόλησης την πρωτοκαθεδρία έχει ο πρωτογενής τομέας. Οι γεωγραφικές και κλιματολογικές συνθήκες ευνοούν την ανάπτυξη της γεωργίας, τα βασικότερα γεωργικά προϊόντα της περιοχής είναι το καλαμπόκι, οι ελιές, η μηδική ,το βαμβάκι και τα εσπεριδοειδή ενώ στο χώρο της κτηνοτροφίας υπάρχουν κυρίως αιγοπρόβατα και χοιροτροφικές μονάδες. Προβλήματα για την περαιτέρω ανάπτυξη της γεωργίας θεωρούνται το μικρό ποσοστό της αρδευόμενης γης, ο πολύ μικρός κλήρος που αναλογεί σε κάθε αγρότη, απόρροια και των ορεινών όγκων του Δήμου, αλλά και η έλλειψη σύγχρονης τεχνολογίας και σχετικής ενημέρωσης.

Πηγή, ΕΣΥΕ

Β. Δευτερογενής Τομέας

Η βιομηχανική ανάπτυξη του Δήμου είναι μάλλον ανύπαρκτη, και περιορίζεται σε κάποιες μικρές βιοτεχνικές μονάδες.Το συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής θα πρέπει πιθανότατα να αναζητηθεί στον κλάδο της μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, καθώς υπάρχει η πρώτη ύλη και το ανθρώπινο δυναμικό. Αυτό που λείπει είναι οι αναγκαίες υποδομές και η μεταφορά της απαραίτητης τεχνογνωσίας, ώστε να γίνει σωστά η αρχή.

Γ. Τριτονενής Τομέας

Στον τομέα αυτό απασχολείται μόλις το 18% των κατοίκων, κυρίως σε περιορισμένης κλίμακας εμπορικές δραστηριότητες (καταστήματα λιανικής πώλησης), και σε υπηρεσίες εγκατεστημένες στο κέντρο του Νομού.

Αξίζει να επισημάνουμε εδώ τις πολύ μεγάλες δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης που έχει ο Δήμος και οι οποίες δεν έχουν αξιοποιηθεί ούτε στο ελάχιστο. Ειδικότερα όσον αφορά στις εναλλακτικές - ήπιες μορφές τουρισμού, αλλά και στον ερευνητικό, αρχαιολογικό τουρισμό.

Υποδομές –Περιβάλλον

Οδικό Δίκτυο

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες βελτίωσης του οδικού δικτύου της περιοχής και άρα άρσης της απομόνωσης της. Ωστόσο το βασικό δίκτυο (με συνολικό μήκος 64 χλμ) παραμένει ακόμη ανεπαρκές, και σε αρκετές περιπτώσεις κακής ποιότητας και επικίνδυνο, τόσο τους χειμερινούς μήνες λόγω των καιρικών συνθηκών, όσο και τους καλοκαιρινούς λόγω της μεγάλης κίνησης που παρουσιάζει. Η γεωμορφολογία του Δήμου όπως καταλαβαίνουμε επιτείνει ιδιαίτερα το πρόβλημα.

Τηλεπικοινωνίες

Τα τηλεπικοινωνιακά προβλήματα του Δήμου αποτελούν τμήμα των σοβαρών ελλείψεων που παρουσιάζει ο νομός και που αφορούν κυρίως στην παλαιότητα του δικτύου (αναλογικό δίκτυο, παλιά τεχνολογία) και την ποιότητα του.

Ύδρευση – Αποχέτευση.

Η κατάσταση του δικτύου ύδρευσης χαρακτηρίζεται ως άσχημη, με το μεγαλύτερο τμήμα του να είναι αρκετά παλιό (μέσος όρος 20 ετών), και να χρήζει σε πολλές περιπτώσεις άμεσης αντικατάστασης καθώς οι απώλειες νερού φτάνουν και το 30%.

Η υποδομή σε αποχετευτικά δίκτυα είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη καθώς μόνο ένα δημοτικό διαμέρισμα (Ωρωπός) διαθέτει δίκτυο, το οποίο όμως χρονολογείται από το 1970 και χρειάζεται αντικατάσταση. Τα υπόλοιπα διαμερίσματα εξυπηρετούνται αποκλειστικά από βόθρους. Ευνόητο είναι ότι ελλείψει αποχετευτικού συστήματος και βιολογικού καθαρισμού των υγρών λυμάτων, η επιβάρυνση του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα του Λούρου ποταμού είναι αρκετά σημαντική.

Διαχείριση απορριμμάτων-ΧΥΤΑ.

Στον τομέα αυτό, ο Δήμος ακολουθεί παράλληλη πορεία με ολόκληρο το νομό, όπου η έλλειψη χώρων υγειονομικής ταφής και η ανεξέλεγκτη εναπόθεση των απορριμμάτων είναι ο κανόνας. Ειδικότερα στον Λούρο, την έδρα του Δήμου, ο χώρος απόρριψης βρίσκεται στα όρια σχεδόν με τη προστατευόμενη ζώνη του Αμβρακικού, πλάι στο μοναδικής ομορφιάς και οικολογικής αξίας δάσος του Αγίου Βαρνάβα (είναι το μοναδικό δάσος στο Νομό με υδροχαρή φυτά), προκαλώντας διπλό πρόβλημα. Μολύνει τον ποταμό Λούρο, και άρα τον Αμβρακικό, και από την άλλη καθιστά αδύνατη την ανάδειξη μιας από τις ωραιότερες περιοχές του νομού. Στο Δήμο αυτή τη στιγμή υπάρχουν δύο μόνο χώροι στοιχειωδώς ελεγχόμενης απόθεσης σκουπιδιών.

6.5.2 ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.

Αναπτυξιακή πολιτική δεν νοείται χωρίς την προηγούμενη ανάπτυξη των υποδομών και ειδικότερα των δικτύων (μεταφορών, τηλεπικοινωνιών, και ενέργειας). Δεν είναι τυχαίο ότι οι ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες έχουν αυξημένα επίπεδα υλικών υποδομών ενώ αντίθετα οι λιγότερο ανεπτυγμένες οικονομίες παρουσιάζουν σοβαρές ανεπάρκειες στους ίδιους τομείς. Ωστόσο εκτός από τις υποδομές, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει προς αυτή την κατεύθυνση και το τρίπτυχο:

- ❖ Στήριξη ΜΜΕ
- ❖ Επένδυση σε έρευνα και τεχνολογία – Καινοτομίες
- ❖ Υποστήριξη έργων τοπικής ανάπτυξης.

Στη συνέχεια παραθέτουμε τους αναπτυξιακούς στόχους του Δήμου, ομαδοποιημένους σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τους χαρακτηρισμούς της λογικής των Τεχνικών Δελτίων.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Στον τομέα αυτό συμπεριλαμβάνεται η εκπαίδευση, η κατάρτιση και η ενίσχυση της απασχόλησης. Στο πρώτο σκέλος ο Δήμος δεν αντιμετωπίζει όπως είδαμε ιδιαίτερα προβλήματα.
Ωστόσο όσον αφορά στο δεύτερο σκέλος, κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια κάποιων ουσιαστικών προγραμμάτων κατάρτισης και επιμόρφωσης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής, ώστε να αρθεί η απομόνωση της αλλά και να περιοριστεί η, από άποψη τεχνογνωσίας / τεχνολογίας, απόσταση που την χωρίζει από την ΕΕ. Προτεινόμενα γενικά θέματα, τα νέα γεωργικά συστήματα παραγωγής, η ενημέρωση επί των νέων μηχανημάτων γεωργικής καλλιέργειας, πειραματικές καλλιέργειες και πιθανή πραγματοποίηση τους, αειφόρος ανάπτυξη και πολλά άλλα. Ίσως με τον τρόπο αυτό και μέσω αυτών των προγραμμάτων γίνει εφικτό να μείνουν οι νέοι στον τόπο τους εκμεταλλευόμενοι τις νέες δυνατότητες και προοπτικές. Και άρα να αντιμετωπίσουμε και το τρίτο σκέλος αυτό. της ενίσχυσης της απασχόλησης, όπου το πρόβλημα είναι αρκετά σημαντικό.

ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Εδώ συμπεριλαμβάνονται τα δίκτυα των μεταφορών, της ενέργειας κατ των τηλεπικοινωνιών. Το Β' ΚΠΣ, συνέβαλε σε σημαντικό βαθμό στη βελτίωση του οδικού δικτύου της περιοχής, ωστόσο δεδομένης της αρχικής μηδενικής κατάστασης, χρειάζονται ακόμη σημαντικές παρεμβάσεις. Προτεραιότητα έχει η αποπεράτωση του εσωτερικού δημοτικού δικτύου και η χάραξη νέων αρτηριών που θα συνδέουν τις απομονωμένες κοινότητες μεταξύ τους και με την έδρα.

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

***Α.* ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ**

Ο Δήμος Λούρου είναι ένας δήμος με έντονα γεωργο-κτηνοτροφικά χαρακτηριστικά. Η αναπτυξιακή βάση του θα πρέπει να παραμείνει η γεωργία., εντασσόμενη όμως στο ευρύτερο πλέγμα της νέας κοινοτικής αντίληψης. Η αναμόρφωση της θα πρέπει να έχει ως βασικούς άξονες:

- ✍ Την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων της - Βελτίωση της ποιότητας τους - Επίτευξη χαμηλότερων τιμών.
- ✍ Την περιορισμένη επιβάρυνση των εδαφών και του περιβάλλοντος γενικότερα με την χρησιμοποίηση οικολογικών
- ✍ Τη διαφοροποίηση - αναδιάρθρωση των καλλιεργειών προς νέες βιολογικές.
- ✍ Τη βελτίωση των δικτύων διανομής των ντόπιων προϊόντων σε Ελλάδα και εξωτερικό.
- ✍ Την ολοκλήρωση των εγγειοβελτιωτικών έργων - Άλλο ένα έργο, ύψιστης σημασίας για το Δήμο και τη συγκράτηση του πληθυσμού του.
- ✍ Την προώθηση προγραμμάτων αγροτικών αναδασμών.

Οι κτηνοτροφικές μονάδες της περιοχής αποτελούνται κυρίως από αιγοπρόβατα και χοίρους. Κάποια έργα υποδομής είναι αναγκαία, κυρίως όσον αφορά στη δημιουργία

αγροτικών δρόμων, στη βελτίωση των βοσκοτόπων, στην πραγματοποίηση γεωτρήσεων για την αντιμετώπιση της καλοκαιρινής λειψυδρίας.

Β. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Όπως ήδη ανεφέρθη, ο κλάδος στον οποίο φαίνεται να εντοπίζεται το συγκριτικό πλεονέκτημα του Δήμου, είναι στην μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων. Και σε αυτό τον τομέα θα πρέπει να δοθεί έμφαση κυρίως μέσω και των προγραμμάτων της ΕΕ για στήριξη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ).

Γ. ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Σε αντίθεση με το μεγαλύτερο μέρος του Νομού, ο Δήμος Λούρου δεν διαθέτει οργανωμένους ή έστω και στο ελάχιστο αξιοποιημένους αρχαιολογικούς χώρους ή παραλιακές ζώνες. Για το λόγο αυτό ο όποιος τουρισμός δύναται να αναπτυχθεί περιορίζεται στον οικοτουρισμό στην προστατευόμενη περιοχή του Αμβρακικού και σε κάποιες ορεινές τοποθεσίες στη βόρεια πλευρά του Δήμου. Ωστόσο κρίνουμε απαραίτητο και ζωτικής σημασίας, μέσω του Γ' ΚΠΣ να ζητήσουμε την χρηματοδοτική βοήθεια που είναι απαραίτητη για την πραγματοποίηση ανασκαφών σε χώρους όπου υπάρχουν εμφανή σημάδια αρχαιολογικών
μνημείων.

Όσο για το εμπόριο, που αποτελεί και το βασικό πεδίο απασχόλησης των εργαζομένων του τριτογενούς τομέα, θεωρείται αναγκαία η δημιουργία μιας λαϊκής αγοράς (σε μόνιμη βάση ή εποχιακή) που θα λειτουργεί παράλληλα και ως εκθετήριο αλλά και πρατήριο διάθεσης τοπικών προϊόντων. Η αγορά αυτή αναμένεται να συμβάλλει στην ανάπτυξη και την αύξηση της εμπορικής κίνησης στο Δήμο αλλά και συνολικότερα στην ευρύτερη περιοχή.

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

Εδώ συμπεριλαμβάνονται έργα ενός ευρύτερου πεδίου και αναπτυξιακές προτάσεις μιας διευρυμένης λογικής. Ξεκινώντας από το χώρο της υγείας, του αθλητισμού, του πολιτισμού και φυσικά του περιβάλλοντος.

ΥΓΕΙΑ

Στον τομέα της υγείας οι ανεπάρκειες είναι σημαντικές, και το βέβαιο είναι ότι οι δημότες Λούρου χρειάζονται αύξηση των παρεχόμενων υπηρεσιών με βελτίωση της υπάρχουσας υλικοτεχνικής και ανθρώπινης υποδομής. Το Κέντρο Υγείας πιστεύουμε ότι είναι η καλύτερη λύση.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Με εξαίρεση το νέο κλειστό γυμναστήριο του Λούρου, οι λοιπές αθλητικές εγκαταστάσεις είναι περιορισμένες σε αριθμό, παλιές και σε κακή κατάσταση. Κρίνεται, λοιπόν, απαραίτητος ο εκσυγχρονισμός και βελτίωση των ήδη υπαρχόντων, η κατασκευή ενός σύγχρονου, πλήρως εξοπλισμένου αθλητικού κέντρου πολλαπλών χρήσεων και δυνατοτήτων και παράλληλα η κατασκευή κάποιων μικρότερων περιφερειακών γυμναστηρίων ή γηπέδων που θα εξυπηρετούν τα μικρότερα διαμερίσματα.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Τα περιβαλλοντικά έργα και οι όποιες ενέργειες προστασίας του περιβάλλοντος θεωρούνται σήμερα απαραίτητη προϋπόθεση της οικονομικής ανάπτυξης. Σε αυτή την κατεύθυνση κινείται και η πρόταση μας για ένα από τα σημαντικότερα έργα, ζωτικής σημασίας για το Δήμο Λούρου και όχι μόνο. Η δημιουργία δικτύου αποχέτευσης και ο βιολογικός καθαρισμός των υγρών αποβλήτων του αναμένεται να περιορίσει στο ελάχιστο

τόσο τους κινδύνους για τη δημόσια υγεία, όσο και τη μόλυνση της γύρω περιοχής, συμπεριλαμβανομένου του ποταμού Λούρου και του Αμβρακικού.

Το δίκτυο ύδρευσης όπως ήδη αναφέραμε χρειάζεται στο μεγαλύτερο ποσοστό του αντικατάσταση κυρίως λόγω της ηλικίας του και της εγγενούς αδυναμίας του να καλύψει τις αυξανόμενες ανάγκες κάποιων περιοχών.

Όσον αφορά τώρα στο θέμα του ΧΥΤΑ, και το γενικότερο πρόβλημα δεν μπορεί να αγνοηθεί ή να παραταθεί για λίγο ακόμη. Χρειάζεται άμεση επίλυση με τον ένα ή τον άλλο τρόπο.

Άλλη μια πρόταση από την υλοποίηση της οποίας θα μπορούσε να επωφεληθεί η καθαρά αγροτική περιοχή του Δήμου είναι η προώθηση περιβαλλοντικών έργων μιας διαφορετικής λογικής. Εδώ εντάσσονται έργα όπως:

- Η παραγωγή βιολογικών προϊόντων. Οι μεγάλες εκτάσεις και οι κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής είναι ευνοϊκά στοιχεία.

- Η ανάδειξη των φυσικών τοπίων και χώρων, ο Δήμος έχει μοναδικής ομορφιάς περιοχές που αν αξιοποιηθούν μπορούν να γίνουν πηγή ανάπτυξης και κυρίως συγκράτησης του πληθυσμού στον τόπο του.

- Η ανάπτυξη νέων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικολογικός, περιπατητικός, ορειβατικός...), σε συνδυασμό με την αξιοποίηση και ανάδειξη παλιών εγκαταλελειμμένων πέτρινων κτιρίων (θα μπορούσαν πειραματικά και με έναν στοιχειώδη εξοπλισμό να χρησιμοποιηθούν ως ξενώνες, καταλύματα...), αλλά και με την πραγματοποίηση ανασκαφών

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Έχοντας ως δεδομένο την απομόνωση του Δήμου από την Ελλάδα και κυρίως από την Ευρώπη, τους θεσμούς και τις πολιτικές της, θεωρούμε ότι η ανάπτυξη μιας έστω σε πρωτόγονη μορφή, κοινωνίας πληροφοριών, θα μπορούσε να συμβάλλει στην άρση αυτής της απομόνωσης, μέσω της επαφής του Δήμου με άλλες πόλεις, περιφέρειες, παραγωγικούς φορείς. Πιστεύουμε, λοιπόν, ότι η μηχανοργάνωση του Δημαρχείου και των παραγωγικών και εκπαιδευτικών φορέων, η σύνδεση τους με δίκτυο, η ενημέρωση και η όσο το δυνατόν συμμετοχή των παραγωγών σε κάποιας μορφής ηλεκτρονικό εμπόριο, είναι σε πρώτη φάση στοιχεία απαραίτητα για να προχωρήσουμε παραπέρα.

Οι προτάσεις μας και οι άξονες της αναπτυξιακής πολιτικής δεν είναι πανάκεια και σίγουρα η πραγματοποίηση τους δεν θα φέρει την ανάπτυξη από τη μια στιγμή στην άλλη, ούτε θα άρει την απομόνωση δεκαετιών. Μπορεί ωστόσο να αποτελέσει το έναυσμα και τη βάση για μια συνεχή και μόνιμη αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων του Δήμου, και κυρίως μπορεί να λειτουργήσει ανασταλτικά στην ερήμωση των ορεινών διαμερισμάτων και στην τελική νέκρωση τους.

6.6 ΠΡΟΦΙΛ ΔΗΜΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ

Ο Δήμος Φιλιππιάδας κατέχει το βόρειο - ανατολικό άκρο του Νομού Πρέβεζας και συνορεύει βόρεια με το Ν.Ιωαννίνων και νότιο-ανατολικά με το Ν. Άρτας. Πρόκειται για μια περιοχή που το ορεινό της τμήμα καταλήγει σε μεγάλες πεδινές εκτάσεις και διατρέχεται κατά μήκος από τον ποταμό Λούρο.
Ο νέος Δήμος αποτελείται από δέκα δημοτικά διαμερίσματα , τα εξής :

1 .Φιλιππιάδας
2.Αγ. Γεωργίου
3.Γυμνοτόπου
4.Δρυοφύτου
5.Κερασώνος
6. Κλεισούρας
7.ΝέαςΚερασούντας
8. Παναγιάς
9. Πέτρας
10. Ρωμιάς

Τα περισσότερα από αυτά, αναπτύσσονται κατά μήκος της εθνικής οδού Ιωαννίνων - Άρτας.

Η πόλη της Φιλιππιάδας - έδρα του νέου Δήμου - αποτελεί, λόγω της κομβικής της θέσης, το σημαντικότερο οικονομικό και κοινωνικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής. Συμμερίζεται, ωστόσο, τη σχετική απομόνωση γενικότερα του Νομού και κατ' επέκταση' της περιφέρειας από τα κέντρα οικονομικής δραστηριότητας τόσο του εθνικού όσο και του ευρωπαϊκού χώρου.

6.6.1 Υφιστάμενη κατάσταση
Δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά.

Ο Δήμος έχει έκταση, 142,409 χλμ^2, που αντιστοιχεί στο 13,8 % της συνολικής έκτασης-του Νομού και πληθυσμό 9.448 κατοίκους (απογραφή'91), περίπου το 16 % του πληθυσμού του Νομού. Κατά την περίοδο αιχμής ο πληθυσμός ανέρχεται στους 14.100 κατοίκους. Η περιοχή είναι μια από τις πιοπυκνοκατοικημένες-66κάτοικοι"ανά χλμ.^{2} - όχι μόνο σε επίπεδο Νομού (57 κάτοικοι ανά χλμ^2.) αλλά και· σε επίπεδο περιφέρειας (37 κάτοικοι ανά χλμ^2.). Ο πληθυσμός του Δήμου μπορεί να χαρακτηρισθεί ως αγροτικός, παρουσιάζοντας και έντονα χαρακτηριστικά ημιαστικού με πόλο έλξης την πόλη της Φιλιππιάδας.

Σχετικά με την εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση, η περιοχή ακολούθησε το μεταναστευτικό ρεύμα που παρουσίασε ο Νομός και γενικότερα η χώρα κατά τις τελευταίες δεκαετίες . Ωστόσο, σήμερα παρουσιάζεται σημαντική ύφεση του φαινομένου, Όσον αφορά τώρα την ενδοδημοτική μετακίνηση παρατηρείται μία αξιόλογη ροή από τα ορεινά προς τα πεδινά η οποία αποτελεί ορατή απειλή ερήμωσης των περιοχών αυτών.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αποτελεί το 38,8 % του συνολικού πληθυσμού, υποδηλώνοντας έμμεσα το αρνητικό στοιχείο της δημογραφικής γήρανσης αυτού. Ταυτόχρονα , η ανεργία κυμαίνεται σε αρκετά υψηλό επίπεδο (περίπου 8 %) παρουσιάζοντας συνεχώς ανοδική τάση.

Για το συνολικό κατά κεφαλή ΑΕΠ, δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία αποκλειστικά για το Δήμο. Λαμβάνοντας, ωστόσο , υπόψη τα υπάρχοντα στοιχεία για το σύνολο του Νομού μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι παρουσιάζει σημαντική υστέρηση συγκριτικά με τον εθνικό μέσο όρο.

Παραγωγική βάση

1. Πρωτογενής τομέας

Ο πρωτογενής τομέας απορροφά ένα μεγάλο ποσοστό (33,1 %) του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου.

Οι γεωμορφολογικές και ειδικότερα οι κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής (ήπιο κλίμα) επιτρέπουν μια δυναμική γεωργική ανάπτυξη. Βασικά προϊόντα της περιοχής : γάλα, καλαμπόκι, βαμβάκι και κρέας. Ο κάμπος του Δήμου χαρακτηρίζεται από υψηλή παραγωγικότητα, και αυτό σαν συνέπεια όχι μόνο των προαναφερθέντων παραμέτρων αλλά και της ύπαρξης ενός μεγάλου ποσοστού αρδευόμενης γης. Παράλληλα, όμως, υπάρχουν και αρκετές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για ξηρικές καλλιέργειες καθώς και μερικές άλλες, εξίσου σημαντικές, που χρησιμοποιούνται σε μεγάλο βαθμό ως βοσκότοποι.,

Η κτηνοτροφία, αποτελεί έναν επίσης δυναμικό κλάδο του πρωτογενούς τομέα της περιοχής, ιδιαίτερα στους τομείς της αιγο-προβατοτροφίας, βοοτροφίας και χοιροτροφίας η οποία έχει με την αύξηση των χοίρων κρεατοπαραγωγής και την δημιουργία οργανωμένων χοιροτροφικών μονάδων.

Ενδιαφέρουσα είναι, επίσης, και η ύπαρξη μικρού αριθμού ιχθυοτροφικών μονάδων πέστροφας.

Παρά την ύπαρξη , όμως , των θετικών αυτών στοιχείων , υφίστανται παράλληλα και σημαντικά προβλήματα που χαρακτηρίζουν τον τομέα αυτό και συνοψίζονται στον μικρό αγροτικό κλήρο, στα μη ολοκληρωμένα εγγειοβελτιωτικά έργα , στο υψηλό κόστος παραγωγής και στην παρωχημένη τεχνολογία.

2. Δευτερογενής τομέας

Η περιοχή δεν παρουσιάζει σημαντική βιομηχανική ανάπτυξη , χαρακτηρίζεται όμως από την ύπαρξη αρκετών μονάδων μεταποίησης γεωργο-κτηνοτροφικών προϊόντων καθώς και επεξεργασίας υλικών σχετικών με την οικοδομική δραστηριότητα.

Συγκριτικό πλεονέκτημα, στον τομέα τρόφιμα, αποτελεί η ύπαρξη στην περιοχή μιας από τις μεγαλύτερες και πιο δυναμικές βιομηχανίες του Νομού η "ΒΙ.Κ.Η." Α.Ε..

Ωστόσο , ο κλάδος της μεταποίησης εξακολουθεί να παραμένει σε χαμηλά επίπεδα λόγω έλλειψης κεφαλαίων , εξειδίκευσης και βασικής υποδομής.

3. Τριτογενής τομέας

Ο Δήμος έχει ιδιαίτερα ανεπτυγμένο τριτογενή τομέα που επικεντρώνεται κατά κύριο λόγο στην ύπαρξη ενός αρκετά μεγάλου αριθμού υπηρεσιών :

Αστυνομία	Δασονομείο
Πυροσβεστική	Κτηνιατρείο
ΔΟΥ	Γραφείο γεωργικής ανάπτυξης
Ειρηνοδικείο	Τράπεζες - ΔΕΗ - ΟΤΕ – ΕΛΤΑ

Το γεγονός αυτό φανερώνει , ότι ττρόκειται, για μια όντως συγκροτημένη περιοχή, που εξυπηρετεί μέσω αυτού του δικτύου (υπηρεσιών), όχι μόνο το σύνολο του Δήμου αλλά και ένα σημαντικό τμήμα της ευρύτερης περιοχής. Το ποσοστό των απασχολούμενων στον τομέα αυτό ανέρχεται στο 25,5 % του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.

Ειδικότερα , όσον αφορά τον τουρισμό, δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος αν και υπάρχουν αξιόλογοι πόροι με προοπτικές αξιοποίησης (περιοχή. Λίμνης-Ζηρού). Η τουριστική κίνηση περιορίζεται στη διέλευση, σύντομη παραμονή και διανυκτέρευση των διερχομένων (εμπορικοί αντιπρόσωποι ,
τουρίστες κλπ) στις ήδη υπάρχουσες υποδομές.

Στον πολιτισμό ισχύει ό,τι και στον τουρισμό γιατί ενώ υπάρχουν αρκετά
μνημεία και κάστρα σπουδαίας ιστορικής σημασίας (Ρωμαϊκό υδραγωγείο, κάστρο Ρωγών, κλπ) είναι εγκαταλελειμμένα και μη επισκέψιμα. Σημαντική είναι, επίσης, και η έλλειψη ενός πολιτιστικού κέντρου, με πολύπλευρες δραστηριότητες.

Στον τομέα του αθλητισμού, υπάρχει βέβαια κάποια υποδομή (Στάδιο, γήπεδο τένις) η οποία χρειάζεται βελτίωση και ενίσχυση. Τέλος, το μεγαλύτερο ποσοστό της εμπορικής δραστηριότητας εντοπίζεται κυρίως στο λιανικό εμπόριο.

Υποδομές

Οδικό δίκτυο

Το οδικό δίκτυο του Δήμου περιλαμβάνει την εθνική οδό, η κατάσταση της οποίας μπορεί να χαρακτηρισθεί μέτρια με δυνατότητες βελτίωσης. Ωστόσο ορισμένα τμήματα του, όπως της περιοχής του Αγ.Γεωργίου, παρουσιάζουν σοβαρά προβλήματα επικινδυνότητας λόγω των συχνών κατολισθήσεων.

Το δευτερεύον οδικό δίκτυο καλύπτει την ευρύτερη περιοχή του Δήμου, συνδέοντας τους οικισμούς του στο σύνολο τους, και χρήζει βελτίωσης ορισμένων τμημάτων του, λόγω, προβλημάτων βατότητας κατά τους χειμερινούς μήνες .

Τηλεπικοινωνίες

Τα προβλήματα που παρουσιάζει το δίκτυο τηλεπικοινωνιών του Δήμου αποτελούν προέκταση των γενικότερων προβλημάτων που παρουσιάζει ο Νομός στον τομέα αυτό και σχετίζονται άμεσα με την ποιότητα του και την ξεπερασμένη τεχνολογία.

Ύδρευση - Αποχέτευση

Το δίκτυο ύδρευσης του Δήμου χαρακτηρίζεται ως πεπαλαιωμένο στο μεγαλύτερο τμήμα του και προβάλλει ανάγκη άμεσης αντικατάστασης του, ιδιαίτερα στα τμήματα εκείνα

όπου παρατηρούνται σημαντικά ποσοστά απώλειας νερού (μέχρι και 30%) και επέκτασης του στις περιπτώσεις μη επαρκούς υδροδότησης.

Όσον αφορά την υποδομή σε αποχετευτικό δίκτυο είναι ανύπαρκτη σε όλο το Δήμο, εκτός του τμήματος εκείνου του δημοτικού διαμερίσματος της Φιλιππιάδας που εντάσσεται στο ρυμοτομικό σχέδιο. Το τμήμα- αυτό του δικτύου, έχει σχεδόν περατωθεί, και έχει ξεκινήσει η διαδικασία ένταξης του αποχετευτικού σε ειδικό πρόγραμμα βιολογικού καθαρισμού.

"χρηματοδότηση του προγράμματος (βιολογικός καθαρισμός) εντάσσεται στο επιχειρησιακό πρόγραμμα ***'περιβάλλον'*** του ΥΠΕΧΩΔΕ και έχει σχεδόν ολοκληρωθεί η διαδικασία ανάδειξης αναδόχου κατασκευής του. Τα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα εξυπηρετούνται αποκλειστικά από βόθρους απορροφητικούς.

Η τωρινή, ωστόσο , έλλειψη αποχετευτικού δικτύου καθώς και δικτύου βιολογικού καθαρισμού λυμάτων έχει σαν αρνητικό επακόλουθο την ρύπανση του περιβάλλοντος. Οξύ ανακύπτει εδώ , το ζήτημα **προστασίας των πηγών Αγ. Γεωργίου,** από τα λύματα της περιοχής, καθώς αυτές αποτελούν τον κύριο φορέα υδροδότησης της ευρύτερης περιοχής (Ν. Άρτας, Πρέβεζας και Λευκάδας). Επίσης, πρέπει να επισημανθεί, εδώ, και η παράλληλη ρύπανση του ποταμού Λούρου, ο οποίος έχει καταστεί ο άμεσος ***αποδέκτης*** αυτών των λυμάτων καθώς και των βιομηχανικών και αγροτικών αποβλήτων.

Διαχείριση απορριμμάτων - Χ. Υ. Τ.Α.

Στο Δήμο Φιλιππιάδας υπάρχουν χώροι ελεγχόμενης διάθεσης απορριμμάτων με προφανείς , όμως , αδυναμίες διαχείρισης τους.

Στο σημείο αυτό , μπορούμε να διαπιστώσουμε τις συνέπειες , γενικότερα σε επίπεδο Νομού της απουσίας μιας ορθολογικής διαχείρισης των απορριμμάτων που να τηρεί όλες εκείνες τις προδιαγραφές μιας πραγματικά υγειονομικής ταφής τους με σεβασμό στο γενικότερο οικοσύστημα.

Υγεία- Πρόνοια

Η κατάσταση στον τομέα της υγείας - παροχή περιορισμένης κλίμακας υπηρεσιών και ύπαρξη βασικής μη λειτουργούσας υποδομής (Κέντρο Υγείας) - παρουσιάζει βασικές ελλείψεις τόσο σε θέματα εξοπλισμού όσο και ιατρικού δυναμικού για την αντιμετώπιση ποικίλων περιστατικών.

Παρόλα αυτά θα μπορούσαμε να πούμε ότι η περιοχή παρουσιάζει το συγκριτικό πλεονέκτημα γειτνίασης της με την πόλη της Αρτας και τον νομό Ιωαννίνων (60 χλμ.) και πρόσβασης στις αντίστοιχες νοσοκομειακές μονάδες.

Ο τομέας της πρόνοιας , παρουσιάζει έλλειψη υποδομών απαραίτητων για την κάλυψη ανάλογων αναγκών του Δήμου σε φροντίδα νηπίων και ατόμων τρίτης ηλικίας.

Εκπαίδευση

Το επίπεδο μόρφωσης των κατοίκων του Δήμου, συμβαδίζει με αυτό του νομού και χαρακτηρίζεται σε γενικές γραμμές χαμηλό με σημαντικό ποσοστό αναλφάβητων. Η κατάσταση στον τομέα της εκπαίδευσης, από άποψη τόσο κτιριακής υποδομής όσο και διδακτικού προσωπικού, κρίνεται ικανοποιητική,

Επίσης, ο αριθμός των μαθητών στην πρωτοβάθμια και στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είναι αρκετά σημαντικός και το αρνητικό φαινόμενο «σχολείων που κλείνουν» δεν παρουσιάζεται έντονο στην περιοχή. Ωστόσο, θεωρούνται αναγκαίες κάποιες παρεμβάσεις βελτίωσης.

6.6.2 Αναπτυξιακή πολιτική.
Στόχοι - Βασικές κατευθύνσεις ανάπτυξης του Δήμου.

Δεδομένης της υφιστάμενης κατάστασης, βασική αναπτυξιακή δυναμική του Δήμου φαίνεται να αποτελεί ο πρωτογενής και δευτερογενής τομέας, στην ενίσχυση των οποίων θα πρέπει να κατευθυνθεί η δημοτική αναπτυξιακή πολιτική.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού θα πρέπει:

- να αρθεί η σχετική απομόνωση του Δήμου ιδωμένης στο ευρύτερο πλαίσιο της περιφέρειας , ως απαραίτητη προϋπόθεση για οποιαδήποτε οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
- να βελτιωθούν οι οικονομικές προοπτικές.
- να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας κυρίως στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα.
- να αυξηθεί το κατά κεφαλή εισόδημα - αναβάθμιση ποιότητας ζωής.

Επομένως , η καλύτερη αναπτυξιακή πολιτική του Δήμου θεωρείται αυτή που θα εστιάζεται στην ανάπτυξη των τομέων της παραγωγικής βάσης στο σύνολο τους.

Πρωτογενής τομέας
Γεωργία – Κτηνοτροφία

Για την ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα βασικό στόχο αποτελεί η αύξηση του αγροτικού εισοδήματος με παράλληλη μείωση του αριθμού των απασχολούμενων στον τομέα αυτό σύμφωνα με το γενικότερο πλαίσιο της νέας ευρωπαϊκής κοινοτικής αντίληψης.

Οι δράσεις που απαιτούνται για τον σκοπό αυτόν περιλαμβάνουν:

- αναδιάρθρωση καλλιεργειών.
- ολοκλήρωση των εγγειοβελτιωτικών έργων - αντιπλημμυρική προστασία.
- προώθηση των προγραμμάτων αναδασμού - αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων.
- βελτίωση - επέκταση αγροτικής οδοποιίας.
- βελτίωση - δημιουργία νέων βοσκοτόπων.
- εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής - προώθηση οικολογικής γεωργίας, κτηνοτροφίας - καθετοποίηση παραγωγής.
- επέκταση της μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων.
- βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων με ταυτόχρονη μείωση του κόστους παραγωγής - αύξηση της ανταγωνιστικότητας τους.
- αποτελεσματικότερη οργάνωση διακίνησης και διάθεσης των παραγόμενων προϊόντων.
- χρήση σύγχρονου τεχνολογικού εξοπλισμού.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι λόγω της ύπαρξης φυσικών πόρων στην περιοχή (ποταμός Λούρος) διαγράφονται αξιόλογες προοπτικές ανάπτυξης των εντατικής μορφής ιχθυοκαλλιεργειών εσωτερικών υδάτων.

Δευτερογενής τομέας

Οι προσπάθειες ανάπτυξης του τομέα αυτού , θα πρέπει να επικεντρωθούν στην αξιοποίηση των προϊόντων του αγροτικού τομέα με ταυτόχρονη ενίσχυση των ΜΜΕ της περιοχής , με στόχο την αύξηση της δυναμικότητας και κατ' επέκταση της ανταγωνιστικότητας τους.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει, επίσης, από άποψη προοπτικών εξορυκτικής δραστηριότητας η περιοχή Αγ. Γεωργίου ,στο υπέδαφος της οποίας έχουν εντοπισθεί κοιτάσματα αργιλίου

καλής ποιότητας , που μπορεί να χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή τούβλων και ειδών υγιεινής. Μέχρι σήμερα, όμως, δεν έχει υπάρξει καμιά σημαντική εκδήλωση ενδιαφέροντος προς την κατεύθυνση αυτή. Εδώ, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η περιοχή των πηγών του Αγ. Γεωργίου έχει καθορισθεί ως ζώνη προστασίας, όπου απαγορεύεται οποιαδήποτε δραστηριότητα.

Τέλος , θα πρέπει να επισημανθεί και η δυνατότητα δημιουργίας βιομηχανικού πάρκου στην περιοχή (Γέφυρα Καλογήρου) για συγκέντρωση και έλεγχο των μονάδων επεξεργασίας της πρωτογενούς παραγωγής.

Τριτογενής τομέας

Στην περιοχή διαγράφονται σημαντικές δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης - αξιοποίηση φυσικών , πολιτιστικών πόρων - οι οποίες θα πρέπει να εξετασθούν στο ευρύτερο πλαίσιο διαφύλαξης και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος .

Οι παρεμβάσεις για την επίτευξη του σκοπού αυτού είναι:

- Η βελτίωση βασικών υποδομών
- Η αξιοποίηση περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (Λίμνη Ζηρού)
- Η ανάδειξη και προστασία αρχαιολογικών χώρων - ιστορικών μνημείων (Ρωμαϊκό υδραγωγείο, Κάστρο Ρωγών , Βυζαντινές εκκλησίες κλπ).

Η δημιουργία , επιπλέον , στην περιοχή σύγχρονης Κεντρικής Αγοράς θα συμβάλλει θετικά στην ενδυνάμωση του εμπορίου.

Μεταφορές

Ένας ακόμη βασικός άξονας, της αναπτυξιακής πολιτικής του Δήμου αποτελεί και η βελτίωση του δικτύου μεταφορών σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι προβλεπόμενες παρεμβάσεις θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από συμπληρωματικότητα, για να έχουμε τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Μία παρέμβαση ανάλογης σημασίας , αποτελεί η βελτίωση του εσωτερικού δημοτικού δικτύου σε συνδυασμό με τη δημιουργία Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών του Δήμου, που θα συμβάλλουν στην καλύτερη εξυπηρέτηση όλων των παραγωγικών τομέων της περιοχής.

Περιβάλλον · Ύδρευση - Αποχέτευση

Η προστασία και διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί βασικό στόχο της αναπτυξιακής πολιτικής του Δήμου.

Οι δράσεις που απαιτούνται για τον σκοπό αυτό περιλαμβάνουν:

- ολοκλήρωση των έργων αποχέτευσης -βιολογικού καθαρισμού.
- μετεγκατάσταση των κτηνοτροφικών μονάδων η λειτουργία των οποίων δημιουργεί πρόβλημα ρύπανσης στο περιβάλλον.
- βελτίωση λειτουργίας των βιολογικών καθαρισμών των βιομηχανικών και κτηνοτροφικών μονάδων.

Ιδιαίτερη σημασία, εδώ, θα πρέπει να δοθεί στην **προστασία του ποταμού Λούρου,** το νερό του οποίου αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα ρύπανσης στην περιοχή, όχι μόνο από τα αστικά λύματα και αυτά των κτηνοτροφικών μονάδων αλλά και από την αλόγιστη χρήση λιπασμάτων στην γεωργία. Η αντιμετώπιση, επομένως, του προβλήματος παρουσιάζει ιδιαίτερη δυσκολία λόγω. των πολλαπλών .πηγών ρύπανσης..

Στο γενικότερο πλαίσιο της προστασίας διαφύλαξης του φυσικού περιβάλλοντος , επισημαίνεται ότι οποιαδήποτε παρέμβαση ανάδειξης και

αξιοποίησης -της ευρύτερης με το γενικότερο οικοσύστημα (ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού) έτσι ώστε να μην αλλοιωθεί η φυσιογνωμία της περιοχής, με ταυτόχρονη δημιουργία ενός δικτύου γενικότερης προστασίας της (δίκτυο αντιπυρικής προστασίας, έλεγχος παρεμβάσεων του Δημοσίου καθώς και γενικότερων, μη ήπιων δραστηριοτήτων στο υδάτινο στοιχείο της περιοχής).
Στον τομέα της ύδρευσης , ο στόχος θα πρέπει να εστιασθεί στην επέκταση των υπαρχόντων δικτύων , στην αντικατάσταση των παλαιών καθώς και στον περιορισμό των απωλειών του υδάτινου δυναμικού με παρεμβάσεις βελτίωσης.

Υγεία - *Πρόνοια*

Οι παρεμβάσεις που απαιτούνται για τη βελτίωση του τομέα της υγείας επικεντρώνονται κατά κύριο λόγο στη στελέχωση του ήδη υπάρχοντος Κέντρου Υγείας με ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό και στην ενίσχυση του με σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό, για την ,όσο το δυνατό, μεγαλύτερη κάλυψη των αναγκών της περιοχής,

Στον τομέα της πρόνοιας απαραίτητες κρίνονται κάποιες παρεμβάσεις , (Γηροκομείο, Παιδικός Σταθμός) που θα συμβάλλουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της περιοχής.

Εκπαίδευση

Ο τομέας της εκπαίδευσης , από άποψη τόσο κτιριακής υποδομής όσο και διδακτικού προσωπικού, δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα προβλήματα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι κάποιες παρεμβάσεις βελτίωσης δεν θεωρούνται αναγκαίες.

Απαραίτητος κρίνεται, ωστόσο, και ένας σωστός προγραμματισμός στον τομέα της επιμόρφωσης και εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής, μέσω των προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης που αποσκοπούν στην εξειδίκευση του (κυρίως στον πρωτογενή και στον τριτογενή τομέα) και στην αύξηση της απασχόλησης με την προσέλκυση νέων στην παραγωγική διαδικασία.

Αθλητισμός - Πολιτισμός

Στην περαιτέρω ανάπτυξη των τομέων αυτών , σημαντική θα ήταν η συμβολή . της δημιουργίας σύγχρονων αθλητικών υποδομών (Κλειστό Κολυμβητήριο, Δημοτικό Στάδιο) , καθώς και κάποιων άλλων σχετικών με τον πολιτισμό, οι οποίες θα ενίσχυαν το επίπεδο των αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων της περιοχής και θα συνέβαλλαν κατ' επέκταση στη γενικότερη αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της.

6.6.3 Δράσεις – Έργα.

Με βάση τα παραπάνω, παραθέτουμε μια σειρά έργων του Δήμου, με ενδεικτικό προϋπολογισμό , όπως ακριβώς , η αναγκαιότητα αυτών προκύπτει από την προηγηθείσα ανάλυση.

1. Αποπεράτωση αποχετευτικού δικτύου πόλης Φιλιππιάδας και επέκταση του στο δημοτικό διαμέρισμα Νέας Κερασούντος (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 2.000.000.000 δραχμ.
2. Επεξεργασία στερεών & υγρών αποβλήτων των κτηνοτροφικών μονάδων περιοχής Δήμου για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και οργανικού λιπάσματος (υπάρχει μελέτη του Ε.Μ.Π.) προϋπολογισμός 2.500.000.000 δραχμ.
3. Δημοτική οδοποιία Νέου Δήμου Φιλιππιάδας (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 700.000.000 δραχμ.
4. Αντικατάσταση παλαιών τμημάτων .του,. Δικτύου ύδρευσης και επέκταση του στην έδρα ταυ Δήμου και στα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 500.000.000 δραχμ.

5. Δίκτυο αγωγών ομβρίων υδάτων Δήμου και διευθέτηση μυλαύλακα (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 500.000.000. δραχμ.
6. Αναπλάσεις Κοινοχρήστων Χώρων, Πλατειών περιοχής Δημοτικού Δάσους και πρότυπου οικισμού " Μπουσούλιζα" (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 950.000.000. δραχμ.
7. Δημιουργία σύγχρονης Κεντρικής Αγοράς Κρεάτων - Φρούτων Δυτικής Ελλάδας (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 1.500.000.000. δραχμ.
8. Κατασκευή Παιδικού Σταθμού (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 200.000.000 δραχμ.
9. Κατασκευή Γηροκομείου (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 150.000.000 δραχμ.
10. Δημιουργία Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Δήμου (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 150.000.000 δραχμ.
11. Επιμόρφωση – Κατάρτιση προϋπολογισμός 80.000.000 δραχμ.
12. Μελέτη δημιουργίας Κτηνοτροφικού Πάρκου προϋπολογισμός 20.000.000 δραχμ.
13. Κατασκευή κλειστού Κολυμβητηρίου (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 350.000.000 δραχμ.
14. Κατασκευή Πολυδύναμου Κοινωνικού Κέντρου (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 350.000.000 δραχμ.
15. Κατασκευή Δημοτικού Σταδίου (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 300.000.000 δραχμ.
16. Κατασκευή Δημοτικού Ωδείου (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 200.000.000 δραχμ.
17. Αποπεράτωση Δημοτικής Λαϊκής Αγοράς (χωρίς μελέτη) προϋπολογισμός 50.000.000 δραχμ.

6.7 ΠΡΟΦΙΛ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩΓΕΙΟΥ

Ο Δήμος Ανωγείου βρίσκεται στο Βορειοανατολικό τμήμα του Νομού Πρέβεζας. Έχει έδρα το Γοργόμυλο και αποτελείται από τα Διαμερίσματα Γοργομύλου, Ανωγείου, Τσαγκαρόπουλου.

Συνορεύει με τους Δήμους Αγίου Δημητρίου και Κατσανοχωρίων του Ν.Ιωαννίνων, το Δήμο Ξηροβουνίου Ν.Άρτας και το Δήμο Φιλιππιάδας Ν.Πρεβέζης.

Η έκταση του Δήμου είναι 71.698 στρέμματα και ο πληθυσμός ανέρχεται στους 1700 περίπου κατοίκους . Παρατηρείται όμως πληθυσμιακή αύξηση την καλοκαιρινή περίοδο που είναι και η περίοδος αιχμής.

Στοιχείο διαφοροποίησης για το Δήμο Ανωγείου σε σχέση με το υπόλοιπο του Νομού Πρέβεζας αποτελεί το ορεινό ανάγλυφο της περιοχής αλλά και οι κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε αυτή.

Το κλίμα είναι καθαρά ηπειρωτικό με σχετικά βαρείς χειμώνες και δροσερά καλοκαίρια.

Να σημειωθεί ότι το Δημοτικό Διαμέρισμα του Ανωγείου κατά την χειμερινή περίοδο δεν κατοικείται εξαιτίας του μεγάλου υψομέτρου και των χιονοπτώσεων που παρατηρούνται , γεγονός που αναγκάζει τους κατοίκους να παραχειμάζουν μαζί με τα ζώα τους στο Συνοικισμό Δρυμώνα του Δήμου, στη Φιλιππιάδα καθώς και σε γειτονικά Δημοτικά Διαμερίσματα.

Βασική απασχόληση των κατοίκων και η οικονομική δραστηριότητα τους είναι η αιγοπροβατοτροφία και η γεωργία . Τα κυριότερα προϊόντα είναι το γάλα , το κρέας, τα

καπνά και ο αραβόσιτος. Επίσης λειτουργούν εκτροφεία πέστροφας κατά μήκος του ποταμού Λούρου , που διασχίζει και τα τρία Δημοτικά Διαμερίσματα. Μεγάλη βαρύτητα δίνεται και στη παραγωγή μελιού, καθώς οι περισσότεροι από τους ντόπιους ασχολούνται με τη μελισσοκομία.

Μεγάλο κεφάλαιο για το Δήμο αποτελούν οι παλιές εκκλησίες των Αγίων Αποστόλων , της Παναγίας, των Αγίων Ταξιαρχών και του Αγίου Δημητρίου στο Γοργόμυλο. Στο Ανώγειο οι εκκλησίες του Προφήτη Ηλία , του Αγίου Σώζοντος και του Αγίου Νικολάου. Στο Τσαγκαρόπουλο η εκκλησία του Αγίου Αιμιλιανού και της Αγίας Παρασκευής της Θαυματουργής.

Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Γοργομύλου υπάρχει ένας αρχαιολογικός χώρος ιδιαίτερης ιστορικής αξίας. Είναι ο αρχαίος περιτοιχισμένος οικισμός Όρραον όπου υπάρχουν ερείπια της τοιχοποιίας του ισχυρού οχυρωματικού περίβολου, διόροφα οικοδομήματα, δεξαμενή, νεκροταφείο και δρόμοι. Η ίδρυση της χρονολογείται στα μέσα του 5^{ου} π.Χ. αιώνα.

Ο Δήμος Ανωγείου παρουσιάζει γενικά πλούσιο φυσιολατρικό ενδιαφέρον για τις πολλές φυσικές του ομορφιές, την άφθονη χλωρίδα του και το υγιεινό κλίμα του.

Αξίζει κανείς να επισκεφτεί το χωριό Ανώγειο που βρίσκεται σε μεγάλο υψόμετρο και έχει κανείς πανοραμική θέα της ευρύτερης περιοχής. Το Ανώγειο είναι μέρος που προσφέρεται για ορειβασία αλλά και γενικότερα είναι ένας χώρος αναψυχής όπου μπορεί κάποιος επισκέπτης να απολαύσει την όμορφη θέα και την ηρεμία του τοπίου.

6.8 ΠΡΟΦΙΛ ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΓΑΣ.

Ο Δήμος Πάργας αν και είναι μια γεωγραφικά περιοχή, όπως άλλωστε και όλος ο Νομός Πρεβέζης, λόγω του ιδιαίτερου φυσικού κάλλους της, παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια έντονη τουριστική ανάπτυξη Κατέχει το δυτικό τμήμα του Νομού Πρεβέζης συνορεύει με τον Δ. Φαναρίου (προς τα ανατολικά) τον Δ. Μαργαριτίου (προς το Βορρά) και βρέχεται από το Ιόνιο πέλαγος (από τα νότια). Ο οικισμός είναι χτισμένος σε όρμο νότια του ορεινού όγκου της Πάργας. Ο όρμος αυτός προστατεύεται νοτιοανατολικά από μια σειρά νησίδες, από τις οποίες η μεγαλύτερη είναι η «Παναγία».

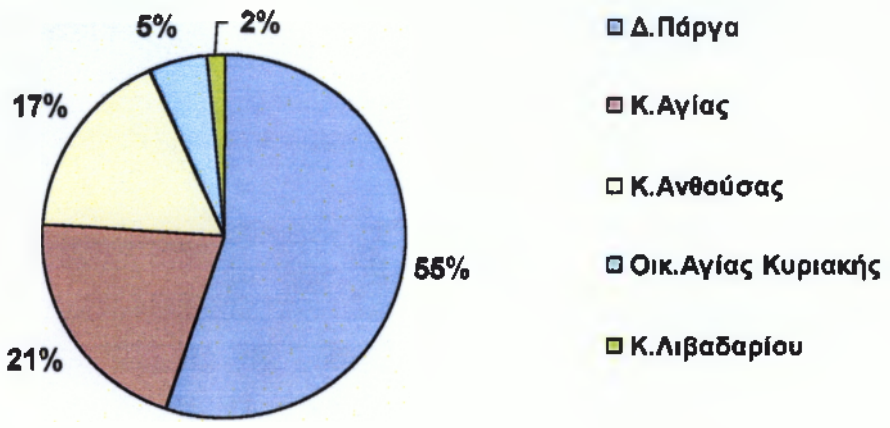
Ο Καποδίστριας συναντήθηκε με την Πάργα για πρώτη φορά το 1815. Ήταν τότε αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας. Η δεύτερη τους συνάντηση έλαβε χώρα αρκετά χρόνια αργότερα, υπό διαφορετική όμως μορφή.

Με βάση το ν. 2539/1997, το γνωστό ως «Νόμο Καποδίστρια», προήλθε κατόπιν συνενώσεως των γειτονικών πρώην κοινοτήτων ο νέος –διευρυμένος πλέον- Δήμος Πάργας.

Οι πρώην Κοινότητες οι οποίες συμμετείχαν στην διαδικασία συνενώσεως, είναι οι εξής (πληθυσμιακά δεδομένα βάση της απογραφής του 2001):

1.	Δήμος Πάργας	(2.233 κάτοικοι).
2.	Κοινότητα Αγιάς	(852 κάτοικοι).
3.	Κοινότητα Ανθούσας	(692 κάτοικοι).
4.	Κοινότητα Λιβαδαρίου	(70 κάτοικοι).
5.	Οικ. Αγία Κυριακή	(202 κάτοικοι).
	ΣΥΝΟΛΟ	***4.049 κάτοικοι***

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001)

Πηγή, ΕΣΥΕ.

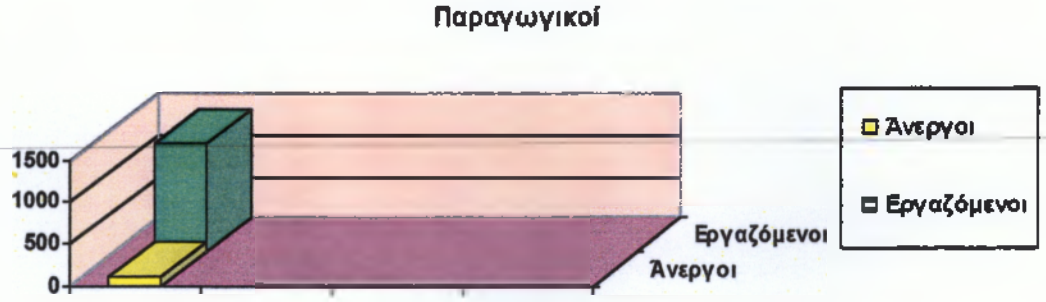
Χαρακτηριστική είναι η ανομοιόμορφη κατανομή του πληθυσμού στα Δημοτικά διαμερίσματα και την έδρα του Δήμου καθώς και η έντονη γεωμορφολογική ανομοιογένεια που παρουσιάζει, με αποτέλεσμα την οικονομική διαφοροποίηση των Δημοτών.

6.8.1 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.

Δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά

Η έκταση του ανέρχεται σε 68.903 στρέμματα και ο συνολικός πληθυσμός του νέου Δήμου ανέρχεται σε 3.569 κατοίκους. Κατ' εκτίμηση υπολογίζεται ότι οι μόνιμοι κάτοικοι του Δήμου είναι 5000, φτάνοντας τους 28.000 κατοίκους σε περίοδο αιχμής, δηλαδή το καλοκαίρι. Ο Δήμος παρουσιάζει εικόνα ερήμωσης το χειμώνα σε αντίθεση με τους καλοκαιρινούς μήνες όπου υπάρχει μεγάλη εισροή επισκεπτών.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανέρχεται σε 1445 κατοίκους, από τους οποίους οι εργαζόμενοι είναι 1315 και οι άνεργοι 130. Το επίπεδο εκπαίδευσης του ηλικιωμένου πληθυσμού είναι χαμηλό ενώ το αντίστοιχο του νεότερου είναι άνω του μετρίου.

Πηγή, ΕΣΥΕ.

1.Πρωτογενής τομέας

Στον πρωτογενή τομέα δραστηριοποιείται το 1/3 περίπου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Η γεωργία του Δήμου παρουσιάζει μια αξιόλογη δραστηριότητα και οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις αποτελούνται κυρίως από α. ελαιώνες β. εσπεριδοειδή γ. κηπευτικά και δ. λίγα κτηνοτροφικά. Ανάμεσα σ' αυτά η παραγωγή ελαιολάδου κατέχει την κυρίαρχη θέση. Περαιτέρω η αλιεία (επαγγελματική και ερασιτεχνική) αποτελεί και αυτή αν και σε μικρότερο βαθμό πηγή εισοδήματος για τους κατοίκους της ευρύτερης παραθαλάσσιας περιοχής του Δήμου

2. Δευτερογενής Τομέας

Ο τομέας της μεταποίησης παρουσιάζει σημαντική στέρηση και ο δείκτης Βιομηχανικής ανάπτυξης είναι χαμηλός, εξαιρουμένων των περιπτώσεων της περιοχής του Βάλτου, όπου έχει υπάρχουν θερμοκηπιακές μονάδες καλλιέργειας κηπευτικών (παλαιού τύπου), της περιοχής του Λιβαδαρίου, όπου έχει δημιουργηθεί -κατόπιν ιδιωτικής πρωτοβουλίας, εντασσόμενης στο LEADER II- ελεγχόμενη βοοτροφική μονάδα γαλακτοκομικής κατεύθυνσης και των υπαρχόντων ελαιοτριβείων, οι υπόλοιποι τομείς είναι υποανάπτυκτοι.

3. Τριτογενής τομέας

Σημαντικό ενδιαφέρον παρουσιάζει ο Δήμος Πάργας από τουριστική άποψη. Εκτεταμένες παραλίες, μοναδικές αμμουδιές ενδιαφέροντα αρχαιολογικά και ιστορικά μνημεία αποτελούν τις ιδανικότερες προϋποθέσεις για περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού. Η τουριστική κίνηση στο Δήμο κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα. Υπάρχουν μεγάλα και μεσαία ξενοδοχειακά συγκροτήματα και ένας μεγάλος αριθμός τουριστικών καταλυμάτων. Στα ανωτέρω έρχονται να προστεθούν και οι μονάδες camping που λειτουργούν τους θερινούς μήνες.

Τα τουριστικά γραφεία στην περιοχή είναι αρκετά και βοηθούν στην καλύτερη οργάνωση του τουρισμού. Η τουριστική κίνηση ξεκινάει από τον Απρίλιο και φτάνει μέχρι Οκτώβριο.

Το χαρακτηριστικό της τουριστικής ανάπτυξης στο Δήμο είναι ότι παρουσιάζεται μεγάλη συγκέντρωση τουριστών σε μια στενή ζώνη στην έδρα του Δήμου (παραλία Πάργας) σε αντίθεση με τα Δημοτικά Διαμερίσματα όπου η τουριστική κίνηση είναι από πολύ μικρή έως ανύπαρκτη. Παρ' όλα αυτά ο τουρισμός στο Δήμο μπορεί να σημειώσει ακόμη μεγαλύτερη ανάπτυξη αλλά οι ενέργειες και οι παρεμβάσεις που θα αναληφθούν πρέπει να στοχεύουν στην δημιουργία των υποδομών που απαιτούνται για την ανάπτυξη των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων.

Παραγωγική Βάση

Πηγή, ΕΣΥΕ 2001

Υποδομές

Οδικό δίκτυο

Το υπάρχον οδικό δίκτυο βρίσκεται σε κατάσταση μη ικανοποιητική. Το συνολικό μήκος του κυρίου οδικού δικτύου είναι 34 χλμ. εκ των οποίων τα 23 χλμ. τα καταλαμβάνει η επαρχιακή οδός και τα 11χλμ. Αποτελούν κοινοτική οδό. Ειδικά το επαρχιακό οδικό δίκτυο παρά τις συνεχείς βελτιώσεις που υφίσταται τα τελευταία χρόνια είναι ποιοτικά και ποσοτικά ανεπαρκές και δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις σύγχρονες ανάγκες κυκλοφορίας καθώς παρουσιάζει πολύ φτωχά γεωμετρικά χαρακτηριστικά και σχεδόν ανύπαρκτη σήμανση.

Το συνολικό μήκος του ασφαλτοστρωμένου κυρίου οδικού δικτύου του ΟΤΑ είναι 23 χλμ. εκ των οποίων τα 8 χλμ. χρήζουν επισκευής.

Επιπλέον το οδόστρωμα της 5ης επαρχιακής οδού (Πρέβεζα – Πάργα – Ανθούσα – Αγιά) παρουσιάζει έντονες λακούβες στο μεγαλύτερο τμήμα του.

Λιμάνια

Στο Δήμο Πάργας υπάρχει μικρό αλιευτικό καταφύγιο στο Βάλτο καθώς επίσης και όρμος ο οποίος εκτείνεται κατά μήκος της περιοχής του οικισμού, του οποίου οι εργασίες κατασκευής δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί. Οι δύο αυτοί χώροι φιλοξενούν κατά την τουριστική περίοδο μικρό αριθμό σκαφών αναψυχής.

Τηλεπικοινωνίες

Ο Δήμος αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα στον τομέα αυτό που κυρίως σχετίζονται με την διαθεσιμότητα των γραμμών, την ποιότητα του δικτύου και την παρωχημένη τεχνολογία.

Ύδρευση - αποχέτευση

Η Πάργα υδρεύεται από πηγές και γεωτρήσεις όπου η διανομή γίνεται μέσω εσωτερικού δικτύου, το οποίο έχει κατασκευαστεί πριν από πολλές δεκαετίες. Η κατάσταση του δικτύου είναι κακή με συνεχείς φθορές και μεγάλες διαρροές και με συνέπεια προβλήματα στην κάλυψη των αναγκών των καταναλωτών.

Ένα μεγάλο μέρος του οικισμού της Πάργας αποχετεύεται από το υφιστάμενο παντορροικό δίκτυο αποχέτευσης, ενώ ο υπόλοιπος οικισμός αποχετεύεται με βόθρους. Η κατάσταση του αποχετευτικού δικτύου δεν είναι ικανοποιητική και ιδιαίτερα την εποχή του καλοκαιριού δημιουργούνται προβλήματα οσμών λόγων αυξημένων φόρτων.

Πρέπει ακόμη να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει οργανωμένη διαχείριση των απορριμμάτων. Τα απορρίμματα συλλέγονται και μεταφέρονται στον υπάρχοντα χώρο διάθεσης όπου πραγματοποιείται μείωση του όγκου τους δύο φορές το χρόνο με καύση.

Τα εργα της αποχέτευσης είναι σε εξέλιξη και πραγματοποιούνται αυτήν την στιγμή, είναι ανεξάρτητα ως προς την κατασκευή με τον βιολογικό καθαρισμό, ο οποίος βρίσκεται στην δεύτερη φάση κατασκευής του και δημοπρατήθηκε η τρίτη φάση του.

Υγεία

Ο τομέας της υγείας στο Δήμο Πάργας παρουσιάζει ουσιώδεις ελλείψεις, ειδικότερα σε ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, καθώς αποτελείται από δύο μόνο γιατρούς οι οποίοι εργάζονται υπό δυσχερείς συνθήκες.

Το κτίριο του Πολυιατρικού κέντρου του Δήμου παρουσιάζει και αυτό ελλείψεις σε υποδομές καθώς και ελλείψεις σε ανθρώπινο δυναμικό.

Εκπαίδευση

Η κατάσταση στον τομέα αυτό είναι σε γενικές γραμμές ικανοποιητική για τα δεδομένα της περιοχής. Στα τρία δημοτικά διαμερίσματα, εκτός της περιοχής του Λιβαδαρίου, υπάρχουν αντίστοιχα τρία νηπιαγωγεία και τρία δημοτικά σχολεία. Επιπλέον υπάρχει ένα

γυμνάσιο και ένα λύκειο, τα οποία στεγάζονται στις ίδιες κτιριακές εγκαταστάσεις στην έδρα του Δήμου.
Το μορφωτικό επίπεδο του Δήμου είναι αρκετά χαμηλό και κυμαίνεται στα επίπεδα του συνολικού επιπέδου του νομού.

6.8.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ - ΣΤΟΧΟΙ - ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.

Με βάση τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω η αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου πρέπει να αποσκοπεί αν όχι στην προσέλκυση τουλάχιστον στη συγκράτηση του πληθυσμού στο Δήμο. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει:

- Να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης κυρίως και κατά την διάρκεια της χειμερινού περιόδου.

- Να αυξηθεί το γενικό βιοτικό επίπεδο και η ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Με αυτά τα δεδομένα η καλλίτερη αναπτυξιακή στρατηγική για το Δήμο. φαίνεται να είναι αυτή που στηρίζεται στην ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα (επιμήκυνση στην τουριστικής περιόδου και κατά τους χειμερινούς μήνες και στην βελτίωση των κοινωνικών υποδομών και κυρίως των μεταφορών και των επικοινωνιών) επιπλέον θα ήταν χρήσιμη και κάποια μορφή επέμβασης στον πρωτογενή τομέα με στόχο την παροχή κινήτρων για την περαιτέρω ανάπτυξη της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στο επίπεδο της τοπικής γεωργοκτηνοτροφίας και της αλιείας

Πρωτογενής τομέας

Στην περίπτωση αυτή, κατά πρώτο λόγο ο στόχος που επιδιώκεται είναι η αύξηση του αγροτικού εισοδήματος. Μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι κατά πρώτο λόγο τα εξής:

- Η χρησιμοποίηση σε όσο το δυνατό μεγαλύτερη κλίμακα νέου τεχνολογικού εξοπλισμού στον τομέα της παραγωγής ελαιολάδου, ο οποίος θα πληροί και τις ανάλογες προϋποθέσεις προστασίας του περιβάλλοντος.

- Η αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων.

- Η βελτίωση των συνθηκών εμπορίας των αγροτικών προϊόντων και κυρίως του ελαιολάδου, καθώς ένα εκατομμύριο τόνοι λαδιού εξάγονται κάθε δύο χρόνια στην Ιταλία.

Επιπρόσθετα και κατά δεύτερο λόγο μέτρα που πρέπει να ληφθούν είναι:

- Η κατασκευή εγγειοβελτιωτικών έργων του Δήμου.

- Η προώθηση προγραμμάτων αναδασμών των εδαφών που είναι κατάλληλα για καλλιέργεια

- Η επέκταση του δικτύου της αγροτικής οδοποιίας.

Αλιεία

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη της αλιείας του Δήμου αποτελεί η αξιοποίηση του ήδη υπάρχοντος αλιευτικού καταφυγίου. Ο εκσυγχρονισμός του καθώς η παροχή κινήτρων σε κάποιους ανθρώπους για να ασχοληθούν με την αλιεία θα δώσει στην περιοχή ώθηση στον τομέα αυτό.

Δευτερογενής τομέας

Οι προσπάθειες ανάπτυξης του τομέα αυτού καταρχήν θα πρέπει να κινηθούν προς την αξιοποίηση των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα (ελαιόλαδο, εσπεριδοειδή, κηπευτικά).

Τριτογενής τομέας

Ο τουρισμός στον Δήμο μπορεί να σημειώσει ακόμη μεγαλύτερη ανάπτυξη εάν γίνουν κάποιες παρεμβάσεις που θα στοχεύουν στην δημιουργία των υποδομών που απαιτούνται για την ανάπτυξη συγκεκριμένων δραστηριοτήτων στους διάφορους χώρους. Έτσι επιβάλλεται η βελτίωση των κοινωνικών υποδομών και ιδιαίτερα των μεταφορικών δικτύων και επικοινωνιών, η επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού που σχετίζεται με τον κλάδο και κυρίως πληροφόρηση και τουριστική προβολή.

Ακόμη:

- Κατασκευή δρόμων προσπέλασης στους τουριστικούς χώρους
- Ανάδειξη και προστασία των κάστρων της περιοχής
- Κατασκευή μεγάλων ξενοδοχειακών συγκροτημάτων
- Ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού

Μεταφορές

Η σημασία της βελτίωσης των μεταφορικών δικτύων για να επιτευχθούν οι στόχοι της αναπτυξιακής στρατηγικής είναι προφανής. Γι'αυτό σημαντικές παρεμβάσεις στο Δήμο προβλέπονται στα πλαίσια όλων των μορφών του Γ΄ Κ.Π.Σ.. Για να είναι όμως τα αποτελέσματα καλύτερα θα πρέπει τα έργα να είναι συμπληρωματικά μεταξύ τους.

Επίσης σημαντικό σημείο του όλου έργου αποτελεί η βελτίωση της κατασκευής και η συντήρηση του επαρχιακού οδικού δικτύου που συνδέει το Δήμο με τις γύρω περιοχές καθώς και η αποπεράτωση των υπό κατασκευή κοινοτικών οδών.

΄Υδρευση – Αποχέτευση – Περιβάλλον.

Στα πλαίσια της προστασίας του περιβάλλοντος απαιτούνται ενέργειες που θα αποσκοπούν όχι μόνο στην προστασία του αλλά και στην αναβάθμισή του. Έτσι επείγει η ολοκλήρωση του αποχετευτικού δικτύου του Δήμου καθώς και η δημιουργία βιοτεχνικού πάρκου, στο οποίο θα συγκεντρωθούν τα ελαιοτριβεία της γύρω περιοχής και όπου θα γίνεται επεξεργασία των τόσο επιβαρυντικών για το περιβάλλον λυμάτων τους.

Στον τομέα της ύδρευσης θα πρέπει να γίνουν ριζικές αλλαγές επειδή το ήδη υπάρχον είναι πολύ παλαιό και ακατάλληλο, χρήζον αμέσου αντικαταστάσεως.

Επίσης είναι καθοριστικής σημασίας η κατασκευή χώρου υγειονομικής ταφής των απορριμμάτων της περιοχής, καθώς ο ισχύων τρόπος ταφής τους αποτελεί εστία μολύνσεως και εγκυμονεί κίνδυνο πυρκαγιάς.

Υγεία

Στον τομέα αυτό οι επεμβάσεις που πρέπει να γίνουν αφορούν τον εκσυγχρονισμό του υπάρχοντος ιατρικού κέντρου και την στελέχωσή του με το κατάλληλο προσωπικό.

Αθλητισμός

Σε αυτό τον τομέα απαραίτητη κρίνεται η αποπεράτωση της διαδικασίας ανεγέρσεως του Δημοτικού κλειστού γυμναστηρίου, καθώς έχει ήδη δημοπρατηθεί το έργο ανεγέρσεως του και υπάρχει ανάδοχος.

6.8.3 ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.

Η φυσιογνωμία του Δήμου Πάργας αναμένεται να μεταβληθεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια με την εκτέλεση σημαντικών έργων υποδομής η ολοκλήρωση των οποίων φιλοδοξεί να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την προώθηση της περαιτέρω ανάπτυξής του.

Τα σημαντικότερα έργα των οποίων η κατασκευή κρίνεται απαραίτητη είναι, με σειρά προτεραιότητας τα εξής:

1. Ολοκλήρωση του έργου της Αποχέτευσης – Βιολογικού καθαρισμού Πάργας με επέκταση στις περιοχές Αγιά – Ανθούσα – Αγία Κυριακή – Βάλτος – Λύχνος 1.500.000.000.

2. Διαπλάτυνση της 5^{ης} επαρχιακής οδού από την 303^{η} Εθνική οδό έως τα δυτικά όρια του Νομού 2.000.000.000.

3. Αντιπλημμυρική προστασία του Δήμου Πάργας 1.500.000.000.

4. Ανάπλαση του ιστορικού κέντρου της Πάργας και ανάπλαση των πλατειών των δημοτικών διαμερισμάτων Ανθούσας και Αγιάς, του οικισμού Αγίας – Κυριακής καθώς και υποβαθμισμένης λόγω σκουπιδότοπου περιοχής ιδιαίτερου φυσικού κάλους 3.000.000.000

5. Κατασκευή Χ.Υ.Τ.Α σε διαδημοτική συνεργασία 500.000.000

6. Ανάδειξη παραλιακή ς ζώνης με δημιουργία οδικού άξονα από 5^{η} Επαρχιακή οδό με Βάλτος – Σαρακήνικο – Μπερετίνικο – Καραβοστάσι με την καλύτερη πρόσβαση σε όλες τις παραλίες (Άγιο Σώστη, Σαρακήνικο, Μπερετίνικο , Κάστα, Καραβοστάσι) και πρόσβαση σε Ανθούσα και Αγιά. 1.500.000.000

7. Βελτίωση, εκσυγχρονισμός και επέκταση δικτύων ύδρευσης του Δήμου Πάργας (ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση υδάτινων πόρων) 500.000.000

8. Διαμόρφωση μικρού υπήνεμου μόλου για την προστασία τουριστικών και αλιευτικών σκαφών 1.000.000.000

9. Κατασκευή βιοτεχνικού πάρκου για την συγκέντρωση των βιοτεχνικών μονάδων ούτως ώστε να καταστεί δυνατός ο έλεγχος των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και κυρίως αυτών που προέρχονται από την ρίψη των ελαιολυμμάτων 500.000.000

ανεγέρσεως του Δημοτικού κλειστού γυμναστηρίου, καθώς έχει ήδη δημοπρατηθεί το έργο ανεγέρσεως του και υπάρχει ανάδοχος.

ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η φυσιογνωμία του Δήμου Πάργας αναμένεται να μεταβληθεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια με την εκτέλεση σημαντικών έργων υποδομής η ολοκλήρωση των οποίων φιλοδοξεί να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την προώθηση της περαιτέρω ανάπτυξής του.

Τα σημαντικότερα έργα των οποίων η κατασκευή κρίνεται απαραίτητη είναι, με σειρά προτεραιότητας τα εξής:

- Ολοκλήρωση του έργου της Αποχέτευσης – Βιολογικού καθαρισμού Πάργας με επέκταση στις περιοχές Αγιά – Ανθούσα – Αγία Κυριακή – Βάλτος – Λύχνος 1.500.000.000

- Διαπλάτυνση της 5ης επαρχιακής οδού από την 303η Εθνική οδό έως τα δυτικά όρια του Νομού 2.000.000.000

- Αντιπλημμυρική προστασία του Δήμου Πάργας 1.500.000.000

- Ανάπλαση του ιστορικού κέντρου της Πάργας και ανάπλαση των πλατειών των δημοτικών διαμερισμάτων Ανθούσας και Αγιάς, του οικισμού Αγίας – Κυριακής καθώς και υποβαθμισμένης λόγω σκουπιδότοπου περιοχής ιδιαίτερου φυσικού κάλους 3.000.000.000

- Κατασκευή Χ.Υ.Τ.Α σε διαδημοτική συνεργασία 500.000.000

- Ανάδειξη παραλιακής ζώνης με δημιουργία οδικού άξονα από 5η Επαρχιακή οδό με Βάλτος – Σαρακήνικο – Μπερετίνικο – Καραβοστάσι με την καλύτερη πρόσβαση σε όλες τις παραλίες (Άγιο Σώστη, Σαρακήνικο, Μπερετίνικο, Κάστα, Καραβοστάσι) και πρόσβαση σε Ανθούσα και Αγιά. 1.500.000.000

- Βελτίωση, εκσυγχρονισμός και επέκταση δικτύων ύδρευσης του Δήμου Πάργας (ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση υδάτινων πόρων) 500.000.000

- Διαμόρφωση μικρού υπήνεμου μόλου για την προστασία τουριστικών και αλιευτικών σκαφών 1.000.000.000

- Κατασκευή βιοτεχνικού πάρκου για την συγκέντρωση των βιοτεχνικών μονάδων ούτως ώστε να καταστεί δυνατός ο έλεγχος των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και κυρίως αυτών που προέρχονται από την ρίψη των ελαιολυμμάτων 500.000.000

- Ανάδειξη αρχαιολογικών μνημείων (Μινωικοί τάφοι, Ενετικό κάστρο Πάργας, Γαλλικών φρουρίων στο νησί της Παναγιάς, Κάστρο Ανθούσας, Δημόκαστρο και Μοναστήρι Βλαχέρνας, Ακρόπολη Αγίας -- Κυριακής στην θέση κούλια, Βυζαντινή εκκλησία Αγίου Ονουφρίου /Ιουστίνου στη θέση Ράχη) 2.000.000.000

- Ανάπλαση μικρών παραλιών του Δήμου και ανάδειξη αυτών 1.000.000.000

- Ανάδειξη – ανάπλαση φυσιολατρικών μονοπατιών και παλαιών μύλων και γεφυρών με εκθετήρια παραδοσιακών προϊόντων (μύλος Παπαδιάς, μύλος Μάτσι, γέφυρα Μεζάνη, γέφυρα Ντάλλου και τα μονοπάτια: Αγιά – Άγιος Αθανάσιος – Καραβοστάσι, Νερατζούλα – Αγία Ελένη - βρύση Κήπερης – πηγή Βέργου. Λιβαδάρι –

Άγιος Νικόλαος – Παλαιόπαργα και Αγιά –Ζίβολη – Πάργα, Καλοδίκι – Αγία Κυριακή – Σταντούλι – Λίχνος). 300.000.000

- Μελέτη – κατασκευή παιδικού σταθμού 150.000.000

- Οργάνωση ελεγχόμενης κυνηγητικής περιοχής στη θέση «Παλαιόπαργα» και Καταφύγιο θηραμάτων και αγρίων ζώων στη θέση «Πεζούλια» και «Κουμάσα». 150.000.000

- Οικοτουρισμός 200.000.000

- Οργάνωση Κέντρων Αιμοκάθαρσης και Αποκατάστασης παιδιών με ρευματοειδή αρθρίτιδα (Αγιαννάκη, Σπαρτίλα) 500.000.000

- Ελικοδρόμιο στη θέση «Άγιος Γεώργιος» Ανθούσας 50.000.000

- Προγράμματα επιμόρφωσης των νέων της περιοχής, στους τομείς της Γεωργίας, της Πληροφορικής και του Τουρισμού. 80.000.000

- Ακτοπλοϊκή γραμμή σύνδεσης της Πάργας με τις γύρω παραθαλάσσιες περιοχές. 1.000.000.000

- Δημιουργία παιδικής χορωδίας και θεατρικής σκηνής 75.000.000.

6.9 Προφίλ Δήμου Φαναρίου.

Ο Δήμος Φαναριού κατέχει ιδιαίτερη θέση στα βόρεια σύνορα του νομού Πρέβεζας, και αποτελείται από τα εξής Δημοτικά Διαμερίσματα: Δήρος Ορεινού (Δεσποτικά, Βαλανιδούσα, Αηδόνια, Εκκλησιές), Αχερουσία, Αμμουδιά, Βαλανιδοράχη, Βουβοπόταμος, Θέμελο, Καναλάκι, Καστρί, Κορώνη, Κουκούλι, Κυψέλη, Λούτσα, Μεσοπόταμος, Μουζακαΐϊκα, Νάρκισσος, Σκεπαστό, Σταυροχώρι, Άνω Σκαφιδωτή (Τρικάστρου), Κορυψούλα (ΆνωΡάχης).Περικλείεται από βουνά και θάλασσα αποτελώντας έτσι μία αυτόνομη εδαφική ενότητα με ιδιαιτερότητες στο φυσικό περιβάλλον αφού συνδυάζει θάλασσα, βουνό και μια εύφορη πεδιάδα που τη διασχίζει ο ποταμός Αχέροντας. Η έκταση του είναι 197-598 στρέμματα και ο πληθυσμός του ανέρχεται σε 8.914 κατοίκους.

6.9.1 Γεωγραφικά Στοιχεία- Ασχολίες Κατοίκων.

Η έδρα του δήμου είναι η κωμόπολη Καναλάκι που είναι χτισμένη στο νοτιοανατολικό άκρο της πεδιάδας και αποτελεί το γεωγραφικό και συγκοινωνιακό κέντρο του Δήμου. Το κλίμα είναι ήπιο ηπειρωτικό, ενώ οι περισσότερες μέρες του χρόνου είναι ηλιόλουστες και όλο το καλοκαίρι ο μαΐστρος του Ιονίου, διασχίζει όλη την πεδιάδα για να καταλήξει στις κορυφές των γύρω ορέων μεταφέροντας μέχρι εκεί τη δροσιά του πελάγους. Η μορφολογική ποικιλία της περιοχής (βουνό κοιλάδα θάλασσα) ευνοεί τις ασχολίες των κατοίκων με την γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία. Η πεδιάδα του Φαναριού, που διασχίζεται από τον Αχέροντα, είναι μία από τις πιο πράσινες πεδιάδες της Ελλάδας. Στην παραθαλάσσια ζώνη του Ιουνίου υπάρχουν πευκόφυτα δάση τα οποία προσφέρουν ειδυλλιακές εικόνες και μοναδικές συγκινήσεις.

Ο συνδυασμός θάλασσας, κάμπου και βουνού δίνει την ευκαιρία στους κατοίκους της περιοχής να ασχοληθούν ανάλογα με τον τόπο κατοικίας τους, κυρίως με τη γεωργία, καλλιεργώντας προϊόντα όπως το καλαμπόκι, το Βαμβάκι και το τριφύλλι, σε συνδυασμό με την αλιεία ή την ορεινή κτηνοτροφία. Οι σύγχρονες καλλιέργειες γίνονται με μηχανικά μέσα, ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται και ο αναδασμός της πεδιάδας, που αρδεύεται πλέον από δεξαμενές τροφοδοτούμενες από ηλεκτροκίνητα αντλιοστάσια.

Το Καναλάκι είναι το εμπορικό κέντρο της περιοχής, με πολλά καταστήματα, σούπερ μάρκετ, ξενοδοχεία, και υποκαταστήματα της Αγροτικής και της Εθνικής Τράπεζας.

6.9.2 ΙΣΤΟΡΙΑ & ΜΝΗΜΕΙΑ.

Οι αρχαιολογικοί χώροι στους οποίους αξίζει να περιηγηθεί οπωσδήποτε ο επισκέπτης τόσο για την ιστορική και θρησκευτική τους αξία, όσο και για την ομορφιά τους είναι:

Το Νεκρομαντείο του Αχέροντα, που βρίσκεται στην κορυφή του λόφου στις πλαγιές τον οποίου είναι σήμερα .χτισμένο το χωριό Μεσοπόταμος. Ο χώρος είναι περιφραγμένος και υπάρχει ξεναγός και φύλακες.

Το βυζαντινό μοναστήρι τον Αγίου **Δημητρίου** χτισμένο από τον Αυτοκράτορα Μιχαήλ Άγγελο όπως προκύπτει από τα αρχικά που είναι χαραγμένα σε εξωτερικό τοίχο. Διατηρείται σε καλή κατάσταση και βρίσκεται λίγο έξω από το χωριό Κυψέλη.

- Το γυναικείο μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής στη Μπούντα (περιοχή κοντά στο Καναλάκι, στο δρόμο προς το χωριό Χόχλα). Στο εσωτερικό του υπάρχει ο τάφος της Αγίας και δίπλα του η πέτρα πάνω στην οποία μαρτύρησε, ενώ μπορεί κανείς να διακρίνει και δύο μικρές σχισμές από τα ίχνη που άφηοαν τα χέρια της,
- Τα τείχη της Πανδοσίας, πρωτεύουσας του κράτους των Ηλείων, πάνω στο λόφο που είναι χτισμένο το σημερινό χωριό Καστρί. Στην κορυφή του λόφου είναι χτισμένο το ξωκλήσι του Αη - Γιάννη,
- Η σκάλα της Τζαβέλαινας. Ιστορική τοποθεσία στα στενά του Αχέροντα, για την ονομασία της οποίας υπάρχουν τρεις εκδοχές. Η τοπική παράδοση μαρτυρεί ότι η Σουλιώτισσα ηρωίδα Τζαβέλαινα: α) έπεσε μαζί με το άλογο της στη χαράδρα και σκοτώθηκε, 6) αντιμετώπισε τους Τούρκους κυλώντας πέτρες, γ) έχτισε το μονοπάτι με δική της πρωτοβουλία και έξοδα. Η τοποθεσία είναι ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και έχει δημιουργηθεί περιπατητικό μονοπάτι, το οποίο ακολουθώντας τις όχθες του Αχέροντα οδηγεί στο σουλιώτικο χωριό Σαμονίβα, απ' όπου κανείς μπορεί να επισκεφθεί το κάστρο της Κιάφας και το Κούγκι ή ακολουθώντας άλλη διαδρομή να φθάσει στις πύλες τον Άδη.

Κατά μήκος του ποταμού, στα στενά του Αχέροντα, υπάρχουν πολλές πηγές με πεντακάθαρο νερό. Το τοπίο αποτελεί πραγματικά έναν επίγειο Παράδεισο.

6.9.3 Τουρισμός –Πολιτιστικά.

Η ιδιομορφία του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί πόλο έλξης για τους τουρίστες που αναζητούν ξεκούραση και ψυχική ηρεμία, ενώ υψηλό είναι και το ενδιαφέρον για τους αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής. Το μεγάλο μήκος των ακτών, με την ψιλή άμμο και την πεντακάθαρη θάλασσα σε συνδυασμό με την υποδομή που υπάρχει σε ξενοδοχεία, εστιατόρια, μέρη για διασκέδαση και κάμπινγκ, είναι στοιχεία ιδανικά για τις καλοκαιρινές διακοπές τόσο των Ελλήνων όσο και των ξένων τουριστών.

Ευχάριστη δραστηριότητα μπορούν να αποτελέσουν οι φυσιολατρικές διαδρομές στο πευκοδάσος κοντά στην ακτή ή κατά μήκος του ποταμού μέχρι τις πηγές και μέσα στα στενά του Αχέροντα, όπου μπορεί κανείς να κάνει και μπάνιο στα πεντακάθαρα νερά του ποταμού.

Περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους αποτελεί το Δέλτα του Αχέροντα το οποίο αποτελεί Βιότοπο για σπάνια είδη πτηνών και ζώων. Πάνω στις εκβολές του Αχέροντα είναι χτισμένο

το χωριό Αμμουδιά, οι κάτοικοι του οποίου ασχολούνται παραδοσιακά με την αλιεία. Έχει ψαροταβέρνες και ξενοδοχεία, χώρο για κάμπινγκ και μεγάλη παραλία για μπάνιο.

Για μεγάλες οδοιπορικές διαδρομές υπάρχουν μονοπάτια και δρόμοι μέσα σε ορεινές και ημιορεινές περιοχές, με σπουδαιότερες από αυτές τη διαδρομή από την σκάλα της Τζαβέλαινας ως τις πύλες του Άδη και τη διαδρομή από τα στενά του Αχέροντα ως το χωριό Σκεπαστό μέσα από δασικό δρόμο που περνάει από τα χωριά Τσεκούρι και Σκαφιδωτή, καθώς και δίπλα από την χαράδρα του Κάκκαβου, του μυθικού ποταμού Πυριφλεγέθοντα. Επίσης, μια καλή οδοιπορική διαδρομή είναι η επίσκεψη στο ξωκλήσι του Αη -Λιά που βρίσκεται στην κορυφή του βουνού πάνω από το χωριό Κορυφούλα, σε υψόμετρο 900 μέτρων, ακολουθώντας τη διαδρομή που έκαναν οι Σουλιώτες προς το Ζάλογγο.

Οι λίγοι τυχεροί εκδρομείς, που θα επισκεφθούν την περιοχή πέραν του καλοκαιριού, συνήθως μετά από Βροχερές περιόδους, μπορούν να απολαύσουν τους υπέροχους φυσικούς καταρράκτες που σχηματίζονται στα ανατολικά του Καναλακίου, κοντά στην γέφυρα της Μπούγιας, σε διαδοχικά επίπεδα, με συνολικό ύψους πάνω από 100 μ.

Το καλοκαίρι είναι η εποχή με τη μεγαλύτερη πολιτιστική δραστηριότητα για την περιοχή του Φαναρίου. Από τα παλαιότερα χρόνια, τα πανηγύρια προς τιμή των Αγίων ήταν αφορμή για διήμερα και τριήμερα γλέντια στην πλατεία της εκκλησίας ή του χωριού με παραδοσιακά δημοτικά συγκροτήματα. Σήμερα, τέτοιες πρωτοβουλίες υπάρχουν ακόμη, αλλά τα γλέντια έχουν μετατεθεί τις νυχτερινές ώρες και γίνονται με πρωτοβουλίες εκκλησιαστικών επιτροπών ή πολιτιστικών συλλόγων. Σπουδαιότερο από αυτά ακόμα και σε όλο το νομό Πρέβεζας θεωρείται το πανηγύρι του Αη - Λιά που γίνεται κάθε χρόνο στις 20 Ιουλίου στην Κορυφούλα.

Επίσης, διάφορα μουσικά συγκροτήματα επισκέπτονται την περιοχή κατά τη διάρκεια σειράς πολιτιστικών εκδηλώσεων ανάμεσα στις οποίες σημαντική θέση κατέχουν τα "Αχερόντεια". Στις ίδιες εκδηλώσεις φιλοξενούνται χορευτικά από άλλες περιοχές, θεατρικές παραστάσεις, παιδικό θέατρο και Καραγκιόζης, καθώς και αθλητικές εκδηλώσεις όπως ποδηλασία, μπάσκετ και ποδόσφαιρο.

Την Κυριακή των Απόκρεω γίνεται στο Καναλάκι μεγάλη παρέλαση αρμάτων και μεταμφιεσμένων, και την επόμενη μέρα, Καθαρή Δευτέρα, ακολουθεί συγκέντρωση των κατοίκων της περιοχής, αλλά και επισκεπτών από άλλες περιοχές, σε διάφορες εξοχικές τοποθεσίες της περιοχής για το παραδοσιακό πέταγμα του χαρταετού και την έναρξη της Σαρακοστής με νηστίσιμα εδέσματα, τραγούδια και χορό. Η πολιτιστική παιδεία στην περιοχή του Φαναρίου, υποστηρίζεται από Φιλαρμονική, Μουσική σχολή, χορευτικά συγκροτήματα και αθλητικές δραστηριότητες.

6.10 Προφίλ Κοινότητας Κρανιάς.

Ανάμεσα στη Μεγάλη και στη Μικρή Λάκκα Σουλίου σε υψόμετρο 6ΟΟμ. Βρίσκεται το χωριό Κρανιά. Μαζί με το συνοικισμό της Τύριας αποτελούν ενιαία διοικητική μονάδα με πληθυσμό1.150 κατοίκους. Μετά την εφαρμογή του σχεδίου Καποδίστρια παρέμεινε η μόνη κοινότητα στο νομό, γεγονός που Θυμίζει σε πολλούς το παλιό όνομα της κοινότητας "Ανεξάρτητο Βασίλειο Κρανιάς".

Στα 37.000 στρέμματα Βοσκήσιμης έκτασης με το πλούσιο ανάγλυφο και σε υψόμετρο που κυμαίνεται από 30 έως Ι250μ. Βόσκουν ελεύθερα 13.000 αιγοπρόβατα και 3.500 βοοειδή. Τα αρίστης ποιότητας παραγόμενα προϊόντα αποτελούν την κύρια πηγή εσόδων των κατοίκων. Επίσης στις θέσεις Βαλαωρίτη και Μπαλντευέσι διαβιούν σε άγρια κατάσταση δύο κοπάδια αλόγων, 8 και25 ζώων. Η πίστη και η ευσέβεια των κατοίκων διαφαίνεται από τις τέσσερις εκκλησίες που υπάρχουν στους οικισμούς και από τα διάσπαρτα ερημοκλήσια, που κανείς δε γνωρίζει με ακρίβεια την ιστορία τους.

Το σημερινό χωριό βρίσκεται κοντά στη θέση Βολέτσι και Σκρεβένικο τα οποία καταστράφηκαν από Βουλγάρους (1034 μ.Χ.), σύμφωνα με τα απομνημονεύματα του Δημ. Παπακωσταντίνου. Σώζονται αρκετά ερείπια από τον οικισμό Βολέτσι και πολλά πηγάδια. Εκτός απ τους ντόπιους κατοίκους, στην περιοχή Βρήκαν καταφύγιο και οι Χριστιανοί ορθόδοξοι φυγάδες από τον πλούσιο καμπότοπο του Λούρου, τους οποίους λυμαίνονταν οι Οθωμανοί κυρίαρχοι. Οι κάτοικοι αγωνίστηκαν σκληρά για την επιβίωση τους, συμμετέχοντας και σε δολιοφθορές κατά του Οθωμανού "αφέντη". Συγκεκριμένα, ο Μάρκος Μπότσαρης συμμετείχε σε εχθροπραξίες κατά των τοπικών αγάδων έχοντας μαζί του 200 παλικάρια απ' την Κρανιά, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Οδυσσέας Μπέτσιος στο έργο του "Μνήμη

Σουλίου". Ένοπλη αντίσταση πρόβαλαν οι Κρανιώτες και κατά των Γερμανών, οι οποίοι σε αντίποινα έκαψαν ιο χωριό το Μάρτιο του 1944.

Επίσης, αξίζει να σημειώσουμε ότι από το ομώνυμο δάσος, έλκει την καταγωγή του και ο ποιητής Αριστοτέλης Βαλαωρίτης .
Την πλατεία του χωριού στολίζουν βαθύσκια πλατάνια, ενώ δεσπόζουν αγέρωχα η πέτρινη εκκλησία με το καμπαναριό της, και το παλιό πέτρινο σχολείο.

Οι κάτοικοι και οι επισκέπτες απολαμβάνουν σήμερα τα αγαθά του σύγχρονου πολιτισμού, ενώ οι παλιές ιστορίες και οι θρύλοι της τοπικής παράδοσης προκαλούν πάντα δέος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο αναφέρεται η δομή της ΤΑ πριν από το Ν.2539/97 καθώς και μετά την εφαρμογή του.

Ερωτηματικά όπως π.χ. ποιες οι επιδράσεις της συνένωσης στους «προβληματικούς» νέους ΟΤΑ, θα επιχειρηθούν να απαντηθούν μέσω των συμπερασμάτων και των προτάσεων. Με αυτό το σκεπτικό κρίνεται σκόπιμη η ανακεφαλαίωση των βασικών σημείων της ανάλυσης τόσο του θεωρητικού όσο και του πρακτικού τμήματος. Σε αυτό θα μας βοηθήσει καλύτερα ένα ερωτηματολόγιο που αναφέρεται στους αιρετούς , υπαλλήλους των ΟΤΑ καθώς και στους δημότες.

7.1 Η δομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πριν από το Ν.2539/97.

Ο νομός Πρέβεζας όπως και το σύνολο σχεδόν των νομών της χώρας διοικείται από δύο βαθμούς Αυτοδιοίκησης. Ο Δεύτερος Βαθμός Αυτοδιοίκησης (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση) περιλαμβάνει το σύνολο του νομού με έδρα την πόλη της Πρέβεζας όπου και βρίσκονται το σύνολο σχεδόν των υπηρεσιών και συνεδριάζει το Νομαρχιακό Συμβούλιο.

Ο Πρώτος Βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελούνταν από 70 δήμους και κοινότητες όπως φαίνεται και στον Πίνακα 1 του παραρτήματος όπου παρουσιάζονται αναλυτικά οι δήμοι και οι κοινότητες του νομού καθώς και στοιχεία πληθυσμού και έκτασης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΕΚΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΤΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ, ΝΟΜΟ, ΕΠΑΡΧΙΑ, ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ,									
ΣΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΕΩΣ, ΜΕ ΤΗΝ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΠΕΔΙΝΩΝ, ΗΜΙΟΡΕΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΩΝ ΔΗΜΩΝ (Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ)									
							ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ		
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ,	*	**	ΚΑΛΛΙΕ	ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ			ΕΚΤΑΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΕΙΣ	ΑΛΛΕΣ
	ΜΟΡΦΗ		ΡΓΟΥΜΕΝΕΣ				ΠΟΥ	ΠΟΥ	ΕΚΤΑΣΕΙΣ
ΝΟΜΟΙ ΕΠΑΡΧΙΕΣ,	ΑΝΑ-	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΚΤΑΣΕΙΣ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ	ΑΛΛΟΙ		ΚΑΛΥΠΤΟ	ΠΙΑΝΟΥΝ	
ΔΗΜΟΙ	ΓΑΥ	ΕΚΤΑΣΕΩΝ	ΚΑΙ	Η	(ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ	ΔΑΣΗ	ΝΤΑΙ ΑΠΟ	ΟΙ	
Κ Α Ι	ΦΟΥ		ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΙΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ	Κ.Λ.Π.)		ΝΕΡΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΙ	
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΤΟΥ							(ΔΡΟΜΟΙ	
	ΕΔΑ							ΠΛΑΤΕΙΕΣ	
	ΦΟΥΣ							Κ.Λ.Π.)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ	70	1035.9	307.3	461.8	69.6	115.8	35.2	42.6	3.7
ΠΕΔΙΝΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	23	339.5	163.7	92.6	16.5	16.1	29.7	19.9	1 .0
ΗΜΙΟΡΕΙΝΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	18	214.7	59.0	94.3	30.1	18.4	2.2	9.7	0.9
ΟΡΕΙΝΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	29	481.7	84.6	274.9	23.0	81 .3	3.2	13.0	1 .8
ΕΠΑΡΧΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΡΓΑΣ	70	1035.9	307.3	461.8	69.6	115.8	35.2	42.6	3.7
ΠΕΔΙΝΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	23	339.5	163.7	92.6	16.5	16. 1	29.7	19.9	1 .0
ΗΜΙΟΡΕΙΝΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	18	214.7	59.0	94.3	30. 1	18.4	2.2	9.7	0.9
ΟΡΕΙΝΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	29	481.7	84.6	274.9	23.0	81.3	3.2	13.0	1 .8
Δ. ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ	Π	26.9	11 .7	13.0	0.0	0.9	0.1	1 .3	0.0
Δ.ΠΑΡΓΑΣ	0	14.5	8.2	3.7	0.3	0.0	0. 1	2.3	0.0
Δ.ΠΡΕΒΕΖΗΣ	Π	31 .5	24.0	2.5	0.8	0.0	0.6	3.6	0.0
Δ. ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ	Π	18.8	6 .0	4.0	4. 1	3 .4	0. 1	1 .3	0.0
Κ.ΑΓΙΑΣ	0	41 .5	6.8	29.8	0.0	3.5	0.0	1.0	0.4
Κ.ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	Η	20.8	1.2	12.4	3.5	2.6	0.7	0.4	0.0
Κ.ΑΗΔΟΝΙΑΣ	0	9.7	1.3	4.3	2.8	1 . 1	0.0	0.2	0.0
Κ. ΑΜΜΟΥΔΙΑΣ	Π	11.5	4.6	1.9	0.4	1.2	2.3	1 . 1	0.0
Κ. ΑΝΘΟΥΣΗΣ	0	9. 1	3.7	4.0	0.2	0.2	0.2	0.9	0.0

Κ.ΑΝΩ ΡΑΧΗΣ	0	20.6	1.3	15.3	0.0	3.5	0.1	0.4	0.0
Κ. ΑΝΩΓΕΙΟΥ	0	25.5	1.4	22.5	1.4	0.0	0.0	0.3	0.0
Κ. ΑΣΣΟΥ	0	10.0	1.4	4.7	0.0	3.3	0.2	0.4	0.0
Κ. ΑΧΕΡΟΥΣΙΑΣ	Η	5.6	3.8	1.4	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0
Κ. ΒΑΛΑΝΙΔΟΡΡΑΧΗΣ	Π	15.1	4.0	5.1	0.1	2.2	2.6	1.1	0.0
Κ.ΒΑΛΑΝΙΔΟΥΣΣΗΣ	0	8.2	2.0	4.8	0.2	1.0	0.0	0.3	0.0
Κ.ΒΟΥΒΟΠΟΤΑΜΟΥ	Η	14.1	4.1	6.8	0.0	2.4	0.0	0.8	0.0
Κ. ΒΡΑΧΟΥ	Η	8.6	4.0	2.0	0.0	1.7	0.0	0.9	0.0
Κ. ΒΡΥΣΟΥΛΑΣ	0	13.5	0.9	7.4	2.7	2.2	0.1	0.3	0.0
Κ. ΓΑΛΑΤΑ	0	11.8	5.2	4.3	0.0	2.0	0.1	0.2	0.0
Κ.ΓΟΡΓΟΜΥΛΟΥ	0	37.7	5.3	28.7	1.9	0.3	0.2	1.0	0.4
Κ.ΓΥΜΝΟΤΟΠΟΥ	Η	8.1	2.5	4.6	0.8	0.0	0.1	0.1	0.0
Κ. ΔΕΣΠΟΤΙΚΟΥ	0	15.7	3.2	8.9	0.0	3.2	0.1	0.3	0.0
Κ.ΔΡΥΟΦΥΤΟΥ	Η	7.6	1.5	3.0	2.0	0.8	0.0	0.2	0.1
Κ. ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ	0	7.6	1.8	4.7	0.0	0.4	0.1	0.3	0.3
Κ.ΘΕΜΕΛΟΥ	Η	17.3	4.0	0.0	10.4	0.7	0.5	1.7	0.0
Κ.ΚΑΜΑΡΙΝΑΣ	Η	15.9	5.3	8.3	1.5	0.1	0.1	0.6	0.0
Κ.ΚΑΝΑΛΙΟΥ	Π	24.3	10.7	9.7	0,80	0.8	0.5	1.5	0.3
Κ.ΚΑΝΑΛΑΚΙΟΥ	Η	10.4	4.7	4.1	0.5	0.0	0.0	1.1	0.0
Κ. ΚΑΣΤΡΙΟΥ	Π	4.5	3.9	0.3	0 0	0.0	0.2	0.1	0.0
Κ.ΚΕΡΑΣΩΝΟΣ	Η	13.6	1.5	8.0	3.3	0.5	0.1	0.3	0.0
Κ. ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ	0	13.7	1.2	10.5	0 9	0.6	0.1	0.4	0.0
Κ.ΚΥΨΕΛΗΣ	Π	6.2	4.1	1.7	0.0	0.0	0.1	0.2	0.0
Κ.ΛΙΒΑΔΑΡΙΟΥ	0	3.8	1.2	2.5	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0
Κ.ΛΟΥΡΟΥ	Π	35.2	9.6	2.6	1.0	4.2	16.3	1.2	0.3
Κ.ΛΟΥΤΣΗΣ	Η	10.4	2.7	5.5	1.9	0.0	0.0	0.4	0.0
Κ.ΜΕΛΙΑΝΩΝ	0	7.8	1.2	2.5	0.3	3.4	0.0	0.3	0.0
Κ.ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΟΥ	Π	9.4	3.8	2.6	0.0	0.0	2.6	0.3	0.0
Κ.ΜΙΧΑΛΙΤΣΙΟΥ	Π	8.7	4.8	3.0	0.0	0.0	0.7	0.2	0.0
Κ.ΜΟΥΖΑΚΑΪΚΩΝ	Η	10.6	5.1	4.8	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0
Κ. ΜΥΡΣΙΝΗΣ	0	20.7	6.3	5.0	1.1	7.8	0.3	0.2	0.1
Κ. ΜΥΤΙΚΑ	Π	14.7	8.1	1.3	1.7	0.8	1.5	1.4	0.0
Κ. ΝΑΡΚΙΣΣΟΥ	Η	8.0	3.0	4.4	0.4	0.0	0.0	0.3	0.0
Κ. ΝΕΑΣ ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΟΣ	Π	19.4	4.7	11.6	1.2	1.2	0.1	0.6	0.0
Κ. ΝΕΑΣ ΣΑΜΣΟΥΝΤΟΣ	Π	10.1	6.9	0.7	0.4	0.2	0.2	1.2	0.4
Κ.ΝΕΑΣ ΣΙΝΩΠΗΣ	Π	12.2	8.1	2.9	0.0	0.2	0.1	1.0	0.0
Κ.ΝΕΟΥ ΣΦΗΝΩΤΟΥ	Η	9.3	1.2	7.7	0.3	0.0	0.1	0.1	0.0
Κ.ΝΙΚΟΛΙΤΣΙΟΥ	0	21.3	3.5	15.5	0.4	1.3	0.1	0.5	0.0
Κ.ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ	Π	7.0	4.4	1.3	0.8	0.1	0.2	0.4	0.0
Κ.ΠΑΝΑΓΙΑΣ	0	20.1	1.4	16.2	0.0	2.1	0.2	0.2	0.0

κ.ΠΑΠΠΑΔΑΤΩΝ	Ο	22.0	8.1	5.8	0.5	6.5	0.1	1.0	0.0
κ. ΠΕΤΡΑΣ	Π	13.1	7.5	4.3	0.0	0.1	0.5	0.7	0.0
Κ.ΠΟΛΥΣΤΑΦΥΛΟΥ	Ο	10.4	1.6	4.0	1.2	3.2	0.1	0.3	0.1
Κ.ΡΕΥΜΑΤΙΑΣ	Ο	12.0	1.0	5.3	1.3	4.2	0.1	0.2	0.0
Κ.ΡΙΖΟΒΟΥΝΙΟΥ	Η	21.6	7.1	9.6	2.3	1.8	0.3	0.4	0.1
Κ.ΡΙΖΩΝ	Η	8.7	3.0	1.0	0.2	3.8	0.3	0.4	0.0
Κ.ΡΩΜΙΑΣ	Π	7.3	2.1	2.2	2.3	0.3	0.1	0.2	0.0
Κ. ΣΚΕΠΑΣΤΟΥ	Ο	13.7	2.3	8.6	0.0	2.3	0.3	0.2	0.0
Κ. ΣΚΙΑΔΑ	Ο	11.3	0.9	5.9	0.9	3.2	0.1	0.3	0.1
Κ.ΣΤΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ	Π	4.0	3.8	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0
Κ. ΣΤΕΦΑΝΗΣ	Π	13.5	4.8	7.5	0.5	0.0	0.3	0.4	0.0
Κ. ΤΡΙΚΑΣΤΡΟΥ	Ο	20.9	2.6	10.9	0.8	6.3	0.1	0.2	0.0
Κ. ΤΣΑΓΚΑΡΟΠΟΥΛΟΥ	Ο	8.4	1.6	2.1	4.3	0.2	0.1	0.1	0.0
Κ. ΦΛΑΜΠΟΥΡΩΝ	Π	4.9	2.8	1.8	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0
Κ. ΧΕΙΜΑΔΙΟΥ	Ο	14.3	3.9	8.3	0.0	0.8	0.5	0.2	0.5
Κ. ΩΡΩΠΟΥ	Π	29.1	14.9	9.9	2.2	0.4	0.4	1.4	0.0

* Σ = ΣΥΝΟΛΟ Π = ΠΕΔΙΝΟΙ, Η = ΗΜΙΟΡΕΙΝΟΙ, Ο = ΟΡΕΙΝΟΙ ΔΗΜΟΙ (Ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ)
** ΟΙ ΜΙΚΡΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Πηγή, ΕΣΥΕ.

Ο Πίνακας που ακολουθεί αποκαλύπτει καλύτερα το μέγεθος του πολυτεμαχισμού της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης στο νομό Πρέβεζας και προϊδεάζει για τα προβλήματα που μπορεί να δημιουργεί η κατάσταση αυτή. Ο αριθμός των ΟΤΑ όπου ο πληθυσμός ήταν μικρότερος από τους 100 κατοίκους ανέρχεται σε 4. Όμως πέραν αυτού, μέχρι και 500 κατοίκους ήταν 37 ΟΤΑ .Από 500 έως και 1.000 κατοίκους ήταν 22 ΟΤΑ, ιδιαίτερα αποθαρρυντικά είναι τα στοιχεία και για ΟΤΑ με πληθυσμό μεγαλύτερο από 1.000 άτομα μέχρι και 5.000 που ήταν 10 ΟΤΑ αλλά και με πληθυσμό 15.000 κατοίκους που ήταν ο Δήμος Πρέβεζας.

Κατανομή ΟΤΑ Ν. Πρέβεζας με βάση το πληθυσμιακό μέγεθος

Πληθυσμός	Αριθμός ΟΤΑ	Πληθυσμός
0-100	4	268
101-300	13	2.850
301-500	20	6.740
501-700	14	7.861
701-1.000	8	6.719
1.001-2.000	7	9.782
2.001-5.000	3	8.589
15.000	1	15.119
Σύνολο Νομού	70	57.928

ΠΗΓΗ: Απογραφή Πληθυσμού 2001.

Εξετάζοντας συνολικά τις πληθυσμιακές κατηγορίες διαπιστώνεται ότι το 75% περίπου των ΟΤΑ (47) είχαν από 100-700 κατοίκους. Πληθυσμό από 701-1.000 κατοίκους είχαν 8 ΟΤΑ (12%), από 2.001-5.000 είχαν 7 ΟΤΑ (11%),ενώ με πληθυσμό 15.000 και πάνω ήταν μόνο ο Δήμος Πρέβεζας.

Η παρατήρηση αυτή τονίζει το έντονο πρόβλημα ερήμωσης των χωριών του νομού και της χώρας γενικότερα. Το πρόβλημα είναι ιδιαίτερα έντονο στο νομό κυρίως στις ορεινές περιοχές στις οποίες εντάσσονται και οι προαναφερόμενοι Νέοι Δήμοι. Η περιορισμένη παραγωγική δραστηριότητα που σχετίζεται αποκλειστικά σχεδόν με τη γεωργία – κτηνοτροφία έχει ως αποτέλεσμα την εγκατάλειψη των χωριών κυρίως από τους νέους και τη μετεγκατάστασή τους είτε στο αστικό κέντρο της Πρέβεζας, είτε εκτός νομού. Η παρατήρηση αυτή λαμβάνει μεγαλύτερες διαστάσεις αν ληφθεί υπόψη ότι τα πληθυσμιακά μεγέθη είναι υπερεκτιμημένα.

Από τη σύντομη ανάλυση που προηγήθηκε προκύπτει ότι στο νομό Πρέβεζας λειτουργούσαν ΟΤΑ όπου το κοινοτικό συμβούλιο ήταν ελάχιστα μικρότερο από το συνολικό πληθυσμό της κοινότητας. Η παρατήρηση αυτή λαμβάνει ακόμα τραγικότερες διαστάσεις αν ληφθεί υπόψη ότι κατά τις απογραφές μεγάλο ποσοστό δημοτών απογράφεται στον τόπο καταγωγής και όχι διαμονής.

Τα προβλήματα που προαναφέρθηκαν για το μέγεθος των ΟΤΑ του νομού αισιοδοξείτε ότι θα αντιμετωπισθούν καταρχήν με την υποχρεωτική συνένωση που επιχειρήθηκε από το 1997 με το Ν. 2539/97 τέθηκε σε εφαρμογή από 1/1/1999 μετά από τις εκλογές του Οκτωβρίου του 1998. Προς αυτή την κατεύθυνση θεωρείται ότι θα οδηγήσει και το Πρόγραμμα «Ι.Καποδίστριας» παρέχοντας ουσιαστικά οικονομικούς πόρους προς την διοικητική και οικονομική εξυγίανση των Νέων Δήμων που προέκυψαν με το Ν. 2539/97.

Η πορεία βέβαια προς την δημιουργία των Νέων Δήμων δεν ήταν ομαλή στο νομό Πρέβεζας βέβαια και σε πολλούς άλλους δήμους της χώρας. Σημαντικά προβλήματα και αντιδράσεις υπήρξαν τόσο ως προς τον αριθμό των νέων δήμων, την χωροταξική του σύνθεση και τέλος την έδρα.

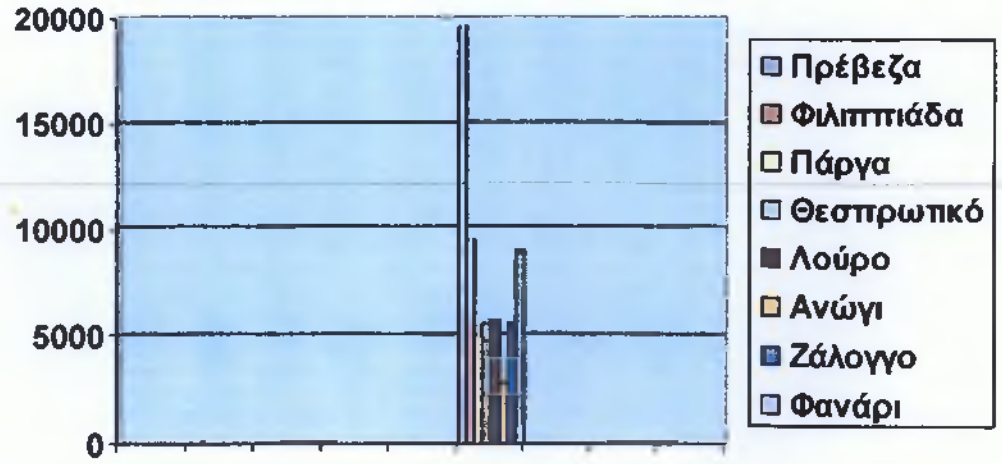
7.2 Η δομή της Τ.Α. α' βαθμού μετά την εφαρμογή του Ν. 2539/97.

Η δομή της ΤΑ α' βαθμού στο νομό Πρέβεζας μετά την εφαρμογή του Ν. 2539/97 είναι αυτή που εμφανίζεται στον παρακάτω Πίνακα. Πρέπει βέβαια να υπογραμμισθεί ξανά ότι η πορεία έως την τελική κατάληξη στους εννέα (9) Νέους Δήμους ήταν επίπονη με αρκετές παρεμβάσεις και διαμαρτυρίες από το σύνολο σχεδόν των κατοίκων και φορέων του νομού. Τελικά, από το σύνολο των 70 ΟΤΑ που υπήρχαν στο νομό έως και το τέλος του 1998 δημιουργήθηκαν 9 Νέοι Δήμοι «Καποδιστριακοί» οι οποίοι αποτελούν και την διοικητική δομή της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του νομού. Είναι εμφανής η μείωση των ΟΤΑ που σημειώνεται στο νομό Πρέβεζας με όποιες συνέπειες μπορεί να έχει αυτό για τη Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Οι νέοι Δήμοι που προέκυψαν από το Ν. 2539/97 για το νομό Πρέβεζας και η κατανομή τους με βάση το πληθυσμό τους, είναι αυτοί που περιγράφονται στον Πίνακα και στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Α/Α	**Ονομασία Νέου Δήμου.**
1	Δ. Πρέβεζας.
2	Δ. Ζαλόγγου.
3	Δ. Θεσπρωτικού.
4	Δ. Λούρου.
5	Δ. Φιλιππιάδας.
6	Δ. Ανωγείου.
7	Δ. Πάργας.
8	Δ. Φαναρίου.
9	Κοινότητα Κρανιάς.

Πηγή, ΕΣΥΕ

Πηγή, ΕΣΥΕ.

7.3 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.

Είναι κοινά αποδεκτό ότι η εξέλιξη αλλά και η ολοκλήρωση μιας έρευνας διευκολύνεται κατά πολύ από τη δημιουργία ενός ερωτηματολόγιου.

Με αυτόν τον τρόπο λοιπόν δεν θα μείνουμε στα θεωρητικά πλαίσια της εφαρμογής του Προγράμματος «Ι. Καποδίστρια» αλλά θα γνωρίσουμε και τις προσωπικές απόψεις των αιρετών, των υπαλλήλων αλλά και των ίδιων των δημοτών του Νομού Πρέβεζας.

Οι ερωτήσεις επιλέχθηκαν να είναι λίγες και όμοιες για όλους. Αυτό για να μην υπάρχει δυσκολία και δυσανασχέτηση όσο αφορά το πλήθος των ερωτήσεων, με αποτέλεσμα ο ερωτούμενος να μην έχει το χρόνο να δώσει τις απαντήσεις αλλά και για την αποφυγή τυχών κούρασης του. Ίδιες ερωτήσεις επιλέχθηκαν για να συμπεράνουμε καλύτερα πως ένα θέμα λαμβάνεται διαφορετικά από ανθρώπους που βρίσκονται σε διαφορετικές θέσεις (αιρετούς – υπαλλήλους – δημότες).

Η έρευνα εστιάστηκε στους 4/10 συνολικά Δήμους του Νομού Πρέβεζας και αυτό γιατί οι υπόλοιποι Δήμοι ήταν αρκετά απομακρυσμένοι πράγμα που δεν βοηθούσε στην αποπεράτωση της έρευνας. Οι 4 Δήμοι είναι οι ακόλουθοι : Δήμος Πρέβεζας, Φιλιππιάδας, Λούρου και Ανωγείου.

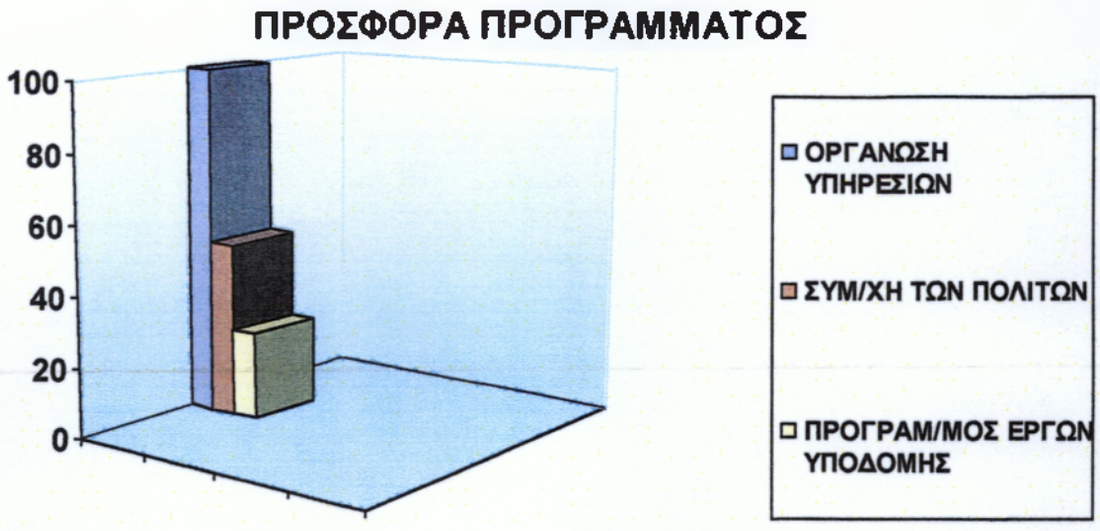
Η μεθοδολογία έρευνας που ακολουθήθηκε ήταν μέσω ερωτήσεων που διενεργήθηκαν με την μορφή συνεντεύξεων σε τυχαίο δείγμα ανθρώπων ανά τους επιμέρους Δήμους. Οι ερωτήσεις ήταν ανοικτού τύπου με σκοπό κυρίως την επίτευξη ποιοτικού αποτελέσματος, ήταν ανώνυμο και στις συνεντεύξεις συμμετείχαν 4 Αιρετοί, 18 Υπάλληλοι και 10 δημότες.

7.3.1 Αποτελέσματα έρευνας για τους αιρετούς.

Στο πρώτο μέρος της έρευνας οι συνεντεύξεις έγιναν στους αιρετούς των τεσσάρων Δήμων, σε 2 δημάρχους και 2 αντιδημάρχους. Οι απαντήσεις των ερωτηθέντων όπως αποτυπώνονται στα γραφήματα έχουν ως εξής:

Ερώτηση 1η.

Τι προσέφερε το πρόγραμμα «Ι.Καποδίστριας»;

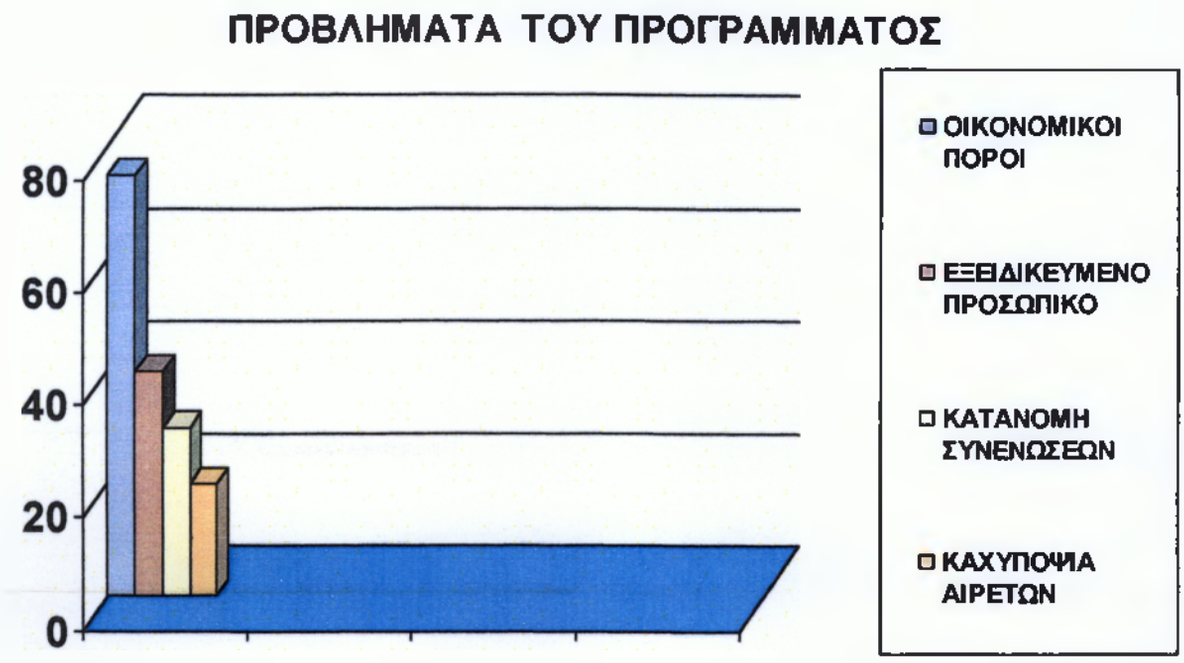
Στην παραπάνω ερώτηση είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι οι ερωτηθέντες απάντησαν με ποσοστό 100% ότι με τη συνένωση των ΟΤΑ υπάρχει καλύτερη οργάνωση των υπηρεσιών και μάλιστα στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας.
Στους δημότες πλέον παρέχονται υπηρεσίες και δυνατότητες που σαν μεμονωμένες κοινότητες δεν μπορούσαν να τις προσφέρουν (βοήθεια στο σπίτι, κέντρα εξυπηρέτησης πελατών κλπ). Υπάρχει ταχύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών σε ζητήματα που αφορούν την δημόσια διοίκηση. Επίσης υπάρχει καλύτερος μηχανολογικός εξοπλισμός (απορριμματοφόρα, τσάπες, γκρέιντερ κλπ).

Ένα 50% απάντησε ότι υπάρχει πλέον μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, ότι είναι ευκολότερη, γρηγορότερη και δικαιότερη η κατανομή πόρων και στα δημοτικά διαμερίσματα (πρώην κοινότητες) - καλύτερη εκπροσώπηση στα χωριά - συνολική άποψη των προβλημάτων των δήμων, των αιρετών εκπροσώπων της περιοχής. Τώρα πλέον με την συνένωση των δήμων υπάρχει καλύτερη αξιολόγηση των αναγκών και προβλημάτων της ευρύτερης περιοχής του δήμου.

Τέλος ένα 25% μόλις, των ερωτηθέντων ανέφερε επίσης ότι υπάρχει πλέον καλύτερος προγραμματισμός κατασκευής έργων υποδομής, καθώς και το ότι τώρα πλέον υπάρχει μεγαλύτερη χρηματοδότηση από τα υπουργεία, δυνατότητα σύνταξης μελετών για ένταξη σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα. Ο δήμος πλέον έχει μεγαλύτερο κύρος και μπορεί να προσφέρει πολλά.

Ερώτηση 2η.

Ποια προβλήματα δημιουργήθηκαν με την εφαρμογή του προγράμματος;

Όπως μπορούμε να διακρίνουμε και από το γράφημα το 75% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι το βασικότερο πρόβλημα που δημιούργησε το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας» είναι ότι έχουμε ανάθεση πολλών αρμοδιοτήτων στους δήμους χωρίς τους ανάλογους οικονομικούς πόρους. Η χρηματοδότηση ήταν πενιχρή στην συνέχεια αυξήθηκε, χωρίς όμως οι αυξήσεις αυτές να δίνουν αυτοδυναμία στους δήμους. Το κόστος των υπηρεσιών μεγάλο τα έσοδα μικρά. Το 30% θεωρεί ότι δεν είναι ορθή η χωροταξική κατανομή των συνενώσεων. Οι αποστάσεις μεγάλες και δύσκολη η πρόσβαση στη Μητρόπολη του δήμου. Καθυστέρηση εξυπηρέτησης των κατοίκων των πρώην κοινοτήτων. Ένα 40% απάντησε ότι η οργάνωση των νέων δήμων παρουσιάζει προβλήματα. Το προσωπικό δεν έχει την εμπειρία και τις γνώσεις για να αντεπεξέλθει στην καινούργια κατάσταση. Χρειάζεται εξειδικευμένο προσωπικό για να χειρίζεται τους τομείς παρέμβασης του δήμου. Ένα 20% των ερωτηθέντων ανέφεραν επίσης την καχυποψία των αιρετών προέδρων των δημοτικών διαμερισμάτων για την κατανομή των πόρων και τις παρεχόμενες προς αυτούς υπηρεσίες από τον Μητροπολιτικό δήμο.

Ερώτηση 3η.

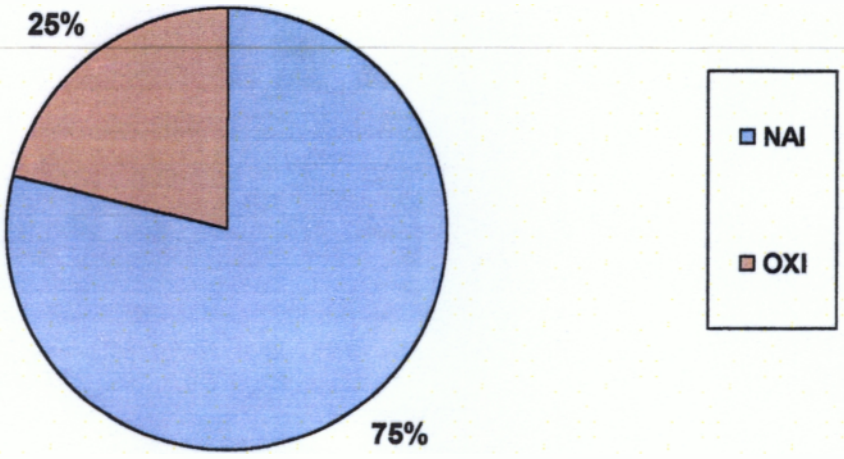
Ποια η αποδοχή της εφαρμογής του προγράμματος από την κοινωνία;

Στη συγκεκριμένη ερώτηση είχαμε ομοφωνία, ποσοστό 100% απάντησε ότι κατ' αρχάς η κοινωνία αποδέχθηκε με επιφύλαξη το πρόγραμμα «Ι. Κ.» στην πορεία όμως το αποδέχθηκε πλήρως και χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα. Τώρα πλέον πιστεύουν ότι έχει καταξιωθεί στη συνείδηση όλων ότι ο θεσμός αυτός είναι καλύτερος και αποτελεσματικότερος.

Ερώτηση 4η.

Πιστεύετε ότι στους «Καποδιστριακούς Δήμους» πρέπει να ανατεθούν πιο πολλές αρμοδιότητες ή υπηρεσίες;

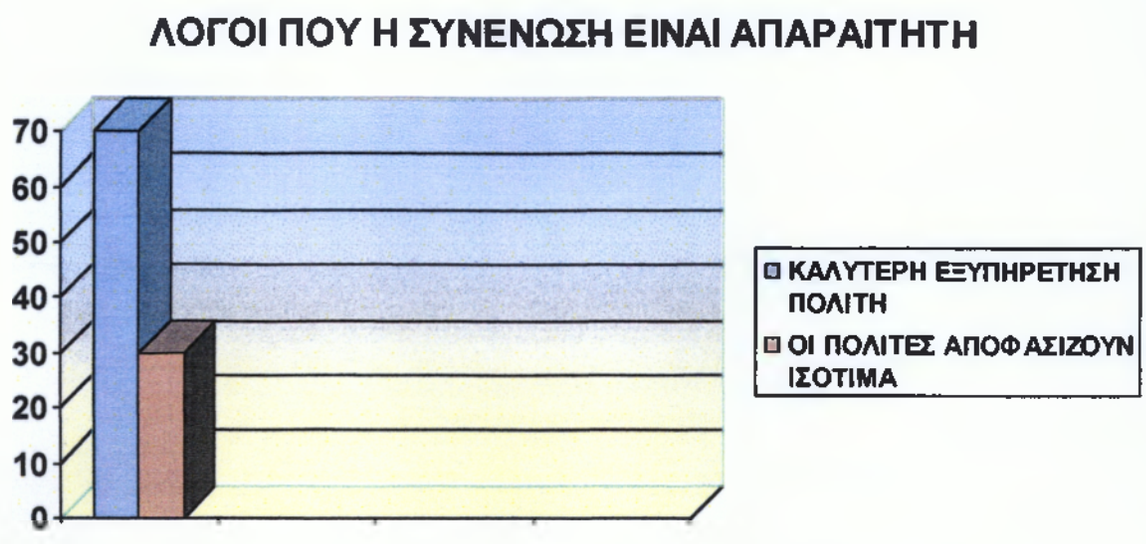
ΑΝΑΘΕΣΗ ΠΕΡ/ΡΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ.

Στη συγκεκριμένη ερώτηση ιδιαίτερο ενδιαφέρον χρήζει το γεγονός ότι το 75% πιστεύει ότι βεβαίως και πρέπει να ανατεθούν πιο πολλές αρμοδιότητες και υπηρεσίες με την προϋπόθεση όμως να αυξηθούν και οι πόροι που θα απονεμηθούν στους δήμους από την κεντρική εξουσία. Ενώ μόλις το 20% είχαν την άποψη ότι δεν χρειάζονται επιπλέον αρμοδιότητες και υπηρεσίες ήδη είναι αρκετές, αυτό που χρειάζονται πραγματικά οι δήμοι, είναι πόροι – χρήματα.

Ερώτηση 5η.

Πιστεύετε ότι η συνένωση των κοινοτήτων ήταν απαραίτητη για την πρόοδο και ανάπτυξη του Νομού Πρέβεζας;

Όλοι οι ερωτηθέντες είχαν την άποψη ότι ήταν απαραίτητη η συνένωση των κοινοτήτων για την πρόοδο και την ανάπτυξη του νομού, με διαφορετικούς όμως λόγους.

Ένα 70% έκρινε ότι ήταν απαραίτητη η συνένωση των δήμων γιατί έχουμε πλέον καλύτερη λειτουργία των υπηρεσιών του νομού, με αποτέλεσμα την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη γιατί είναι πιο εύκολη και γρήγορη η παροχή υπηρεσιών, ενώ ένα 30% θεωρεί ότι πλέον αποφασίζουν ισότιμα όλοι οι κάτοικοι των γειτονικών δήμων (κοινοτήτων) μέσα από τον ίδιο φορέα με αποτέλεσμα συγκεκριμένος τοπικιστικός χαρακτήρας για την εκμετάλλευση των φυσικών ή οικονομικών πόρων να τείνουν προς εξάλειψη. Επίσης προβλήματα αναδασμού, ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροφωτισμού κατανέμονται δίκαια και ισότιμα. Επιπλέον έχουμε καλύτερη αξιοποίηση τουριστικών ή βιομηχανικών περιοχών.

7.3.2 Αποτελέσματα έρευνας για τους υπαλλήλους.

Στο δεύτερο σκέλος της έρευνας οι συνεντεύξεις επικεντρώθηκαν στους υπαλλήλους των δήμων. Οι ερωτήσεις όπως προανέφερα παρέμειναν οι ίδιες για όλους. Οι ερωτηθέντες υπάλληλοι που δέχτηκαν να απαντήσουν και να ξοδέψουν λίγο από τον χρόνο τους για τη διεξαγωγή της έρευνας ήταν μόνο 18.

Ερώτηση 1η.

Τι προσέφερε το πρόγραμμα «Ι.Καποδίστριας»;

Όπως βλέπουμε στο διάγραμμα ένα ποσοστό 75% δηλώνει ότι το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας» έχει θετικά στοιχεία ενώ το υπόλοιπο 25% θεωρεί ότι επέφερε στη κοινωνία μόνο αρνητικά στοιχεία.

Τα θετικά στοιχεία που δήλωσαν ότι επέφερε η συνένωση των δήμων είναι: Με ποσοστό 65% απάντησαν ότι προσέφερε πολλά στις τοπικές κοινωνίες που έχει να κάνει με την περικοπή δαπανών, την οργάνωση των υπηρεσιών για πιο καλύτερη παρέμβαση στην εξοικονόμηση πόρων από την κεντρική εξουσία. Πλέον είναι μεγαλύτερες οι χρηματοδοτήσεις μέσω προγραμμάτων (όπως ΕΠΤΑ, ΕΑΠΤΑ κλπ). Ένα 40% δήλωσε ότι τώρα έχουμε καλύτερη εκτέλεση των έργων που

συνεπάγεται με την μείωση της αδιαφάνειας των πράξεων των οργάνων της Τ.Α. Το 30% θεωρεί ότι με το πρόγραμμα έχουμε τη λύση συνολικών προβλημάτων ύδρευσης – αποκομιδή σκουπιδιών, δημοτικός φωτισμός κλπ. Και όλα αυτά γιατί τα έσοδα των κοινοτήτων ήταν μηδαμινά και με την κρατική οικονομική ενίσχυση δεν γινόταν σχεδόν τίποτε, γιατί μπορεί οι κάτοικοι να ήταν λίγοι αλλά η έκταση της κοινότητας ήταν τεράστια με τα σπίτια πολλές φορές να απέχουν μεταξύ τους και 500 μέτρα.

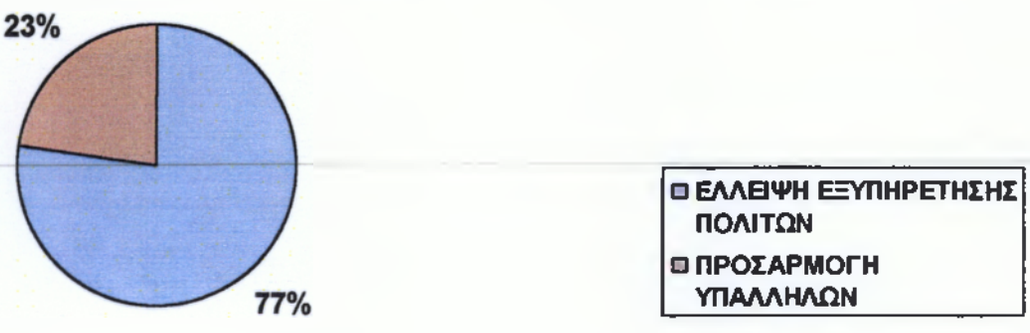
Ερώτηση 2η.

Ποια προβλήματα δημιουργήθηκαν με την εφαρμογή του προγράμματος;

ΕΠΕΦΕΡΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ;

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Μεγάλο ποσοστό 85% ανέφερε ότι ένα από τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν με την εφαρμογή του προγράμματος είναι η έλλειψη εξυπηρέτησης των κατοίκων και αυτό έρχεται σαν συνέπεια του ότι η κάπως μακρινή απόσταση κάποιων κοινοτήτων από την μητρόπολη του δήμου καθώς και η μη συχνή συγκοινωνία δημιουργεί προβλήματα στους δημότες (κυρίως ηλικιωμένους, αφού αυτοί έχουν μείνει πια εκεί) να εξυπηρετηθούν. Το 25% ανέφερε ως ένα από τα προβλήματα ότι η προσαρμογή των υπαλλήλων στο νέο εργασιακό περιβάλλον ήταν δύσκολη, καθώς και το ότι οι απαιτήσεις περισσότερες και χρειάζεται εξειδικευμένο προσωπικό.

Τέλος ένα ποσοστό μόλις 10% απάντησε ότι τα προτερήματα του θεσμού ήταν τόσο σημαντικά που τα προβλήματα είναι τόσο ασήμαντα που δεν χρειάζεται να γίνει καν λόγος γι΄ αυτά.

Ερώτηση 3η.

Ποια η αποδοχή της εφαρμογής του προγράμματος από την κοινωνία;

Με ποσοστό 100% οι υπάλληλοι δήλωσαν ότι η αποδοχή του θεσμού από τους δημότες του δήμου ήταν θετική, ενώ στα διαμερίσματα ήταν αρνητική. Επειδή στην περιοχή μας ένα μεγάλο ποσοστό των κατοίκων είναι άτομα μεγάλης ηλικίας και χαμηλού μορφωτικού επιπέδου ήταν δύσκολα σίγουρα στην αρχή. Το να κλείσει το κοινοτικό γραφείο στο χωριό και για οποιοδήποτε «χαρτί» πρέπει να πάνε στην έδρα του δήμου δεν ήταν και ότι καλύτερο. Σιγά σιγά όμως που βλέπουν κάποια προτερήματα του θεσμού (πχ. Να περνά απορριμματοφόρο έξω από το σπίτι τους, πράγμα που δεν γινόταν πριν) αρχίζουν να συνειδητοποιούν πλέον τη διαφορά του πριν με το μετά. Έτσι αποδέχτηκαν σταδιακά την νέα κατάσταση.

Ερώτηση 4η.

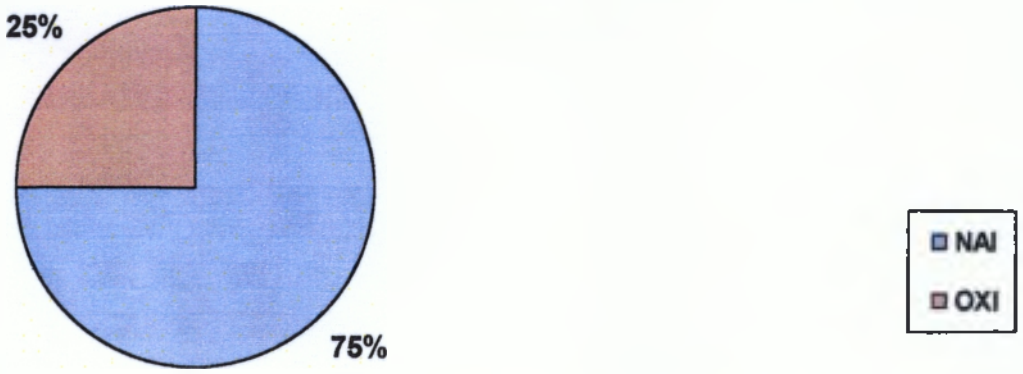
Πιστεύετε ότι στους «Καποδιστριακούς Δήμους» πρέπει να ανατεθούν πιο πολλές αρμοδιότητες ή υπηρεσίες;

Όπως αναφέρεται και στο διάγραμμα ποσοστό 100% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι ήδη οι αρμοδιότητες και υπηρεσίες των δήμων έχουν αυξηθεί. Σίγουρα θα πρέπει να ανατεθούν περισσότερες αρμοδιότητες και υπηρεσίες για την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη αλλά πρώτα θα πρέπει να στελεχωθούν οι δήμοι με περισσότερο αλλά και εξειδικευμένο προσωπικό ώστε να μπορούνε να αντεπεξέλθουν στις καινούργιες συνθήκες. Επίσης θα πρέπει να γίνονται συχνά ενημερωτικά σεμινάρια και εκπαίδευση του προσωπικού.

Ερώτηση 5η.

Πιστεύετε ότι η συνένωση των κοινοτήτων ήταν απαραίτητη για την πρόοδο και ανάπτυξη του Νομού Πρέβεζας;

ΒΟΗΘΗΣΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗ ΠΡΟΟΔΟ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ;

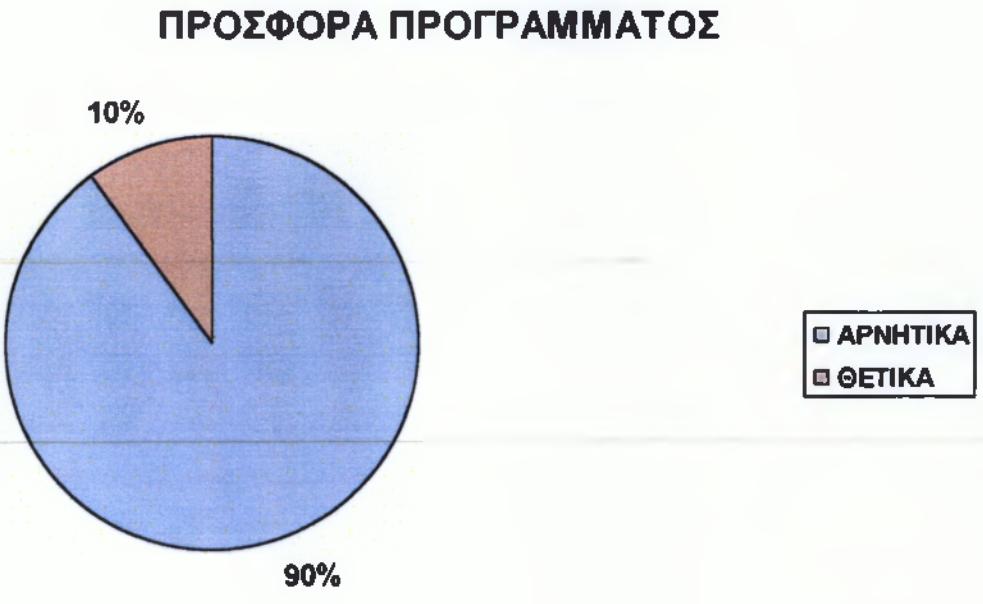
Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα ένα 75% δήλωσε ότι ο νομός αναπτύχθηκε καλύτερα διότι είχε μεγαλύτερα κονδύλια χάριν στην συνένωση των κοινοτήτων που μέσα σε δύο χρόνια φάνηκε η αλλαγή στο νομό σε όλους τους τομείς αλλά ιδιαίτερα σε μεγάλα έργα που δίνουν την εντύπωση πιο προοδευτικού και αναπτυγμένου νομού. Και ο λαός του Νομού Πρέβεζας να ζει κάτω σε ένα ευχάριστο περιβάλλον με μεγαλύτερες ανέσεις (λόγω της εξειδίκευσης και μηχανογράφησης). Το 25% θεωρεί ότι μέχρι στιγμής το πρόγραμμα δεν έφερε πρόοδο και ανάπτυξη στο νομό. Αν και ο Νομός Πρέβεζας από τη φύση του έχει προϋποθέσεις που επιτρέπουν ισόρροπη ανάπτυξη, η αυτοδιοικητικότητα λοιπόν του νομού μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο και στην παραπέρα πορεία αρκεί οι πολιτικές επιλογές να είναι τολμηρές – σταθερές και γρήγορες χωρίς πισωγυρίσματα.

7.3.3 Αποτελέσματα έρευνας για τους δημότες.

Στο τρίτο σκέλος η έρευνα επικεντρώθηκε στους δημότες του Νομού Πρέβεζας. Είναι το σημαντικότερο κατά την γνώμη μου μέρος της έρευνας γιατί η όλη αλλαγή, δηλαδή η συνένωση των δήμων έγινε σίγουρα για το καλύτερο όλων, το καλύτερο αποτέλεσμα για τους πολίτες του Νομού αλλά και όλης της χώρας. Έτσι λοιπόν η γνώμη τους για το θεσμό είναι και η σημαντικότερη.

Ερώτηση 1η.

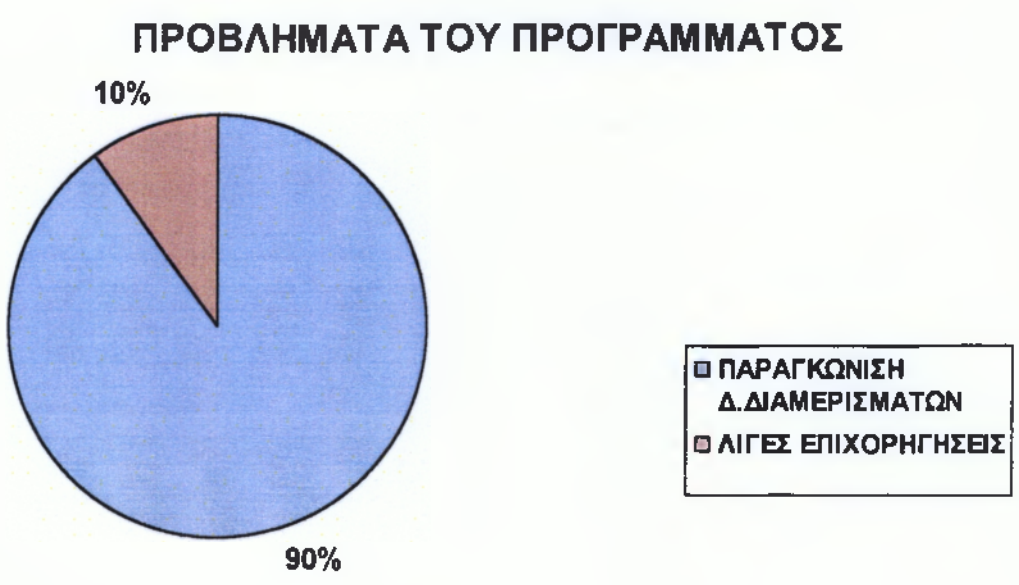
Τι προσέφερε το πρόγραμμα «Ι.Καποδίστριας»;

Όπως φαίνεται στο διάγραμμα ένα 90% δήλωσε ότι το πρόγραμμα «Ι.Καποδίστριας» δεν προσέφερε τίποτα θετικό παρά μόνο αρνητικά στοιχεία. Το υπόλοιπο 10% απάντησε με το θεσμό αυξήθηκαν τα κονδύλια από την Ευρωπαϊκή Ένωση και έτσι έχουμε διαδημοτικά έργα.

Ερώτηση 2η.

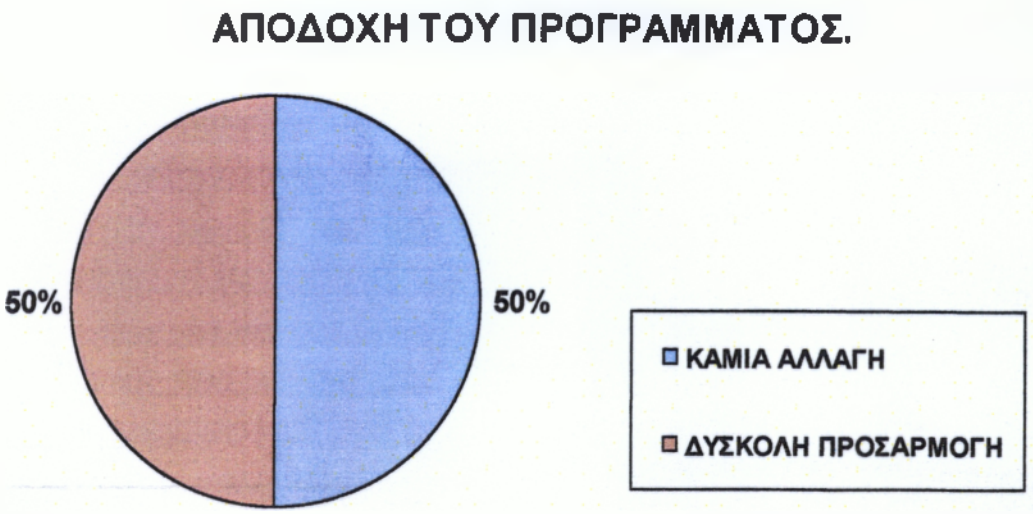
Ποια προβλήματα δημιουργήθηκαν με την εφαρμογή του προγράμματος;

Ένα συντριπτικό ποσοστό 90% των δημοτών ερωτηθέντων, δήλωσαν ότι βασικό πρόβλημα του θεσμού είναι η παραγκώνιση των δημοτικών διαμερισμάτων. Οι δημότες έχουν χάσει τη "ταυτότητα" τους. Συγκεντρωτισμός του πληθυσμού στα κέντρα των δήμων, αυτό γιατί με την κατάργηση των κοινοτήτων έπαψε να υπάρχει ενδιαφέρον από τους κατοίκους για το χωριό τους. Σημαντικό τους πρόβλημα (κυρίως των ηλικιωμένων που έχουν μείνει στα χωριά) είναι ότι για κάποιο "χαρτί" πρέπει να πάνε στην έδρα του Δήμου και η συγκοινωνία είναι δύσκολη καθώς τα δρομολόγια ελάχιστα. Μόλις το 10% απάντησε ότι ένα πρόβλημα του προγράμματος είναι το οικονομικό. Οι επιχορηγήσεις πολύ λίγες οι οποίες δεν αρκούν ούτε για τις επείγοντες εργασίες.

Ερώτηση 3η.

Ποια η αποδοχή της εφαρμογής του προγράμματος από την κοινωνία;

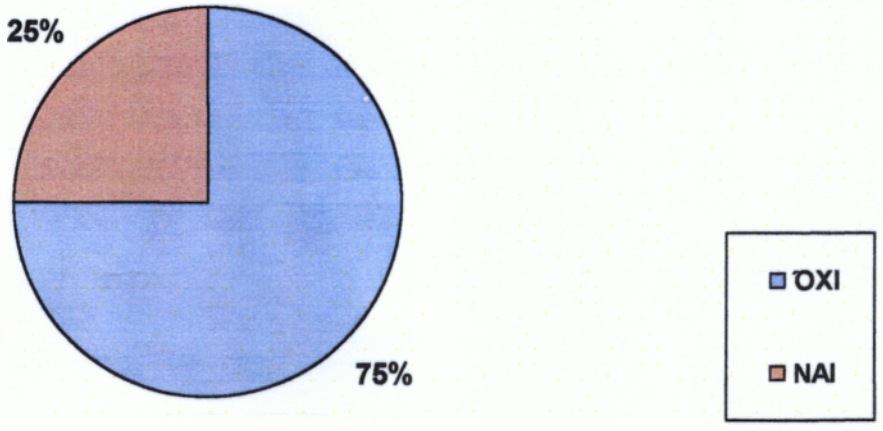

Σκόπιμα στην ερώτηση αυτή ερωτήθηκαν 5 δημότες από την μητρόπολη των δήμων και 5 από τα γειτονικά διαμερίσματα. Οι απαντήσεις όπως φαίνεται και στο διάγραμμα είναι μοιρασμένες, διακρίνουμε μία απόλυτη ισορροπία. Το 50% των δημοτών που είναι στα κέντρα των δήμων απάντησαν ότι δεν διαπίστωσαν καμία αλλαγή, ούτε θετικά ούτε αρνητικά αποτελέσματα. Το υπόλοιπο 50% που ήταν και δημότες από τα γειτονικά διαμερίσματα αυτοί μόνο καταλάβανε τη διαφορά. Δυσκολευτήκανε πολύ να προσαρμοστούνε στα καινούρια δεδομένα (λόγω της απόστασης). Μερικοί από αυτούς, κυρίως ηλικιωμένοι δεν έχουν προσαρμοστεί ακόμη και αναγκαστικά υπομένουν τις καινούριες συνθήκες.

Ερώτηση 4η.

Πιστεύετε ότι στους «Καποδιστριακούς Δήμους» πρέπει να ανατεθούν πιο πολλές αρμοδιότητες ή υπηρεσίες;

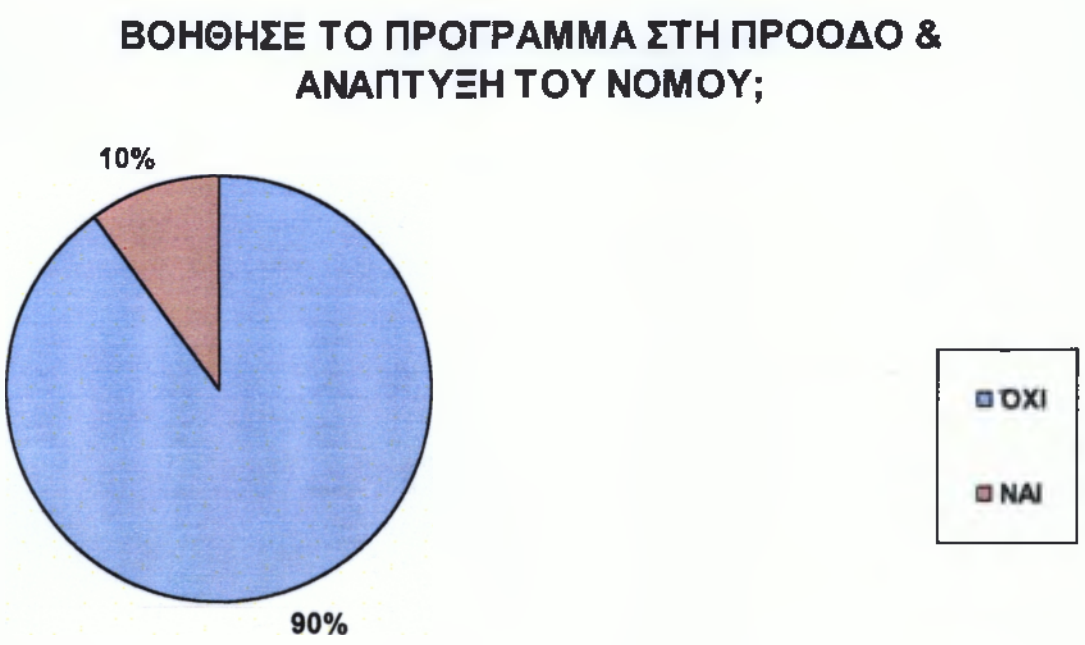
ΑΝΑΘΕΣΗ ΠΕΡ/ΡΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ.

Στο μέρος της ερώτησης που σχετίζεται με το αν χρειάζεται να ανατεθούν περισσότερες αρμοδιότητες στους Δήμους ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό 75% απάντησε καταφατικά όχι, ενώ το υπόλοιπο 25% δήλωσε ναι, να δοθούν περισσότερες αρμοδιότητες και υπηρεσίες αλλά να δοθούν και οι απαιτούμενοι πόροι καθώς και η κατάλληλη υποδομή.

Ερώτηση 5η.

Πιστεύετε ότι η συνένωση των κοινοτήτων ήταν απαραίτητη για την πρόοδο και ανάπτυξη του Νομού Πρέβεζας;

Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα ένα συντριπτικό ποσοστό 90% από τους δημότες απάντησε ότι η συνένωση των δήμων δεν ήταν απαραίτητη για την πρόοδο και ανάπτυξη του Νομού, αυτό γιατί δεν είδανε καμία επίλυση στα τοπικά προβλήματα. Όπως σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε δεν συνείσφερε σε τίποτα. Επίσης δήλωσαν ότι θα πρέπει το πρόγραμμα «Ι.Καποδίστριας» να αναθεωρηθεί και να επανεξετασθεί. Ενώ το υπόλοιπο 10% απάντησε ότι ναι βοήθησε γιατί τώρα γίνεται καλύτερη η τοπική διοίκηση των Δήμων και κατ' επέκταση και του Νομού.

Από την τελευταία ανάλυση των αποτελεσμάτων της ομάδα-στόχου των δημοτών, προκύπτει μια αντιφατική εικόνα σε σχέση με τα προηγούμενα αποτελέσματα. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι οι δημότες δεν έχουν βιώσει σημαντικές αλλαγές που να αναβαθμίζουν την καθημερινή τους διαβίωση. Εν αντιθέσει τοποθετούνται αρνητικά σε σχέση με τα αποτελέσματα του προγράμματος.

7.4 Συμπέρασμα.

Το πρόγραμμά «Ι. Καποδίστριας» αποτελεί το τεχνοοικονομικό τμήμα της μεταρρύθμισης που εισηγήθηκε με το νόμο 2539/97. Μέσω του προγράμματος αποκληρώνονται τόσο οι προκαταρτικές διαδικασίες που οδήγησαν στο Νόμο όσο και στη συνέχεια η τεχνικοοικονομική υποστήριξη των νεοσύστατων ΟΤΑ. Τα **κύρια σημεία** στα οποία καταλήγει το πρόγραμμα συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Η πολυδιάσπαση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης αντιμετωπίζεται δραστικά μόνο με την σχεδιασμένη συνένωση.
- Οι βασικές αρχές πρέπει να συνδέονται και με την επιλογή κριτηρίων βάση τα οποία θα γίνεται ο χωροταξικός σχεδιασμός των νέων ΟΤΑ.
- Ο χωροταξικός σχεδιασμός των νέων ΟΤΑ και οι αντίστοιχες δημόσιες τοπικές επενδύσεις πρέπει να ανταποκρίνονται σε μια τυπολογία ΟΤΑ που προκύπτει από τις ιδιαίτερες ανάγκες των τοπικών κοινωνιών.
- Η υλοποίηση της πολιτικής των συνενώσεων είναι πρωταρχικό καθήκον της Πολιτείας,
- Από την πολιτική των σχεδιασμών συνενώσεων δεν πρέπει να υπάρχει διέξοδος διαφυγής.
- Τα οικονομικά κίνητρα δεν είχαν και δε φαίνεται ότι μπορούν να αποκτήσουν αναπτυξιακή δυναμική.
- Η πολιτική των συνενώσεων ως μείζονος σημασίας δημόσια πολιτική διοικητικής ανασυγκρότησης πρέπει να υπερβεί τη λογική των κινήτρων και να θεμελιωθεί στην εφαρμογή.

Η συνένωση των Δήμων και Κοινοτήτων ήταν σίγουρα ένα μεγάλο και δύσκολο βήμα της Πολιτείας για εκσυγχρονισμό του διοικητικού συστήματος, τη θεσμική δομή σύγχρονων ανοικτών πόλεων, την αναβάθμιση του τοπικού πολιτικού συστήματος, την διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ , τον συντονισμό των τοπικών δημοσίων επενδύσεων και τέλος για τη νομιμότητα , διαφάνεια και κοινωνικό έλεγχο στη τοπική εξουσία.

Σίγουρα απαραίτητη η εφαρμογή του προγράμματος «Ι. Καποδίστρια» έχει να προσφέρει πολλά στους ΟΤΑ ,στους Νομούς και κατ' επέκταση και στη χώρα. Οι Δήμοι έχουν καταστεί πλέον ισχυρότεροι και ικανότεροι να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους.

Οι άνθρωποι των ΟΤΑ έχουν επίγνωση του τι σημαίνει και τι θα προκαλέσει όλη αυτή η διαδικασία των υποχρεωτικών συνενώσεων. Συνήθως παρουσιάζονται αντίθετοι ως προς το μέτρο αυτό αν και ενδόμυχα ξέρουν ότι είναι ένα πρόγραμμα που αν υλοποιηθεί σωστά θα οδηγήσει στην αναβάθμιση και εξύψωση της Τ.Α . Ο αρνητισμός όμως αυτός , πρέπει να το αποδεχτούν, είναι απόρροια της προσπάθειας τους να κατακρατήσουν τα κεκτημένα (αξίωμα προέδρου κτλ.) ή αποτέλεσμα κακής πληροφόρησης. Εξάλλου δε θα πρέπει να παραλείψουμε ότι αντιθέσεις υπάρχουν και προέρχονται και από τοπικιστικές αντιδικίες, μεταξύ των

ΟΤΑ (κυρίως για την έδρα του κάθε νέου Δήμου) φαινόμενο που έχει σαφώς να κάνει κυρίως με τον οικονομικό παράγοντα και άρα την ανάπτυξη του κάθε ΟΤΑ.

Είναι πρώιμο να γίνει σύγκριση του πριν με το μετά, δεν έχουν ακόμη εμφανιστεί τα αποτελέσματα του προγράμματος «Ι.Καποδίστρια».

Για την καλύτερη λειτουργία του θα χρειαστεί λίγος χρόνος προσαρμογής των ΟΤΑ στα νέα δεδομένα καθώς και η προσπάθεια και η θέληση των εκάστοτε αιρετών αλλά και υπαλλήλων για την όσο το δυνατό καλύτερη και ευνοϊκότερη πορεία του προγράμματος.

Με την προσπάθεια όλων, για το κοινό καλό τα αποτελέσματα θα είναι τα αναμενόμενα, τα καλύτερα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ.

1. Αθανασόπουλος Κ.(1995), Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση.τομ.Β, Αθήνα.

2. Βασιλείου Σ.(2003), Ήπειρος Άπειρος Χώρα, Πρέβεζα.

3. Γετίμης Π.(1997), Ανασύνταξη της σχέσης κεντρικού – τοπικού : Ευρωπαϊκή εμπειρία και Ελλάδα, Ημερίδα με τίτλο: Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ και ανάπτυξη, 20/10/97 Αθήνα.

4. ΕΕΤΑΑ (1987), Διακοινοτική συνεργασία: Η Ευρωπαϊκή εμπειρία. Αθήνα: ΕΕΤΑΑ.

5. ΕΕΤΑΑ ,Επεξεργασμένα στοιχεία Τεχνικού Δελτίου για την καταγραφή των χαρακτηριστικών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ Βαθμού, πρόγραμμα «Ι.Καποδίστριας».

6. Ευαγγελινίδου Μ. (1987), «Θεσμοί διακοινοτικής συνεργασίας στις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες», Διακοινοτική συνεργασία: Η Ευρωπαϊκή εμπειρία. Αθήνα: ΕΕΤΑΑ.

7. Ζαχαρόπουλος Γ.(1998), «Το Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Επιθεώρηση Αποκέντρωσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης, τ. 11, Αθήνα 1998.

8. Κοιμήσης Α.(1998), «Το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.)», Έκφραση, τεύχος 6, Σεπτέμβριος, Αθήνα.

9. Πανάς Ε.(1990), Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, Σκέψεις και προβληματισμοί, Αθήνα.

10. Στατιστική Υπηρεσία Πρέβεζας, Απογραφή πληθυσμού 1991.

11. Στατιστική Υπηρεσία Πρέβεζας, Πληθυσμός και εργατικό δυναμικό, μορφολογία και διαχρονικές εξελίξεις.

12. Τάτσος Ν.(1998), «Το μέγεθος των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης : Μερικές οικονομικές διαστάσεις», Τετράδια Αυτοδιοίκησης, τ. 1/98. σελ. 104-127. Αθήνα: ΚΕΔΚΕ.

13. ΤΕΔΚ Πρέβεζας, Επεξεργασμένα στοιχεία χαρακτηριστικών ΟΤΑ α΄ βαθμού Ν. Πρέβεζας.

14. ΤΕΔΚ Πρέβεζας (2003), Ο Νομός Πρέβεζας.

15. Τσενές Η.(1986), Τοπική Αυτοδιοίκηση, Θεωρία και πράξη, Αθήνα.

16. ΥΠΕΣΔΔΑ (1997), Οδηγίες για τη συμπλήρωση του Τεχνικού Δελτίου καταγραφής των χαρακτηριστικών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού, Πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας», Αθήνα.

17. ΥΠΕΣΔΔΑ (1997), Τεχνικό Δελτίο για την καταγραφή των χαρακτηριστικών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού. Πρόγραμμα «Ι.Καποδίστριας», Αθήνα.

18. ΥΠΕΣΔΔΑ (1998), Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τομ. Α΄, Β΄. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

19. ΥΠΕΣΔΔΑ (1997), Πρόγραμμα «Ι.Καποδίστριας», για τον εκσυγχρονισμό της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Πρόταση για την ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

20. ΦΕΚ 168 Α/24-7-1980, Ν.1065, «Περί κυρώσεως Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα», Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

21. ΦΕΚ 18 Α/21-2-1984,Ν.1416, «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της δημοτικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την ενίσχυση της Αποκέντρωσης και την ενδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

22. ΦΕΚ 231 Α/14-11-1995, Π.Δ.410, «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο νόμου με τίτλο "Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας" των ισχυουσών διατάξεων του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν , Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

23. ΦΕΚ 244 Α/4-12-1997, Ν.2539,«Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

24. ΦΕΚ 246 Α/22-10-1980, Ν.1080,»Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων περί των προσόδων των ΟΤΑ, Νομοθεσίες και συναφείς διατάξεις», Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.